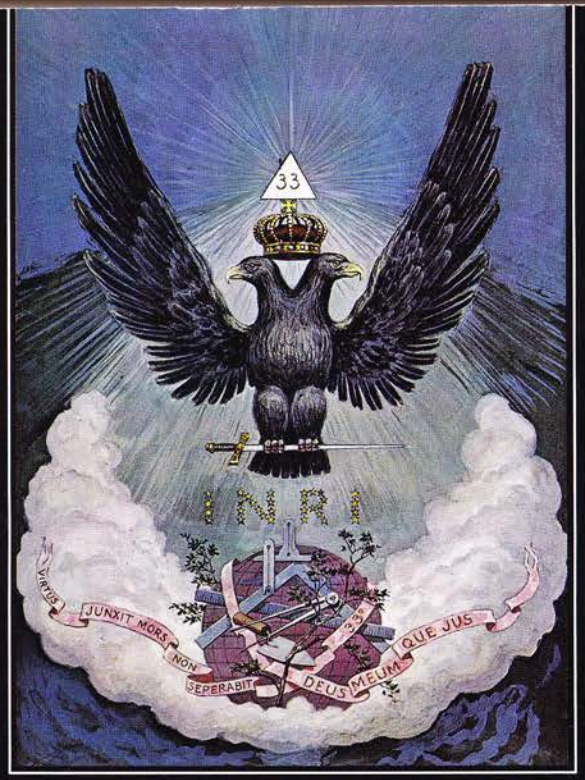

Întrevăzută din cele mai vechi timpuri drept forma supremă de cunoaștere a omului și universului, de transmitere, în cerc închis, a învățăturilor acumulate și de stăpânire a energiilor secrete ale naturii, inițierea a constituit și mai constituie încă o mare taină pentru omul obișnuit.

Paul Ștefănescu deschide, în lucrarea de față, câteva ferestre spre înțelegerea inițierii, a principiilor, formelor, obiectivelor, dar și a miturilor ei, exemplificând aspirația omului către cunoașterea absolută, prin biografiile și intuițiile unor mari maeștri, înzestrați cu calități ieșite din comun, din rândul cărora citâm pe: Nostradamus, Swedenborg, Contele de Saint-Germain, Eliphas Lévi, Elena Blavatsky, Rudolf Steiner, Papus, Crowley ș.a.

ENIGMELE UNIVERSULUI

Paul Ștefănescu

INIȚIERE ȘI MARI INIȚIAȚI

VESTALA

Coperta de I. OPRIȘAN

• Coperta I: a. Cartea de tarot purtând numărul 21, de origine italiană, intitulată *Lumea* (Simbolul suprem al integralității, înconjurată de coroana victoriei. Sus și jos: cele patru simboluri din viziunea lui Ezechiel). Sec. XIX, British Museum, Londra.
b. *Piatra filosofală*. Ilustrație de J. A. Knapp la vol. *The Secret teaching of All Ages* (*Învățătura secretă din toate timpurile*), de Manly P. Hall, 1925.

• Coperta IV: Simbolul masonic al gradului 33. Ilustrație de J. A. Knapp la vol. *The Secret teaching of All Ages* (*Învățătura secretă din toate timpurile*), de Manly P. Hall, 1925.

Editura VESTALA
ISBN 973-9418-44-9

© Toate drepturile sunt rezervate Editurii VESTALA

Paul Ștefănescu

INIȚIERE ȘI MARI INIȚIAȚI

Editura VESTALA
București, 2003

Sunt convins că va veni ziua în care preotul, omul de știință și ocultistul vor vorbi aceeași limbă și se vor înțelege între ei.

Autorul

Cuvânt înainte

Lucrarea de față se adresează tuturor celor care doresc să se inițieze – *prin citit* – în ocultism, fiind o continuare a altor două volume apărute deja[1]. Pentru o mai bună documentare și o aprofundare a acestei teme le recomand celor interesați și o altă lucrare[2]. Consider că în acest fel cititorul din țara noastră dispune de un minim de cunoștințe, mai înainte de a aborda spinosul domeniu al ocultismului.

Paul ȘTEFĂNESCU

București, ianuarie 2003.

1. Paul Ştefănescu: *Dicţionarul marilor iniţiaţi*, Editurile Saeculum I.O. şi Vestala, Bucureşti 1999; Paul Ştefănescu: *Iniţiere în ocultism*, Editura Vestala, Bucureşti, 2000.
2. Paul Ştefănescu: *Istoria mondială a societăţilor secrete*, Editura Miracol.

Cine sunt inițiații

Nu este nevoie să părăsim pământul și să ne avântăm în spațiul extraterestru pentru a ști unde se află inițiații. Ei se află ici și colo, separați de noi, oamenii obișnuiți, dar cel mai adesea existenți printre noi, îmbrăcați ca și noi, dispunând de un corp fizic ca și al nostru. Nenumărați oameni i-au văzut, cel mai adesea fără să-i recunoască, căci pentru noi cel mai dificil este să admitem existența unui miracol încarnat. De obicei, preferăm să-i considerăm legendari. Adevărata, divina mărime nu este, bineînțeles, accesibilă decât privirilor ochilor deschiși ai spiritului. Omul obișnuit nu este decât un animal nesigur, în care se zbate un înger amorțit... Aceste fantastice vizite, grecii, mult mai apropiați decât noi de Olimp, le-au denumit vizitele zeilor.

Cine sunt acești zei, într-adevăr, dacă, prin acest termen, îi desemnăm pe toți aceia care au depășit stadiul uman pentru a atinge starea cerească, că ei au părăsit rangurile rasei noastre sau pe acelea ale unei rase anterioare? Căci nu numai după moarte ierarhiile supraomenești ne acordă ajutorul lor. Mulți dintre aceștia sunt întrupați dintre noi, încă din zorii istoriei noastre. Ei au fost regii divini, instructorii Vârstei de Aur, cărora legenda le-a păstrat urmele. Hercule, Prometeu îi simbolizează. Numele misterios de Ram îl desemnează pe unul dintre cei mai mari dintre aceștia, el a pus temelia rasei ariene. Dar, cu mult înaintea erelor, conform tradiției oculte, aceștia și-au făcut simțită prezența. Clarvăzătorii cei mai dotați disting un nor auriu care coboară rapid în spațiu, venind de pe planeta Venus (aceasta este mai avansată decât noi cu două ronduri sau perioade planetare) și atinge globul nostru întunecat. Aceștia sunt Adepții Venusieni care săvârșesc acest dur sacrificiu cu scopul de a grăbi evoluția noastră. Ei aduc cu ei trei daruri: furnica, albina și grâul. Ei mai aduc înțelepciunea divină. Și marea Lojă Albă s-a înființat la Shamballa, cetatea mistică, de unde nu a încetat să sporească prin ea însăși, să răspândească binefacerile asupra oamenilor.

Marea Lojă Albă. Ce se dorește să se spună prin aceasta? Este

o adunare, mâna acelora care, ajunși supraoameni, eliberați de sclavia unui corp, vor fi în măsură până la sfârșitul lumii, să se bucure de fericirea cerească. Ei se află în regiuni luminoase și au ales să rămână printre noi, în corpuri imperfecte ca ale noastre, grație datoriei, milei și iubirii. Este conducerea globului în sensul cel mai corect al cuvântului. Constituie zălogul victoriei noastre viitoare, îndepărtate, certe, pentru că ceea ce suntem, ei au fost și pentru că noi vom fi ceea ce ei sunt. Aceasta este noțiunea esențială care domină întreg ocultismul, după cum Himalaia – reședința lor secretă – domină pe ceilalți munți.

Ca întotdeauna, și aici legenda – mai înțeleaptă decât istoria oficială – ascunde claritați în umbra sa. Ea a făcut de nenumărate ori aluzie la existența acestor ființe sublime și a șederii lor la Aggarta. Grecii o simbolizau prin Olimp, istoricul Propețiu a afirmat-o în câteva cuvinte. Platon, Plutarh, inițiați la rândul lor, vorbesc acelora care știu să-i asculte. Misteriosul Rosenkrentz, în vremea obscurului Ev Mediu, vreme în care misterele au fost eclipsate, a venit să reaprindă flacăra. Cornelius Agrippa, Raymond Lulle, Paracelsus și mulți alții au știut-o. În zilele noastre, când cuvântul este mai liber, când se schițează zori confuze, prevestind o eră nouă, mărturiile au devenit tot mai numeroase, mai imperioase, mai precise. St-Yves d'Aleydre ce deținea informații directe de la un Brahman, în cartea sa *Misiune în India*, a rupt vălul pe jumătate. Britanicul Sinnett în *Lumea Ocultă*, relatează despre legăturile sale cu doi maeștri care au inspirat-o și pe doamna Blavastsky. *Cărți de drum*, scrisă de colonelul Olcolt, oferă cele mai amănunțite detalii. Un simplu călător, Ossendowsky, care pare să nu fi cunoscut ocultismul, citează fapte cu atât mai valoroase cu cât el nici nu bănuia existența acelora despre care Bulwer Lytton relata în cartea sa *Noua Rasă* și în romanul *Zanoni*[1]. Este ușor de ignorat sau de negat. Ar fi mult mai greu de infirmat toate aceste mărturii.

Ce rezultă din toate acestea în câteva cuvinte? Și ce știm noi despre aceste ființe? Aproximativ aceasta: ele sunt organizate într-o ierarhie trinitară. În vârful acestei ierarhii domnește *Adeptul lui Venus* care se numește *Veghetorul solitar*, asistat de doi Kumaras. El nu poate fi niciodată pronunțat. Imediat sub el, se află *Manu*, șeful rasei, un altul care este *Mahahohan* și fratele lor, *Instructorul Lumii*. Acesta, era ieri, Buddha. În prezent este Hristos.

1. Membru al S.R.I.A. (Societas Rosicruciana in Anglia), Edward George Bulwer, Lord Lytton (1803–1873), autorul vol. *Zanoni*, al celebrului roman fantastic, povestește istoria unui înalt misionar al Rosei-Cruci, care nu a ezitat să-și sacrifice nemurirea de adept, din dragoste pentru o tânără muritoare.

Dedesubtul lor, diverși adepți își repartizează munca, în funcție de trei raze solare sau trei aspecte ale Trinității, forța iubirii, a înțelepciunii. Mulți dintre aceștia au fost cunoscuți în decursul istoriei. Printre ei se numără Zoroastru și Manes, Pitagora, Jamblique, Rosenkrenz, și misteriosul Conte de Saint-Germain. Iisus Hristos a fost de asemenea unul dintre ei. La fel și Apollonius din Tyana. Cei mai recenți care s-au manifestat sunt doi hinduși, Maestrul M și Maestrul K.H. și un egiptean, Hilarion. Mai există și alții. Ei formează o asociație fericită care și-a asumat în mod deliberat o muncă importantă cu multe temeri, dar conformă cu scopul ales, care constă în eliberarea finală. După ultimul, nici una dintre cele trei lumi nu mai are nici un secret pentru adept. Somnul și moartea sunt fără efect asupra lui. El poate să părăsească globul nostru, așa cum a făcut-o marele Buddha sau să facă parte din Marea Lojă Albă. Această ultimă alegere implică în mod cert cel mai mare sacrificiu imaginabil. El scapă înțelegerii omului de rând. Ce știe acesta despre torentele de bucurie și beatitudine cerești, atât de scump plătite, atât de dur obținute în decursul unei existențe din ce în ce mai grele? Ce știe acesta despre bucuria de a renunța pentru a ajuta o rasă ce nu cunoaște decât ura și nedreptatea? Totuși, ei fac aceasta.

Te poți întreba – și acest lucru a fost făcut de mii de ori – pentru ce aceste ființe radioase, dacă există, se înconjoară de un mister așa de profund și pentru ce ele nu se arată în gloria lor, pământului mirat și învins? Răspunsul la această întrebare este legat de misterul răului, care nu poate fi dezvăluit mai înainte de cea de-a treia inițiere, din motive foarte raționale. Cunoașterea ocultă, într-adevăr, oferă putere celui care o posedă; dacă el dorește să se folosească de ea pentru a face rău, cu alte cuvinte pentru simpla sa plăcere, el o poate face. Tentația este aproape de nestăpânit, dacă se judecă faptele rele cu care s-a pătat știința modernă[1], ce își multiplică indiferentă mijloacele de a ucide în locul celor de a vindeca. În urma unei orgii de magie neagră ar urma imediat o divulgare făcută în mod imprudent. Aceasta a condus la distrugerea Atlantidei. „Doriți să ne faceți să reaprindem rugurile Inchiziției în Europa"? scria un maestru unui curios care i-a pus întrebări necugetate. Un altul, mai sever, i-a ripostat; britanicul Sinnet o relatează în *The mark of the Adept in not kept in Simla*, care s-ar traduce prin cuvintele: „Nu știți despre ce vorbiți". Tot așa fariseii de odinioară, spuneau la vederea unui zeu ce agoniza: De ce nu se

1. Aluzie la folosirea bombelor atomice în cel de al doilea război mondial în Japonia.

salvează singur? El putea, dar nu o vroia... Legea care măsoară aceste lucruri depășește etiajul acceptat.

În ciuda unei profunde pudori ce ne determină să ascundem cele mai scumpe comori, datoria de a le împărți, primează față de bucuria egoistă. După cum mărturisește tradiția, vă voi oferi mărturia mea. Nu voi vorbi despre existența adepților. I-am văzut, i-am auzit, îi știu. Am întâlnit cel puțin o dată, necunoscuți de ochii mulțimii, unul dintre aceia care seamănă cu oamenii și merită un nume divin.

Ce sunt științele oculte

Dacă cuvintele nu sunt atribuite unei școli inițiatice speciale, trebuie să spunem că ocultismul este esențialmente înțelepciunea divină, cunoașterea divinului în lume și în om, care este prescurtarea lui. Este obiectul religiilor, al filosofiilor, indiferent dacă acestea neagă divinul sau îl confirmă. Religiile, filosofiile, ocultismul au toate același obiect, aceasta este incontestabil. Dar postulatul lor nu este același și metodele lor sunt extrem de diferite. Toate religiile au la bază o revelație făcută de o ființă supraomenească, la un moment dat al istoriei. Orice filosofie, din contră se sprijină exclusiv pe religie, neglijând, imaginând sau negând misterele care o depășesc. Originalitatea științelor oculte este de a concilia – sau de a crede că conciliază – aceste două puncte de vedere. Pe de o parte, se estimează că misterele religiei sunt realitatea supremă, acelea la care accesul este mai important decât orice. Pe de altă parte, se crede că aceste mistere sunt susceptibile de o cunoaștere directă din partea oricui se va întreprinde efortul necesar și va atinge calificarea necesară. Se pretinde că din acest punct de vedere sunt oferite directivele, o metodă și un sistem pentru realizarea acestei cunoașteri.

Este de netăgăduit că pentru o parte dintre oameni, științele oculte au o semnificație magică, deoarece pare a le satisface fatala lor aviditate după cunoaștere a unui domeniu spiritual „*necunoscut*", a unui lucru plin de mister, obscur chiar, care pe căi naturale nu poate fi atins. Convingerea multora este că, în afară de ceea ce putem cunoaște, trebuie să mai existe ceva, în lume, ce se sustrage cunoașterii. În cazul științelor oculte nu este vorba despre științe care, într-o anumită privință sunt „*secrete*", ci despre științe care ar fi accesibile numai unora, ca o favoare deosebită a destinului lor.

Științele oculte au ca obiect cunoașterea suprasensibilă, adică tocmai ceea ce rămâne „secret", nerevelat din fenomenele naturii, atunci când le studiem numai cu ajutorul simțurilor și cu rațiunea legată de aceste simțuri. Expresia de „științe oculte" poate ridica

unele obiecții din partea unora grăbiți de a contesta tot ce se opune materialismului și ateismului, considerându-se că o știință nu poate fi „secretă" pentru nimeni. Folosindu-se expresia de „știință ocultă", la o știință „ocultă", adică „secretă" ne referim la realitățile „secrete", „nerevelate" cunoașterii obișnuite, din fenomenele lumii, deci la o știință „despre cele secrete", despre „secretele revelate". Secretă însă nu trebuie să rămână această știință pentru nimeni care îi caută cunoștințele, folosind mijloacele adecvate.

Științele oculte vorbesc despre lucrurile suprasensibile, în același fel în care știința naturală vorbește despre realitățile sensibile. Prin realități sensibile se înțeleg existențele accesibile simțurilor corpului omenesc în stare de perfectă sănătate: văzul, auzul, mirosul, gustul și pipăitul, iar prin realitățile suprasensibile se înțeleg existențele inaccesibile perceperii simțurilor fizice, dar accesibile unor facultăți superioare de cunoaștere. În același sens se vorbește în științele oculte, despre lumea sensibilă (lumea fizică sau senzorială) și despre lumea suprasensibilă, organe sensibile de percepere și organe suprasensibile de percepere, fenomene sensibile și fenomene suprasensibile, ființe suprasensible, etc.

În vreme ce științele naturale se limitează la lumea sensibilă, științele oculte consideră munca spirituală ce se depune în legătură cu cercetarea naturii, ca un fel de instruire a sufletului și aplică apoi însușirile căpătate pe această cale, domeniului suprasensibil.

Științele oculte provin din două idei care pot prinde rădăcină în fiecare om. Pentru acela care studiază domeniul ocultismului, așa după cum îl înțelegem în lucrarea noastră, aceste idei exprimă fapte pe care le putem trăi, atunci când, în acest scop, ne servim de mijloacele corespunzătoare. Mulți oameni consideră însăși aceste concepții drept afirmații cât se poate de contestabile, idei asupra cărora poți discuta mult, fără însă a le putea dovedi.

Prima idee: în spatele lumii văzute există o lume nevăzută, o lume ascunsă simțurilor și gândirii încătușate de aceste simțuri; iar a doua idee arată că omul are posibilitatea să cunoască această lume ascunsă, cu condiția să-și dezvolte în sine anumite facultăți, care în mod normal se află în el în stare latentă.

Unii autori consideră că lumea sensibilă, accesibilă grație cunoașterii și practicării științelor oculte, nu ar exista și că lumea pe care o percepem cu simțurile noastre ar fi singura lume existentă. Enigmele ei se pot dezlega din ea însăși. Chiar dacă, astăzi, omenirea se află încă departe de a putea cunoaște toate enigmele existenței, va veni o vreme când experiențele simțurilor și știința întemeiată pe acestea vor fi în măsură să ofere dezlegările cuvenite.

Alți autori nu contestă că în spatele lumii vizibile există o lume ascunsă, dar capacitatea de cunoaștere a omului nu se poate ridica până la această lume, fiindcă aceasta are limite ce nu pot fi depășite.

O a treia categorie de oameni o formează cei ce consideră temerară voința omului de a cunoaște prin propria străduință un domeniu în care ar trebui să renunțăm la cunoaștere și să ne rezumăm la credință. Partizanii acestei concepții susțin că este un păcat când slăbiciunea omenească caută să pătrundă într-o lume rezervată exclusiv vieții religioase.

Alți autori sunt de părere că, cunoașterea realităților lumii sensibile este o proprietate comună tuturor oamenilor, dar atunci când este vorba de realitățile suprasensibile nu pot exista decât păreri individuale, astfel încât în acest domeniu sunt excluse în totalitate certitudini unanim acceptate.

Este de înțeles că studierea lumii vizibile pune omului și probleme imposibil de rezolvat pe baza realităților acestei lumi. Căci, indiferent de câte progrese ar efectua știința realităților sensibile, aceste probleme nu vor putea fi rezolvate pe această cale, deoarece chiar realitățile concrete ne arată clar, prin propria lor natură, că trebuie să existe și o lume ascunsă.

Asupra ipotezei conform căreia cunoașterea omului ar avea limite ce nu pot fi depășite, limite care îl constrâng să se oprească în fața lumii invizibile, trebuie să menționăm următoarele: este de necontestat că modul de cunoaștere la care ne referim mai sus, cu ajutorul simțurilor, nu poate pătrunde în lumea invizibilă. Cine consideră acest fel de cunoaștere ca singurul valabil nu poate ajunge decât la părerea că omului îi este cu neputință să cunoască lumea superioară, chiar dacă ea există cu adevărat. Se pot susține și următoarele: dacă este cu putință să dezvoltăm un alt fel de cunoaștere, aceasta ne va putea permite să pătrundem în lumea suprasensibilă.

Calea spre știința ocultă o poate cunoaște fiecare om care, la momentul potrivit, recunoaște, presimte sau presupune în lumea actuală, existența celor ascunse și care, conștient de faptul că forțele de cunoaștere pot fi dezvoltate, dobândește certitudinea că fenomenele ascunse se pot revela.

„Rodul prețios – arată Rudolf Steiner – al cunoștințelor spirituale este că ele dau vieții tărie și putere și nu satisfac numai dorința de a ști. Izvorul din care aceste cunoștințe scot putere de muncă și încredere în viață este nesecat. Nici unul din cei care au ajuns o dată, într-adevăr, la acest izvor, după ce l-au cercetat în repetate rânduri, nu va pleca de la el neîntărit".

Există cititori care, atunci când încep să se ocupe de știința ocultă, întâmpină multiple piedici pe calea cunoașterii și mai cu seamă a înțelegerii și explicării unor fenomene. Este adevărat că, în expunerile științelor oculte, cititorul va cunoaște descrierea acelor experiențe sufletești pe care, urmându-le, va putea să se ridice până la conținuturile suprasensibile ale lumii. Practic, aceasta se va înfățișa mai curând ca un ideal. Trebuie știut că cititorul dornic să se inițieze în științele oculte, va trebui mai întâi să-și însușească un număr mare de experiențe suprasensibile pe care el singur nu le poate face, dar de care ia cunoștință de la cercetătorii avansați.

Omul de știință, care studiază lucrurile într-un spirit și într-un sens adevărat, nu va descoperi nici o contrazicere între știința sa, bazată pe realitățile lumii sensibile și modul în care studiem lumea suprasensibilă. Oamenii de știință se folosesc de metode specifice și de instrumente perfecționate în cercetările lor. Instrumentele sunt obținute prelucrând materiale puse la dispoziție de Natură. Nu trebuie să uităm că și metoda de investigație în lumea suprasensibilă se folosește de instrumente, care nu sunt altceva decât omul însuși. Dar el trebuie pregătit în acest scop și facultățile pe care le posedă în mod natural vor fi prelucrate și îmbunătățite pentru a căpăta proprietăți superioare. În acest mod omul se transformă într-un instrument de cercetare a lumii suprasensibile.

*

Adevărul – la cunoașterea căruia se ajunge grație științelor oculte – sălășluiește înainte de toate în noi înșine, în începuturile rațiunii noastre și în viața interioară a sufletului nostru. Pentru el sufletul este unica realitate divină și cheia Universului.

Există un raționament conform căruia Adevărul este pentru totdeauna inaccesibil omului sau a fost cunoscut într-o mare măsură doar de către cei mai mari înțelepți și primii inițiați de pe pământ. Dacă această ultimă afirmație este adevărată, atunci el se află la temelia tuturor marilor religii și în cărțile sfinte ale popoarelor. Trebuie doar să știi să-l găsești și să-l separi. Și într-adevăr, dacă privim istoria religiei, cu foarte mare atenție, sub influența adevărului unic pe care îl conferă numai *lumina interioară*, iată ce descoperim:

Toate religiile prezintă o istorie exterioară și una interioară; una este aparentă, în vreme ce cealaltă este ascunsă. Prin istoria exterioară, exoterică, înțelegem dogmele și miturile predate și făcute publice în biserici și școli, infiltrate în cult și reflectate în superstițiile populare. Prin istoria interioară, ezoterică, înțelegem cunoașterea

adâncă, doctrina secretă, activitatea ocultă a marilor inițiați. Aceștia nu sunt, de fapt, decât profeți care au creat și răspândit spiritul religiei printre oameni.

Istoria oficială a religiei este scrisă și răspândită, fiind la îndemâna oricui. Din nefericire, la o examinare mai atentă se dovedește extrem de confuză, obscură și mai ales contradictorie, din cauza surselor diferite.

Cea de a doua istorie, denumită în mod curent tradiția ezoterică sau doctrina misterelor, este dificil de recunoscut, dat fiind că a evoluat la adăpostul templelor, învăluită de misterul societăților secrete, iar dramele sale cele mai zguduitoare au loc, în cea mai mare parte, în sufletul marilor profeți care nu și-au încredințat extazurile divine nici discipolilor și nici scrisului. Această istorie ezoterică trebuie să fie intuită, dar o dată descoperită se dovedește a fi subtilă, luminoasă și perfectă, continuând ceea ce se cheamă *Religia unică, eternă și universală*. Ea este istoria ascunsă, singura adevărată, constituind adevărata știință atotcuprinzătoare, reflectând esența lucrurilor.

Științele oculte propovăduite în India, Egipt și Grecia, reprezentau o enciclopedie ce înmănunchea cunoștințe împărțite în mod obișnuit în patru mari categorii.

1. *Theogonia* sau știința principiilor absolute, indentificată cu știința numerelor în raport cu Universul, sau matematicile sacre.

2. *Cosmogonia* – realizarea principiilor eterne în spațiu și timp, sau involuția spiritului în materie; perioadele lumii.

3. *Psihologia* – organizarea omului; evoluția sufletului prin lanțul existențelor.

4. *Fizica* – știința regnurilor naturii pământești și a proprietăților lor.

Metoda inductivă și cea experimentală s-au unificat, controlându-se reciproc în cadrul științelor, fiecăreia dintre ele corespunzându-i o anumită artă. Acestea erau:

I. *Medicina* bazată pe cunoașterea proprietăților oculte ale mineralelor, plantelor și animalelor.

II. *Alchimia* se ocupa cu transformarea metalelor, dezintegrarea și reintegrarea materiei prin agentul universal, fabricarea aurului și argintului.

III. *Artele Psihurgice*, corespunzând forțelor sufletului: magia și clarviziunea.

IV. *Astrologia* arta de a descoperi raportul dintre destinele popoarelor ori ale indivizilor și mișcările universului, determinate cu ajutorul mișcării planetelor.

V. *Teurgia* cea mai înaltă dintre arte, care pune sufletul în raport conștient cu diverse ierarhii de suflete, acționând asupra lor.

În cadrul științelor oculte, științele și artele se contopeau, izvorând dina același principiu. Principiile de bază ale acestor științe sunt formulate astfel: spiritul constituie unica realitate, iar materia este expresia ei inferioară, schimbătoare și efemeră în spațiu și timp. Creația este eternă și continuă, aidoma vieții. Microcosmosul – om, ternar prin constituția sa (spirit, suflet și corp), este imaginea și oglinda macrocosmosului – univers (lumea divină, umană și naturală), care este la rândul său trupul lui Dumnezeu și reunește în esența sa: Tatăl, Mama și Fiul (esență, substanță și viață).

Gnoza constituie arta de a-l descoperi pe Dumnezeu în sine, dezvoltând adâncurile oculte, facultățile latente ale conștiinței. Sufletul omenesc este prin esența sa, nemuritor. El se dezvoltă succesiv pe o serie de planuri ascendente și descendente, datorită existențelor când spirituale, când corporale. Reîncarnarea constituie legea evoluției sale și sufletul ajuns la desăvârșire se eliberează de această lege și se reîntoarce la Spiritul Pur, la Dumnezeu, la deplinătatea Conștiinței sale.

Raporturile dintre științele oculte și științele exacte

Științele sunt creația secolului al nouăsprezecelea, în care acesta își recunoaște opera.

Știința modernă este foarte diferită de ceea ce vechii greci denumeau cunoaștere. Aceste două demersuri sunt distincte, chiar am putea spune opuse spiritului. Scopul cunoașterii pentru greci era ființa, principiul universului. Ei parveneau la el grație misterelor, în care descopereau confirmarea prin analiza profundă a eului. De aici și deviza: „Cunoaște-te pe tine însuți și vei cunoaște zeii și universul". Din această certitudine primordială decurge întreaga cunoaștere, al cărei domeniu îmbrățișează știința noastră, metafizica și, prin urmare, întreaga suită de deducții. Lumea vizibilă constituia sfârșitul și nicidecum baza acestor deducții. Primele concepții, au fost exprimate sub forma figurilor și numerelor, căci ființa divină fiind zodiacul, geometria îl descria iar forțele sale puteau fi cifrate. Cercul este Ființa manifestată, triunghiul este Verbul solar, pătratul corespunde celor patru elemente, cifra șapte corespunde zeilor planetari, cifra doisprezece corespunde ierarhiilor. Atunci când Pitagora spunea: „Lucrurile sunt Numerele", aceasta nu însemna numai că ele puteau fi măsurate și cântărite, ci că ființa lor ascunsă era reprezentată prin numere. Este motivul pentru care pe pragul școlii platoniciene scria: „Nimeni să nu intre aici dacă nu este geometru". Trebuie, prin aceasta, să înțelegem că geometria nu este tipul de știință abstractă, golită de orice realitate, ci studiul realității suverane, supremul instrument al cunoașterii, o cosmogonie, o mistică și o magie.

Știința pentru omul modern, degajată de speculațiile care adeseori îi uzurpă acest titlu, este exact contrariul. Printr-o falie evidentă și profundă ce ignoră total chiar Ființa însăși, în univers, ca și în om, ea nu vizează decât lumea exterioară așa cum ne este oferită de simțuri. Singurul pe care ea îl denumește real, fără a se

preocupa să știe cum s-a format această noțiune, în deplin acord cu sensul comun, de care ea beneficiază din plin. Această lume, este analizată și studiată, cu toate resursele și metodele pe care i le poate oferi intelectul. Aceste metode nu se reduc la una singură, așa după cum se crede de cele mai multe ori. Ele fac diferența dintre științele matematice și științele materiei sau științele vieții (științele biologice). Metoda denumită experimentală nu aparține decât științelor fizice și chimice și este cea mai cunoscută dintre toate datorită rezultatelor bogate.

Rezultă că nu trebuie abuzat de ceea ce se înțelege prin cuvântul: „explicație științifică". Știința procedează printr-o serie de constatări succesive în privința unor fapte care reprezintă concepte. Când, cu ajutorul unei ipoteze, ea poate grupa într-un cadru unic un oarecare număr din aceste fapte, ea consideră că a descoperit o lege. După aceea se străduiește să facă să se conformeze cu această lege o lege și mai amplă. Aceste asociații de concepte sunt pentru ea explicații. Ele se obțin, după cum se vede, printr-o suită de aproximări care adeseori se contrazic între ele. Un exemplu clasic îl constituie contradicțiile lui Newton, care printr-o intuiție genială, a obținut din legile lui Kepler legea gravitației universale, descoperită prin demonstrarea inexactitudinii, cel puțin parțială, a celei de a treia dintre aceste legi. Teoriile științifice sunt, deci, generalizări în care sunt cuprinse în mod forțat o parte din arbitrar. Aceasta nu le scade meritul inventariilor, nici al utilităților, ci servește la precizarea deschiderii lor.

Sunt, în fond, descrieri mai curând decât adevărate explicații. Ele ne spun cum și pentru ce le scapă. Se poate și trebuie să se vadă în ele, după fericita formulă a savantului Emile Picard, „imagini utile, fecunde, dar care nu au pretenția de a reda realitatea". Se poate spune, în principiu, că aceste aproximații succesive sunt convergente și tind către un mic număr de adevăruri generale, sinteză a adevărurilor parțiale. Este un postulat grandios, agreabil, dar totuși pur ipotetic. El subliniază, o dată în plus, contrastul dintre această metodă inductivă, care speră să devină Unica forță de a explora Multiplul și vechea Cunoaștere ce coboară din Unul către Multiplu.

Se consideră astăzi, cel puțin în cercurile oficiale, că eliberându-se de punctul de vedere antic știința a obținut un câștig decisiv, un pas înainte, fără a mai fi posibilă o reîntoarcere. Ea a renunțat la reverii, la neliniștile cultivate sub numele de filosofie, pentru a deveni în sfârșit pozitivă. Ocultismul apreciază, din contră,

că ea s-a sărăcit în mod primejdios și că, pentru a-și regăsi grandoarea va trebui să urce la sursa sa. Această dezbatere este filosofică și ne vom opri asupra ei ceva mai departe. Ne rezumăm să constatăm acum, că, din punct de vedere istoric, știința modernă și-a constituit și definit domeniul său, care este impozant, magnific, că fructele sale sunt nenumărate și că nimeni nu se gândește să le nege. Domeniul ei îmbrățișează aparența lumii și știința nu vizează decât să stăpânească materia. În acest sens, ea a avut, în ultimele secole o sarcină imensă, și privește cu un orgoliu legitim și cu sentimentul datoriei îndeplinite că rezultatele depășesc așteptările. Totul ne face să credem că această ambiție va fi realizată. Ea a schițat marea bază a Piramidei Egiptene, monumentul înțelepciunii Omului (Py- Ramida = Înțelepciunea lui Ram). Dar, ei nu-i revine misiunea de a ridica în întregime edificiul.

*

Științele matematice, perfecționându-se, au creat un joc de simboluri de o precizie uimitoare: limbajul lor este acela al intelectului adus la perfecțiune. El atinge suprema claritate a inteligibilității totale. Punându-se în serviciul altor științe, el a sugerat descoperirile care, fără el, ar fi rămas imposibile. Arta matematicianului a creat o lume care, grație științelor naturii, a contemplat logic lumea exterioară. Analiza a permis astfel să se creeze mecanica rațională și mecanica chimică, iar Poincaré a impus mecanica cerească. Nenumărați cercetători, împreună cu el, au dezvoltat, completat și rectificat datele lui Galileu, ale lui Newton și mai recent ale lui Laplace. Geometria despre care se putea crede că a ajuns la capăt, a fost martora unor sisteme noi, cunoscute sub numele de geometrii neeuclidiene, întrucât postulatul lui Euclid a fost negat. Aceste sisteme, lipsite de contradicții logice, implică forme de spații necunoscute, chiar neimaginabile, care par să fie în contradicție cu categoriile kantiene. Vom vedea mai departe că aceste forme sunt acelea pe care le poate observa ocultistul pe planurile superioare celui fizic, singurul ce dispune de trei dimensiuni.

Termodinamica, fondată de Carnot, care a formulat principiul conservării energiei, a dat naștere unei noi științe de o incalculabilă deschidere care se cheamă energetica. Numele lui Gibbs, Clausius, Helmholz, Maxwell, lord Kelvin sunt legate de aceasta. Degradarea energiei a inspirat ultimului o pagină extrem de curioasă, grandioasă

în unele locuri, în privința viitorului universului conceput de o inteligență atotputernică, dar redusă la propriile sale mijloace.

Științele fizice, la rândul lor, au sporit în mod constant cu noțiuni noi, dintre care unele mai recente, oferă un exemplu sesizabil al bulversărilor și aduc în părțile ce erau considerate cele mai stabile ale edificiului științific constatări neprevăzute. Universul a fost explorat sub toate aspectele, de la cel al infinitului - Cosmos - până la cel al atomului. Astronomia fizică a primit un ajutor imens din partea spectroscopiei. Ea a putut determina constituția astrelor îndepărtate, identitatea lor cu cea a pământului, a înfăptuit o hartă cerească, în care pe 22.000 de clișee figurează treizeci de milioane de stele. Prin studiul stelelor duble ea a arătat că materia se supune acelorași legi de atracție în aceste sisteme solare ca și în al nostru și a constatat că, cometele, despre care se credea până atunci că vin din alte galaxii, aparțin în realitate sistemului nostru, care numără douăsprezece mii de nebuloase, adevărate căi lactee pierdute în spațiu, lumi stelare în formare.

În vreme ce telescopul scotocea cerul, microscopul explora picătura de apă, micul infinit. Aici a fost descoperită o mișcare persistentă, o trepidație fără sfârșit, care a primit denumirea de mișcarea brawniană și despre care în mod normal nu ne putem da seama. La fel, atomul fizic, considerat până mai ieri a fi simplu, s-a dovedit a fi un sistem complex, asemănător sistemului solar, verificându-se o dată în plus axioma cunoscută a ocultismului: „ceea ce este sus este și în jos". Ipoteza eterului universal, care umple spațiul și pătrunde corpurile, altă concepție a înțelepciunii antice, a fost admisă de fizicieni. Optica sau studiul luminii s-a format grație unor lucrări extraordinare. A urmat-o electricitatea care a completat fizica eterului. Ilustrul Maxwell a reușit să adune, într-o teorie comună, cercetările anterioare, considerând lumina ca pe un fenomen electromagnetic. Această vedere profundă a fost confirmată de experiențele lui Herz, care, în 1888, a descoperit undele care-i poartă numele. Acest câmp nou s-a lărgit neîncetat. Razele catodice ale lui Crookes, razele X ale lui Röntgen au accentuat acest mers ascendent în regiuni din ce în ce mai subtile. În fine, memorabilele descoperiri ale lui Becquerel, ale soților Curie, Remond și Debierne au făcut să apară elemente necunoscute, uraniul, radiumul, poloniul, actiniul, ce aveau proprietatea neobișnuită a emisiei spontane de energie. Radioactivitatea s-a născut și părea că s-a produs, în fine, eșecul principiului ce a dominat până atunci, al conservării energiei, al lui Carnot. Nenumărate

ipoteze au fost emise pornind de la aceste noi baze. Autorul principiului relativității, Lorenz, a conceput eterul ca pe ceva mobil. Teoria sa a răsturnat formele spațiului și timpului așa cum sunt admise acestea în prezent. Einstein, în concluziile sale, ajunge la o apropiere de ocultism. El pune ca bază a fizicii universale un „continuum", care completează analogia cu Esența, una dintre doctrinele antice. Și într-unul și în celălalt caz, dualitățile Spațiu și Timp, Materie și Energie se regăsesc abolite ca noțiuni primare, totul reducându-se la o Realitate unică, inaccesibilă înțelegerii, dar căreia Einstein a putut să-i stabilească matematic proprietățile și să-i deducă legile fizice experimentale, verificabile. Eddington a afirmat: „Nu există nici o distincție fundamentală între Spațiu și Timp". „Materia și mișcarea nu sunt decât aspecte ale curburii spațiului și nimic în plus". Se regăsesc astfel, exprimate cu alte cuvinte, exact aceleași idei ca în *Doctrina Secretă*, lucrarea fundamentală a doamnei Blavatsky, în care se poate citi: „Spațiul și timpul nu sunt decât unul și același. Tatăl, Mama, Spațiul, Timpul sunt, [fiecare și toate, prin substituire, întrucât denumesc același lucru] cauza eternă, întotdeauna prezentă a totului... Spiritul este prima diferențiere a Aceluia, cauza fără cauză a Spiritului și a Materiei".

Dezvoltarea chimiei nu a prezentat o mai mică importanță. Chimiei universale a lui Lavoisier, i s-a adăugat chimia fizică în urma studiilor lui Gibbs, Helmholz, Sainte-Claire Deville și Berthelot. Acestuia din urmă i se datorează chimia organică și sinteza chimică, care permit reconstituirea unui corp cu ajutorul elementelor sale, fapt care constituie prototipul metodei experimentale. Mineralogia, geologia au completat grupul impozant de științe ale materiei. Ele au condus pe autorii lor la concluzii imprevizibile. Cristalografia privea cristalul ca pe un fel de știință vie. S-a vorbit curent despre viață, despre memoria uneia sau altei substanțe. S-a spus că este vorba de imagini. Aceste imagini exprimă, în cazul unora, realitatea. Geologia a făcut să fie schițat, în linii mari trecutul globului. S-au constatat transformările bineînțeles, și nicidecum cauzele care le-au provocat, cu alte cuvinte latura spirituală. Suess a scris o lucrare devenită clasică. De Lapparent a descris vârstele succesive ale planetei. Lowthian Green a explicat distribuirea actuală a mărilor și continentelor de pe suprafața pământului, considerându-le ca pe un tetraedru, viziune bizară, pe care ocultiștii o considerau ca fiind adevărată de multă vreme.

*

Științele vieții, pe de altă parte, nu au întârziat să se dezvolte, în ciuda complexității sporite a problemelor pe care au trebuit să le abordeze. Flora și fauna ca și pământul și cerul au făcut obiectul unor cercetări asidue. Paleontologia a exhumat schelete aparținând unor specii gigantice impresionante, de mult dispărute. Oceanografia a scos din abisuri tot felul de ființe stranii, născute dintr-o lume tenebroasă. Botanica a studiat, disecat și clasificat toate formele regnurilor planetei, iar zoologia pe cele ale regnului animal. Sunt cunoscute lucrările lui J. H. Fabre în privința studiului insectelor. Biologia a dat naștere marii idei a evoluției care s-a extins și asupra altor domenii ale științei. Ea este cea care, comparând istoria organismului individual și cel al speciei, în decursul erelor, prin vocea lui Haeckel, a rezumat astfel geneza raselor: „Ontogenia urmează filogenia". Teoria transformistă a fost propusă pentru a determina factorii acestei filogenii misterioase. Lamarck a insistat asupra descendenței, ereditatea ale cărei efecte au fost dobândite prin folosire. Darwin a scos în evidență selecția naturală și concurența vitală. Aceste două teorii, perfect valabile, trebuie completate cu cea a mutațiilor a lui des Vries, care a constatat că unele specii ajung în anumite epoci la crize, și atunci printr-o metamorfoză bruscă, trec într-o specie nouă. Ideea aceasta ne va duce la ceea ce se va petrece cu omul în momentul când va cunoaște cărarea.

Fiziologia, în sfârșit, a venit să încoroneze edificiul construit de celelalte științe. Un spirit foarte larg, Claude Bernard, i-a stabilit principiile. După el, o serie de lucrări s-au succedat, descriind ființa vie, nervii, mușchii, plămânii, sistemul sanguin și s-au străduit, fără a reuși, să dezlege misterul vieții și al rațiunii. Numele lui Pasteur rămâne legat de inventarea serurilor și a teoriei microbiene, iar cel al lui Metchnikov de teoria fagocitozei, care vede în globulele albe jandarmii cetății organice și atribuie acțiunii lor apărarea sănătății noastre. În acest timp, Hahnemann căuta în plante și în regnul mineral substanțele capabile să exercite în faze infinitesimale, această misterioasă apărare. Așa a fost creată homeopatia. Astfel, opera științei, ca și a naturii, are ca scop final complexa capodoperă a secolelor ce se cheamă corpul fizic al omului, rezultat al unei evoluții mult mai vaste decât s-ar putea concepe, pentru că ea îmbracă doar o treime din perioadele pe care le descrie ocultismul.

*

Oricât de remarcabil și impunător ar fi acest ansamblu de cercetări, de ipoteze, descoperiri, el ne permite să apreciem că este totuși inaccesibil unor spirite medii dezvoltate. Puterea omului l-a uimit în primul rând pe om. Surprins de invențiile sale, el a sperat că va dobândi totul: bogăția, sănătatea, distracția, o forță ce sporește neîncetat, nemurirea, într-un cuvânt un fel de paradis material. Trebuie să recunoaștem că din punct de vedere pur mecanic, pasul pe care l-a făcut într-un secol omenirea prin cuceririle sale științifice a depășit tot ce ne oferă istoria. Mașina, acționată de forța vaporilor sau de energia electrică, a însutit randamentul muncii, conducând la revoluția industrială, la apariția și instaurarea unui nou sistem social. S-a născut marea industrie. Cea mai răsunătoare dintre toate este, fără nici o îndoială, cea locomotorie. Toate civilizațiile anterioare se bazează pe două mijloace ancestrale: calul, pe de o parte, și pe de altă parte, pânza. Dintr-o dată, ele au fost înlocuite de căile ferate, automobil, transatlantic și avion. Ultimul venit a fost avionul cu reacție, apoi racheta ce a permis cucerirea cosmosului. Transportul corpurilor în spațiu a fost bulversat. O transformare analoagă a avut loc și în cazul gândirii. Telegraful și telefonul mai întâi, apoi telegrafia fără fir bazată pe undele herțiene și datorată lui Marconi și Branly, au dotat globul cu o rețea vibratorie comparabilă cu a individului, dacă ne referim la sistemul nervos. Radarul, televiziunea și calculatoarele s-au succedat completând cuceririle minții omenești. Consecințele economice, politice, religioase, morale care au decurs din toate acestea, sunt dificil de calculat. O nouă conștiință colectivă a înmugurit în umanitate. Cuceririle științei materiale nu sunt terminate. Puterile electricității (Fohat) sunt pe departe de a-și fi dezvăluit secretele. Sinteza chimică imaginată pentru prima oară de Berthelot ne permite să concepem o alimentație nouă; cuptorul lui Moisson a făcut posibilă sinteza diamantului și a readus în discuție visul alchimiei: sinteza aurului. Gustave le Bon a demonstrat că o porțiune mică dintr-un mineral oarecare conține o energie prodigioasă, care dacă ar fi eliberată, ar revoluționa lumea. Lucrările lui Einstein și ale savanților atomiști, în frunte cu E. Fermi, au condus la conceperea ciclotronului, a pilei atomice și, în final, la procesele de fiziune și fuziune nucleară, cunoscute prin bombele atomice și cu hidrogen. Fuziunea la rece repune în discuție străvechiul vis al alchimiștilor, demonstrând realitatea lui.

Unele critici atente au semnalat umbra care întuneca acest tablou viu și aparent seducător al umanității ce cucerea natura: indiferența morală. În van au fost toate încercările de a o nega.

Știința oficială, în ciuda oricărei evidențe, nu urmărea decât un singur scop: PUTEREA. Dacă această putere ar fi servit omului, cu atât mai bine. Dacă îi era dăunătoare, cu atât mai rău. Ea își va urma neabătută drumul său. Ingeniozitatea minunată se exercita în cele două sensuri: cel al morții și cel al vieții. În același timp cu transatalnticul a fost creat și dușmanii acestuia: submarinul și torpila; în același timp cu serul – arma bacteriologică; în același timp cu medicamentele, au fost create și explozibilile; telegrafia fără fir și telefonul, radioul și televizorul vehiculează și gândurile ucigătoare. Imaginile războaielor de odinioară pălesc în fața războiului chimic, aerian, atomic și bacteriologic. Indiferent de scop, știința este prezentă.

Acum știința se află pe punctul de a redescoperi ocultismul – cu metodele sale, nu acelea pe care le cunoșteau înțelepții antici, bineînțeles, căci acestea sunt consecințele despărțirii de lumea antică. Din nefericire, aceste metode sunt susceptibile să dea rezultate extraordinare. Orice ar fi, prin analiză chimică, forțele ascunse ale materiei, oricare ar fi, prin hipnotism și magnetism, acțiunea asupra corpurilor subtile ale omului, prin cercetări psihice ale fenomenelor spiritismului, invazia planurilor superioare oricare ar fi ele, prin tratamentul electric și inspecția cu raze X, misterele nașterii, care ar fi clarvederea, reîncarnarea, memoria vieților anterioare și astrologia însăși, pretutindeni știința, cu o ingeniozitate tenace, cu o minuțiozitate de nestăpânit, examinează problemele oculte. Spirite cutezătoare și lucide au pornit pe această cale. Ele au constituit Societatea Universală a Studiilor Psihice: Gurney, Myers și Podmore în Anglia, Aksakoff în Rusia; Flournoy în Elveția, Charles Richet, Flammarion, de Rochas, Maxwell Boirac, Delanne, Durville, Osty și Glley în Franța. Savanți oficiali, mai devreme sau mai târziu îi vor urma pe acești pionieri temerari. Știința va redescoperi, astfel, cel puțin parțial dacă nu total, fără să le înțeleagă, botezându-le cu nume noi, forțele necunoscute și păzite în prezent în sanctuare. Dacă va urmări să se rezume doar la aplicațiile practice, manifestând o indiferență profundă pentru consecințele pe plan moral, așa cum a făcut până acum, ea riscă să declanșeze în Europa flageluri pe care nu și le poate imagina, o imensă orgie satanică (dacă se va servi, într-un scop interesat, de forțe hiperfizice aparținând magiei negre). Sancțiunea unei greșeli tot atât de grave ne-o va demonstra istoria viitoare. Ea s-a perpetuat în legendele antice prin catastrofa care a scufundat Atlantida. La fel ca odinioară, în acele zile tenebroase, omul, ajuns cu aceste forțe în fața arborelui Binelui și Răului, va trebui să aleagă între a

cunoaște pentru a cunoaște sau a cunoaște pentru a se servi de cunoștințele sale. El nu va mai putea da înapoi. Dar pentru a înainta fără primejdie va trebui să învețe legile divine care apără accesul de dincolo. Acestor legi, ocultismul le posedă cheia. O singură forță poate învinge magia neagră: magia albă, cea care pune în serviciul lumii cunoașterea și care nu face diferență între puterea iubirii și a înțelepciunii. Va veni curând ziua decisivă când acestea două se vor înfrunta din nou.

Ce sunt inițiații sau maeștrii ocultiști?

Un inițiat a însemnat, la origine, cel căruia i s-au împărtășit învățăturile ce i-au permis să pătrundă în regiunea conceptelor superfizice, ascunse de un văl fin lumii simțurilor, și să facă distincție între iluzie și realitate (C. J. Harisson, *Universul transcendental*).

Fiecare persoană atrasă de ocultism, având dorința de a-i pătrunde tainele, își pune firească întrebare: cum, de unde și de la cine se capătă cunoașterea ocultă.

Definit pe scurt, *un inițiat sau un maestru este acea persoană care a atins o stare de evoluție mult superioară față de cea a unui individ obișnuit*. Cuvântul „atins" trebuie înțeles în sensul de rezultat al eforturilor și strădaniilor pornite din proprie inițiativă, pentru că știința ocultă nu admite nici un fel de favoritism divin, talent din naștere sau virtute câștigată fără efort, individual.

Maestrul reușește, ca urmare directă a unor strădanii îndelungate și susținute, să-și purifice caracterul, eliminând cele două nefericite atribute pendinte de natura umană: egoismul și vanitatea cu toată suita consecințelor acestora.

Inițiatul este cuprins de o adâncă și necondiționată iubire pentru oameni, indiferent de credința și rasa acestora, de gradul de instruire și civilizație; iubire ingemănată cu acea perfectă toleranță și înțelegere care constituie parte a celui mai înalt fel de iubire.

În virtutea acestei iubiri pentru oameni și a dorinței de a-i ajuta, el se străduie, fără să *aștepte răsplata* sau recunoașterea societății în care trăiește. După ce a atins stadiul conștientizării depline a fericirii și a ajuns să știe cum să se adape din însuși izvorul Fericirii, el dorește ca și ceilalți să se *împărtășească din această fericire*, care este moștenirea fundamentală a tuturor. Ajuns să-și echilibreze perfect facultățile și să observe toate lucrurile cu ochii înțelepciunii, el nu va aluneca pe panta fanatismului și nu va da curs imboldului

de a dezvălui oamenilor ceea ce ei nu sunt încă pregătiți să primească. A te strădui să-i îndrumi pe cei care încă nu se gândesc să caute este în același timp absurd și îndrăznet, dar a-i călăuzi și ghida pe cei câțiva care caută, cu speranța că și alții îi vor urma în curând, dacă dau dovadă de înclinație și aptitudini, este o faptă binecuvântată, de adevărat altruism. *Se impune o primă constatare: maeștrii sunt călăuze spirituale și învățători, nicidecum simpli dictatori.*

Metodele maestrului ocultist și ale omului de știință sunt fundamental asemănătoare, dar în vreme ce ultimul este, în mare măsură, dependent de instrumentele științifice de cercetare și investigație, primul a dezvoltat în el însuși, grație unui îndelungat proces de tehnici ezoterice, facultăți perceptive care depășesc cele mai precise și mai moderne instrumente de laborator și fac ca aceste instrumente științifice să devină inutile.

Aceste facultăți paranormale perceptive se află în *stare latentă* în fiecare om, dar numai maeștrii ocultiști (inițiați) *reușesc să le dezvolte la maximum* și să se servească de ele în cunoașterea lumii înconjurătoare.

Odinioară, maeștrii ocultiști existau în India fiind denumiți risi, maharisi sau mari yogini. Numărul lor a sporit, unii trăind și *în Occident*, unde sunt cunoscuți ca adepți, mahatma, *mari inițiați* sau Maeștri ai Înțelepciunii. Cuvântul Mahatma, de origine hindusă, înseamnă „Mare Suflet" și are semnificația de curtoazie, necorespunzând întru totul cu mare inițiat. În cazul marilor inițiați Occidentali este anormal să li se atribuie o denumire specifică indiană.

Un maestru ocultist sau mare inițiat este caracterizat prin câteva trăsături specifice, pe care nu le întâlnim la oamenii de rând.

În primul rând un maestru ocultist se distinge prin *viața pe care o duce: modestă din toate punctele de vedere*, începând cu *alimentația* (de preferință vegetariană), *îmbrăcămintea, locuința* toate remarcându-se prin simplitate, lipsă de ostentație.

Cunoștințele sale sunt folosite în mod exclusiv *pentru binele semenilor* săi, în mod caritabil, fără a pretinde vreo recompensă sau bani. Nici un maestru adevărat nu dezvăluie adevăruri spirituale, nu dă lecții, pentru bani, nici un maestru adevărat nu scrie cărți decât atunci când interesele colectivității necesită și impune o elevație spirituală; nici un maestru adevărat *nu apare în public ca învățător, călăuză* sau ca un nou Mesia, căci oricine

își face publicitate, *prin reclamă în presă, la radio și televiziune* sau îngăduie altora s-o facă pentru el, nu poate fi un maestru. Marii Inițiați au lucruri mai importante de făcut decât să vorbească de la tribune, să dea interviuri sau să fie vizitați de curioși.

Din nefericire, întâlnim o serie de persoane, care își fac simțită prezența fie prin presă sau televiziune, arogându-și postura de inițiați. De acești intermediari pe care îi putem întâlni și în țara noastră, nu ne ocupăm în lucrarea noastră. Motivul pentru care, din multe puncte de vedere, este esențială absoluta integritate a unui personaj ce aspiră la statutul de Mare maestru, va deveni din ce în ce mai evident, pe măsură ce dezvoltăm acest subiect în lucrările noastre dedicate Ocultismului.

Întrucât Știința Ocultă se ocupă pe larg de forțele mai subtile și ascunse ale naturii, o foarte mare parte din învățăturile pe care le propovăduiește oamenilor, trebuie să fie acceptate, la început pe bază de încredere, întocmai dogmelor răspândite de religia creștină. Pentru aceasta e bine să asociem încrederea cu înțelegerea. Nu este vorba de o încredere oarbă așa cum o solicită Biserica din partea credincioșilor săi și care a condus la îndepărtarea raționaliștilor, ci este vorba de acea încredere care formează prima treaptă spre cunoașterea dobândită prin experiență directă.

În final, trebuie să mai menționăm existența unei categorii de oameni care nu înțeleg ocultismul și care cer din partea acestuia, o mai mare transparență și o explicație a fenomenelor la îndemâna marii majorități a oamenilor.

*

Despre capacitatea de înțelegere există o povestioară veche, care spune că în secolul trecut, un chinez, văzând că fotograful dispare în camera ascunsă, a spus cu nedisimulată naivitate: „De ce nu-și face, oare, toată treaba la lumina zilei?“ Pentru a răspunde acestei întrebări, fotograful a trebuit, de voie, de nevoie, să-i explice omului întregul proces de fotografiere.

Ocultistul este pus nu o dată în această situație ca și fotograful de mai sus, de către necunoscători care, fie că sunt nefamiliarizați

cu ocultismul, fie că sunt greșit informați de ignoranți pseudo-învățați, mediatizați în presă sau televiziune, sau de critici dușmănoși. Se știe că cei care studiază ocultismul și au atins un grad avansat de cunoaștere și inițiere iau legătura, în anumite condiții, cu Maeștrii spirituali atât pe plan fizic, cât și pe plan spiritual, și aduc mărturie deplină nu numai despre existența lor, dar și despre statutul lor moral și spiritual. În biografiile marilor inițiați pe care le prezentăm în lucrarea de față sunt oferite numeroase exemple în acest caz.

Maeștrii sunt membri ai Marei Loje Albe sau a Ierarhiei Adepților care constituie Guvernul Interior al lumii noastre. De reținut că există liberul arbitru, iar omul îl utilizează de cele mai multe ori în mod nechibzuit. Maeștrilor nu le este permis de către rânduiala instituită de Forța Divină să intervină în liberul arbitru al nimănui; ei îndrumă, dau exemple și ne învață cum să-l folosim cât mai bine, dar nu obligă pe absolut nici un om să acționeze într-un anume fel. Ei acționează exclusiv pentru a promova planul de evoluție, preocupându-se atât de aspectele minore cât și de cele majore ale acestui plan.

Se spune despre unii maeștri că se deplasează pe suprafața Pământului străbătând lumea, vizitându-și discipolii pentru a le transmite direct învățătura lor. Marea lor majoritate își desfășoară activitatea pe planuri interioare, în stare de meditație profundă. Maestrul dispune de facultatea de a se deplasa, folosindu-se de unul din corpurile sale subtile, în orice punct dorește sau de a-și dirija conștiința către oricine, indiferent de locul unde s-ar afla acesta. De pildă, poate sugera ceva unei persoane oarecare, indiferent unde s-ar găsi aceasta. În ipoteza că intenționază să transmită unui individ, indiferent de locul unde se află acesta, un mesaj, îl proiectează în creierul respectivului, care îl primește și-l transpune în fapte.

Acest întreg proces de transmitere telepatică necesită un anume grad de sensibilitate și receptivitate din partea persoanei primitoare a mesajului și, ca atare, maestrul nu se poate folosi ca medium de o persoană necorespunzătoare, cu o mentalitate rigidă și îngustă.

În afară de telepatie, sub diverse forme, maeștrii lucrează și cu alte forțe oculte, cum ar fi fluxuri magnetice, devași și multe alte metode dificil de explicat și înțeles.

Maeștrii, spre deosebire de noi, care acționăm într-un plan cu trei dimensiuni, acționează într-un spațiu cu patru sau chiar

cu cinci dimensiuni, fapt care face dificil de explicat modul lor de acțiune.

Maeștrii au atins un asemenea grad de cunoaștere, încât știu cum să rămână în corpul fizic dacă intenționează să atingă vârste înaintate, care depășesc media oamenilor obișnuiți. Mulți dintre ei ajung la un număr mare de ani, lucru greu de explicat și înțeles. Posibilitatea pe care o au de a-și prelungi viața le permite să-și exercite funcțiile pe o durată mare de timp.

Ce taine ascund ei?

Există concepția că civilizațiile care ne-au precedat sunt depozitarele unor cunoștințe care, dacă ar ajunge pe mâna unor persoane incompetente, ar provoca dezastre pentru umanitate. Asemenea cunoștințe, ce sunt apanajul unui mic număr de inițiați, au văzut totuși lumina tiparului în decursul timpului, lucrările respective fiind apoi distruse din rațiuni evidente. La un moment dat s-a vehiculat chiar ideea existenței unei conspirații - Sfânta Alianță - care avea ca scop dispariția acestor secrete. Această ipoteză a dus la nașterea existenței Ordinului Negru a cărui misiune, de-a lungul timpului și în toate țările din lume, a fost să distrugă cărțile ce dezvăluiau o serie de secrete cărora nu le venise timpul. Ideea a fost împărtășită de unii scriitori cum ar fi H.P. Lovecraft, Sax Rohmer și Edgar Wallace, a căror apartenență la unele ordine ezoterice nu mai este pusă la îndoială. Este indiscutabil că sursa de inspirație are o proveniență ocultă.

Dacă se dovedește a fi reală ipoteza existenței altor civilizații înaintea civilizației noastre și că ele au fost distruse printr-un abuz din cauza folosirii cunoștințelor științifice și telurice, atunci este evidentă precauțiunea luată de ocultiști în privința păstrării secretului unor cunoștințe. O astfel de ideologie se poate descifra fără dificultate în scrierile lui Joseph de Maistre, de Saint-Yves d'Alveydre sau René Guénon. Această ideologie constă în principal în a admite fără rezerve existența unei tradiții, mult mai vechi decât istoria cunoscută, a unor centre deținătoare a ei și extrem de protejate, ce conținea cunoștințe de natură să constituie o primejdie pentru umanitate în cazul în care ar fi ajuns în mâinile unor indivizi lipsiți de scrupule. Această conspirație a secretului a cunoscut de-a lungul timpului și excese. Ne rezumăm a menționa aici: inchiziția, nazismul și lysenkismul.

Jacques Bergier menționează în cartea sa (*Les livres maudits*, Ed. J'ai lu, 1971) faptul că a existat în Italia o republică condusă de Mussolini (de la sfârșitul anului 1943 și până la armistițiul din

8 mai 1945) care avea la dispoziția sa consilieri oculți și magicieni negri. La ordinul unora dintre aceștia, o unitate specială fascistă a ars în 1944 circa 80.000 de cărți și manuscrise ce aparținuseră Societății Regale a Cunoașterii din Neapole. Operația avea ca scop să împiedice ca documentele magice de o importanță considerabilă să cadă în mâinile trupelor aliate.

O mare parte dintre aceste documente erau foarte vechi, altele erau moderne și se refereau la cercetări de magie efectuate pe vremea lui Mussolini. Una dintre cercetări – citată de J. Bergier – avea meritul de a fi total originală și inedită. Un magician reușise să concentreze cu ajutorul telescopului asupra apei lumina ce provenea de la o stea și obținuse astfel apa-Sirius, apa-Vega, apa-Antares, apa-Aldebaran etc. Folosea această apă la cristalizarea unor substanțe extrem de sensibile la acțiunea meteorologică și cosmică, cum ar fi azotatul de uranil și altele. Sărurile cristalizate astfel formau grupe ce semănau cu simbolurile ezoterice ale stelelor respective.

Biblioteca din Neapole, ce a fost distrusă, conținea numeroase descoperiri fantastice de acest gen, vechi și moderne, precum și manuscrise inedite aparținând lui Leonardo da Vinci, Aleister Crowley și multor altora.

Pentru a avea cunoștință despre tainele pe care le dețin inițiații avem la dispoziție următoarele surse:

— studierea grimoarelor și cărților de magie;

— studierea unor lucrări ce conțin cunoștințe ce devansează cu mult stadiul actual al cunoașterii.

În privința primului aspect, și anume studierea grimoarelor și cărților de magie, pe baza experienței noastre acumulate în decursul a peste cincizeci de ani de studiere a ocultismului, de inițiere în diverse ordine ezoterice, am început să selecționăm și să publicăm cunoștințele autentice, verificabile și practice de ocultism, descrierea metodelor de acces în lumea hipersensibilă. Celor interesați nu le rămâne decât să colecționeze aceste lucrări și să le aprofundeze.

În privința celui de al doilea aspect, și anume studierea unor lucrări ce conțin cunoștințe ce devansează cu mult stadiul actual al cunoașterii, ne vom opri în mod demonstrativ asupra câtorva exemple elocvente. Este vorba de cărți al căror conținut oferă cunoștințe stranii, ce depășesc cu mult momentul când au fost scrise. Ele au făcut obiectul unei vânători nimicitoare din partea adversarilor progresului.

Cartea lui Toth

Pentru o bună parte dintre arheologi, antichitatea Egiptului este foarte importantă și problemele rămase nerezolvate sunt mult mai numeroase decât se crede. Printre oamenii de știință, arheologi care au studiat vechiul Egipt, cu istoria și civilizația sa, două nume se impun atenției cercetărilor de astăzi: Rene Schwaller de Lubicz și C. Daly King. Autori a numeroase lucrări ce rezumă cercetările lor prestigioase, singurul punct comun ce-i leagă pe acești doi mari titani egiptologi este nivelul ridicat al cunoștințelor lor științifice. Aceste două mari spirite superioare au fost de acord în unanimitate asupra a două puncte: în primul rând considerabila antichitate a civilizației egiptene, cuprinsă între cel puțin 20.000 și chiar 40.000 de ani înainte de Hristos; în al doilea rând, stadiul avansat al cunoștințelor Egiptului vechi, mai cu seamă în privința universului exterior al spiritului uman.

Unii arheologi sunt de părere că civilizația egipteană își are o origine africană, că vechii egipteni erau negri și că trebuie căutată în Africa originile secrete ale Egiptului. În această ipoteză a unei foarte vechi civilizații preegiptene trebuie să ne plasăm pentru a studia problema *Cărții lui Toth*.

Tradiția ne spune că Toth a fost un personaj mitologic, având un caracter mai mult divin decât uman, care, în baza documentelor existente, a precedat apariția Egiptului. În momentul nașterii civilizației egiptene, preoții și faraonii aveau în posesia lor *Cartea lui Toth* care era constituită, după taote probabilitățile, dintr-un rulou sau o serie de foi pe care erau scrise secretele diverselor lumi și care ofereau puteri considerabile celor care le dețineau.

Cartea lui Toth se prezenta, deci, ca un papirus foarte vechi, recopiat în secret de nenumărate ori, a cărei vechime cobora până la 10.000 sau chiar 20.000 ani. Ea transmitea umanității modalitatea comunicării prin scris și constituia o carte fundamentală, antică ce conținea secretul unor puteri nelimitate.

Între începutul secolului I înainte de Hristos și sfârșitul celui de al doilea secol după Hristos au apărut numeroase manuscrise ce au format *Corpus hermeticum*. Începând cu secolul al V-lea, aceste texte au fost adunate la un loc, făcându-se referire în ele la *Cartea lui Toth*. Textele celebre ale acestei serii se numeau: *Asclepius, Korè Kosmou* și *Poimandres*.

Asclepius ne descrie în imagini stranii puterile fantastice de care dispuneau civilizațiile dispărute:

„Strămoşii noştri descoperiseră arta de a crea zeii. Ei construiau statui şi pentru că ei nu ştiau să facă suflete, invocau spiritele demonilor şi ale îngerilor şi le introduceau datorită cunoaşterii misterelor sacre în chipurile zeilor, în aşa fel încât aceste statui dobândeau puterea de a face deopotrivă binele şi răul".

Zeii egipteni şi Toth însuşi au fost creaţi astfel graţie marii civilizaţii ce a precedat Egiptul antic. După datele furnizate de Asclepius, aceşti zei antici mai erau încă activi pe timpul lui Hristos.

Cartea lui Toth s-a perpetuat, ajungând până în zilele noastre sub o formă surprinzătoare. Conform unei legende care a început să circule încă din secolul al XV-lea, o societate iniţiatică secretă ce poseda *Cartea lui Toth* a împrăştiat făcând public un rezumat, un fel de fişier aflat la îndemâna oricui. Acest fişier neobişnuit nu era altceva decât faimosul joc de cărţi „Tarotul". Această ipoteză fantastică o găsim expusă pentru prima oară în cartea scrisă de Antoine Court de Gebelin, *Lumea primitivă*. Court de Gebelin, om de ştiinţă, membru al Academiei Regale din La Rochelle, a publicat această lucrare în nouă volume, între 1773 şi 1783. El a susţinut că a avut acces la o foarte veche carte egipteană scăpată de la dezastrul distrugerii bibliotecii din Alexandria şi a declarat referitor la această carte: „Conţinea în perfectă conservare învăţături privitor la subiectele cele mai interesante. Această carte a vechiului Egipt este jocul de tarot pe care îl utilizăm astăzi".

Bibliotecarul Christian Pitois, din timpul lui Napoleon al III-lea, menţionează în cartea sa *Istoria magiei*, apărută în 1876, că cele mai importante secrete ştiinţifice ale Egiptului, mai înainte de distrugerea civilizaţiei sale, sunt gravate pe lamele tarotului, găsindu-se totodată aici esenţialul conţinut al *Cărţii lui Toth*.

C. Daly King face menţiunea că există şi în zilele noastre persoane ce dispun şi utilizează secretele conţinute în *Cartea lui Toth*. El scrie că nu se poate dobândi conştiinţa superioară conform metodei egiptene printr-o muncă susţinută de unul singur şi că după opinia sa efectuarea unei tentative de acest fel fără a fi aflată sub supravegherea cuiva se dovedeşte a fi extrem de primejdioasă, aceasta soldându-se cu consecinţe dintre cele mai grave.

Ne izbim astfel de recomandările pe care le întâlnim la tot pasul de către cei ce studiază ocultismul şi anume de necesitatea existenţei unui învăţător care să-l călăuzească pe discipol. *Ocultismul nu se învaţă de unul singur, citind o serie de cărţi.*

C. Daly King menţionează, la rândul său, că „singură o organizaţie constituită din persoane calificate şi eficiente poate preda această tehnică şi numai în interiorul unei asemenea organizaţii

posedând o disciplină convenabilă, se poate aplica. Avertizăm pe tonul cel mai serios posibil pe cititor, să nu încerce singur efectuarea acestor experienţe. Totodată, atragem atenţia că această tehnică constituie un mijloc practic pentru activarea conştiinţei umane".

Iată, după C. Daly King, un exemplu al acestei ştiinţe secrete: „În Egipt, existau adevărate şcoli şi Marea Şcoală, cea care preda în piramide, era realmente serioasă. Specialitatea ei era cunoaşterea obiectivă, reală, a universului real. Şi una dintre posibilităţile oferite studenţilor era aceea, cu ajutorul unui curs cu grijă conceput, de a utiliza funcţiile naturale, dar nebănuite ale propriului corp pentru a-i transforma din fiinţe sub-umane, cum suntem, în fiinţe adevărate.

Marea Şcoală pusese la punct o ştiinţă care în prezent a fost pierdută: era „ştiinţa opticei psihologice". Această ştiinţă permitea studiul oglinzilor care nu reflectau decât ceea ce era de proastă calitate în cel ce se privea în ele. O astfel de oglindă se numea *ankh-en-maat*, oglinda adevărului. Candidatul admis la Marea Şcoală nu mai vedea nimic în oglindă, căci el era purificat până la eliminarea a tot ceea ce era rău în el. Un astfel de candidat se chema „maestrul oglinzii pure".

Ştiinţa ocultă aflată în Biblioteca din Alexandria

Ocultiştii susţin că o mare parte din cunoştinţele lor au fost consemnate în manuscrisele şi cărţile vechi aflate în Bilbioteca din Alexandria. Înfiinţată de Ptolomeu I sau II, aceasta cuprindea zece mari săli şi camere separate pentru studiu. Adevăratul său fondator ar fi fost un personaj enigmatic, pe nume Demetrios de Phalere. Născut între anii 354 şi 348 înainte de Hristos, prieten cu Aristotel, el profesa, în 324 î.H., meseria de orator public, iar în 317 a fost ales guvernator al Atenei pe care a condus-o vreme de zece ani, între 317-307 î.H.

Autor al unui mare număr de legi, s-a remarcat printr-o ţinută îngrijită, fiind considerat arbitrul eleganţei în ţara sa. A fost primul atenian care şi-a decolorat părul, cu apă oxigenată.

După terminarea mandatului de guvernator, a plecat la Teba, unde a scris un mare număr de lucrări, dintre care una cu un titlu straniu: *Privitor la fascicolul de lumină în cer*, care constituie după

toate probabilitățile prima lucrare despre O.Z.N-uri. În anul 297 î.H. faraonul Ptolomeu l-a convins să vină și să se instaleze la Alexandria, unde a înființat celebra Bibliotecă. Fiul lui Ptolomeu I, mort în 283 î.H., l-a exilat pe Demetrios la Busiris în Egipt unde a fost mușcat de un șarpe veninos și a murit.

Biblioteca din Alexandria a acumulat, de-a lungul timpului, pergamente, papirusuri și chiar cărți imprimate, toate documente inestimabile. Printre manuscrisele existente aici, erau unele primejdioase. Spre exemplu, o serie de lucrări scrise de Berose, preot babilonian refugiat în Grecia, care a descris o întâlnire cu extratereștri: misterioșii Apkallus, ființe asemănătoare cu peștii, ce erau îmbrăcați în haine de scafandru și care le-au adus oamenilor primele cunoștințe științifice.

Berose a trăit pe timpul lui Alexandru cel Mare și până pe vremea lui Ptolomeu I. Printre altele, a fost preot al lui Bel-Marduk la Babilon, istoric, astrolog și astronom, fiind cel care a inventat cadranul solar semi-circular. El mai este autorul unei teorii a conflictelor între razele Soarelui și ale Lunii, lucrare care anticipează cele mai moderne scrieri privind interferența luminii.

Istoria lumii, scrisă de Berose, descrie primele contacte cu extratereștri și științele căpătate de pământeni de la aceștia.

Un alt autor renumit în Antichitate, ale cărui lucrări se găseau în biblioteca de la Alexandria, a fost Manethon. Preot și istoric egiptean, contemporan cu cei doi Ptolomei, cunoștea toate secretele deținute de inițiații egipteni. Numele său poate fi tradus prin „cel iubit de Toth" sau „cel care deține adevărul lui Toth".

Manethon cunoștea bine Egiptul din toate punctele de vedere, descifra tainele hieroglifelor și discutase îndelung cu preoții egipteni. Autor a opt cărți, adunase la Alexandria patruzeci de rulouri de pergament, alese cu grijă, și care conțineau toate secretele Egiptului, printre care și *Cartea lui Toth*.

În biblioteca din Alexandria mai erau adăpostite cărți scrise de un istoric fenician, Mochus, despre care se spune că era autorul teoriei atomice. Printre cărțile existente în această bibliotecă faimoasă pentru tezaurul de cunoștințe pe care-l adăpostea se aflau scrieri care descriau civilizațiile ce precedaseră Egiptul anilor 300 î.H., tratate de alchimie care descriau realmente obținerea transmutării elementelor, lucrări de magie și pergamente ce descriau întâlnirile cu extratereștri. Acolo se putea afla răspunsul la tulburătoarea întrebare privind existența unei civilizații Negre, care conduce la discutarea originii Egiptului, ce ar fi putut fi în Africa.

Secretul abatelui Tritheme [Trithemius]

Unul din secretele marilor inițiați se referă la cel deținut de Abatele Johannes Tritheme [Trithemius]. Acesta s-a născut în 1462 și a murit în 1516. Numele său adevărat era Jean de Heidenberg și, la vârsta de douăzeci de ani, la 2 februarie 1482, a intrat în ordinul Benedictinilor, devenind ulterior abate de Spanheim și apoi de Würtzburg. A înființat pe cheltuiala sa o bibliotecă la mânăstirea din Saint-Martin, cunoscută drept cea mai mare din Germania, formată din manuscrise.

A întreprins cercetări privitor la hipnotizarea la distanță prin telepatie, folosindu-se de unele manipulări ale vorbirii. În studiile sale a combinat cunoștințe de lingvistică, matematică, Kabbala și parapsihologie. Opera sa capitală scrisă, *Steganografia*, descrie un mijloc care, manipulând simboluri ce pleacă de la vorbire, produce efecte ce pot fi constatate de alți oameni aflați la mare distanță și care permite controlarea acestora. Este vorba de hipnoză la distanță.

Stanțele lui Dzyan

Este vorba de o lucrare străveche al cărei original se găsește într-o mânăstire din Tibet, fiind scrisă în limba senzar. Doamna Blavatsky, aflată în posesia unui exemplar al ei, a tradus-o în limba engleză și a publicat-o în 1915 la Hermetic Publishing Company din San Diego, S. U. A., cu o prefață de Dr. A. S. Raleigh. Un exemplar se găsește la biblioteca Congresului din Washington.

Cartea descrie civilizații foarte vechi, de sute de milioane de ani precum și o serie de secrete ce provin de pe alte planete.

*

Am expus mai sus câteva cunoștințe extrase din cartea lui Jacques Bergier[1], dar firește numărul acestora este extrem de mare.

La întrebarea ce s-ar întâmpla dacă am cunoaște unele taine pe care le dețin inițiații, răspunsul este cât se poate de clar și de concludent: oamenii în stadiul actual de dezvoltare spirituală nu sunt capabili să stăpânească unele forțe al căror secret le-ar fi

1. *Les livres maudits*, Ed. J'ai lu, 1971.

dezvăluit. Ne vom referi la un singur exemplu: este vorba de manuscrisul *Voynici* despre care se presupune că ar conține secretele novelor și quasarilor, o sursă de energie superioară celei dezvoltate de bomba cu hidrogen. Este vorba despre un secret pe care realmente nu avem nevoie să-l cunoaștem, adică ca un singur om să aibă posibilitatea să elibereze energii superioare. Planeta ar dispărea într-o clipă, din cauza unei explozii similare unei supernove.

Să mai luăm un exemplu: acela al transmutației plumbului în aur. Să presupunem că cineva ar cunoaște secretul fabricării aurului, așa cum pretind alchimiștii, și pe piață ar apărea mari cantități de aur. Ce s-ar întâmpla cu tezaurele bancare, cu întreaga economie? Haosul ar fi indescriptibil. Deci, secretul obținerii aurului nu trebuie dezvăluit, cel puțin în etapa actuală a omenirii.

Ce este *Cronica Akashică*?

Tradiția ocultă ne vorbește despre existența unei *Cărți a vieții* sau așa-numita „*memorie a lumii*", după care tot ce s-a întâmplat în lume, de la începuturile ei, ar fi consemnat (înmagazinat) într-o memorie colectivă (denumită de unii radiestezișți (cu tendințe necontrolate materialiste) „*banca de date*").

În spațiul indian această „carte a vieții" poartă denumirea de *Cronica Akashică* și ea a fost intuită și definită în Occident de renumitul chimist francez Henri Etienne Sainte-Claire Deville (1818-1881) pe la mijlocul secolului al XIX-lea.

Ceea ce în Occident este cunoscut din izvoarele hinduse și budiste are la bază, în mod categoric, tradițiile istorice ale Indiei, vechi de milenii, și, mai sigur, moștenirea istorică din acest spațiu cultural al Extremului Orient.

Care este semnificația cuvântului-cheie „*Akasha*"? Cuvântul își are originile în filosofia hindusă. Și el corespunde întocmai cu sensul uneia dintre cele patru forme ale spațiului sideral. Noțiunea de „akasha" este considerată ca aparținând acusticii și chiar semnificația *Cronicii Akashice* lasă să se înțeleagă că trebuie acceptată, în toate cazurile, noțiunea de „a auzi" și, nicidecum, cea de „a citi".

Teozoful german, dr. Rudolf Steiner a fost unul dintre principalii susținători ai ideei de Cronica Akashică. Interpretarea dată de R. Steiner este socotită de unii autori (Peter Krassa) ca nefiind corectă. Steiner face o trimitere la evanghelistul Luca, care, în capitolul 10, versetul 20, pe o adnotare la *Noul Testament*, reproduce cuvintele care i-ar fi aparținut lui Iisus: „Nu vă bucurați că sufletele voastre sunt supuse, ci bucurați-vă că numele voastre sunt pomenite în cer".

Rudolf Steiner a luat cunoștință de cronică grație intermediului marelui ocultist francez Eliphas Lévi, din lucrările căruia, s-a și inspirat, știind că acesta cu mult înaintea lui a descris noțiuni indiene ca „lumină astrală".

În epoca actuală modernă, acest fenomen și-a găsit recunoașterea ca teză a „câmpurilor morfogenetice".

Într-un manuscris brahman sunt desemnate prin „Akasha" spiritul și substanța cosmică, care includ și toată „existența" și „devenirea". Brahmanul acceptă ca principiu suprem, impersonal și de nerecunoscut al universului, acea esență din care și în care totul se răspândește și, în care, totul se întoarce, acea esență fiind materială, nenăscută, fără început și fără de sfârșit.

Brahmanii – a căror denumire provine de la vechea vocabulă hindusă „Brahma" (creatorul concepției hinduse despre univers) – afirmă: „Totul pătrunzând la Dumnezeul suprem și însuflețindu-l, precum cel mai mic atom universal". În vechile doctrine indice se menționează că „Akasha este ceva din care se trag toate creaturile și în care se reîntorc ele" și „sfârșitul tuturor sfârșiturilor".

Cunoașterea eternității omul o poate realiza grație unor forțe latente pe care le are în sine, le poate trezi și grație cărora poate ajunge la cunoașterea univesului. Omul o dată ajuns la un grad avansat al facultății sale de cunoaștere, poate pătrunde până la sursele originare și eterne ale lucrurilor perisabile în timp. În momentul în care omul, în acest fel, își lărgește facultatea de cunoaștere, poate ajunge și la o cunoaștere a trecutului, fără a mai fi dependent de mărturiile și documentele arheologice. El poate contempla acea parte nevăzută a lucrurilor și evenimentelor, care este neperceptibilă prin cele cinci simțuri și pe care timpul nu o poate șterge sau distinge. În acest mod, omul trece de la o istorie efemeră, la o istorie eternă. Această istorie eternă este consemnată cu alte litere decât cele de care se servește istoria obișnuită. În gnoză ea se numește „Cronica Akasha".

Anexa 1

Planul etapelor parcurse de evoluția omului și a pământului

Manvatara

Evoluția omului și a Pământului se desfășoară în cadrul unui „ciclu complet" denumit, de regulă, prin termenul oriental MANVATARA (în sanscrită, perioadele de activitate a lumii, sau „zilele lui Brahma", în timpul cărora lumea apare obiectiv).

Aceasta se realizează în șapte „cicluri mari" sau „stadii planetare" sau „stări de conștiență".

În ordinea apariției lor ca realități manifestate acestea sunt:

1. SATURN – conștiență de transă profundă („inconștiența") (mineral);

2. SOARE – conștiență obscură de somn fără vise (plantă);
3. LUNA – conștiență imaginativă de somn cu vise (animal);
4. TERRA – conștiență obiectivă a stării de veghe (om). Este stadiul planetar în care trăim azi;
5. JUPITER – conștiență de sine imaginativă (psihică) (înger);
6. VENUS – conștiență obiectivă conștientă de sine (metapsihica) (arhanghel);
7. VULCAN – conștiență spirituală (stare de evlavie) (arhai).

(Într-un alt „ciclu complet", viitor, omul va dezvolta încă alte cinci stări de conștiență la nivelul 1) spiritelor formei, 2) al spiritelor mișcării, 3) al spiritelor înțelepciunii, 4) al spiritelor voinței și 5) al spiritelor armoniei.

În fiecare stadiu planetar se interpune o „pauză cosmică" numită PRALAYA („nopțile lui Brahma").

Fiecare stadiu planetar evoluează în decursul a șapte „cicluri mici" sau „stări de viață" sau „regnuri de viață" (în literatura teosofică sunt denumite „ronde").

Cele șapte regnuri de viață ale stadiului actual se pot denumi astfel:

1. Primul regn elementar;
2. Al doilea regn elementar;
3. Al treilea regn elementar;
4. Regnul mineral (este regnul predominant în prezent);
5. Regnul vegetal;
6. Regnul animal;
7. Regnul uman.

În total sunt parcurse 7 x 7 = 49 stări de viață (ronde).

Fiecare „regn de viață" evoluează în decursul a șapte „cicluri mai mici" sau „stări de formă" (în literatura teosofică „globuri"). În cadrul actualului regn mineral, cele șapte stări de formă poartă următoarele denumiri:

1. Starea de formă „ARUPA" („fără formă") (Devachan superior);
2. Starea de formă „RUPA" (Devachan inferior);
3. Starea de formă ASTRALĂ;
4. Starea de formă FIZICĂ (starea de formă în care ne aflăm azi);
5. Starea de formă ASTRALĂ AVANSATĂ;
6. Starea de formă a DEVACHANULUI INFERIOR AVANSAT;
7. Starea de formă a DEVACHANULUI SUPERIOR.

În total sunt 7 x 7 x 7 = 343 stări de formă.

Fiecare „stare de formă" se împarte în șapte „perioade" (în terminologia teosofică „rase-rădăcină" sau „rase-mamă").

În cazul actualei „stări de formă" (FIZICĂ), aceste șapte perioade le putem numi după cum urmează:

1. Perioada Polară;
2. Perioada Hiperboreană;
3. Perioada Lemuriană;
4. Perioada Atlanteană;
5. Perioada Actuală (Postatlanteană);
6. Perioada „Celor șapte peceți";
7. Perioada „Celor șapte trâmbițe".

În total 7 x 7 x 7 x 7 = 2401 perioade.

Fiecare „perioadă" cuprinde șapte „epoci de cultură".

Referindu-ne la perioada atlanteană, cele șapte epoci corespund celor șapte „rase" atlanteene: Rmoahals, Tlavatli, Tolteci, Protouranieni, Protosemiți, Akkadieni, Mongoli.

În cadrul actualei perioade (postatlanteene), cele șapte epoci de cultură sunt:

1. Epoca străveche indiană;
2. Epoca străveche persană;
3. Epoca veche asiro-babiloniană, egipto-caldeană;
4. Epoca greco-romană;
5. Epoca actuală;
6. Epoca „Bisericii din Filadelfia";
7. Epoca „Biserica Laodiceea".

În total 7 x 7 x 7 x 7 x 7 = 16.807 epoci.

În cadrul actualei perioade, fiecare epocă durează aproximativ 2.160 ani (1/12 din „anul lui Platon"). Epoca noastră actuală a început în jurul anului 1413.

Dacă dorim să aflăm „coordonatele" momentului actual, putem spune că ne aflăm în al patrulea stadiu planetar (Terra), în al 21-lea regn de viață (mineral), în a 172-a stare de formă (fizică). În limbaj ocult, aceste coordonate se notează 344.

Anexa 2
Ierarhiile cerești

Ezoterismul creștin – cu rădăcini în Dionisie Areopagitul, ucenic al Sfântului Apostol Pavel – cunoaște nouă ierarhii cerești.

Prima ierarhie

1. Serafimi (spirite ale iubirii);
2. Heruvimi (spirite ale armoniei);
3. Tronuri (spirite ale voinței, flăcări, vieți strălucitoare);

A doua ierarhie

4. Hyriotetes (spirite ale înțelepciunii, domnii, dominații);
5. Dynamis (spirite ale mișcării, virtuții, puterii);
6. Exusiai (spirite ale formei, stăpâniri).

A treia ierarhie

7. Archai (spirite ale personalității, începuturi, spirite ale tenebrelor, spirite ale timpului, spirite ale individualității);
8. Arhangheloi (arhangheli, spirite ale focului, fiii focului);
9. Angeloi (îngeri, spirite ale crepusculului, fiii amurgului, spirite ale penumbrei).

Ce este și unde se află Shambhala?

În hărțile tibetane Kanjur și Tanjur este indicată o zonă pentru regatul ascuns, denumit de acestea Shambhala, iar spațiul aflat în această regiune la mare adâncime sub scoarța terestră este populat de urmașii supraviețuitorilor celor două continente scufundate cândva în Atlantic și Pacific.

Shambhala mai poartă denumirea și de Agartha, adică lumea subterană, în care se spune că ar fi depozitate și conservate vechile taine ale științelor oculte. Este descrisă cu lux de amănunte în lucrarea lui Saint Yves d'Alveydre ca ramificându-se în lungi galerii, sub toate continentele și oceanele. Agartha, ținutul de negăsit de occidentali, este acoperit, se zice, de o mare cupolă. În alte prezentări Agartha devine un fel de sanctuar bibliotecă, situat sub Himalaia, în care înțelepții studiază limbile sacre pentru a ajunge la o limbă universală, Vattan. Este locul în care oficiază Metatron, Regele Lumii. Referiri la acest mit al lumii sacre, scufundate, găsim în literatura teosofică la Helena Blavatsky, Ferdinand Oddendovsky, Louis Jacolliot etc. Se presupune, după unele teorii, că aici s-au refugiat templierii după eșecul ordinului lor și în urma persecuțiilor efectuate de Filip cel Frumos.

În urma cataclismului planetar, ultimii reprezentanți ai avansatei civilizații de atunci, edificată pe teritoriul ocupat de podișul Gobi, s-au refugiat într-un imens sistem de caverne săpat în interiorul lanțului de munți Himalaya. Acolo ei s-au separat în două grupe, fiecare stabilindu-și un centru spiritual și material propriu: în Agartha se află cetatea binelui, a contemplării și a neamestecului în evoluția lumii; în Shambhala se află cetatea puterii, ce-și concentrează eforturile pentru dirijarea și grăbirea omenirii pe drumul spre „apocalipsa finală".

În momentul de față, relata la începutul secolului un lama mongol, aceasta este un regat uriaș ce se numește Agartha. Capitala Agarthei este înconjurată de localități în care trăiesc marii preoți și

savanții. (...) Palatul Regelui Lumii este înconjurat de palatele gurilor (învățător, ghid) care stăpânesc toate forțele vizibile și invizibile ale pământului, ale infernului și ale cerului. Nu există închisori, poliția este asigurată de capii de familie, conducerea întregii societăți fiind exercitată de 5.000 punditi (sabanți), 365 bagwandaș (cardinali) și 12 membri ai Inițierii Supreme.

Popoarele și spațiile subterane sunt guvernate de șefi care recunosc suzeranitatea Regelui Lumii.

Misterioasa țară pare a se întinde peste tot sub scoarța terestră, dar conform vechilor scrieri, Shambhala este mărginită la nord de Siberia (Țara Zăpezii), la sud de Tibet și India, China la est și Hotan la vest, ceea ce înseamnă că este localizată undeva în deșertul Gobi. Pentru a ajunge în acest regat subpământean ascuns, se afirmă că ar exista patru căi de acces: una începe pe teritoriul Rusiei, alta în India, o a treia în Tibetul oriental și ultima în Borneo.

Capitala s-ar afla undeva în inima Asiei, într-un loc ce poate fi atins numai cu prețul unor mari dificultăți. Întemeiat acum șase mii de ani, Ayodhya, Orașul Stelar a fost mutat, cu circa 1800 de ani î. H. în nordul masivului Himalayan, la Shambhala, numită de tibetani și Dejung. Pentru a nu fi confundată cu localitatea indiană sinonimă din Benares, cea mitică este indicată de multe ori drept Chang (Nordică) Shambhala. Regatul principal, a cărui inimă este, se găsește undeva între Afganistan și India. *Bhagavata Purana* și enciclopedia sanscrită *Vachaspattya* amplasează regiunea în Tibet. Mai precis, legendarul pământ al lui Aryavarsha se află la nord de muntele Kalias, din vestul Tibetului. Valea Inițiaților din Budha se presupune a fi situată în aceeași zonă. Shambhala, nota în 1625 John Cabral, „după opinia mea nu este China, ci ceea ce pe hărțile noastre apare ca Marele Regat Tătar". Cosma din Körös, filolog ungur ce a trăit între anii 1827-1830 într-o mânăstire budistă tibetană, situa Shambhala între 45° și 50° latitudine nordică, dincolo de râul Sir Daria. Printre țările antice indicate pe vechi hărți tibetane apar nu numai Persia, Babilonul, Iudeea sau Egiptul, dar și Shambhala. Regatul ascuns, figurând într-o lucrare tibetană scrisă în secolul al XVIII-lea sub denumirea de Shambhala lamyia (Drumul spre Shambhala), este situat într-o regiune muntoasă înconjurată de vârfuri foarte înalte, abrupte și înzăpezite. Nicholas Roerich, explorator al continentului asiatic scrie despre existența unor adevărate oaze în chiar inima uscatului și înghețatului platou tibetan. Înconjurate de stânci înalte, acoperite de gheață sau zăpadă, datorită unor particularități geologice, zonele respective se bucură de un microclimat extrem de plăcut ce întreține o vegetație și faună

bogate. Roerich a aflat de la un lama că sub Potala (palatul lui Dalai Lama) din Lhasa, există o grotă cu un lac despre care au știință numai inițiații. De aici pornesc mai multe coridoare ce leagă Potala de enigmatica citadelă Shambhala. Țara Minunilor sau Țara Apelor Albe pare și ea localizată în Asia Centrală, undeva în apropierea lacului Lobnor, după spusele legendelor rusești.

În literatură sunt menționate existența a numeroase texte care descriu Shambhala, dar o mare parte dintre acestea s-au pierdut în decursul timpului.

Textele tibetane, consultate de exploratorii occidentali, plasează în mod vag Shambhala la nord de Bodh Gaya, oraș situat la est de Benares, unde se află arborele sub care se spune că Buddha a primit iluminarea finală; locul are un caracter pur simbolic. În privința descrierii Sfântului Regat toate textele tibetane sunt unanime în descrierile lor: un prim șir de munți înalți, acoperiți cu ghețuri, formează întăriturile exterioare, inaccesibile, pierdute în nori; piscurile semețe formează o imensă coroană strălucitoare în jurul Sfântului Regat. Aceste culmi sunt de netrecut; unii lamași tibetani spun că numai prin levitație se poate trece dincolo de ele, iar alții spun că există o serie de pasaje secrete subterane care ar permite accesul dincolo.

În interiorul acestui cerc se ridică către cer o mandala imensă naturală, constituită din munți și mai mari decât ceilalți, despărțiți între ei prin râuri și platouri înverzite, al căror ansamblu are forma unui lotus înflorit. Fiecare dintre petalele lotusului conține douăsprezece principate și deci în total există nouăzeci și șase de regate. Un al treilea cerc de munți de gheață imaculată înconjoară centrul acestui lotus uriaș. În acel loc se află Kapala, Capitala Shambhalei. La est și la vest de oraș, două lacuri în formă de semilună reflectă ghețarii piscurilor. La sud se găsește un parc format din arbori de santal. În capitală se află o imensă mandala construită de primul rege și care conține toate învățăturile secrete ale doctrinei, întreaga înțelepciune tradițională a lumii. În mijlocul capitalei Kapala, se găsește castelul ce aparține preotului-rege, Kuli'Ka (= Kulika). Castelul este un giuvaer de aur, perle și pietre scumpe, care evocă viziunea Ierusalimului ceresc. În fond, nu este altceva decât o lume existentă în planul subtil. Palatul Shambhalei a putut fi văzut și contemplat de toți clarvăzătorii Kulika din Shambhala, în calitate de centru spiritual al lumii, suveran spiritual al curenților de energie subtilă ce susțin ordinea cosmică și viața oamenilor și conduc evoluția spirituală a oamenilor de pe Pământ.

Ghidul clasic denumit *Descrierea drumului către Shambhala*

este scris în 1775 de către al treilea Panchen Lama, și poartă numele *Sham. bha. la. i. lam. yig.* Autorul acesteia este considerat de tibetani a fi fost încarnarea lui Manjushikirti, boddhisattva care, sub forma regelui Shambhalei, a simplificat doctrina Kala-Chakra-Tantra pentru a putea fi încredințată oamenilor și a întemeiat actuala dinastie a celor douăzeci și cinci de regi-pontifi ai Sfântului Regat. Mulți dintre preoții tibetani cred că el va renaște, ultimul în această succesiune, sub chipul marelui Eliberator Rudra Chakrin, și că va conduce lupta finală împotriva răului. Acest Pancheu Lama domnea în mânăstirea de la Tashi Lhumpo, fiind considerat mai evoluat spiritual decât Dalai Lama pentru că ar avea legături speciale și foarte strânse cu Shambhala.

Al treilea Panchen Lama, ce poartă numele de Losang Palden Yeshe (Blo. bzang Dpal. idan Ye. shes) s-a preocupat de existența Shambhalei, descriind drumul care duce la aceasta. În 1775 a redactat *Ghidul*, bazându-se pe texte provenind din relatările diferiților lamași, pe tradiția marii Kala-Chakra-Tantra, pe experiențele diferiților yoghini și folosind, mai ales, cel mai bun itinerar recunoscut, cel din Tanjur. Acest vechi text canonic folosea numele sanscritic al locurilor traversate, iar Panchen Lama reia aceste denumiri, dar identificarea lor este nu dificilă, ci imposibilă. Se prea poate ca autorul să o fi făcut cu scopul de a-i deruta pe aventurieri și pe curioși. Descrierea drumului ce duce spre Shambhala este făcută în cel de al 34-lea capitol al lucrării.

Cea de a doua parte a povestirii lui Panchen Lama conține descrierea amănunțită a Sfântului Regat al Shambhalei, a palatului central din Kapala, strălucind de nestemate, a maiestuozității lui Kulika, sfântul rege al Shambhalei, a locuitorilor care vorbesc sanscrita, purtând turbane și tunici albe și în final descrierea legilor ce guvernează această comunitate.

În marile biblioteci există și alte ghiduri vechi ce descriu itinerarul spre Shambhala, dar toate sunt diferite. Sunt pline de intervenții divine și supranaturale, ofrande și mantre ce trebuie repetate în anumite momente ale călătoriei, trecători periculoase în care o serie de ființe supraumane intervin spre a-l ajuta sau dimpotrivă spre a-l împiedica pe călător. Pretutindeni se întâlnește aceeași atmosferă fantastică, compusă dintr-o realitate împletită cu viziuni și vise, atmosferă precumpănitoare în toate itinerariile ce duc spre Shambhala. Aceasta, după unii autori, ar putea constitui o dovadă certă că Sfântul Regat nu aparține numai lumii pământești și că simbolismul joacă un rol foarte important în interpretare. Călătoria spre Shambhala devine o cale către Lumina interioară a Sinelui.

Shambhala este condusă de o ierarhie restrânsă de ființe superioare, cunoscute sub numele de Mahatma (în sanscrită „Marile Inimi", „Marile Spirite"). Aceste ființe realizate, dotate cu puteri paranormale, și-au terminat evoluția pe Pământ, dar și-au asumat misiunea de a veghea asupra umanității în scopul facilitării progresului ei spiritual.

Ansamblul locuitorilor ce populează Shambhala se compune din anumiți inițiați autentici, aflați într-una din cele patru faze ale evoluției lor pe Pământ:

1. Srotapatti - cel care intră în curentul spiritual ascendent ce duce la Nirvana;
2. Sakridagamin - cel ce mai renaște o dată;
3. Anagamin - cel ce nu mai revine;
4. Ashat - iluminat.

Oamenii din Shambhala se ivesc din când în când și contactează pe cei mai elevați pământeni din punct de vedere spiritual și le dăruiesc obiecte (yantre) care le permite acestora rezonanța instantanee cu Shambhala.

O dinastie de înțelepți de origine celestă a domnit în Shambhala și a conservat legile Kala-Chakra-Tantra, știința mistică a ezoterismului budist.

Cele mai avansate ființe ce populează Shambhala alcătuiesc Consiliul Suprem al Shambhalei, care are grijă de împlinirea ineluctibilă a unui plan general secret, concretizându-și ajutorul sub forma grației, în situații limită, cum ar fi calamități sau războaie, ajutând în acest fel la evoluția generală a umanității, de-a lungul ciclurilor succesive.

Cei patru mari maeștri ai Shambhalei corespund celor patru Maharaja-și sau „Marilor Regi" existenți în tradiția Indiei și Tibetului, care prezidează cele patru elemente: apă, foc, aer și pământ. Maestrul Suprem, cel de al cincilea, care se află în centru, pe Muntele Sacru reprezintă Eterul (Akasha), „chintesența" (quinta esentia) hermetismului, elementul primordial din care au apărut celelalte patru.

Conform tradiției există sub pământ o serie de edificii foarte vechi și biblioteci importante, ce conțin vechile cărți sacre ale civilizațiilor antideluviene despre care face aluzie Mahatma Morya și documentul oferit în secolul al XIX-lea de către venerabilul Arhat Djual Kul, doamnei Helena Blavatski.

Saint Yves d'Alveydre a descris existența scrierii sacre utilizate în Shambhala, ca fiind alfabetul Vattain sau Vatannan.

Shambhala nu este doar centrul budist de înțelepciune ocultă,

ci este, în fond, centrul spiritual director al Kalpa-ei viitoare, cu alte cuvinte al perioadei viitoare din cadrul ciclului cosmic în care ne aflăm. Lamașii iluminați se află într-o comunicare permanentă și neîntreruptă cu această confrerie spirituală ce ghidează destinele lumii. Aceste ființe invizibile pentru ochii oamenilor obișnuiți, sunt percepute de clarvăzători.

Atributele marilor înțelepți din Shambhala sunt:

— iubire;
— compasiune;
— inteligența cosmică;
— bunătate;
— respect mutual;
— mod de viață armonios prin credința în Dumnezeu;
— planificare inteligentă a întregii activități de pe Pământ;
— disciplină ierarhizată;
— abnegație;
— aspirație spre o integrare în Univers.

Conform tradiției, scopul esențial al acestei confrerii spirituale este de a elibera umanitatea de coșmarul ignoranței și de a-i face pe oameni să iubească virtuțile, fără a urmări pentru aceasta vreo recompensă. De fapt, refuzul oricărei recompense materiale este comandamentul oricărui ocultist adevărat. Binele și numai binele aproapelui tău constituie obiectivul urmărit de către adevărații inițiați.

Problemele ierarhiei de lumină sunt infinit mai complexe decât ale oricărui guvern al lumii actuale. Funcționând pe frecvențe necunoscute de știința noastră, ea are ca scop titanic observarea și neutralizarea parțială a aurei negative mentale care înconjoară Terra, precum și blocarea influenței gândurilor malefice ce s-au acumulat încă de la începutul umanității.

Tradiția tibetană consideră că Shambhala constituie izvorul viu al celor mai înalte inițieri. Regele său este Marele Guru, Marele Inițiat și stăpânul omnipotent. El domnește peste lumile la care ne conduc, într-o fază superioară, experiențele și realizările psihologice și spirituale. El este, în același timp, exterior și interior și corespunde unei realități profunde umane și cosmice. Regele Shambhalei locuiește, atât în regatul său din Shambhala, cât și în inima fiecărei ființe vii, unde îl poate întâlni oricine aspiră la o evoluție spirituală. În concluzie, el simbolizează, în om, sinele individual.

Regele Lumii nu are genealogie, originea sa fiind non-umană, fiind prototipul omului, făcut fiind asemenea Fiului lui Dumnezeu, întrucât, prin legea pe care o exprimă, este pentru această lume

Cuvântul divin. Cei antici îl numeau „Marele Primitor al Luminii Eterne", căci el primește Lumina Divină printr-o rază emanată direct de la Principiul Suprem, pentru a o reflecta după aceea în lume. Din această cauză este numit „Fiul Soarelui". Căile care duc către Shambhala sunt de două feluri: interioare și exterioare, iar textele ghid care fac descrierea căilor spre Tărâmul Sfânt sunt esențialmente simbolice și nu fac altceva decât să descrie etapele inițierii.

Aivanhov în cartea sa: *Vărsătorul și venirea Epocii de Aur* face următoarele referiri la Shambhala:

„Cu ani în urmă v-am vorbit despre Shambhala. Acest regat este în parte ascuns în subteran, dar este în legătură cu suprafața pământului, existând deschideri în diferite părți ale lumii: la poli, în America de Sud, în Mongolia, în Tibet... și chiar în Franța, în Pirinei.

Shambhala este un regat foarte înțelept organizat și guvernat, în care milioane de oameni trăiesc în prosperitate, pace și fericire, la adăpost de boli și chiar de bătrânețe.

În vârf domnește o trinitate de ființe: Brahatma, Mahatma și Mahayana. Lui Brahatma îi este încredințată Autoritatea, lui Mahatma-Puterea și lui Mahayana-Organizarea.

Shambhala trebuie să fie pentru toți oamenii un ideal spiritual și un model exemplar de organizare, de guvernământ și de viață colectivă".

Michel Nostradamus

Celebrul astrolog și prezicător își avea ascendenți evrei. El s-ar fi putut numi Michel Gassonet. Strămoșul său își făcuse apariția pe la 1460 sub patronimul nou de Nostredame. Conversiile erau numeroase în vremea aceea, când tezaurul regal dădea dovadă de slăbiciune și familiile evreiești erau obligate la dări tot mai mari. Perceptorii supravegheau de aproape pe posibilii platnici evrei, pe care o convertire la creștinism îi punea la adăpost de posibile persecuții. Astfel, pe un document de pe vremea domniei lui Ludovic al XI-lea se poate vedea că Nostredame figurează printre evreii din Provența convertiți la creștinism.

Pierre de Nostredame va lua de soție o catolică, Blanche de Sainte-Marie. El trăia la Avignon, o enclavă privilegiată în care influența regelui René garanta încă o toleranță binefăcătoare. Pierre a venit la Saint-Rémy-de-Provence. Iată-l acum devenit notar după ce fusese negustor de grâne. El avea cinci copii, cel mai mic *Jaume* va fi tatăl lui Michel. Prin căsătoria sa cu Renée de Saint-Ré'my, el a intrat într-o familie catolică, de origine ebraică situată sub autoritatea binevoitoare a unui patriarh a cărui personalitate este inseparabilă de primii ani ai viitorului profet.

În casa sa din Saint-Re'my-de-Provence, care mai dăinuiește și astăzi, bătrânul Jaume de Saint-Re'my și-a primit nepoata, Renée și pe Jacques soțul ei.

Michel s-a născut într-o joi, 14 decembrie 1503. Informațiile asupra vieții și activității lui Nostradamus le datorăm unui contemporan și elev de-al său, Jean-Ayme de Chavigny, doctor în teologie, și în drept, magistrat la Beaune, dintr-o lucrare scrisă în 1548, intitulată: *Scurt discurs asupra vieții lui Michel de Nostredame, fost consilier și medic al regilor Henric al II-lea, Francisc al II-lea și Carol al IX-lea.*

Nu doctorului Faust îi datora Nostradamus inițierea în primele calcule astrologice și secretele naturii, ci unui personaj tot atât de misterios, perceptor regal ce practica medicina și se ocupa și de

alchimie. El avea în cuferele sale o serie de grimoare care, mai târziu, vor trece fără nici o îndoială în mâinile lui Michel până în ziua când acesta le va arde din prudență și teamă de persecuțiile Inchiziției.

Jacques, tatăl, își va conduce fiul la Avignon pentru a-l încredința unor maeștri, de la care va primi cunoștințe variate, cum ar fi muzică, astronomie, geometrie și retorică. Michel a studiat la Avignon și măiestria sa în arte i-a deschis porțile Facultății de Medicină din Montpellier, unde s-a înscris în 1521.

Înalt centru de cultură, situat sub autoritatea lui Galien inegalabilul, Montpellier era un tumultuos oraș universitar în care studenții duceau o viață gălăgioasă. Existau și câțiva vagabonzi de geniu. Printre ei s-a numărat și Paracelsus.

După o perioadă curajoasă, în care colindă sate și orașe, vindecând bolnavii cu drogurile din plante, traversează locurile bântuite de ciumă din Provence și Languedoc, ajutând oamenii, apoi revine la Montpellier unde se înscrie din nou la facultate. Facultatea număra printre studenții săi, pe unul la medicină care dobândise renumele celui mai mare prozator de limbă franceză: François Rabelais.

Nu se va mai mira nimeni când după *Pantagrueline Prognostication* din 1533 și *Almanahurile* pe care Rabelais le va scoate în anii următori, Michel de Nostredame va începe din 1550 și până la moartea sa să scoată publicații asemănătoare care-i vor aduce venituri regulate.

Cu diplomele dobândite va merge la Agen unde îl aștepta Jules-Cesar Scaliger, un personaj cu dimensiuni excepționale, pe care îl cunoscuse mai înainte și Rabelais. Este surprinzător să-l vedem pe Michel de Nostredame ținându-i piept acestui pamfletar insuportabil care s-a luat de toate celebritățile zilei, tratându-l până și pe Erasmus drept bețivan și insultându-și a doua zi prietenii din ajun. Cu toate acestea, Michel i-a păstrat o admirație durabilă până ce el însuși a devenit celebru și a trebuit să suporte atacurile acestui temperament irascibil.

Brusc, începând cu 1532 sau 1534, evenimentele au început să prindă contur. Trebuie să spunem că Nostradamus se căsătorise și soția sa îi născuse doi copii la Agen. Avuseseră loc mai multe reforme și pentru a se pune la adăpost de tracasările poliției a părăsit orașul. Când a revenit, soția sa și cei doi copiii erau morți. Nici un detaliu nu se cunoaște asupra acestei drame. Se poate deduce în mod rațional, că întreaga viață a tânărului medic, a fost bulversată.

În urma acestei drame a plecat la drum, un drum necunoscut. Era zărit ici și colo, în locuri unde se găseau cărți pe care putea să le aprofundeze, găsind în ele noi cunoștințe deosebite.

O relatare, care a apărut pentru prima dată în 1711, intitulată *Viața lui Nostradamus* scrisă de Pierre-Joseph de Maitze, îl menționează în Lorraine, oaspete la un senior de Florenville.

Castelanul, al cărui domeniu se afla situat în valea Semois, la întretăierea pădurilor din Herbemont și Chiny, l-a rugat pe invitatul său să-i facă o demonstrație de știința sa. El a pus la îngrășat doi purcei de lapte, unul alb și altul negru, și i-a dat ordin bucătarului său să-l pună la cuptor pe cel alb. El l-a întrebat pe Michel de Nostradamus care dintre cei doi purcei vor fi serviți la masă. Cel negru, răspunse provensalul. La bucătărie, în acest timp, micul purceluș alb a fost pus la frigare. Băiatul ajutor de bucătar s-a dus după treburi, lipsind câteva clipe. Un lup îmblânzit care hoinărea prin preajma castelului s-a strecurat în bucătărie atras de miros și înfășcă purcelul din frigare. Șeful bucătar nu mai avu timp decât să-l pună la protap pe celălalt purcel și când a fost gata l-a servit la masă. Nostradamus prezisese corect.

Este o întâmplare minoră. Dar principalul său merit este de a dovedi intuiția medicului din Montpellier și de a pune un semn pentru posteritate, asupra itinerarului misterios pe care l-a parcurs Nostradamus la acea epocă.

Abația din Orval se afla în paragină. Tradiția spune că Michel de Nostradamus a făcut un popas acolo. Se spune că ar fi scris aici *Profeția lui Olivarius*, datată la 1542 și scoasă la iveală în 1793 în urma jefuirii abației.

„Am parcurs întreg regatul Franței sau cel puțin o mare parte din acesta..." Fără a se opri asupra acestei confidențe, pe care a scris-o în prefața *Tratatului de farduri și parfumuri*, Michel de Nostradamus i-a acordat întreaga sa valoare citând pe unii dintre confrații săi pe care îi stima cel mai mult. Dar sunt și câteva excepții: Jacques Sylvius în Belgia, Joseph Turrel la Aix, François Mari la Viena vor salva onoarea acestei profesii. Ce profesie la drept vorbind? La consultațiile sale medicale, Michel adăuga rețete diverse care mergeau de la produse de înfrumusețare până la praf de suavitate, foarte folositor în acele vremuri când bântuiau bolile molipsitoare.

Exact în cursul epidemiei de ciumă care s-a abătut asupra ținutului Provence, în 1546, Michel de Nostradamus a apărut în plină lumină. Începând de la această dată, nu-l vom mai pierde din

vedere. După ce douăzeci de ani a stat pe baricadă, de când nu era decât un simplu student, ajuns acum medic renumit – cel puțin în provincia sa natală – el a răspuns la apelul orașului Aix-en-Provence decimat de teribila ciumă bubonică.

Misiune înspăimântătoare. Într-un decor de Hieromus Bosch, medicul ciumei se afla în situația de a fi urmărit cu lovituri de pietre și de a fi considerat mult mai suspect decât înseși agonizanții. Cu glugă pe cap, ca un penitent, agitând un clopot, omul datoriei a scăpat ca printr-un miracol de contaminare, în vreme ce șareta nocturnă parcurgea străzile orașului, ducând la cimitir morții. Ca recompensă a devotamentului său, edilii i-au acordat o pensie vreme de mai mulți ani. S-a reîntors la el acasă, în Salon-de-Provence.

Și la Salon, fratele lui Michel, Bertrand de Nostradamus și soția sa, Thomina, s-au preocupat să-i ofere o viață de burghez. Totul a început prin căsătoria sa cu o tânără văduvă, Anna Ponsard, posesoarea unei frumoase dote ce se ridica la peste patru sute de florini. Contractul a fost semnat la 11 noiembrie 1547. Cuplul s-a instalat într-o casă situată în cartierul Ferreiroux. Aici se va petrece metamorfoza lui Michel de Nostradamus.

În 1553, locuitorii din Salon-de-Provence s-au văzut gratificați cu o fântână publică. Acest monument de urbanism se bucura de o placă având inscripția următoare: „Dacă resursele ingeniozității umane le-au permis să ofere în mod constant vin concetățenilor lor, apa puțin agreabilă a fântânii pe care o aveți în fața voastră a fost adusă cu mari cheltuieli de către Senat și poporul Salon-ului, a nobilului Palame de Marc și Antoine Paul, în calitate de consul, dl. Nostradamus, [închinare] dumnezeilor nemuritori, în numele locuitorilor Salon-ului".

Medic, poet, ghicitor, fără nici o îndoială, și totuși nobil însemnat, așa era considerat Michel de Nostradamus la acea epocă. Și nu era pentru prima oară când el se interesa de aducerea de apă, căci cinci ani mai târziu el va împrumuta bani unui tânăr genial Adam de Crapoune pentru a realiza un canal ce va aduce apele de la Durance în regiunea desecată a Salon-ului.

El își va face intrarea în cartea gloriei către anul 1550 printr-o mică poartă. E vorba de unul dintre acele almanahuri destinate apariției cu regularitate a unor prevestiri, calcule și explicații de Michel de Nostradamus, doctor în medicină, astrofil din Salon-de-Craux en Provence.

Aceste almanahuri fac parte dintr-o activitate intelectuală ce

are mii de fețe. Nostradamus nu este singurul om al viitorului. El trăiește în prezent și încă foarte bine. Clientela sa sporește. Din Italia, un oarecare Jean Cibo i-a cerut să-i facă horoscopul și să precizeze dacă, în ruinele care se găsesc pe pământul său, va descoperi o comoară. O serie de elixiruri pentru bătrânii vlăguiți îi vor rotunji veniturile. Apoi, rezultatul unei experiențe de mai mulți ani îl face să publice *Tratatul de farduri și parfumuri* în care sunt strânse tot felul de rețete destinate să facă plăcere femeilor. Cartea e datată 1552. Într-o limbă complicată, medicul din Salon dezvăluie compoziția unguentelor, linimentelor și uleiurilor care fac pielea mai albă și șterg ridurile. Câteva cunoștințe de alchimie, evocate cu prudență, pentru a nu se expune suspiciunii, și ample referiri la plante medicinale și la usturoiul meridional.

Acestui tratat îi va adăuga un surprinzător mănunchi de rețete care ne arată modalitatea de a face prăjituri de mai multe feluri, atât cu miere, cât și cu zahăr. Dar, în vreme ce își primea pacienții și elabora horoscoape sau punea la punct vinul său de nucă, Michel de Nostradamus evolua într-un univers cu totul secret. În vreme ce familia i se mărea și copiii, Madeleine, Anne, Cesar, Charles, André și Diane făceau casa zgomotoasă și animată, el își continua realizarea marii sale opere.

Ziua el se arăta concetățenilor săi ca un bun doctor cu trăsături grave, dar cu privirea plină de dulceață, cu ochii gri care reflectau un spirit prompt și o judecată subtilă, în care se puteau totuși ghici o oarecare neîncredere și tendința la schimbarea dispoziției. Noaptea, când locuința era cufundată în liniște, ce se petrecea oare în observatorul amenajat sub acoperiș? Va trebui să așteptăm apariția primei ediții a *Centuriilor* pentru a ne face o vagă idee despre viața dublă pe care o ducea domnul Nostradamus.

Cel mai mare dintre moștenitorii pe linie bărbătească ai lui Nostradamus a cunoscut gloria aproape în același timp cu tatăl său. Într-adevăr, prima ediție a *Centuriilor*, tipărită la Mace Bonhomme din Lyon, în luna mai 1555, era precedată de „Scrisoare lui Cezar", lungă și instructivă, dedicată copilului pe atunci în vârstă de... un an și jumătate!

Orice spirit curios, dornic să-și facă o părere în privința tenebroaselor profeții ale lui Nostradamus, trebuie să citească „Scrisoarea lui Cezar" și apoi să o confrunte cu confuza „Scrisoare către Henric al doilea" care va apărea trei ani mai târziu. Lectură descurajatoare, trebuie să recunoaștem. Dar aceasta este situația și autorul își dezvăluie unele dintre intențiile sale, precum și unele aspecte ale metodei sale de lucru.

Astfel, aceste prime preziceri, care cuprind trei „*Centurii*" complete și 53 de catrene de patru rânduri, sunt fructul unor insomnii nocturne și al cunoștiințelor oferite de *Astronomiques Revolutions (Revoluții astronomice)*. Astrologia a venit astfel în ajutorul unui talent care va conduce pe posesorul său la butucul călăului. Nimic mai natural, în final, în această demonstrație de clarvedere căci, scrie Nostradamus, adresându-se fiului său: „Tu poți ușor înțelege că lucrurile ce pot veni se pot profetiza prin nocturne și celeste lumini..."

Nocturne și celelste lumini nu au fost fără nici o îndoială singurele revelatoare mijloace utilizate de profet. El a avut cunoștință de vechi texte care miroseau a sulf. Este vorba de texte de magie neagră.

Vechi descendenți ai tribului din Issachar, Nostradamus-ii și Saint-Remy-ii nu ignorau învățământul Kabbalei, iar Ioan cel Bătrân i-ar fi putut oferi lui Michel materiale interesante.

Primele două catrene ale *Centuriilor* abordează problema artei divinatorii:

Stând așezat, și studiind noaptea secrete
Singur pe șeaua de bronz
Fiecare ce țâșnește din singurătate
Spui tot ce este în van să crezi.

Vedeți, nimic misterios ne spune Nostradamus: o dată noaptea venind, la lumina unei lumânări care îmi veghează singurătatea, aștept să-mi vină inspirația. Orice s-a întâmplat, Nostradamus a intrat în primăvara anului 1555 în categoria spiritelor subversive. Bun catolic, doctor bun, tată de familie, iată-l profetizând și susceptibil de a fi acuzat de toate devierile culpabile de către autoritățile religioase ale vremii.

Cu toate acestea, el a fost invitat la Curte în anul următor. Iată-l, deci, făcând o călătorie dificilă, căci guta îl tracasa. A sosit în ziua de Adormirea Maicii Domnului și a descins la hanul Saint-Michel, fiind precedat de o reputație mai mare decât ne putem imagina.

Este momentul în care gloria lui Nostradamus se apropie de apogeu. „Înainte de călătoria la Paris - scrie Touchard - renumele lui Nostradamus era un fapt sigur, dar întinderea sa și importanța nu ne apar cu precizie. Începând din iulie 1556 acest renume apare atât de considerabil încât ne scapă judecății noastre de oameni ai

secolului XX. Ce poet, ce filosof s-ar vedea chemat de urgență de către un om de stat entuziasmat de opera sa?"

De acum este prudent să revenim la vremurile Caterinei de Medicis și ale lui Henric al II-lea, și să încercăm o apropiere a lui Michel de Nostradamus, medic și profet, astrofil și nu astrolog, cum îi plăcea să-și spună, personaj misterios dar câtuși de puțin fantomatic. Luând ca exemplu această faimoasă prezicere a duelului tragic, pe care o vom expune mai jos, trebuie să admitem complexitatea, adesea descurajantă, a operei sale și să considerăm că ea amesteca în mod credibil trecutul, prezentul și viitorul și că împrumuturile din lumea profetică a secolului XVI-lea nu erau absente.

Pasionată de astrologie, Catherina de Medicis îl va găzdui pe oaspetele său la locuința arhiepiscopului de Sens, Ludovic de Bourbon, cardinal și guvernator al Parisului. Detaliu care ne oferă o idee despre notorietatea lui Nostradamus și despre atențiile cu care era înconjurat. De aici Nostradamus s-a dus la Blois, pentru a întocmi horoscopul copiilor regelui, viitorii Francisc al II-lea, Carol al IX-lea, Henric al III-lea și ducele de Aleçon. Nimic optimist în ceea ce privește destinele acestora. Nostradamus va anunța că trei dintre cei patru băieți vor purta coroana. Treisprezece ani doar vor separa pe cel mai mare de cel mai mic, succesiunile neputându-se realiza fără dispariții precoce. Aici medicul a putut lua urma clarvăzătorului. Se poate presupune că iminența războaielor religioase făcea să planeze amenințări sumbre asupra ultimilor Valois.

Unica ședere a lui Nostradamus la Paris și la Curte a avut loc în 1556, an în care o copie a prezicerii făcută de Luc Gaurico a circulat din mână în mână. Matematician dar și aventurier al astrologiei, acest italian se afla în grațiile lui Laurent al III-lea, tatăl Caterinei. Nu ne îndoim că el a fost bine primit de către superstițioasa suverană. Forțat să-și dea avizul asupra destinului regelui, Gaurico l-ar fi sfătuit pe acesta să se păzească de un duel. De necrezut! Un rege nu se bate în duel! Și totuși trei ani mai târziu...

Cum nu a avut cunoștință Nostradamus de prezicerea italianului? Că el a preluat-o pe seama sa, după unii autori, nu constituie nimic dezonorant, dacă ținem seama că *Centuriile* se compun dintr-o mie de catrene care nu datorează nimic nimănui sau atât de puțin.

Chemate să depășească, prin amploare și simbolism poetic,

toate ghicitorile istoriei, Nostradamus aparține unei epoci în care înfloreau profețiile de tot felul. Eremiți și religioși le-au adoptat. Reforma a făcut să se ridice la orizontul Occidentului creștin norii cei mai neliniștitori ce apăreau după Evul Mediu. În preajma anului 1550 nu era necesar să intri în domeniul umbros al ocultismului pentru a încerca noi temeri: războiul civil și o dată cu el sfâșierile și hoțiile cele mai îngrozitoare.

În același timp, Catherina de Medicis întreținea la Curte practicile divinatorii cele mai demne de dispreț. O mână de aventurieri profitau din plin de indulgența temporară a Inchiziției cu privire la astrologi pentru a scotoci viitorul și a obține unele favoruri.

Singur, ghicitorul din Salon-de-Provence nu pactiza cu oamenii aceia. Prudent, el s-a întors acasă, credincios tinereții sale, ambițiilor sale, cunoștințelor dobândite, vieții de familie și operei originale care, treptat a început să prindă contur.

Hermetismul *Centuriilor*, nenumăratele studii cărora ele au dat naștere - în zilele noastre am aminti doi autori de notorietate Dr. de Fontbrune și Vlaicu Ionescu care s-au aplecat asupra *Centuriilor* oferindu-ne tălmăciri surprinzătoare -, decepțiile curioșilor săi, uneori satisfacția lor în fața incredibilului, toate acestea au conferit acestei opere unice în genul ei o permanentă actualitate. La un astfel de punct, notorietatea operei a mascat adevărata față a autorului ei. Cu toate acestea, sunt mai bine de patru secole, de când contemporanii lui Nostradamus au descoperit - sau au crezut că descoperă - că ceea ce scrisese acesta, urma să se întâmple.

Printre cei care au încercat să-i interpreteze opera se remarcă în mod cu totul special Jean Charles de Fontbrune, născut la 29 octombrie 1935. El s-a servit, pe lângă textele apocrife datorate lui Nostradamus, publicate în 1568, și de o scrisoare adresată de Nostradamus fiului său Cezar, text scris în proză, și care este folosit ca îndreptar pentru traducător. Fontbrune subliniază faptul că aceste materiale sunt de o importanță capitală pentru descifrarea și înțelegerea operei scrise în versuri decasilabice.

Dintre cele 12 *Centurii* (denumire dată de Nostradamus operei sale în versuri), cele cu numerele I, II, III, IV, V, VI, IX și X sunt compuse din câte 100 de catrene fiecare. *Centuria* a VII-a cuprinde 46 de catrene, a VIII-a - 108 catrene, a IX-a - doar 2 catrene, iar a XII-a, 11 catrene. La sfârșitul *Centuriei* a VI-a și înainte de începutul celei de a VII-a se află câte un catren latin, reprezentând un avertisment complementar. Nu întreaga operă este scrisă în

versuri. În fond, numai 141 de catrene cuprind preziceri propriu-zise, precum și 58 de strofe de câte 6 versuri, alături de o scrisoare către Henric, regele Franței, al doilea text în proză, dispus la finele *Centuriei* a VII-a, care constituie un fel de tablou sinoptic al viziunii lui Nostradamus.

Nostradamus sau „Divinul" cum era numit pe vremea lui de către concetățeni, în semn de admirație și prețuire, a scris 4.772 de versuri în franceza veche, care era încă strâns legată de limbile greacă și mai ales latină.

Cele mai multe tălmăciri ale prezicerilor lui Nostradamus au apărut după 1938, deși n-au lipsit tentative nici înainte de această dată. Max Fontbrune (tatăl autorului la care ne referim în cele ce urmează), care a decedat în 1959, a făcut primul studiu cvasiexhaustiv al operei lui Nostradamus. Prima interpretare a *Centuriilor* datează încă din 1594 și aparține lui Jean Aime Chavigny. Fontbrune a utilizat o ediție din 1605, apărută la Benoit Rigud din Lyon. Fontbrune și-a publicat primul studiu asupra *Centuriilor* în 1938. Conform decriptărilor, el anunța, pe lângă invazia Franței prin Belgia (ocolirea liniei Maginot) de către armatele germane, pierderea războiului de către nemți, ca și sfârșitul tragic al lui Hitler. Acest lucru nu a întârziat să-i atragă represalii din partea Gestapoului, inclusiv prin retragerea cărților din toate librăriile Franței. Măsura a vizat inclusiv topirea plumbului literelor folosite la tipar la imprimeria Cahors. În ziua de 24 septembrie 1944, Journal Sud-Ouest menționat: „Laval a interzis profețiile lui Nostradamus".

Nostradamus a prezis un asalt al Africii, ocuparea Italiei, mari lupte aeriene și terestre pe pământul Franței, în special la Poitiers și Belfort și în cele din urmă, dezastrul Franței „sub un bătrân care va fi apoi disprețuit" (mareșalul Petain) și batjocorit de toți. Salvarea națiunii franceze va veni din partea unui general „îndepărtat pentru un moment și care se va întoarce triumfător" (recunoaștem că este vorba de generalul de Gaulle).

Nostradamus, pentru criptarea textelor sale, așa după cum a mărturisit fiului său, s-a folosit de:

afereză, eliminarea unui sunet sau a unui grup de sunete de la începutul unui cuvânt;

sincopă: fenomen fonetic care constă în dispariția unei vocale, a unui grup de vocale sau a unui grup de vocale neaccentuate între două consoane ale unui cuvânt;

apocopă, fenomen fonetic care constă în dispariția unui sunet sau a unui grup de sunete de la sfârșitul unui cuvânt;

epenteză: fenomen fonetic constând în apariția în interiorul unui cuvânt a unui semn nou;

paragogă: adăugarea unui sunet sau a unei silabe la sfârșitul unui cuvânt;

protează: apariția accidentală a unei vocale la începutul unui cuvânt care începe cu o consoană.

Ne punem fireasca întrebare: de ce a fost nevoie ca Nostradamus să-și cripteze profețiile? Răspunsul este cât se poate de simplu: pe de o parte, datorită pericolului ce-l păștea, căci el prezisese unele înfrângeri militare ce lezau interesele stăpânirii, iar pe de altă parte, datorită inchiziției ce nu admitea nici o abatere de la canoanele bisericii. Ca atare, Nostradamus a fost nevoit să apeleze la tot felul de mijloace și artificii lingvistice pentru a-și camufla profețiile. Dintre construcțiile latine a folosit ablativul absolut, aplicând cuvintelor franțuzești reguli ale gramaticii latine, cazuri ca genetivul, dativul sau ablativul. A scris în franceză, gândind în latină, de unde a rezultat neînțelegerea aparentă, chiar și pentru unii specialiști în decriptare. A format cuvinte noi din limba greacă. Deci, dacă nu cunoști limba greacă și latină, nu poți depista unele cuvinte care nu se găsesc în nici un dicționar de limba franceză. Un alt procedeu folosit de el a fost *anagrama*: schimbarea ordinei literelor unui cuvânt sau a unei fraze pentru a obține un alt cuvânt sau o altă frază.

Într-o mie de catrene, Nostradamus a prezis evenimentele ce aveau să se întâmple până în anul 3797. Pentru ca profanii să nu le poată înțelege, el și-a redactat oracolele folosind modalitățile sintaxei latine, cu inversiuni, antiteze, anagrame (Rapis pentru Paris, Nersaf pentru Franța, Norlaris pentru Loreni, Mendosus pentru Vendosme etc.), calambururi (Dort-Léans pentru Orleans), metafore, cuvinte celtice, romane, spaniole, latine, grecești, ebraice. Nostradamus ne avertizează singur că opera lui nu este amfibologică, adică nu are mai multe sensuri, ci unul singur, ascuns cu grijă. Astfel, faptul că s-au dat atâtea interpretări diferite dovedește că toți comentatorii săi se înșală: ei ar trebui să fie de acord, cu mici diferențe, asupra esențialului. Lucrarea sa, despre care spunea că a venit „prin divină inspirație supranaturală"[1], versurile sale sibilinice pe care le numea „nocturnele și profeticele mele aprecieri, compuse mai degrabă dintr-un instinct natural, însoțit de o furie poetică, decât datorită regulii poetice", sunt tot atâtea dovezi ale unui sistem crono-cosmografic atât de savant, încât calculele sale

1. A se vedea Rudolf Steiner și doamna. Blavatski.

țin seama de planetele Neptun și Uranus, nedescoperite la acea vreme.

O mulțime de comentatori au încercat să pătrundă în enigmele *Centuriilor*, suporturi ideale pentru metoda paranoiacocritică. Fiecare le-a interpretat după dorințele sale: s-au folosit de ele în pamfletele împotriva lui Mazarin, iar doi autori ce trăiau în timpul lui Ludovic al XIV-lea, Guynand, șeful pajilor de la Versailles, și Jean de Raex, preot la Louvicamp, au găsit în ele indicații privind acest rege. În secolul al XIX-lea, Torné-Chavigny, preot din Clotte, lângă orașul La Rochelle, autor al lucrării *L'Histoire prédite et jugée* par Nostradamus (trei volume 1860-1862) a fost preocupat de anunțarea evenimentelor viitoare conform *Centuriilor:* astfel a văzut că Napoleon al III-lea va fi răsturnat și că Henric al V-lea va restaura regalitatea în Franța. Dar sub cea de a III-a Republică, acest preot tumultos a spus că Nostradamus prezicea urcarea la tron a lui Napoleon al IV-lea și a scris ziarului *Le National*, la 8 aprilie 1878, o scrisoare prin care propunea o recompensă de o mie de franci celui care va dovedi că Nostradamus nu avea dreptate.

La puține zile după o memorabilă sărbătoare ce avea să se sfârșească cu o dramă, conetabila Anna de Montmorency a rugat pe secretarul regelui, Claude de l'Aubespine, să-i aducă textul unei previziuni care circula la Curte. După ce a citit, ea a strigat: „Nu este posibil să existe preziceri mai bune și mai clare decât acestea, cu atât mai mult cu cât prin natura lor sunt întotdeauna ambigui și îndoielnice în interpretarea lor. Dar aici ele vorbesc deschis. Ah! blestemați să fie acești ghicitori care profetizează ce este adevărat și ce este rău!"

Turnirul tragic s-a desfășurat la 30 iunie 1559. La 10 iulie, Henric al II-lea era mort. Nostradamus avea pe atunci vârsta de cincizeci și șase de ani și ducea o viață de burghez liniștit, în orașul Salon.

Care a fost prezicerea ce a uimit-o pe conetabila de Montmorency în primele zile ale lunii 1559? Nostradamus, scrisese:

> Le lyon jeune le vieux surmontera
> En champ bellique par singulier duelle
> Dans cage d'or les yeux luy crevera
> Deux Classes une, puis mourir, mortomelle.

În traducere:

> Leul tânăr îl va învinge pe cel bătrân
> Pe câmpul de bătaie în singular duel

Într-o cușcă de aur îi va crăpa ochii
Din două frânturi, una. Apoi va muri, moarte crudă.

Acest catren este cel de al treizeci și cincilea din prima *Centurie*, și el a fost făcut public în ediția din mai 1555, prima dintre toate care au urmat, și care cuprindea trei *Centurii* complete și 53 de catrene de patru rânduri. Cât privește avertismentul pe care aceste versuri îl dădeau, accidentul vizat va surveni la 30 iunie 1559 și avea să-l pună într-o lumină stranie pe Nostradamus și prezicerile sale.

Astrologul reginei și al palatului, îl făcuse atent pe rege să evite orice luptă în doi, orice duel și probabil acesta își va fi amintit de avertisment, fapt care l-a determinat să-l invite la Curte pe autorul *Profețiilor*, chiar în anul care a urmat apariției lor.

Cu ocazia căsătoriei lui Marguerite de France, sora regelui, cu Emmanuel-Philbert, duce de Savoia, au avut loc o serie de sărbători somptuoase la Paris. O serie de turniruri au marcat sfârșitul acestora. Arena era dispusă pe strada Saint-Antoine, în fața hotelului Tournelles. Henric al II-lea s-a înfruntat mai întâi cu proaspătul căsătorit Emmanuel, nu fără a-l pune mai întâi în gardă pe acesta de primejdiile ce însoțesc un asemenea joc, arborând un ton de circumstanță: „Domnule frate al meu, strânge bine genunchii, căci în mod cert am să încerc să te dobor fără a ține cont de alianța și fraternitatea care de-acuma ne unesc".

După Savoia, a fost rândul lui Guise. Apoi cum regele era campion, trebuia să lupte de trei ori. Contele Gabriel de Montgomery s-a oferit să facă față ultimului asalt al regelui. Sulițele au zburat strălucind prin aer, iar mulțimea adunată a aplaudat frenetic. Această demonstrație de vitejie putea foarte bine să servească drept încheiere, dacă regele nu și-ar fi exprimat dorința de a reînnoi ciocnirea cu adversarul său. Urmarea se cunoaște: Montgomery păstrând în mână, Dumnezeu știe din ce motiv, lancea frântă în două, vârful bont al acesteia a pătruns în viziera regelui, i-a pătruns prin ochi și i-a ieșit prin ureche. După zece zile de groaznice suferințe, regele Henric al II-lea a murit.

Explicația catrenului scris de Nostradamus reieșea fără o prea mare greutate: doi lei se găsesc față în față, unul fiind figura heraldică a armurii scoțiene; aluzie la Garda din care tânărul Montgomery făcea parte ca locotenent, celălalt fiind semnul astrologic al Franței și al regelui său. Casca de aur? Casca pe care o purta Henric al II-lea poate că nu era din metal prețios, dar nu

trebuie să te aventurezi pe acest teren dacă nu ții seama de simbolismul care era familiar profetului provensal. Cu toate acestea, expresia *două clase una* rămâne de neînțeles.

Ceva mai târziu, acest celebru catren va apărea așa de clar încât îi va jena pe ezoteriștii care se lansaseră pe alte piste și-și vor recunoaște greșeala. Ei vor descifra în aceasta o alegorie economico-financiară, casca de aur trebuind să semnifice Bursa, iar lupta leilor opoziția City-ului din Londra împotriva unei noi puteri, posibil Statele Unite sau Piața Comună.

Nostradamus despre ascensiunea lui Napoleon. Jaful și războaiele napoleoniene. Napoleon contra bisericii catolice

Nostradamus, referindu-se la ascensiunea lui Napoleon și la relațiile acestuia cu biserica, afirma:

Centuria VIII, 57.

„De soldat simple parviendra en empire
De robe courte parviendra à la longue
Vaillant aux armes en eglise ou plus pure
Vexer les prêtes comme l'eau faict l'esponge".

Traducere și interpretare: Din simplu soldat va deveni împărat, din militar va deveni magistrat, tot atât de viteaz în război pe cât de dăunător bisericii, vexând preoții cum absoarbe buretele apa.

Istoria: Catrenul se referă la deteriorarea relațiilor dintre Napoleon și biserică, în anul 1808 – când acesta ocupă statele pontificale și îl încarcerează pe papă. Acesta protestează și-l excomunică. Clerul și catolicii iau partea pontifului, iar Napoleon pierde ajutorul bisericii.

Centuria VII, 73:

„Renfort de siege manubis et maniples
Changez le sacre et passe sur le prosene
Prins et captif n'arreste les preztriples
Plus par fonds mis eslevé, mis au trosne".

Traducere și interpretare: El va face multe jafuri și va avea

armate. Legile sfinte vor fi schimbate și nu va mai fi practicată religia. Vor fi arestați și închiși preoții. Ba mai mult, cel care a fost pus pe tron (papa de Saint-Pierre) va fi dus la Fontaine(bleau).

În 1938, doctorul de Fontbrune[1] a descoperit că Nostradamus vorbea de Hitler în versurile următoare:

Nouă ani cel slab o va ține-n pace
apoi cădea-va în sete atât de sângeroasă
Pentru el poporul fără crez și lege va muri
Ucis de un altul cu mult mai omenos.

„Al treilea vers din acest catren este suficient ca să desemneze pe Hitler" afirmă Fontbrune. Dar de ce este supranumit „cel slab"? Foarte simplu: pentru că este vegetarian, nu bea decât apă și nu fumează: Nostradamus prevăzuse până și acest lucru. În altă parte scrie:

Aventurierul șase sute șase sau nouă
Surprins va fi de fierea pusă într-un ou.

Fontbrune traduce: „Aventurierul, din 1936 până în 1939, va fi surprins de amărăciunea din lucrarea sa"[2]. În realitate, „șase sute șase sau nouă" n-au nimic de-a face cu anii 1936-1939: Nostradamus vorbește aici de Fiara 666 din Apocalipsă (care dă nouă în reducție teozofică) număr de care era obsedat, ca toți profeții din epoca sa. Având în vedere că doctorul Fontbrune descifrase în *Centurii* sfârșitul celei de a III-a Republici și înfrângerea totală a lui Hitler și Mussolini (adică tot ceea ce inspiră lumii teamă și tot ceea ce spera ea în 1938) el și-a reluat interpretările după cel de al doilea război mondial pentru a demonstra că Nostradamus prevăzuse că războiul va începe în 1939 atunci când scrisese: „Focul lui, apei este supus treizeci și nouă"; acolo unde spunea „bătrânul" sau „Filip", era vorba de mareșalul Petain; „pasărea de pradă zburând pe la fereastră" înseamnă Reichul etc.

1. Dr. de Fontbrune: *Ce que Nostradamus a vraiment dit*, Ed. Stock, Paris, 1976.
2. Dr. de Fontbrune: *Les Prophéties de Nostradamus expliquées et commentées*, Sarlat, Michelet, Paris, 1938.

Despre Hitler: Nașterea lui din părinți săraci – în anul 1889; discursurile sale, politica lui față de Rusia

Centuria III, 35:

Du plus profond de l'Occident d'Europe
De pauvres gens un jeun enfant naistra
Qui par sa langue séduira grande trouppe
Son bruit au regne d'Orient plus croistra.

Traducere și interpretare: Din regiunile cele mai estice ale Europei occidentale (Austria), se va naște un copil din părinți săraci. El va seduce mulțimile cu discursurile sale și va face mare zgomot pentru puterea din est (URSS).

Istoria: Fiul unui subofițer de vamă, s-a născut la Braunau, pe Inn, oraș de la frontiera austro-bavareză, în 1889. După studii secundare modeste, își începe viața ca mic burghez boem, trăind din mediocra succesiune a părinților săi.

După Bullock, Hitler a fost cel mai mare demagog al istoriei. „Cel mai rău este că s-a prins în plasa mitului, identificându-se cu rasa superioară, ce trebuia menținută pură cu orice preț și care trebuie să găsească spațiu vital în răsărit. De unde încăpățânarea de a juca toate cărțile pe Rusia, această nebunie (zgomot) a tradus în fapte ideologia sa asasină".

Centuria III, 76:

Eu Germanie naistront diverses sectes,
S'approchent fort de l'heureux paganisme
Le coeurr captif et petites receptas
Feront retour a payer le vray disme.

Traducere și interpretare: multe secte vor vedea lumina zilei în Germania care vor semăna mult cu păgânismul fericit, spiritul captiv și resursele lor reduse îi vor face să se decimeze în schimb.

Istoria: Sectele sunt de fapt Asociația Tineretului, Tineretul Hitlerist, Societatea Thule etc. La membrii acestor asociații căsătoria religioasă era înlocuită cu nunta ancestrală; un șef SS prezida nunta și când soții își schimbau între ei verighetele, el le oferea pâine și sare. Totul trebuia să ducă la îndepărtarea cuplului de biserică și la orientarea acestuia spre un nou cult, un fel de neo-păgânism

germanic. La 30 ianuarie, ziua aniversării luării puterii, aspirantul primea o carte de identitate SS provizorie. La 20 aprilie, aniversarea lui Hitler, aspirantul obținea o identitate definitivă și uniforma cu ecusoane, prestând jurământul față de Führer: „Jur, lui Adolf Hitler, șeful meu, fidelitate și vitejie. Îți promit ție și tuturor celor pe care îi vei desemna tu să-mi fie comandanți, ascultare până la moarte".

Luarea puterii de către Hitler (1933). Cei 13 ani ai exercitării puterii – asemenea împăratului Claudius (1933–1945)

Centuria VI, 84:

Celuy qu'en Sparte Calude ne peut regner,
Il fera tant par voye séductive
Que du court long, le fera araigner
Que contre Roy fera sa prespective.

Traducere și interpretare: Acela care, precum Claudius, nu are ceea ce trebuie pentru a domni în Germania, o va face pe calea seducției, din discursuri scurte va face unele lungi și va realiza o acțiune proiectată contra guvernului.

Istoria: Nostradamus, după cum am văzut, a stabilit o paralelă între Sparta și Germania nazistă, pe de o parte, și între împăratul roman Claudius și Hitler, pe de alta.

„Licurg a constituit statele spartiate... A instituit Adunarea Populară care trebuia să se pronunțe numai prin da sau nu...

Hitler a imprimat statului un caracter absolut militar, menținut printr-o severă disciplină, prin educație și mese luate în comun. El a concentrat în mâinile sale întreaga putere executivă... Statul spartiat era organizat pentru cuceriri și de aceea istoria lui nu a fost decât o suită nesfârșită de războaie duse împotriva aproape întregii Grecii..."

„Claudius I, cezar roman, maladiv, stângaci și timid, a fost abandonat în copilăria sa... Britania a fost cucerită de Claudius personal. A trecut Rinul și malul drept al Dunării (Austria) a fost pacificat. În Orient, Armenia a fost recucerită, la fel Tracia (Balcanii); în Africa a fost cucerită Mauritania. În interior, Claudius

a avut de luptat împotriva conspiratorilor republicani, pe care i-a înecat în sânge... Claudius a domnit 13 ani. Ca și Hitler (1933–1945)":

La 30 ianuarie 1933, Hitler a acceptat să formeze guvernul. A instaurat dictatura, în trei etape: la 1 februarie este dizolvat Reichstagul... Noul Reichstag îl votează pe Hitler pe termen de 4 ani, cu puteri depline, așa cum cere el. Acest fapt marca sfârșitul Republicii din Weimar. După câteva luni de guvernare, Hitler era criticat de opoziție. El se neliniștește. În noaptea de 30 iunie 1934, „noaptea cuțitelor lungi", dă semnalul represiunii... Hitler concentrează în mâinile sale toată puterea. Din copilărie, el a cunoscut sărăcia, locuind în azile... Instabil, trecând de la crize de frenezie la prostrație, orator înzestrat cu un extraordinar magnetism, își entuziasma auditoriul.

Al doilea război mondial și perioada postbelică în previziunile lui Nostradamus. Anexarea Slovaciei (15 martie 1939); debarcarea trupelor germane la Tripoli (februarie 1941)

Centuria IX, 94:

Foibles galleres seront unis ensemble,
Ennemis faux le plus fort en rempart:
Faible assaillies Vratislave tremble,
Lubecq et Mysne tiendront barbare part.

Traducere și interpretare: Când nave de război slabe se vor reuni, țara cea mai puternică (Reichul german) se va apăra împotriva falșilor inamici (Ungaria). Cei slabi vor fi atacați și Bratislava se va cutremura. Cei din Lübeck și Misnen (Germania) vor ocupa o parte din Africa de Nord.

Istoria: Referindu-se la slăbiciunea marinei germane, viceamiralul Kurt Assamann, care a devenit istoricul strategiei navale germane, scria: „Situația se prezenta invers decât în 1914. Atunci dispuneam de o flotă puternică ce ar fi putut respinge marea flotă (engleză), dar nu aveam nici o poziție strategică drept bază de

pornire. Acum, dispuneam de această bază strategică, dar nu mai dispuneam de flota care să aibă șanse de izbândă".

„La 9 martie 1939, negocierile dintre Polonia și Bratislava, în problema autonomiei slovace, ajunseseră la un punct mort. Președintele Hacha l-a destituit pe Monseniorul Tiso și pe miniștrii Burcansky și Pruzinoky, pentru acțiuni separatiste ce atentau la unitatea statului. La acest act de autoritate, Hitler a ripostat, trimițând guvernului cehoslovac un ultimatum în 7 puncte... În această atmosferă explozivă, a doua zi, 14 martie, de teama agresiunii ungare (falsul inamic) Dieta din Bratislava proclamă independența Slovaciei, cerând führerului să servească drept garant (Le plus fort en rempart) al existenței tânărului stat și să ia toate măsurile pentru a-și asuma protejarea frontierelor acestuia".

„De la 1 februarie până la 30 iunie 1941, 81.785 combatanți ai Axei au debarcat la Tripoli cu 450.000 de tone de materiale, muniții și carburanți... Așa au trecut în Africa de Nord divizia blindată „Ariette" și cea motorizată „Trento" (unități ale armatei italiene) și Divizia a 5-a ușoară care formau primul eșalon din Deutsches Afrikakorps (cei din Lübeck)..."

Etapele vieții lui Hitler: 1889, 1915, 1921, 1939, 1945

Sixain, 53:

Plusieurs mourrons avant que Phoenix meure
Jusque six cents septante este sa demeure
Passé quinze ans, vingt et un, trente-neuf,
Le premier este sujet a maladie
Et le second au fer a l'eau este sujet trente-neuf.

Traducere și interpretare: Mulți oameni vor muri înainte de a muri Phoenixul (Hitler). La capătul a 55 de ani și zece luni (six cents septante = 670 luni, din aprilie 1889 până în martie 1945) își va găsi sfârșitul după ce vor trece anii 1915, 1921, 1939). În 1915 va fi lovit de boala sa; în 1921 va dispune de o forță de război periculoasă pentru viața sa; 1939 va fi subiectul unui potop de foc.

Istoria: Adolf Hitler s-a născut în aprilie 1889 la Braunau pe Inn... Caporal, de două ori rănit (1915).

„Anul 1921 este un an de succese pentru partidul său care număra peste 6.000 de aderenți. Un mare număr dintre aceștia se angajează în S. A., formație supranumită de ziarele din München „Garda de corp a lui Hitler".

„În timp ce el parcurgea Germania pentru recrutarea de aderenți, căpitanul Rohmell, adjunctul său, realizează organizarea paramilitară a SA, sau secția de asalt... Lichidează opoziția de dreapta în „noaptea cuțitelor lungi", 30 iunie 1934. Sunt masacrate mai multe sute de persoane printre care Schllicher, care încerca să-i regrupeze pe aceia dintre militari care manifestau reticențe față de Hitler".

„În ultimele zile ale lunii aprilie 1945, conducătorul Reichului se va omorî trăgându-și un glonte în gură".

„La sfârșitul după-amiezei a sosit una din ultimele știri din lumea exterioară: capturarea și executarea lui Benito Mussolini și a Clarei Petacci. Ducele și metresa lui au fost spânzurați de picioare la Milano în fața unei benzinării. În jurul lui Hitler totul se prăbușea: «o să ne facă și nouă la fel? N-o s-o facă, a articulat führerul. Corpurile noastre vor fi consumate de foc și nu va mai rămâne nimic din ele, nici măcar cenușa»".

Procesul de la Nürnberg (1945-1946). Războiul rece

Centuria II, 38:

Des condamnez sera fait un grand nombre
Quand les monarques seront concilliez
Mais l'un d'eux mendra si mal en combre
Que guerre ensemble ne seront raliez.

Traducere și interpretare: Când șefii de state se vor împăca; va fi un mare număr de condamnați. Dar unul dintre ei va face încurcături așa de mari, încât cei ce au făcut războiul împreună nu vor mai fi aliați.

Istoria: La 20 noiembrie 1945 a avut loc prima ședință a Tribunalului Internațional de la Nürnberg însărcinat cu judecarea conducătorilor germani considerați criminali de război. Acest tribunal compus din reprezentanții celor patru puteri aliate (USA, URSS, Marea Britanie și Franța) trebuia să cerceteze crimele de război. Tribunalul de la Nürnberg judeca 24 mari conducători politici, militari și economici din Germania hitleristă și 6 grupări și

organizații ale celui de-al treilea Reich. Audierile au durat până la 1 octombrie 1946. În Germania au mai avut loc și alte numeroase procese ale criminalilor de război, intentate responsabililor mai puțin importanți.

Condamnații la moarte au fost executați la 16 octombrie 1946, între orele 1 și 3 dimineața, iar cei condamnați la închisoare au fost internați la închisoarea Spandau de lângă Berlin.

La 2 februarie 1953, în primul său mesaj cu privire la starea Uniunii, Eisenhower anunța că a hotărât neutralizarea Formosei, intenționând, de asemenea, să denunțe acordurile de la Yalta încheiate de Roosevelt cu Stalin. Atitudinea americană a stârnit neîncrederea Moscovei, declanșând „războiul rece".

Sprijinându-se pe această demonstrație, dr. de Fontbrune a dedus din alte catrene prezicerile următoare: a IV-a Republică va fi desființată la sfârșitul lunii septembrie 1951, contele de Paris va fi proclamat rege (căci el este „marele Chiren" despre care Nostradamus a spus: „Un șef al lumii marele Chiren va fi"). Acesta va face din Avignon capitala Franței, dar va avea de înfruntat al treilea război mondial în cursul căruia se va produce invadarea Elveției. Apoi secolul se va termina printr-un cataclism:

> În anul o mie nouă sute nouăzeci și nouă și șapte luni
> Din cer veni-va un mare Rege de spaimă
> Învia-va el pe marele Rege de Angoumois
> Înainte, după, Marte domni-va cu bucurie.

Astfel ne limităm să-l facem pe acest om extraordinar (Nostradamus) să spună ce vrem noi să spună în loc să căutăm să vedem ce gândea el efectiv. Nostradamus a avut o serie de viziuni despre viitor în stare de autohipnoză, dar el le-a conceput după ideile timpului său și nu după ideile timpului nostru. În aceasta constă genialitatea operei sale, în faptul că ea conține suficiente generalități, cifre, nume ambigue pentru a da fiecărui secol iluzia că el este vizat de ea. Dar un om de litere, un istoric serios își dă seama că el vorbește de tot ceea ce-i hărțuia pe contemporanii săi: războaiele religioase, Antihristul, Marele Monarh, viitorul potop, toate aceste evenimente fiind precedate de comete, de eclipse, de nașteri monstruoase, semne cărora nu li se mai conferă acum același sens. Este aberant să crezi că un om, în plin secol al XVI-lea, ar fi putut prevedea schimbări politice precise din secolele următoare și trăsături caracteristice ale unor șefi de state. Pentru teologi, prestiința, cunoașterea perfectă a destinului, nu aparține decât lui Dumnezeu. Să admirăm la Nostradamus o ingeniozitate uimitoare,

fulgerări de extraluciditate care duc la niște coincidențe, dar nu daruri pe care nici un om nu le poate avea, căci altfel omenirea n-ar fi ceea ce este.

Centuria III, 61

> Marea bandă și sectă cruciată,
> Se va ridica în Mesopotamia[1]
> Din apropierea fluviului va porni o campanie armată
> Care va considera o asemenea lege vrăjmașă.

Interpretare: Marea bandă și sectă anticreștină a musulmanilor se va ridica în Irak și Siria în apropiere de Eufrat cu o armată blindată (cavalerie) și va considera legea (creștină) ca pe inamicul său.

Este vorba despre războiul din Golf.

Prezicere 25, iulie

> Prin pestilență și foc, fructele arborilor vor pieri
> Semne de petrol abundent
> Părintele la Denys[2] deloc (ascultat)
> Mor dintre cei mari[3] Dar puțini străini vor pieri
> Barbarii[4] atacă pe mare și e pericol la frontiere.

Interpretare: Prin foc și contaminare fructele arborilor vor pieri, atunci când se vor descoperi din abundență semne de petrol. (Sfântul) Părinte la (Saint)-Denis nu va fi deloc ascultat. Șefii de state vor muri, dar puțini străini își vor găsi moartea. Marina musulmană va pune frontierele în pericol prin atacul său.

Preziceri 11, septembrie

> Vai, cerul este făcut să plângă,
> Marea se pregătește, Hanibal își aplică vicleniile
> Saint-Denis leoarcă de ploaie; armata nu se manifestă
> Nimeni n-a știut secretul și de care tu te amuzi.

Interpretare: Văzând ploaia, cerul a scos un strigăt de durere. Flotele de război se pregătesc. Șeful musulman își face șirleticurile (Papa) cu hainele muiate de ploaie (Saint)-Denis. Armata întârzie să se manifeste pentru că nu știa ce s-a uneltit în secret, pe când în acest timp lumea se amuza.

1. Mesopotamia - între Tigru și Eufrat, azi Irakul și o parte din Siria.
2. Saint-Denis, localitate în care Papa Paul al II-lea a ținut un discurs împotriva războiului atomic.
3. Șefi de stat morți: Brejnev, Komeini, Ceaușescu.
4. Barbari = mahomedani.

Centuria V, 23

Cei doi în dispută se vor uni
Când cei mai mulți vor fi uniți sub semnul lui Marte
Cel mai mare din Africa va fi înspăimântat și va tremura
Duumviratul se va dezbina în cursul urmăririi (vânătorii).

Interpretare: Cele două țări care se dispută se vor uni când majoritatea țărilor vor fi antrenate în război. Marea țară din Africa (Egipt) va tremura și acest duumvirat se va dezbina din cauza înfrângerilor.

Centuria I, 9

Din Orient va veni inima Punică[1]
Urmașii lui Hadrian și ai săi[2] Romulizi
Insoliți de tribul libian,
Tremurați melizi[3] și cei de pe insulele apropiate.

Interpretare: Din Orient va veni actul perfid care va lovi Marea Adriatică și pe moștenitorii lui Romulus (italienii) cu flota Libiei, vor tremura locuitorii Maltei și ai arhipelagului său.

Centuria VI, 88

Lăcașul unui mare regat va fi pustiit
În apropiere de Hebron se vor aduna
Munții Pirinei le vor oferi consolare
În timp ce în mai vor fi cutremure de pământ

Interpretare: O țară mare va fi devastată atunci când trupele se vor aduna în apropierea Hebronului (Israel); ea va fi consolată pe partea Pirineilor, când în mai vor fi cutremure de pământ.

Centuria II, 95

Locuri populate vor deveni de nelocuit
Pentru pământuri vor fi mari diviziuni
Conducerea dată de guvernanți incapabili
Între frați moarte și disensiune.

Interpretare: Locuri populate vor deveni de nelocuit pentru teritoriile divizate (Palestina). Puterea va fi dată unor guvernanți incapabili. Moartea și disensiunea vor domni între frați (arabi și evrei).

1. Credința punică = reaua credință.
2. În termeni legali = moștenitori.
3. În latină Melita = Malta.

Centuria II, 86

Naufragiul din apropierea Adriaticii,
Pământul va tremura când cele purtate de aer se vor prăbuși în pământ
Egiptul tremură plin de trupe mahomedane
Solul războiului va cere comandantului să se predea.

Interpretare: O flotă va naufragia în apropierea Mării Adriatice, pământul se va cutremura când o flotă aeriană va fi distrusă. Egiptul plin de trupe musulmane va tremura. I se va cere generalului-șef să se predea.

Centuria II, 47

Inamicul mare și vechi care aduce doliul moare de o otravă
Suveranii vor fi subjugați de cei mulți
Va ploua cu pietre ascunse sub acoperământ.
Prin moarte articolele sunt în van invocate.

Interpretare: Când marele și vechiul dușman care aduce nenorocirea va fi otrăvit, suveranii vor fi supuși de (trupe) nenumărate. Va ploua cu pietre (aeroliți) ascunse sub claia cometei când se vor invoca în zadar articolele (Tratatul de la Geneva) asupra drepturilor de război (moartea).

Notă: atât în războiul irako-iranian cât și în cel din Golf s-au folosit gaze toxice. În ce privește pietrele ascunse în clacia cometei, este vorba de bombele și rachetele lansate din avioane, lucruri neexistente și greu de exprimat și redat pe vremea lui Nostradamus.

Centuria VI, 6

Cometa va apărea spre Ursa Mică[1]
Nu departe de semnul Racului (21 iunie)
Susse, Siene, Beoția, Eretrion[2]
Va muri mai marele din Roma în noaptea în care va dispărea cometa.

Interpretare: Cometa va apărea spre Ursa Mică în apropierea datei de 21 iunie. Susse (Elveția, graniță cu Italia), Siena (Toscana), Beoția (Grecia) și Marea Moartă vor tremura. Papa de la Roma va muri în noaptea în care dispare cometa.

După Nostradamus n-a mai existat nici un alt profet atât de subtil: iată de ce el este și astăzi comentat, iar ceilalți, în schimb, au fost dați uitării.

1. Septriones: constelația celor 7 stele, Ursa Mică.
2. Erythraeum mare: Marea Roșie.

În sfârșit, menționăm apariția a două masive volume semnate de un conațional – Vlaicu Ionescu – apărute, unul la New York, în 1976, în limba franceză, altul la Paris, în 1987 – lucrări care l-au așezat pe autorul lor în fruntea exegeților contemporani. Vlaicu Ionescu descifrând centuriile lui Nostradamus, anunța în 1976 că bolșevismul va lua sfârșit în iunie 1991.

Profeție uluitoare la data când a fost lansată, în cartea *Le message de Nostradamus sur l'Ere Proletaire* tipărită la New York pe cheltuiala autorului, nici o editură nevrând să riște bani pe o teză utopică. Profeția ce lua în răspăr toate aparențele realității și înfrunta resemnarea celor ce, după Conferința de la Helsinki din 1975 (care consacrase legimitatea împărțirii Europei și dominația sovietică *sine die* asupra părții ce-i revenise la Yalta) se obișnuiseră cu ideea că, multă vreme, sfârșitul tragediei de după al doilea război mondial nu putea fi întrezărit. Profeția însă este împlinită matematic, la data anunțată în 1976, dată reafirmată între timp cu noi argumente, în 1987, în cartea *Nostradamus, L'Histoire secrète du monde.*

În ceea ce ne privește, mărturisim sincer că nutrim o oarecare rezervă față de descifrarea făcută de Vlaicu Ionescu textului lui Nostradamus. Metoda folosită de exegetul român ne amintește de tehnica folosită de un istoric dintre cele două războaie mondiale, N. Grigoraș, care a tradus o serie de inscripții vechi din Dacia. Interpretarea nu urmează absolut nici o regulă, fiind permise orice combinații și amestecuri de cuvinte din orice limbă și dialect. Catrenele sunt luate la întâmplare și traduse pentru a se obține rezultatul dorit. Dacă se procedează așa, atunci orice text este pretabil la indefirent care interpretare. Metoda lui Vlaicu Ionescu nu are nici o bază științifică, urmărind senzaționalul. Regretăm că nu putem fi de acord cu toți cei (Dan Zamfirescu) care au văzut în compatriotul nostru un exponent al profetismului românesc. Pentru a vedea cine are dreptate, considerăm că timpul va hotărî.

*

Tragicul accident din 29 iunie 1559, care se va solda cu moartea regelui Franței, a ridicat la zenit faima de prezicător a lui Nostradamus, toată lumea fiind edificată de acum asupra profeției ce se împlinise astfel în mod spectaculos. Așa s-a creat legenda conform căreia, un an mai târziu, Catherina de Medicis l-a chemat din nou spre a-i prezice soarta și anii de domnie ai fiilor săi, cu care ocazie s-ar fi dedat împreună cu Nostradamus la practici de magie neagră. Cercetările recente au scos la iveală, fără tăgadă, că

această secvență biografică, nelipsită din lucrările ce i s-au consacrat, este o pură legendă.

Există legende mai senine, mai vesele în legătură cu darul „celei de a doua vederi", de care se bucura în cel mai înalt grad Nostradamus. Astfel, o tânără ce se ducea la o întâlnire cu iubitul ei l-ar fi salutat, în trecere pe Nostradamus ce stătea într-un balansoar în fața casei, cu „Bună seara, domnule Nostradamus!" „Bună seara, fată mare!" i-a răspuns el fără a deschide ochii, căci se odihnea în curte, la umbra unui copac. Ceva mai târziu, trecând din nou prin fața sa și găsindu-l în același loc, repetă salutul: „Bună seara, domnule Nostradamus!" „Bună seara, tânără femeie!" a fost de astă dată răspunsul acestuia.

Momentul cel mai glorios al vieții sale a fost, fără îndoială, vizita Catherinei de Medicis împreună cu cel de al doilea fiu ajuns rege, Carol al IX-lea. Acesta domnește din 1560 până în 1563 sub tutela mamei sale, apoi încă 11 ani, după majorat, până în 1574. Într-o călătorie prin regat, împreună cu mama sa, călătorie ce a durat doi ani, el vine în Provența și, oprindu-se la Salon, a ascultat toate discursurile notabilităților locale, după care, la sfârșit, a spus doar atât: „Am venit să-l văd pe Nostradamus".

Nostradamus a avut astfel onoarea, la 17 octombrie 1561, de a fi vizitat acasă de un rege. Dar firul vieții lui era aproape terminat. Și-a vestit cu precizie moartea, însemnând pe o carte, *Efemeridele* lui Stadius, în iunie 1566. *Hic propre mors est* – aici este moartea mea. La 17 iunie 1566 și-a dictat testamentul. În seara de 1 iulie, când discipolul său Chavigny i-a urat: „Pe mâine", i-a răspuns: „Nu... La răsăritul soarelui nu mă vei mai vedea în viață!"

A murit în zori și a fost găsit căzut pe podea, lângă banca pe care obișnuia să stea noaptea să mediteze. Exact cum profețise (Catrenul 141 din *Presages – Prevestiri*): Proches parents, amis, frères du sang / Trouve tout mort, pres du lict et du banc" (Rudele apropiate, prietenii, frații de sânge, l-au găsit mort, aproape de pat și de bancă). Nu numai data morții și-o prezisese cu exactitate, dar fiind încă în viață și-a pregătit racla, unde, conform dorinței sale, a fost așezat în picioare. Pe piatra așezată pe mormântul său, din cavoul Mănăstirii Cordelierilor, se poate citi acest epitaf: „Aici se află rămășițele ilustrului Michel Nostradamus, singurul, după părerea tuturor muritorilor, a cărui pană aproape divină, a fost demnă să descrie, orientându-se după mișcarea astrelor, evenimentele viitorului lumii întregi. A trăit 62 de ani, 6 luni, 17 zile. A murit la Salon în 1566. Fie ca posteritatea să nu-i tulbure odihna.

Ana Ponce, soră geamănă, dorește minunatului ei soț adevărata fericire".

Mult timp poporul a crezut că Nostradamus este încă viu în criptă, unde avea o lampă, hârtie, pană de scris și cerneală și continuă să scrie profețiile. Urât și adulat deopotrivă, încă din timpul vieții, revoluționarii din 1789 îi devastează cavoul, și îi risipesc oasele. Totuși, după actul de profanare, aflând că Nostradamus a fost un precursor al Revoluției, profanatorii și soldații îi dau onorul, iar osemintele îi sunt mutate la biserica Saint-Laurent în fața altarului (1791).

La 3 februarie 1667, Samuel Pepys, se afla la masă, invitat de Sir G. Carteret v. El a relatat astfel discuția ivită despre Nostradamus. „Sir Carteret, a spus el, ne-a povestit că la moartea sa i-a pus să jure pe concetățenii săi că mormântul său nu va fi niciodată deschis. Dar aceasta s-a întâmplat exact după șaizeci de ani și s-a descoperit pe pieptul său o placă de cupru ce avea pe ea o inscripție în care se blestema perfidia oamenilor acestui oraș, care, în ciuda promisiunii făcute, îi tulburase odihna, în ziua, luna, ora și anul..."

Aceste rânduri sunt o dovadă în plus a reputației misterioase lăsate în urma sa de autorul *Centuriilor*.

Profețiile lui Nostradamus, în ciuda modului lor neobișnuit de criptare, au foarte mulți adepți chiar în zilele noastre. De remarcat, și e bine de știut că Nostradamus nu este singurul mare prezicător din istorie. Există și autori care nu sunt de acord cu faptul că ar fi un mare profet. Spre exemplu, istoricul francez Jean Mercourte, în cartea sa *Adevărata față a lui Nostradamus* a declarat că celebrul profet nu a fost cu nimic mai presus de un om obișnuit. Pentru fiecare profeție corectă, și n-au fost multe, a dat alte 99 greșite. Oamenii - afirmă J. Mercourte - i-au acordat atâta importanță pentru că își doreau să existe cineva care să poată vedea viitorul și pentru ei. „Dar în cârciuma de la colțul străzii, la orice oră din zi sau noapte veți găsi cel puțin șapte profeți mai buni ca el. Să nu mă înțelegeți greșit! Există mulți oameni care au harul prezicerii, dar Nostradamus nu se numără printre ei". Controversele asupra studiilor lui Mercourte vor dura poate ani. Criticii - și sunt destui - spun că interpretarea eronată a scrierilor lui Nostradamus l-au condus pe istoric la concluzii greșite. Mercourte a spus că și-a petrecut 17 ani pentru a-l studia pe Nostradamus. Iată câteva din profețiile greșite de Nostradamus:

— Oceanul Atlantic va dispărea în 1732;

— Soldații britanici îi vor învinge pe revoluționarii americani;

— O teribilă boală extraterestră va ucide jumătate din oameni în 1861;

— În 1892, oamenii vor zbura prin spațiul cosmic și vor călători spre soare;

— În 1900, oamenii de știință vor găsi calea să transforme fierul în aur;

— În 1950, alegerile prezidențiale din S.U.A. vor fi câștigate de o femeie;

— În 1960, comunismul va cuceri planeta și va pune capăt libertății umane;

— Lumea va dispărea în 1974!

Acestea sunt doar câteva din cele mai elocvente exemple de profeții eronate. Puține s-au adeverit, cum ar fi maltarea lui Hitler și al doilea război mondial.

John Dee

John Dee s-a născut la Londra în 1527. Se face remarcat încă din timpul studiilor la St. John's College din Cambridge când a început să se ocupe de fabricarea de roboți. A construit un scarabeu mecanic pe care l-a lansat cu prilejul punerii în scenă a piesei *Pacea* de Aristofan.

Lucra cam optsprezece ore pe zi, dormea doar patru ore, iar celelalte două ore rămase le destina distracțiilor. Dispunea de o sănătate de fier, fapt care i-a permis să facă față cu succes unui astfel de program și avea în față o carieră strălucită în domeniul științelor tradiționale, pe care însă le-a abandonat, preferând să se ocupe de astrologie, alchimie și magie.

Deși avea o vârstă fragedă - împlinise cincisprezece ani - i se dusese faima că se ocupa de științele oculte, și până la urmă, autoritățile de la Cambridge i-au comunicat că prezența lui nu mai e agreată în instituție.

Expulzat de la Cambridge pentru vrăjitorie, a plecat în 1547 la Louvain. Aici s-a împrietenit cu Mercator și a devenit astrolog, câștigându-și existența întocmind horoscoape. Și-a petrecut doi ani la Univesitatea din Louvain până la doctorat. Aici s-a întâlnit cu mai multe persoane care îl cunoscuseră pe celebrul ocultist Henri Cornelius Agrippa, autorul celebrului *Ritual de Magie Superioară* și care în lucrările sale a pretins că a reușit să invoce demoni și că a înfăptuit multe rețete magice. Tânărul John Dee a fost extrem de entuziasmat de aceste revelații și a început să studieze cu și mai multă ardoare științele oculte și ritualurile magice.

A juns la Paris, în iulie 1550, unde a ținut conferințe despre Pitagora și Euclid, fapt remarcat de savanții acelor vremuri. Întorcându-se în Anglia, a obținut din partea lui Eduard al VI-lea o indemnizație de o sută de coroane, în decembrie 1551, datorită cunoștințelor sale de astronomie. În 1553, când Maria Tudor a devenit regină, l-a invitat pe Dee să-i facă horoscopul și a fost atât de mulțumită, încât i-a cerut să facă și horoscoapele altor persoane de la Curte. Dar a fost arestat în urma reclamației făcute împotriva

sa de către George Ferrys, care a declarat că magia lui Dee îi omorâse un copil, iar pe altul îl orbise; de asemenea că Dee ar fi conspirat împotriva reginei Maria Tudor. Interogat de camera înstelată (Curtea de Justiție din Anglia, desființată în 1641), Dee a fost, în cele din urmă, declarat nevinovat. La 15 ianuarie 1556, a prezentat reginei Maria Tudor proiectul unei Biblioteci naționale, primul proiect al lui British Museum, cu două secole înainte de înființarea acestuia și a donat, ca fond inițial, patru mii de volume care-i aparțineau.

Regina Elisabeta i-a urmat surorii sale. Ea i-a ordonat lui John Dee să calculeze din punct de vedere astrologic care ar fi ziua cea mai indicată pentru încoronarea ei: astfel, Elisabeta I a fost încoronată regină a Angliei, la 14 ianuarie 1559, la catedrala din Westminster, întrucât Dee a găsit această dată ca fiind cea mai indicată. Ea a luat lecții de astrologie și i-a încredințat reforma calendarului lui Dee. Deși a scris despre numeroase subiecte, cum ar fi navigația, perspectiva, oglinzile ardente (oglinzi concave cu care se concentrează razele solare și se dă foc de la distanță obiectelor), faima lui John Dee se datorește mai ales căutării Pietrei filosofale și explorărilor lumii invizibile.

Elisabeta l-a însărcinat pe Dee cu misiuni secrete în Europa. S-a vorbit mult despre pasiunea lui aparentă pentru magie și vrăjitorie și că aceasta nu ar fi fost decât o acoperire pentru adevărata sa profesie: cea de spion.

În 1563, într-o librărie din Anvers a descoperit un manuscris probabil incomplet al *Steganografiei* lui Trithem. El a completat-o și se pare că a pus la punct o metodă tot atât de eficace ca accea realizată de Trithem însuși.

El a reținut atenția lui Maximilian al II-lea, rege al Boemiei și al Ungariei, căruia i-a dedicat, în 1564, *Monas hieroglyphica (Monada hieroglifică)*, tratat de alchimie care demonstrează „cum derivă din punctul central sau iod generator, hierogliful mercurial". Pe acest tratat și-a pus ca epigraf deviza: „*Qui non intelligit aut discat aut taceat*" (Cel care nu înțelege, să învețe ori să tacă). Totuși, după Albert Poisson, Dee n-a fost niciodată alchimist și n-a folosit pentru transmutațiile sale decât un praf de proiecție care-i fusese adus.

Cu prilejul publicării primei traduceri în limba engleză a operelor lui Euclid și studiind pentru armata engleză utilizarea în scopuri militare a telescoapelor și lunetelor, el și-a continuat cercetările privitoare la Steganografie și astfel, la 25 mai 1581, ele i-au depășit toate așteptările.

Marea aventură a lui John Dee a început în momentul când l-a întâlnit în 1581, pe Edward Kelley, un obișnuit al pușcăriilor, căruia i se tăiaseră urechile pentru falsificare de bani și care era ventrilog și practica cristalomanția. Între acești doi oameni atât de diferiți, primul de cincizeci și patru de ani, atât de cucernic, încât se spovedea și se împărtășea înainte de fiecare ședință de chemare a spiritelor, al doilea de douăzeci și șase de ani, desfrânat, bețiv și arțăgos, s-a produs o fascinație homosexuală evidentă care a folosit drept stimulent duetului lor mediumnic.

Dar cine era Edward Kelly? pe numele său adevărat Talbot, s-a născut în 1555 la Worcester, în Anglia. Părinții săi au dorit inițial să-l facă notar, în care scop a fost trimis să studieze engleza veche și dreptul, reușind în scurt timp să se impună ca un expert în descifrarea hrisoavelor vechi și a actelor notariale de odinioară. Curând avea să-și mai adauge talentul de copist și pe cel de falsificator. Kelly și-a descoperit curând o nouă vocație rentabilă: el contrafăcea în întregime vechi acte de proprietate, pe care le vindea foarte scump unor amatori lipsiți de scrupule. În scurt timp a fost demascat și judecat pentru fals și uz de fals, ca urmare fiind alungat din oraș după ce magistrații l-au condamnat să i se taie urechile. Tânărul a fost nevoit să plece în exil, după ce și-a schimbat numele de Talbot în Kelly, iar pentru a-și ascunde amputarea urechilor, purta zi și noapte un fel de bonetă ce se lega sub bărbie, fapt care-i conferea un aspect solemn. Din Worcester, Edward Kelly a mers în Țara Galilor, unde a poposit într-un han. În timpul discuției purtate cu hangiul, i-a declarat acestuia că este expert în descifrarea limbilor vechi, în mod special a limbii celte. Hangiul, drept reacție la spusele oaspetelui său, a adus în grabă un vechi manuscris pe cae nu reușise nimeni să-l descifreze. Kelly la o primă examinare superficială, și-a dat seama că în el era vorba de aur și de transmutații metalice, cu alte cuvinte de alchimie. Manuscrisul i s-a părut deosebit de interesant și l-a întrebat pe hangiu de unde îl are. Hangiul i-a relatat că în urmă cu câțiva ani, în apropiere locuise un episcop catolic pe care oamenii îl considerau a fi extrem de bogat; la moartea sa fusese îngropat în apropierea bisericii. Hangiul, care era protestant, considerând că nu e un păcat să violeze mormântul episcopului, în căutare de obiecte de valoare și aur, l-a dezgropat, dar nu a găsit decât manuscrisul de față și doi bulgărași, dintre care unul, printr-o nefericită întâmplare, s-a mărunțit, transformându-se într-o pulbere roșie, foarte grea, iar celălalt bulgăre, conținea o pulbere albă. Hangiul a luat manuscrisul, bulgărele alb și fărâmele din bulgărele roșu, neînchipuindu-și că ar putea avea vreo valoare.

Edward Kelly, sperând că era vorba de pulbere de proiecție, i-a oferit o liră sterlină hangiului pentru manuscris, bulgărele alb și restul prafului roșu, spunând că îl interesau din simplă curiozitate. Hangiul, fericit că scapă de aceste obiecte care nu-l costaseră nimic, a acceptat bucuros. Kelly a studiat manuscrisul episcopului și nereușind să-l descifreze s-a întors la Londra și i-a scris lui John Dee, rugându-l să vină discret pentru a discuta despre o afacere de cea mai mare importanță. Iată, deci, care au fost circumstanțele care i-au pus față în față pe Kelly și Dee.

La 21 noiembrie 1582, Dee a primit vizita unui înger înconjurat de lumină, în formă de copil, la fereastra dinspre apus a bibliotecii lui, care i-a adus o oglindă neagră ce semăna cu o piatră rotundă, convexă, transparentă, asemănătoare cu cristalul negru (păstrată astăzi la British Museum). Era o bucată de antracit extrem de bine șlefuit. Să fi fost un copil trimis de Kelly care căuta să-și păcălească partenerul? Sau o halucinație a lui Dee care atribuia o origine îngerească unui obiect pe care băiatul de prăvălie al vreunui anticar i-l adusese? Îngerul i-a spus că privind în acest cristal, va vedea alte lumi și va putea veni în contact cu alte inteligențe decât omul. Dee a numit această piatră: *the shew stone, sky stone* (piatră de viziune, piatră cerească). Ea avea calitatea să arate lucruri invizibile și să facă să se audă voci. Din acel moment, Edward Kelley a descris scenele pe care le vedea în această oglindă în timp ce John Dee le nota; îngerul Uriel s-a arătat primul, ordonându-i lui Dee să se asocieze cu Kelley și să-i dea o indemnizație anuală de cincizeci de lire.

Doctorul Dee s-a hotărât să se asocieze cu Edward Kelly și prin urmare l-a invitat să locuiască cu el. I-a comunicat despre apariția îngerului Uriel și l-a rugat să participe la o ședință în care, grație cristalului negru, va chema ființele de pe lumea cealaltă. Această ședință a avut loc pe 2 decembrie 1583 și a demonstrat că Kelly era un medium mult mai bun decât John Dee, întrucât spiritele au discutat numai cu el, în timp ce Dee nota doar ceea ce îi transmitea noul său prieten. Descrierea acestei neobișnuite ședințe se află consemnată într-un manuscris aflat în păstrare la British Museum, dar sensul textului este în întregime neinteligibil. Rezultatele obținute au făcut însă ca Edward Kelly să devină de neînlocuit pentru doctorul Dee, servind ca intermediar între el și puterile din lumea cealaltă.

Pentru a evoca spiritele din lumea invizibilă, cristalul era pus pe o Masă a Alianței (League Table, Table of Convenant), al cărei mod de construcție și simboluri au fost comentate de Dee. În centru,

se afla o pecete de ceară, *Sigillium Dei Almeth*, acoperit de heptagoane, de cruci, de cifre și de litere. Îngerii care apăreau în oglindă, în special Uriel, Raphael și Gabriel, l-au învățat „limbajul lui Enoh", pe care-l vorbea Adam înainte de păcat. Timp de cincizeci de zile, sub îndrumarea unuia dintre ei, Dee a lucrat la reconstituirea cărții lui Enoh, plină de semne fantastice, care definea adevăratul scop al omenirii. Plin de păcate, Kelley vedea demoni care semănau cu un câine al infernului sau cu un personaj care-și zice tatăl Antihristului și pe care Dee îi gonea din oglindă cu strigăte puternice. Cei doi oficianți se completau într-un mod fantastic, Kelley oferind prin stările sale de transă conținut viziunilor și vocile care proveneau din cristalul misterios. Dee, grație cunoștințelor sale oferea o interpretare metafizică care-l influența pe medium.

Cea mai mare parte a notițelor lui John Dee și cărțile pe care le pregătea au fost distruse. Totuși, au rămas suficiente elemente pentru ca să se poată reconstitui limba pe care o vorbeau aceste ființe și pe care Dee o denumea limba enochiană.

Este prima limbă sintetică, adică prima limbă neumană care se cunoaște. Este vorba de o limbă completă care dispune de un alfabet și de o gramatică. Printre textele în limba enochiană care s-au păstrat, unele conțin matematici avansate față de epoca în care trăia John Dee.

Limba enochiană a stat la baza doctrinei secrete a faimoasei societăți secrete Golden Dawn, de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Dee și-a dat repede seama că nu este în măsură să-și amintească conținutul conversațiilor pe care le avea cu vizitatorii săi străini. Nici un dispozitiv de înregistrare mecanică a cuvintelor nu exista în aceea vreme. Dacă ar fi putut dispune de un fonograf sau magnetofon, destinul lui Dee, sau poate chiar al lumii, ar fi fost schimbat.

Din nefericire, Dee a avut o idee care-l va duce în final la propria sa pieire. În principiu, ea părea perfect rațională: de a găsi pe cineva care să privească în oglinda magică și care să converseze cu extra-terestrii în vreme ce Dee să ia note. În principiu, ideea era cât se poate de simplă. Din păcate cei doi vizionari pe care Dee i-a recrutat, Barnabas Saul și Edward Talbot, alias Kelly, s-au dovedit a fi pe rând niște personaje total lipsite de caracter.

La 21 septembrie 1583, John Dee a fost încunoștiințat de îngeri prin intermediul oglinzii, că dacă mai rămâne în Anglia va muri și că trebuia să se refugieze în... Polonia, la prințul palatin de Lasky. John Dee a părăsit pe furiș locuința sa din Mortlake împreună cu cea de a doua soție, Jane Fromond, fiul lor Arthur, copiii din prima

căsătorie, și cu Edward Kelley și tânăra soție a acestuia pe care o luase chiar în acel an.

Începutul aventurii poloneze a debutat astfel. Nobilul polonez Albert Lasky, conte palatin de Siradz, a venit în vizită la Curtea reginei Elisabeta a Angliei. Aceasta i-a dat dispoziție favoritului ei, contele de Leicester, să-l însoțească pe nobilul polonez prin întreaga Londră, și să-i arate ce crede că este mai demn de văzut. Contele Lasky auzise despre John Dee, căruia i se dusese vestea că poseda secretul trausmutației și elixirul de viață lungă pe care pretindea că îl descoperise în mormântul unui episcop. Contele Lasky, deși dispunea de o avere imensă, cheltuia enorm și veniturile sale se diminuau pe fiecare zi. Auzind de John Dee, l-a rugat pe Leicester să-i facă cunoștință cu celebrul ocultist. Întrevederea a avut loc în anticamera reginei, din palatul regal, cu care prilej, Dee l-a invitat pe Lasky să-i facă o vizită la locuința sa de la Mortlake.

John Dee, deși în fondul său cinstit, s-a lăsat antrenat de asociatul său Edward Kelly, în tentativa de a-l înșela pe Albert Lasky, propunându-i să le devină protector, asigurându-le finanțarea necesară cercetărilor alchimice care ajunseseră la un punct mort.

Cei doi au povestit polonezului despre întâlnirile cu îngerul Uriel, fără a-i permite să asiste la experiențele lor, sub motiv că un străin ar împiedica apariția îngerului. După nenumărate amânări, care au pus la grea încercare răbdarea polonezului, pe data de 25 mai 1583 s-a ținut o ședință la care se pare că s-a produs o apariție magică. Lasky s-a declarat uluit și încântat de viziunea sa și a manifestat din acel moment o încredere oarbă în puterile de magician ale doctorului John Dee.

Cu ajutorul oglinzii magice a lui Dee, polonezul a fost înștiințat că va deveni fericitul posesor al Pietrei Filosofale, va purta coroana Poloniei și va dobândi nemurirea! Pentru a obține toate acestea era necesar să-i ia pe domeniile sale pe cei doi englezi împreună cu familiile lor.

După o călătorie plină de peripeții, ce a durat patru luni, cele două perechi, însoțite de copiii lui Dee, au ajuns la castelul lui Lasky pe data de 3 februarie 1584. La castel, Lasky le-a pus la dispoziție un laborator de alchimie perfect echipat, iar cei doi s-au apucat de îndată de lucru. După cum era de așteptat, nu au obținut nici un rezultat concret, în afară de ruinarea grabnică a nobilului polonez, care a fost nevoit să încheie noi împrumuturi pentru a satisface nevoile celor doi alchimiști. În cele din urmă, Lasky și-a dat seama de greșeala pe care a făcut-o, și pentru că nu a vrut să

se certe cu oaspeții săi și să-și recunoască greșeala, i-a sfătuit să-și continue cercetările la împăratul Rudolf de la Praga, oferindu-le o serie de scrisori de recomandare.

Dându-și seama că polonezul nu le mai poate oferi nici un sprijin financiar, cei doi au acceptat propunerea. A urmat o serie de peregrinări prin Europa, la marile Curți. Au poposit mai întâi la Praga, unde Rudolf al II-lea, împăratul Germaniei l-a primit în audiență pe Dee, care i-a arătat cristalul misterios și manuscrisele. Împăratul l-a tratat cu neîncredere, respingându-i oferta. Mulți biografi ai lui John Dee l-au considerat pe acesta ca fiind un agent secret al reginei Elisabeta I.

La Cracovia, regele Ștefan, a fost de acord să asiste la o ședință de evocări, pe care a părăsit-o fugind în momentul când l-a văzut pe John Dee efectuând riturile preliminare evocării spiritelor.

Următoarea etapă a fost la seniorul de Rosenberg, burgrav de Boemia, care l-a primit pe Dee în castelul său din Trebon. Aici a avut loc invocarea îngerilor în prezența lui Rosenberg, care a consultat oglinda, încercând să obțină informații privitoare la femeia cu care urma să se căsătorească și la cariera sa politică. John Dee a relatat toate aceste experiențe într-un manuscris format din cinci cărți, conservat într-un cufăr cu încuietoare secretă, până în momentul când a fost tipărit în 1859, la Londra de către Meric Casanbon sub titlul: *A true and faithfull relation of what passed for many years between Dr. John Dee and some spirits*. După fiecare ședință John Dee își așeza cu grijă cristalul într-o cutie, dispusă la rândul ei într-alta din aur masiv, totul fiind învelit într-un văd de mătase alb, destinat a-l feri de influențe malefice.

Folosindu-se de mediumul său ca de un instrument și stimulându-se cu ajutorul acestuia, John Dee a întrebat îngerii care este alcătuirea lumii invizibile. Aceștia i-au comunicat că „în cer existau treizeci de firmamente, conduse de nouăzeci și unu de îngeri, ei înșiși supuși celor doisprezece arhangheli care dirijau semnele Zodiacului". Îngerii i-au dictat lui Dee *Liber Logaeth*, lucrare care i-a oferit posibilitatea să imagineze conjurații ce-i obligau pe îngeri să-i dea ascultare (un fel de grimoar), cele 48 de chei îngerești, *Heptarchia mystica, Tabletele enohiene, Tabla lui Nalvage* (după numele îngerului care i-a înmânat-o), toate aceste lucrări exprimând sub o formă misterioasă, secretele Creației. Viața celor două familii decurgea în funcție de revelațiile din oglindă. Rămânând fără nici un fel de mijloace financiare, Jane Fromond, soția lui Dee, a implorat în două rânduri cristalul să-i spună ce are de făcut. Îngerii au sfătuit-o să-și vândă vesela și să-și amaneteze

hainele. Pe 10 aprilie 1586, aflați la Praga, îngerii i-au ordonat lui Dee să ardă manuscrisele ce conțineau *Cartea lui Enoh*, pe cele cuprinzând *Patruzeci și opt de chei îngerești* și pe cele cu *Treizeci de Firmamente* și alte lucrări. Plângând, Dee s-a supus, dar după nouă zile manucrisele au fost găsite perfect intacte, într-o vie de lângă casa lor.

La 24 aprilie 1587 a avut loc o altă întâmplare ieșită din comun. Aflat la castelul din Rosenberg, în timpul unei ședințe de invocare, oglinda magică s-a ridicat singură în aer și s-a făcut nevăzută. În luna următoare Dee a primit înștiințarea, prin vocea unui spectru, că oglinda se găsește la soția sa, care aflată la ciclu, se odihnea în pat. Oglinda a fost descoperită ascunsă sub pernă.

Într-o zi, Dee a avut următoarea viziune în oglindă: imaginile lui, a lui Kelley și ale soțiilor lor, având trupurile închise înăuntrul unei coloane pe capitelul căreia se aflau capetele lor reunite sub aceeași coroană. Dee a interpretat această viziune ca pe un semn de la Dumnezeu care voia ca uniunea lor spirituală să fie și trupească, pentru a fi completă. După alte surse, Kelley ar fi sedus-o pe soția lui Dee. Oricare ar fi fost realitatea, la început Jane Fromond a izbucnit în plâns, spunând că niciodată nu va fi de acord cu acest păcat. Drept replică, în oglindă au apărut îngerul Rafael și chiar Hristos care le-au spus că acest ordin trebuia îndeplinit cu bucurie. La 3 mai 1587, Dee și Kelley și-au schimbat solemn între ei soțiile, asigurându-l pe Dumnezeu că nu o făceau din desfrânare, ci pentru a-i asculta ordinele, tot așa după cum Avraam o făcuse când i s-a cerut să-și jertfească fiul.

La drept vorbind, oglinda nu era altceva decât un banal instrument pentru realizarea celor mai nemărturisite dorințe ale inconștientului, oferind acestora o acoperire religioasă.

Între cei doi exista o situație echivocă: nu Kelley era cel care stăpânea situația cum s-ar crede la prima vedere, ci dimpotrivă, de cele mai multe ori recalcitrant, el îi acuza pe îngeri că se înșală atunci când le făceau profeții, iar Dee era de partea acestora. În septembrie 1587, Kelley s-a hotărât să nu mai îndeplinească sarcina de medium și să nu mai participe la ședințele de invocări ale spiritelor. Dee a luat hotărârea să-l înlocuiască cu fiul său Arthur, în vârstă de opt ani. Totuși înainte de prima invocație, Dee a renunțat să-l folosească pe copil. În 1589 are loc despărțirea definitivă de Kelly. Acesta din urmă s-a dus la Praga unde s-a prezentat drept alchimist.

În 1585 cei doi prieteni se găseau la Praga, capitala Boemiei. Până atunci, Dee nu a vrut să se folosească de resturile de Piatră

filosofală găsită în mormântul episcopului, căci știa foarte bine că nu mai are posibilitatea să capete alte cantități. La Praga avea nevoie să-și justifice reputația, în plus, Dee ajunsese pe nesimțite sub tutela lui Kelly, care era singurul onorat de vizitele lui Uriel.

Edward Kelly, din proprie inițiativă, a efectuat în public o serie de transmutații care au trezit admirația întregului oraș. Era tratat ca o adevărată vedetă, fiind oaspetele înaltei societăți care a început să-l invite la recepții organizate în onoarea lui, unde făcea proiecții în prezența tuturor, împărțind după aceea persoanelor prezente aurul astfel obținut. A efectuat, se relatează, și o transmutație în casa medicului imperial Tadeus de Hayek. Acolo s-a folosit de 0,053 g din Piatra filosofală pentru a schimba o livră de mercur în aur curat. O bucată din metalul provenit din această experiență a fost păstrată de moștenitorii medicului Hayek și a fost arătată doritorilor de atunci încoace.

Edward Kelly a fost ulterior invitat la Curtea împăratului Maximilian al II-lea al Germaniei, care avea mare nevoie de aur. Kelly a efectuat o proiecție publică, ce s-a soldat cu un succes enorm, încât împăratul i-a acordat titlul de mareșal de Boemia. Copleșit de glorie, Kelly se lăuda în dreapta și-n stânga că este unul din marii maeștri ai artei hermetice, comportându-se ca și cum rezerva sa de pulbere ar fi fost inepuizabilă.

Curtenii l-au sfătuit pe împărat să-l oblige pe Kelly să-și dezvăluie secretul pentru a umple trezoreria. Maximilian a dat ordin să fie arestat și i-a ordonat să fabrice mai multe livre de pulbere. Normal că sărmanul Kelly nu a fost în măsură decât să refuze și ca atare s foat închis în castelul de la Zobeslan.

Kelly a apelat la Dee și împreună i-au promis împăratului că vor lucra la fabricarea pulberii cerute. Au fost duși la Praga și închiși într-un laborator de pe strada aurarilor. Dar, s-au dovedit incapabili de a prepara cea mai mică urmă de Piatră filosofală. L-au invocat pe îngerul Uriel și apoi o serie de spirite infernale. Dar nici îngerul și nici demonii nu erau la curent cu știința transmutației. Situația celor doi se agrava de la o zi la alta. Înnebunit și deznădăjduit, într-o bună zi Kelly a ucis pe unul dintre paznici, fapt care a atras după sine întemnițarea lui în castelul de la Zerner. Kelly își petrecea timpul scriind un tratat de alchimie *Piatra înțelepților* pe care l-a trimis împăratului, promițându-i să-i dezvăluie, în sfârșit, secretul său dacă i se va reda libertatea. Dar Maximilian nu a reacționat la solicitarea lui Kelly. Atunci disperat, acesta i-a sugerat lui Dee să se întoarcă în Anglia și să încerce să-i trezească reginei Elisabeta compătimirea față de soarta sa, lucru pe

care Dee l-a și făcut. Regina a întreprins diligentele pe lângă Maximilian al II-lea, dar acesta i-a răspuns că Kelly este reținut pentru o crimă de drept comun și, prin urmare, nu poate fi eliberat. Lui Kelly nu-i mai rămânea decât o singură soluție: să evadeze și să fugă cât mai repede. Încercând să evadeze în 1595, frânghia cu care cobora de-a lungul zidului s-a rupt, accidentându-se mortal. Acesta a fost sfârșitul unuia dintre cei mai sinistri desfrânați pe care i-a cunoscut istoria.

John Dee s-a întors în Anglia pe la sfârșitul lui 1589, la locuința lui din Mortlake, jefuită în timpul absenței sale, unde a trăit în mizerie. Toată lumea îi întorcea spatele, iar regina Elisabeta rămânea indiferentă la cererile lui. După ce i-a explicat reginei Elisabeta că era alchimist, i-a solicitat un sprijin financiar. Elisabeta I i-a răspuns logic că dacă el știe să facă aur, atunci nu are nevoie de subvenții, putându-se întreține singur. În cele din urmă, John Dee a fost nevoit să-și vândă imensa sa bibliotecă pentru a putea trăi.

Revenim la limba enochiană și ce a urmat. Să vorbim mai întâi despre persecuțiile ce s-au abătut asupra lui John Dee de îndată ce acesta a făcut cunoscut public faptul că-și va publica discuțiile cu îngerii supraomenești. În 1597, în absența sa, necunoscuți au instigat mulțimea care i-a devastat locuința. Patru mii de lucrări rare și cinci manuscrise au dispărut cu această ocazie în mod definitiv. Persecuția a continuat și după aceea, în ciuda protecției reginei Elisabeta. Aceasta abia în 20 mai 1595 a acceptat să-l numească director la Colegiul din Manchester, în regiunea Lancaster. A trăit acolo șapte ani fericiți, apărându-se însă necontent de țăranii care veneau să-l consulte ca pe un exorcist. La urcarea pe tron a lui Iacob I, John Dee i-a trimis o scrisoare, la 5 iunie 1604, pentru a se apăra de acuzațiile că practică magia. În cele din urmă a fost obligat să fugă din orașul Manchester și să se întoarcă la Mortlake, bolnav, sărac și chinuit. În martie 1606, și-a reînceput invocațiile îngerilor servindu-se de un nou medium, Bartholomew Hickman. Dar acesta nu dispunea de calitățile mediumnice ale lui Kelley și în oglinda magică și-a făcut apariția doar îngerul Rafael. Vreme de șapte luni, până în septembrie, John Dee l-a întrebat pe îngerul Rafael despre vesela de argint care-i fusese furată, despre o comoară ce avea să fie găsită și, mai ales, despre atitudinea pe care să o ia față de dușmanii lui. Îngerul l-a sfătuit să plece în Germania, dar plecarea nu a mai avut loc căci în 1608 a murit ruinat și complet discreditat, în cea mai neagră mizerie.

Excelenta enciclopedie britanică, *Man, Myth and Magic*, face

pe drept cuvânt o pertinentă observație în cadrul articolului asupra lui John Dee: „Deși documentele privind viața lui Dee sunt numeroase, se pot extrage din ele puține lucruri pentru a-l explica și interpreta (pe acesta)". Lucrurile sunt perfect reale.

Calomniile împotriva lui Dee nu lipsesc. În epoca superstițiilor, s-a afirmat că acesta ar fi fost un magician negru. În vremurile actuale, raționaliste, se pretinde că ar fi fost un spion, că făcea alchimie, iar magia neagră nu era altceva decât un camuflaj al adevăratelor sale activități. Această teză aparține mai cu seamă *Enciclopediei britanice* pe care am citat-o mai sus.

Cu toate acestea, vom examina faptele din care rezultă, în primul rând, că este vorba de un bărbat extrem de dotat, capabil să muncească 22 de ore din 24, care citea rapid, și era un matematician de prima mână. În plus, construia automate, era un specialist în optică și în aplicațiile militare ale acesteia și un foarte bun chimist.

Că a fost naiv și credul, aceasta este foarte posibil. Povestea cu Kelley o demonstrează cu prisosință. Dar că el a făcut o foarte importantă descoperire, poate cea mai importantă din istoria umanității, nu este complet exclus. Este foarte posibil ca Dee să fi luat contact pe cale telepatică, clarviziune sau oricare alt mijloc parapsihologic, cu ființe neumane. Era natural, dată fiind mentalitatea vremii, ca el să fi atribuit acestor ființe o origine îngerească, mai mult decât o origine de pe altă planetă sau din altă dimensiune. Dar, este suficient faptul că a comunicat cu acestea pentru a deprinde o limbă neumană.

Ideea de a inventa o limbă în întregime nouă nu aparține timpului în care a trăit Dee, și ea nu face parte din mentalitatea sa. Cu mult mai târziu Wilkins va fi cel care va inventa prima limbă sintetică.

Limbajul enochien este în același timp complet și nu seamănă cu nici o limbă omenească.

Este posibil ca Dee să-l fi procurat în mod integral din subconștientul său sau din inconștientul colectiv, dar această ipoteză este tot atât de fantastică ca și cea a comunicării cu extratereștrii. Din nefericire, începând cu intervenția lui Kelly, conversațiile sunt vizibil trucate. Kelly a inventat toate comunicările și a atribuit îngerilor sau spiritelor tot ceea ce îi convenea lui. Și din punct de vedere al inteligenței și imaginației, Kelley era vizibil puțin dotat. Se dispune de notițe în privința unei conversații în care a solicitat unuia dintre spirite să-i împrumute cinci lire sterline pentru cinci-sprezece zile.

Mai înainte de a-l cunoaște pe Kelley, Dee publicase o carte

stranie: *Monada hieroglifică*. Lucrase la această carte vreme de șapte ani, dar după ce a citit *Steganografia* a terminat-o în douăsprezece zile. Sir William Cecil a declarat la vremea respectivă: „secretele care se găsesc în *Monada hieroglifică* sunt de cea mai mare importanță pentru securitatea regatului".

Bineînțeles că s-a făcut legătura dintre aceste secrete și criptografia. Dar când se dorește a se readuce tot ceea ce a făcut John Dee la spionaj, aceasta ni se pare ceva excesiv, căci alchimiștii și magicienii se foloseau mult de criptografie, sub formele cele mai complexe, pe care nu le-au utilizat decât spionii. Am înclina să credem că, prin auto-hipnoză produsă cu ajutorul oglinzii sale sau prin alte manipulații, Dee a reușit să treacă pragul unei bariere dintre planete sau dintre dimensiuni.

Din nefericire, era - după propria sa mărturisire - lipsit de orice dotare de la natură cu înclinații para-normale. El a decăzut angajând mediumi și aceasta s-a terminat cu un adevărat dezastru.

Dezastru de altfel provocat, exploatat și multiplicat de ființele superioare care nu doresc ca să se publice în clar ceea ce el a exprimat codificat în *Monada hieroglifică*. Persecuția lui Dee a început în 1587 și nu s-a oprit până la moartea sa. Ea s-a exercitat, de altfel, pe continent, când regele Poloniei și împăratul Rudolf al II-lea au fost avertizați împotriva lui Dee prin mesaje provenind de la „Spirite" și când, la 6 mai 1586, nunțiul papal a supus împăratului Rudolf un document în care John Dee era acuzat de necromancie.

Era descurajat atunci când a revenit în Anglia, renunțând să mai publice ceva, și a murit ca rector al Colegiului lui Christos din Manchester, post pe care l-a deținut între anii 1595 și 1605 și care, din câte se pare, nu i-a adus prea mari satisfacții.

Rămâne, de altfel, referitor la acest post, o problemă care nu este rezolvată. Către această epocă, țarul Rusiei l-a invitat pe John Dee să vină la Moscova pentru a i se acorda titlul de consilier științific. El trebuia să primească un salariu de două mii de lire sterline anual, o sumă foarte mare ce corespunde aproape la două sute de mii de lire din zilele noastre, o locuință princiară și o situație care conform scrisorii Țarului „trebuia să facă din el unul dintre oamenii cei mai importanți ai Rusiei". Cu toate acestea, John Dee l-a refuzat. Regina Elisabeta a Angliei s-a opus? A primit amenințări?

Se știe că documentele sunt foarte vagi. În orice caz, diversele calomnii după care Dee, complet dominat de Kelly, ar fi parcurs continentul despuind pe prinți și pe bogați, nu se susțin când se ia

în considerație acest refuz. E posibil să se fi temut ca țarul să nu-l oblige să folosească secretele pe care le descoperise, spre a asigura Rusiei dominația lumii.

Oricum, Dee se prezintă ca un om care a primit vizita ființelor neomenești, care a învățat limba lor și care a căutat să stabilească cu acestea o comunicare regulată. Cazul este unic, mai ales, când este vorba de un om cu valoarea intelectuală a lui John Dee.

Din nefericire, nu se poate deduce, din tot ceea ce ne-a parvenit de la Dee, locul unde trăiau aceste ființe, nici natura lor fizică. El a spus simplu că sunt telepați și că ar putea călători în trecut și în viitor. Pentru prima oară, după știința noastră, a apărut ideea călătoriei în timp.

Dee spera să învețe de la aceste ființe întreg ansamblul de legi naturale, și întreaga dezvoltare viitoare a matematicilor. Nu era vorba, nici de necromancie și nici chiar de spiritism. Dee deținea poziția unui savant care dorea să învețe secrete, secrete ale naturii, esențialmente științifice. El însuși s-a autoînfățișat ca un filosof matematician.

Cea mai mare parte dintre notele lui au dispărut în incendiul care a mistuit casa sa, în vreme ce altele au fost distruse în diverse prilejuri de diferiți oameni. Nu ne-au mai rămas decât câteva aluzii conținute în: *Adevărata relatare a lui Casanbon* și în unele note ce mai există încă. Aceste indicații sunt extrem de curioase. Dee afirmă în particular că prognoza lui Mercator nu constituie decât o primă aproximație. După el, Pământul nu este cu exactitate rotund sau cel puțin se compune din mai multe sfere suprapuse alineate în lungul unei alte dimensiuni. Între aceste sfere s-ar afla puncte sau mai curând suprafețe de comunicare și astfel Groenlanda se întinde la infinit asupra altor pământuri decât al nostru. Este motivul pentru care insistă Dee, în mai multe memorii adresate reginii Elisabeta, că ar fi mai bine pentru Anglia să-și adjudece Groenlanda pentru a avea în mâinile sale poarta ce dă spre alte lumi.

O altă observație: matematicile nu se află decât la începutul lor și nu se poate merge mai departe decât Euclid (pe care Dee, ne amintim, l-a tradus cel dintâi în englezește). Dee are perfectă dreptate când afirmă aceasta, iar geometria neeuclidiană ce avea să apară mult mai târziu, va confirma punctul său de vedere.

Este posibil, a mai afirmat John Dee, să se construiască mașini total automate, care vor face munca în locul omului. Aceasta, a mai adăugat el, s-a realizat de altfel în 1585.

El mai insistă asupra importanței numerelor și asupra considerabilei dificultăți a matematicii superioare. O dată în plus, el are

dreptate. Teoria numerelor s-a dovedit a fi ramura cea mai dificilă a matematicilor, mult mai grea decât algebra și geometria.

Este important de remarcat ca John Dee a studiat visele care ne dezvăluiesc totodată lumea interioară și lumile exterioare. Acest punct de vedere demn de Jung a fost foarte avansat pentru vremea sa. Se cuvine, de asemenea, de remarcată ideea sa că trebuie să se ascundă maselor unele secrete ce pot fi primejdioase. Din jurnalul lui Dee mai aflăm că se pot obține, din cunoașterea naturii, puteri naturale nelimitate, dar pentru aceasta sunt necesare cercetări care ar avea nevoie de foarte mulți bani. Pentru a dispune de acești bani el a căutat protecția celor mari și obținerea pe cale alchimică a aurului.

Bibliografie

1. Jacques Sadoul: *Le trésor des alchimistes*, Ed. J'ai lu, Paris, 1990.
2. Jacques Bergier: *Les livres maudits*, Ed. J'ai lu, Paris, 1971.
3. Alexandrian: *Istoria filosofiei oculte*, Ed. Humanitas, București, 1994.

Emmanuel Swedenborg

S-a născut la 29 ianuarie 1688 la Stockholm și a fost opusul lui Jacob Böhme, adică un vizionar și nu un iluminat. Tatăl său, Jesper Swesderg (1653-1736)), înnobilat ca Swedenborg, pastor lutheran, după ce a predicat la Curtea lui Carol al XI-lea al Suediei, episcop de Skara în Westrogothia a fost profesor de teologie la Uppsala, va lăsa niște importante comentarii asupra *Vechiului Testament*, care-l vor influența mai mult ca sigur pe fiul său, acesta devenind, la rândul său, un savant de o vastă erudiție.

Swedenborg aparținea unei familii cu trei băieți și patru fete, născuți cu toții, cu o singură excepție, duminica, la fel ca și tatăl lor.

A venit pe lume într-un mediu profund religios care l-a influențat pe micul copil. De la vârsta de șase ani și până la doisprezece ani, cea mai mare plăcere a sa, după cum avea să declare, era să stea de vorbă cu preoții, despre credință. Între anii 1707 și 1715 a studiat la Univesitatea din Uppsala, apoi și-a susținut, la vârsta de 21 de ani, doctoratul în filosofie (1710). Vreme de patru ani întreprinde lungi călătorii prin Anglia, Olanda și Franța. Revine în țară și publică prima lucrare intitulată *Ludus Heliconus (Jocurile Heliconului)*, o colecție de povestiri despre călătoriile sale; urmează *Camoena Borea (Muza boreală)*, o imitație după fabulele scrise de poetul roman Ovidiu. Fondează revista științifică *Dedalul hyperborean*, în care-și va etala multilaterala erudiție. Este înnobilat. Se remarcă prin cunoștințele sale de algebră și mecanică, fiind numit asesor al Colegiului Regal al Minelor, membru al Ordinului Ecvestru și Consilier al regatului la lucrările Dietei. În anii 1720-1721 a vizitat minele din Suedia, propunând o serie de soluții revoluționare pentru vremea sa. Cunoștințelor sale universale și teoriile sale științifice îndrăznețe îl fac și azi să apară în postura unui precursor de geniu. În 1729, a fost ales membru al Academiei Regale din Uppsala, datorită cunoștiințelor sale de metalurgie și științe naturale. În 1734 publică lucrarea *Opera psiholosophica et mineralia* în trei volume, ilustrate cu o sută cincizeci și cinci de

gravuri, care constituie un sistem complet al naturii. În capitolul ce purta titlul de *Imaginatio fantastica* din lucrarea *Oeconomia regni animalis* (1740-1741), capitol dedicat fiziologiei, analiza producerea halucinațiilor de tot felul într-un mod cu totul științific, o noutate pentru vremea aceea. Analizându-i opera până în acel moment, Swedenborg ne apare ca un savant și nicidecum ca un mistic.

În 1743 începe să aibă viziuni din lumea de „dincolo" (încă din 1736 a prezentat unele semne din domeniul supranatural), populate cu ființe infernale și celeste. Alunecând în acest vizionarism mistic, se considera predestinat, ca de altfel și alți creatori de religii, să reorganizeze Biserica creștină.

Era dominat de o înclinație exacerbată către sex (forterad för sexen). El descrie într-un stil foarte deschis o serie de vise erotice ale sale, exprimându-și conflictele între obsesiile și remușcările sale: când se vede alungit lângă o femeie ce are vaginul dințat sau lângă o fecioară care-i spune că miroase urât datorită faptului că nu s-a spălat, când urcă pe o scară dintr-o văgăună adâncă plină cu ființe seducătoare și se pomenește brusc pe un povârniș alături de o tânără și o bătrână pe care le sărută pe rând, nefiind capabil la care să se hotărască în cele din urmă. Privite din punct de vedere psihanalitic freudian, visele descrise de celibatarul de cincizeci de ani, denotă o sexualitate aberantă pe care și-o reproșa și în somn. Credea că se condamnă la flăcările iadului din cauza păcatului trupesc și că sosise timpul să se răscumpere. Treptat, Swedenborg începe să renunțe la științele profane și se consacră tot mai mult descrierii lumii spirituale, care i se dezvăluia progresiv, și pe care a făcut-o cu precizia pe care o dobândise, grație formației sale științifice. Această schimbare fusese pregătită de fapt, încă din anul 1736, într-o vreme când Swedenborg se apucase să-și noteze visele de care am vorbit mai sus și pe care el le considera ca fiind semne ale unei alte realități. La 27 octombrie 1743, a avut, în urma neliniștilor, un leșin: în noaptea de 6 aprilie 1744, după Paște, în vreme ce se afla așezat pe pat, a avut frisoane „care plecau de la cap și se întindeau în tot trupul", și, în mijlocul unei zarve mari, a auzit vocea lui Hristos. În sfârșit, în luna aprilie 1745, pe când servea masa de seară într-un han din Londra, a avut prima sa viziune care a durat un sfert de oră. La sfârșitul mesei, în fața ochilor lui, podeaua s-a acoperit cu reptile, iar un om înconjurat de o aureolă de lumină a apărut din mijlocul ceții spunându-i: „Nu mai mânca atâta". În noaptea următoare, același personaj, întrupare a Domnului, s-a arătat din nou, spunându-i: „Te-am ales ca să

interpretezi oamenilor sensul interior și spiritual al *Sfintelor Scripturi*; îți voi dicta ceea ce va trebui să scrii".

Swedenborg se afla exact la apogeul carierei sale și fusese proaspăt înnobilat pentru meritele dobândite în calitate de consilier al guvernului în problemele construcției de canale, de docuri și mine, când brusc a solicitat să fie eliberat din toate funcțiile sale. Motivul pe care l-a invocat a fost dorința expresă de a se consacra de acum înainte misticii și prezicerii viitorului.

Care erau cauzele acestei bruște luări de decizie? În timpul tipăririi unei dintre lucrările sale, *Regnul animal*, Swedenborg a avut o serie de dedublări care i-au creat certitudinea că reușise să se întrețină cu spiritele. „În noaptea aceasta – scria el unui prieten, pentru a-i împărtăși revelația despre lumea cealaltă – ochii ființei mele interioare s-au deschis. Ei au fost apți să privească în ceruri, în lumea spiritelor, în infern. Căci pretutindeni am aflat mai multe persoane cunoscute, unele moarte de mult, altele, de mai puțin timp". Cei care practică Yoga sau au devenit mediumi recunosc cu ușurință faptul că Swedenborg se dedublase și întâlnise o serie de forțe ce populează Astralul.

Din momentul când au avut loc fenomenele descrise mai sus, Swedenborg s-a simțit în măsură să comunice și să vadă lumea invizibilă. A venit în Suedia, a început să studieze și să aprofundeze *Biblia*, extrăgând din ea lucrarea *Adversaria* (1745–1747), a învățat limba ebraică, iar din 1747 a început seria călătoriilor astrale în sistemul solar; de la 23 ianuarie și până la 11 ianuarie, el a vizitat de șase ori planeta Mercur, de douăzeci și trei de ori planeta Jupiter, de șase ori planeta Marte, de trei ori planeta Saturn, de două ori planeta Venus și o dată Luna. Swedenborg n-a avut de-a face cu locuitorii vii ai acestor planete, lucru considerat de el imposibil, ci cu spiritelor celor morți. Aceste spirite îl vizitau și-i vorbeau despre tot ce se petrecea pe planeta respectivă: în fond nu Swedenborg vizita planetele, ci locuitorii planetelor veneau la el. Spiritele de pe planeta Mercur veneau în roiuri, fiind precedate de o flacără albă, și au comunicat cu el pe cale telepatică, căci detestau limbajul omenesc: cum vorbeau toate deodată se isca un zgomot îngrozitor în capul său. Spiritele de pe Marte s-au așezat pe tâmpla sa stângă și i-au suflat astfel cuvintele ca un curent de aer. Spiritele de pe Lună, mergând două câte două căci unul îl purta pe celălalt, s-au instalat ca să-i vorbească sub subțioara stângă. Swedenborg era posedat pe rând, fie de sufletele marțienilor fie ale seleniților care-i arătau prin intermediul memoriei lor imagini de pe Marte și Lună.

Călătoriile interplanetare descrise de Swedenborg se remarcă

mai mult prin tehnica de transport decât prin descrierea locurilor vizitate. Locuitorii planetei Jupiter au o față mare și rotundă pe care și-o ascund sub un văl și umbră în patru labe, complet goi, privind adesea în spatele lor, pregătiți să se întoarcă dacă se simt observați, pentru că nu vor să fie văzuți decât din față. Interiorul caselor lor are pereții presărați cu stele pe un fond albastru.

Marțienii sunt descriși de el ca având fața neagră până la urechi, în partea inferioară și galbenă în partea superioară. Se luminează cu focuri fluide care par a se ivi din mâinile lor.

Seleniții sunt mici de statură, ca niște pitici, temători din fire, vorbind din stomac, cu o voce de tunet pentru a-și intimida interlocutorii (întocmai ca spiritele infernale în timpul evocărilor): „Vocea lor tuna, ieșindu-le din abdomen, ca aceea a unui vânt care pornește din măruntaie".

Swedenborg descrie experiențele sale de vizionar în jurnalul spiritual, intitulat: *Diarum spirituale* (1745–1765); ele i-au inspirat apoi comentariile despre *Biblie*: *Arcania Coelestia*, în opt volume, ce au apărut în intervalul 1749–1756. Swedenborg a studiat după aceea cerul și infernul, descriind odiseea sa în *De coelo et inferno ex auditis et visis* (1758).

În timp s-au adăugat și alte revelații despre lumea cealaltă. Totalizând un număr de șaptesprezece tratate mistice el adăuga la sfârșitul fiecăruia câte un capitol despre dogmă și o viziune pe care o justifica.

După un timp s-a stabilit la Londra, unde îi apăreau și cărțile. Aici a intrat în relație cu spiritele, dovedindu-se a fi un medium excepțional, cel puțin după cum reiese din afirmațiile sale. A scris numeroase cărți despre legăturile sale cu îngerii și spiritele infernale. În prezența altor persoane, purta lungi discuții cu Luther, Vergiliu și Melanchton. Ce-i drept, cei prezenți nu-l vedeau decât pe el și nu auzeau decât cuvintele sale, dar aveau impresia stranie a unor dialoguri autentice, legate. Se spune că, după aceste discuții, el își conducea oaspeții veniți din lumea de dincolo până la ușă, unde își lua cuvenitul rămas bun, făcând o plecăciune adâncă, strângând o mână nevăzută, rostind urări de călătorie plăcută în lumea de dincolo.

Musafirii săi pământeni, ce erau martori la asemenea vizite insolite, priveau înfiorați cum făcea semne de salut lui Martin Luther, Zwingli, Homer și Aristotel și apoi, aflat încă sub impresia măreției acestor întâlniri, se îndrepta către oaspeții săi obișnuiți rămași încremeniți și muți de uimire.

Demn de remarcat este faptul că Swedenborg nu se folosea de practici vrăjitorești spre a ajunge la acest rezultat. El își consacra

tot restul timpului și chiar al vieții, transcriind convorbirile pe care le avea cu spiritele și călătoriile sale în lumea acestora. Obiectul acestora a fost publicat în *Arcania Coelestia* (Tainele cerești), lucrare în opt volume, apărută la Londra, după cum am menționat.

Metoda folosită de Swedenborg pentru a obține viziuni era cu totul specială. Nu a cunoscut decât de trei sau patru ori acel *raptus*, impresia de a ieși din sine, caracteristică dedublării conștiente. De obicei realiza un deliquium, adică o stare cataleptică specifică mediumilor spiritiști, când cădea cu fața la pământ și de cele mai multe ori își pierdea cunoștința, deci o veritabilă transă. Avea zilnic „viziuni reprezentative", cu ochii deschiși *(in aperti oculi statu)*, o stare pe care am asemăna-o cu starea alfa. Nu accepta în nici un chip să fie considerat un halucinat. După cunoștințele sale anatomice, aprecia că însuși nervul optic depindea de vederea interioară *(nisus spiritus)*, fără de care ochii n-ar putea vedea absolut nimic în exterior. Dezvoltându-și pe cale mistică această vedere, se putea parveni până la lumea invizibilă. Pentru a crește această putere, Swedenborg practica suspendarea respirației, în funcție de teoria sa despre relația dintre creier și plămâni. El credea că spiritul avea o „respirație internă" care dăinuia și după moarte, ale cărei efecte erau simțite când se suspenda respirația externă. Gândurile „zboară în interiorul trupului" în momentul inspirației și sunt expulzate o dată cu expirația. Dacă inspirăm și expirăm conștient, puterea spirituală este astfel sporită[1]. Când discuta cu îngerii, Swedenborg se străduia să rămână, cât mai mult timp posibil, fără nici un fel de mișcare respiratorie. Leșinurile sale – deliquia – cum le numea el, îi veneau tocmai din faptul că-și reținea suflul până la maximum.

Din cele de mai sus, reținem că Swedenborg, fie că aflase sau intuise, practica o serie de exerciții de Yoga. Nu este locul să dezvoltăm aici acest subiect, dar trebuie să reținem că este o legătură strânsă între anorexie, privarea de oxigen, și instalarea unor stări psihotice speciale. Știm, de exemplu, că spânzuraților vreme de câteva secunde trăiesc ca un film întreaga viață, lucru pus în evidență de experiențele intreprinse de prof. dr. Minovici.

Două au fost viziunile care l-au făcut pe Swedenborg celebru. Prima: în 1756, când a avut o viziune de la distanță. Tocmai se întorsese din Anglia și se oprise la Göteborg în casa unui prieten. Deodată, pe la ora șase seara, ieși brusc din cameră. Peste puțin timp se reîntoarse cenușiu la față, tremurând din tot corpul. Povesti despre un incendiu groaznic ce tocmai izbucnise chiar atunci la Stockholm, incendiu ce se extindea tot mai mult. „Acum arde casa

1. Despre procedeele lui respiratorii recomandăm lucrarea lui Martin Lamm, *Swedenborg*, Paris, Ed. Stock, 1936.

prietenului meu", spuse el. După o pauză, adăugă: „Acum casa s-a prefăcut în cărbuni și cenușă. Văd totul foarte precis..." Ceva mai târziu, continuă: „Focul se apropie de casa mea... până la ea mai sunt doar trei case..."

Pe la ora opt seara, Swedenborg răsuflă ușurat. „Focul a fost stins, iar casa mea a scăpat nevătămată".

Abia în seara următoare, sosiră la Göteborg informații despre incendiul de la Stockholm, știri care confirmară în mod absolut toate detaliile din viziunea lui Swedenborg.

Alt episod ne-a fost transmis de marele filosof german Immanuel Kant, în cartea sa: *Viziunile unui vizionar*. Văduva ambasaborului olandez la Stockholm, doamna Martenille, a primit de la un bijutier o factură neachitată în valoare de peste 15.000 de guldeni. Femeia era însă covinsă că defunctul ei soț achitase factura, dar, spre ghinionul ei, nu găsea chitanța. Disperată și auzind de faima creată în jurul lui Swedenborg, i se adresă acestuia: „Vă rog ca, în cazul că îl întâlniți pe răposatul meu soț în lumea spiritelor, să-l întrebați unde a pus chitanța care adeverește plata acestei sume".

Swedenborg i-a promis să facă acest lucru, iar după câteva zile a vizitat-o pe văduvă, spunându-i: „L-am întâlnit pe soțul dumneavoastră și l-am întrebat despre chitanță. El mi-a destăinuit unde se găsește, și anume într-un sertar secret, acolo în dulap".

Chitanța a fost găsită, într-adevăr, în acel dulap...

Swedenborg nu este singurul și nici primul care a întreprins călătorii în astral; cu mult înaintea sa scriitorii chinezi Tchoang Tseu și Li Tseu au descris cu lux de amănunte asemenea călătorii. În zilele noastre, o serie de inițiați au efectuat asemenea explorări transcendentale, tehnica de efectuare a lor fiind analizată și descrisă în amănunțime, fiind la îndemâna celor interesați. Swedenborg se deosebește de toți ceilalți mari inițiați prin aceea că a fost primul care a efectuat călătorii conștiente și după propria sa voință în lumea cealaltă timp de douăzeci și șapte de ani. El a descris o serie de lucruri văzute și auzite cu prilejul peregrinărilor sale printre îngeri și spirite. Conform concepției lui Swedenborg „omul are un mental intern și un mental extern, după chipul lumii. Cel intern are percepția lumii de dincolo: trebuie să se știe că omul nu poate vedea îngerii cu ochii trupului său, ci că îngerii pot fi văzuți cu ochii spiritului care există în om... Cei care sunt asemenea se văd deoarece originea lor este aceeași"[1].

1. Swedenborg: *„Du ciel et de ces merveilles, et de l'enfer d'après ce qui a été entendu et nu"*, traducere de Le Boys Les Guayas, Paris, Fischbacher, 1899.

Doctrina spirituală concepută de Swedenborg este caracteristică persoanelor de vârsta a treia care își așteaptă sfârșitul cu seninătate, imaginându-și că lumea de dincolo constituie un loc încântător. „Există trei ceruri, unul după altul, al treilea fiind cel mai apropiat, cerul intim, primul fiind cel mai de sus, îngerii dintr-un cer n-au legături cu cei din alt cer, iar în cerul lor sunt repartizați în societăți distincte. Nu au un corp material, dar au o formă omenească și chiar veșminte corespunzând inteligenței lor. Au locuințe superbe și grădini-paradis". Vorbesc o limbă universală, neînvățată, consubstanțială: „Îngerilor le este imposibil să pronunțe vreun cuvânt într-o limbă omenească". „Limbajul îngerului sau al spiritului cu omul este auzit într-un fel tot atât de sonor ca limbajul omului cu alt om: dar este auzit numai de el, nu și de cei care sunt prezenți".

Drumurile parcurse de Swedenborg în Univers nu sunt luminate de astre, soarele fiind invizibil pentru îngeri și spirite, iar razele sale nu le par a fi decât o întunecime de nepătruns. Dumnezeu este singurul care luminează în lumea de dincolo, ochiul drept fiind ca un soare, iar cel stâng ca o lună înconjurată de mai multe luni mici. În călătoriile sale, Swedenborg se întâlnește cu mii de suflete și vizitează infernul, ocnă cu trei etaje. Călătoriile extatice întreprinse de vizionar nu se fac în capul său, ci cu ajutorul capului său, devenit mijloc de locomoție. El este însoțit de un cortegiu de îngeri.

Până la sfârșitul vieții sale, Swedenborg și-a pus în serviciile contemporanilor săi surprinzătoarea lui facultate de intermediar cu lumea de dincolo, consimțind să dea celor interesați știri de la rudele sau amicii decedați. De aceea, Swedenborg este considerat nu numai fondatorul swedenborgismului, dar și al spiritismului, în sensul propriu al cuvântului și ca primul și cel mai renumit medium. O serie de Loji masonice îi poartă numele.

Opera lui Swedenborg a fost redactată în limba latină și cuprinde, în afara tratatelor științifice de mare valoare, *Misterele cerești* (8 volume 1447-1758). *Despre Noul Ierusalim și despre doctrina sa cerească* (1758) și *Adevărata Religie creștină cuprinzând teologia universală a Bisericii noi* (1771). Operele sale mistice au avut un răsunet foarte mare, chiar și Kant le-a consacrat o lucrare.

Viziunile pe care le-a avut timp de douăzeci și șapte de ani l-au făcut pe Swedenborg să alcătuiască „o istorie naturală a lumii suprasensibile", în care cele două lumi, cea naturală și cea spirituală, comunică strâns între ele. Aceste viziuni i-au permis să înțeleagă adevăratul sens al *Sfintei Scripturi*, care este de ordin spiritual. După părerea lui, orice om purificat poate parveni la stări extatice, pe

care le-a experimentat el însuși. Nu este de-ajuns ca omul să fie receptiv la harul divin, ci mai e nevoie și de o extremă prudență, căci „atunci când cercetează secretele lucrărilor spirituale, el nu știe să se ferească de vicleniile infernului". Opera lui Swedenborg a marcat profund generațiile următoare. Kant, Goethe, Balzac, Carlyle și Emerson au văzut în el un maestru.

Savant respectat, Swedenborg a descris, în mod metodic, lumea spirituală și a lăsat în urma sa o operă stranie și insolită, care a uimit spiritele cele mai luminate.

Swedenborg în ultimii ani ai vieții sale a locuit la Stockholm într-o casă retrasă, căreia i-a adăugat, în 1767, o anexă formată din două aripi în care își găzduia vizitatorii săi veniți de pretutindeni și de la mari distanțe. Contestat cu vehemență de către clerul suedez pentru concepțiile sale spiritualiste, Swedenborg s-a îndeletnicit la bătrânețe cu reformarea creștinismului în funcție de viziunile sale, mai ales în *Vera christiana religio, contiens universam theologiam Novae Ecclesiae* (1771).

Swedenborg este asaltat în permanență de numeroși vizitatori care se interesau de rudele lor moarte. Misticul ducea o viață ascetică, lipsită de ostentație, hrănindu-se cu pâine neagră și lapte și îmbrăcat cu o haină veche din piele de ren. A întreprins o nouă călătorie în Anglia, dar la Londra, la 24 decembrie 1771, a avut un atac de apoplexie, și-a revenit, însă, în februarie 1772, a avut un nou atac și a murit la 29 martie în același an; a fost îngropat în bserica suedeză din Londra, aproape de Radcliff-Highway.

Deși adept al luteranismului, reinterpretând într-un stil cu totul personal și original dogma creștină, el pune de fapt bazele unei noi religii, care s-a răspândit cu repeziciune în Suedia, Anglia și Germania. Biserica swendenborgiană - Biserica Noului Ierusalim, prezentă și la noi în țară - numără și astăzi câteva sute de mii de credincioși. Efectuând o serie de studii și cercetări aprofundate în privința originilor francmasoneriei, Swedenborg a așezat-o la temelia noii reforme a Bisericii creștine, fără să fi fost totuși vreodată francmason.

După unii autori, influența lui Swedenborg s-a făcut mai cu seamă asupra masoneriei franceze. Antoine-Joseph Pernety (1716-1801), benedictin răspopit, marcat de ideile din opera swedenborgiană, a întemeiat, în 1766, Loja „Iluminaților din Avignon", transpusă mai târziu la Montpellier, cu numele de „Academia Adevăraților Masoni". Boileau, adeptul său, înființează la Paris în 1776, „Ritul Scoțian Filosofic". Un alt adept, Benedict Chastanier va încerca fără succes însă, să înființeze la Paris, în 1767, Loja

„Iluminaților Theosofi", care își propunea să răspândească sistemul swedenborgian al Noului Ierusalim. După eșecul înregistrat, merge la Londra, unde va practica noul sisem cu mai mult succes.

În 1783, marchizul de Thomé, intenționând să purifice doctrina swendenborgiană de influențele străine, inițiază la Paris, „Ritul swedenborgian" care va cunoaște o răspândire ulterioară și în Suedia. Loji, ținând de acest rit, erau menționate încă pe la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, printre mediile ocultiste franceze, pe care le-a frecventat în tinerețe și René Guénon. De reținut că acest rit nu trebuie confundat cu ritul suedez, care exista deja în Suedia pe vremea când trăia Swedenborg.

Martines de Pasqually

S-a născut către anul 1727 (după unele surse 1715) la Grenoble într-o familie de evrei spanioli (sau portughezi) convertiți la catolicism. Intrat în Francmasonerie, întemeiază, în 1754, la Montpellier, capitolul „Judecătorilor Scoțieni". În acea perioadă Francmasoneria constituia în Franța o activitate insolită ce servea la alungarea plictisului clasei aristocraților. Martines de Pasqually a realizat curând acest lucru și a părăsit mișcarea francmasonică, creând propria sa organizație inițiatică „Ordinul Aleșilor Coen" și a străbătut sudul Franței în vederea recrutării de noi adepți. Locuiește vreme de cinci ani la Bordeaux și, în 1766, vine la Paris unde inițiază o serie de tineri în doctrina sa. Printre aceștia se numără Bacon de la Chevalerie, Jean-Baptiste Willermoz, Bonnichon du Guers și contele de Lusignan. Împreună cu câțiva dintre aceștia, înființează, în 1767, „Tribunalul Suveran". În același an se reîntoarce la Bordeaux și, în luna septembrie, se căsătorește cu Marguerite-Angelique de Colas de Saint Michel cu care are doi băieți. Pe cel mare l-a inițiat „Ales Coën" pentru a-i deveni succesor dar va pieri în timpul Revoluției franceze.

Într-o epocă ce cunoștea decadența în special pe plan spiritual, când se făcea simțit tot mai mult gustul tipic european pentru efecte și pentru fenomenal, Martines de Pasqually, influențat de lectura operelor lui Swedenborg, va imagina o doctrină teosofică complexă, asemănătoare cu pantheismul mistic.

Conform acestei viziuni teosofice, universul ar fi o ierarhie de ființe ce provin din Dumnezeu. Pentru reintegrarea în Divinitate, oamenii ar trebui să comunice cu spiritele superioare grație unor operații de magie albă. Omul fiind decăzut trebuie să-și asigure ajutorul nemijlocit al entităților spirituale ce populează inter-lumea, cum sunt: heruvimii, serafimii, arhanghelii etc.

Omul, pentru a-și identifica voința cu Dumnezeu, pentru a-l atinge pe Dumnezeu, trebuie să se angajeze într-o ascensiune treptată, grație practicării unui cult tainic.

Martines de Pasqually a imaginat și organizat Ritul Aleșilor Coëni (de la cuvântul în limba ebraică Cohen = preot).

Așa după cum mărturisește în cartea sa, Gerard Van Rijnberk despre Martines de Pasqually, toți discipolii săi erau ferm convinși că acesta era un inițiat de rang superior[1]. Pasqually trăia din cotizațiile încasate de la membrii Ordinului Aleșii Coën, al cărui Mare Maestru era și nu a lăsat să se întrevadă nici o clipă că ar fi un impostor. Câștigând o mare sumă de bani la un joc de noroc, i-a dat după aceea primului trecător pe care l-a întâlnit pe stradă, spunând: „Acționez ca Providența, nu mă întrebați mai mult". Dispunea de o mare forță psihică pe care și-o exercita asupra celor din jur. Colonelul Bacon de la Chevalerie i-a mărturisit baronului de Gleichen faptul că, într-o seară, în timpul unei invocații pe care o efectua singur în camera sa, aflat în mijlocul cercului magic, a simțit cum corpul îi îngheață. Instinctiv a trecut în cercul de reculegere unde l-a cuprins imediat o căldură binefăcătoare. Când s-a întâlnit cu Martines acesta i-a spus că-l bănuise de la distanță că nu are putere și venise în ajutorul său.

În anul 1771, îl acceptă ca secretar pe Louis-Claude de Saint Martin, care l-a înlocuit pe abatele Fournié. Cei doi perfecționează ritualul Ordinului.

În același an Pasqually începe să lucreze la *Traité de la réintegration des etres dans leurs premières propriétés, vertus et puissances spirituelles et divines* destinată studiului celor ce atinseseră gradul de Crucea-Réau. Nu s-au păstrat din această lucrare decât o serie de copii de mână; a fost elaborată la Bordeaux, în 1670, dar a fost tipărită în 1842 (după unii autori în 1899). La sfârșitul secolului al XIX-lea a fost retipărită în Biblioteca rosicruciană, având o prefață de Alberic Thomas și un adaos de notițe istorice.

Tratatul, rămas neterminat, este în general confuz, scris neglijent, cu numeroase greșeli ortografice și cu un stil neinteligibil.

Nu a fost singura lucrare aparținând lui Pasqually deficitară, căci nici ritualurile diverselor grade înalte n-au fost terminate în întregime și nici faimoasele operațiuni magice.

Scrisă într-o franceză stricată, învățătura ei pe jumătate gnostică, pe jumătate cabalistă, expunea interpretarea autorului referitor la *Vechiul Testament*. Vechii ezoteriști făcuseră încercarea de a completa lacunele din *Biblie* cu informații obținute prin

1. Gerard Van Rijnberk: *Martines de Pasqually, sa vie, son oeuvre, son ordre*, Paris, Felix Alcau, 1935.

revelații. Pasqually menționează în lucrarea sa: „Înainte de Vreme, nu existau decât făpturi spirituale divine, primele emanații ale lui Dumnezeu: cum unele din aceste făpturi au căutat să se emancipeze, Dumnezeu a creat lumea materială care să le servească de închisoare și le-a dat ca stăpân absolut pe Adam. Adam venea imediat după Dumnezeu; era nemuritor și puterea sa se întindea asupra întregului univers; comanda atât spiritelor supracerești și cerești cât și spiritelor decăzute, surghiunite pe pământ. Dar acestea din urmă l-au dus în ispită și l-au împins să producă propriile sale emanații spirituale; Adam a făcut o încercare care a devenit Huwa (Eva), adică Omoaica. Păcatul originar sau «crima pozitivă» a fost crearea de către Adam a Evei. Ca urmare, pentru fapta sa, Dumnezeu l-a pedepsit pe Adam dându-i aceeași formă «pasivă, materială și supusă degradării» specifică de atunci fiecărei forme de viață, vegetale sau animale, de pe suprafața Pământului, această înfățișare fiindu-i acordată în locul «formei glorioase» pe care a avut-o până la păcat și totodată l-a condamnat să se împreuneze cu Eva și să-și câștige existența din sudoarea frunții sale. Pasqually își continuă expunerea cu relatarea istoriei urmașilor primei perechi observând cum neamul fiului mai mare, Cain, duce mai departe activitatea spiritelor infernale, în vreme ce urmașii lui Seth aspiră la concilierea cu Dumnezeu și la întoarcerea la starea de om primordial.

Ordinul Aleșilor Coëni, așa după cum înțelesese Pasqually, nu-i îngăduia să realizeze el singur, o inițiere valabilă și regulată. Pentru a o putea aduce la îndeplinire, apărea, ca o soluție posibilă, grefarea doctrinei primite din surse evreiești, pe o formație inițiatică din Occident. Se impunea, deci, ca membrii Aleșilor Coëni să aparțină unei organizații inițiatice, cum era, de exemplu, francmasoneria, căreia să i se adauge ca un ansamblu de grade superioare.

Deci, pe lângă „pregătirea" și învățătura primită, o condiție ce se impunea consta în dobândirea primelor grade masonice. Pasqually trebuia să se prezinte ca mason, urmând ca din interiorul lojilor existente anterior, să realizeze opera de edificare a Templelor, din care să fie recrutați Aleșii Coëni, preferându-se membrii mai apți. Pasqually a intrat în masonerie ascultând de ordinul organizației necunoscute pentru a juca rolul încredințat. Ca atare, începând cu anul 1754 a început construirea Templelor Ordinului său din interiorul Lojilor din Provence: la Montpellier, Marsilia, Toulouse și Bordeaux. În acel moment el deținea gradul cel mai înalt din masonerie: 33.

În intervalul 1764–1772 a parcurs principalele orașe ale Franței, selectând Lojile masonice susceptibile de a crea un nucleu care să aducă francmasoneria conform principiilor doctrinei Ordinului său. La Paris va introduce în 1766 Ritul Aleșilor Coëni, unde, împreună cu Bacon de la Chevalerie, fondează un Templu și un Tribunal Suveran pentru a emite patente constitutive Lojilor Coën, nou înființate în provincie. În același an se va căsători (avea 51 de ani) și la 5 mai 1772, primind o moștenire, părăsește Franța și se retrage pe insula Saint–Dominque din Haiti.

Ajuns în Haiti se ocupă de expansiunea Ordinului său, întemeind o serie de noi Loji la Léogane și Port–au–Prince ca și un Tribunal Suveran. A completat constituția Ordinului cu instrucțiuni detailate pentru toate gradele și în 1774 a terminat de redactat statutul general al Aleșilor Coën și totodată a alcătuit și un ritual special pentru inițierea femeilor.

La Santo Domingo – unde se aflau deja cumnații săi – a redactat Instrucțiunile adresate Aleșilor Coëni (6 texte, din care 5 au fost publicate de René Guénon în *La France antemasonnique* cu o mică notă–preambul semnată cu pseudonimul Sfinxul, în 1914) din Lyon, membri ai Lojei Binefacerea, prezidată de Willermoz (Loja număra în total 6 membri în 1770). După Convenția de la Lyon, Loja Binefacerea a adoptat definitiv Ritul Scoțian Rectificat.

Se stinge din viață la 20 septembrie 1774, la Port–au–Prince. S–a răspândit legenda că în momentul morții i–ar fi apărut soției sale rămasă la Bordeaux și, străbătând camera, i–a adresat un semn de rămas bun.

După moartea sa, îi va succede la conducerea Ordinului, ca Mare Suveran, Caignet de Lestère, care moare, la rândul său, în 1778, funcția preluând–o Sebastien de Las Casas. Acesta însă se va retrage în 1780. Nu se mai știe nimic despre desemnarea vreunui alt Mare Suveran. În 1822 toți Réan–Croix erau morți și ca atare perpetuarea Ordinului Aleșilor Coëni nu mai era posibilă. Revoluția franceză a desăvârșit opera de stingere naturală a Ordinului[1].

Ordinul Aleșilor Coën înființat de Martines de Pasqually avea o ierarhie formată din trei grade albastre (ucenic, companion și maestru simbolic, identică cu Francmasoneria), reprezentând „clasa porticului", urmată de patru grade înalte (Maestru Ales Coën, Mare

1. Cursuri A.M.O.R.C., 1994, urmate de autor; André Nataf, *Maeștrii ocultismului*, Ed. Enciclopedică, București, 1995, Paul Ștefănescu, *Dicționarul marilor inițiați*, Ed. Vestala și Saeculum I.O., București, 1998, Alexandrian, *Istoria filosofiei oculte*, Ed. Humanitas, București, 1994.

Maestru Coën, Zorobabel și Cruce Rean; amintitm că în masonerie, Retul York (926) are tot 7 grade. Primirea în Ordin avea loc într–o casă cu patru încăperi ce purtau numele: Intrarea, Porticul, Templul sau Tribunalul și Camera de reculegere. Ucenicul trebuia să aibă 21 de ani (16 dacă era fiu de maestru) și după ce răspundea la o serie de întrebări, era supus unui ritual, ale cărui costume, fumigații și mașinării, ce imitau tunetele și fulgerele, îi ofereau spectacolul a ceea ce a avut loc cândva la începutul începutului în centrul universului. În final, candidatul urca cu spatele înainte o scară în formă de spirală cu trei paliere de trei, cinci și respectiv șapte trepte, făcând jurământ de păstrarea secretului la primul palier, de castitate la al doilea palier și de fidelitate față de Ordin la cel de al treilea. La capătul acestei scări (întâlnită și în Francmasonerie) se deschidea un chepeng sub picioarele lui și cădea în mijlocul flăcărilor: simbol al pedepsei sale dacă nu își respecta cuvântul (această probă o întâlnim și în misterele egiptene).

Ridicarea la un grad superior era tot atât de dramatică. Astfel, cel care era numit Maestru Ales Coën primea șase însemne pe corp și se prefăcea că–și aplică singur trei lovituri de pumnal, una la gât, alta în inimă și alta în abdomen. Ordinul recunoștea o mistică a reintegrării: Aleșii Coen căutau să se întoarcă la condiția lui Adam dinaintea păcatului, când acesta se bucurase de privilegiul de a fi un Om–Dumnezeu, ce comanda făpturile spirituale din cele patru lumi (divină, supracerească, cerească și terestră). Gradul suprem – Crucea Rean (Rean însemna roșu) purta această denumire întrucât numele lui Adam derivă din „adama" (pământ de culoare roșie din care fusese alcătuit).

Cei care prospectau lumea invizibilă, efectuând evocări conform ceremonialului magic, se așteptau la ceea ce aveau să vadă și să le apară înaintea cercului. Ei invocau îngeri sau demoni, ale căror înfățișări și le închipuiau după convențiile existente în iconografia creștină. Noutatea adusă de Martines de Pasqually a constat în afirmația că nu putem ști dinainte ce spirit ne va apărea în momentul invocării. Ceea ce apărea era Lucrul, o formă glorioasă emanând din lumea cerească sau din lumea supracerească, putând fi un sunet sau o hieroglifă luminoasă.

Aleșii Coen dispuneau de trei posibilități de invocare a Lucrului (Spiritelor Naturii[1]). Cea mai simplă denumită Invocația zilnică sau Munca zilnică a Crucii–Rean, se efectua în fiecare zi când adeptul trasa în mijlocul camerei un cerc cu creta, având în centru litera

1. Paul Ștefănescu: *Magia Înaltă*, Ed. Miracol, București.

W, după care intra în el având în mână o lumânare aprinsă și spunea o conjurație care începea cu cuvintele: „O, Kadoz (Sfânt), o, Kadoz, o, Kadoz cine îmi va îngădui să fiu cum am fost la începuturile mele de creație divină?"

În fiecare lună avea loc „Invocația de trei zile" care se efectua pe parcursul a trei seri consecutive, alese în intervalul dintre luna nouă și primul ei pătrar. Magicianul, îmbrăcat într-o robă lungă de in albă, brodată cu culoarea focului, având pe piept un șnur albastru deschis, un șnur negru și un șnur roșu, o eșarfă verde în bandulieră și alta roșie la cingătoare, desena cu cretă pe pardoseală în unghiul dinspre răsărit al camerei sale un sfert de cerc, iar înăuntru un cerc tăiat de o cruce. După aceea, în unghiul dinspre apus trasa un cerc complet (cerc de reculegere) în care înscria semne și litere, prescurtări de nume sacre. Camera era luminată de opt lumânări (denumite stele), una din ele fiind așezată în sfertul de cerc, simbolizându-l pe Martines care supraveghea personal operația. La miezul nopții[1], operatorul își scotea papucii cu talpă de plută și se așeza pe burtă în cercul de reculegere, având fruntea sprijinită pe pumni. Stătea astfel vreme de 6 minute, apoi se prosterna în sfertul de cerc, după care se întorcea la cercul mare unde îngenunchea pentru a repeta de trei ori numele înscrise în jurul lui, făcea alte șapte prosternații în dreptul literelor JAB, MR, MG, RAP, OZ, JA și JW. Trebuia să mai cădelnițeze de 28 de ori cu un vas de pământ ars în care erau tăciuni aprinși pe care se arunca tămâie, șofran și grăunțe de mac.

O mențiune aparte revine Muncii de Echinocțiu, care se efectuează de două ori pe an, la echinocții. Ea consta dintr-o ceremonie la care participă toți membrii Ordinului. Cei care nu pot participa iau legătura pe cale telepatică. Ritul a fost conceput între anii 1770 și 1772. În prima versiune se folosea un sfert de cerc, un cerc de reculegere și un număr de șapte cercuri mici. În versiunea ultimă, rămasă definitivă, existau trei cercuri concentrice, în care două raze delimitau „partea din Sud", patru cercuri de corespondență și șaptesprezece lumânări. Activitatea debuta cu Exconjurația Sudului, destinată a îndepărta spiritele infernale, fiind însoțită de patru prosternații și invocarea a douăsprezece nume sacre. O dată îndeplinite aceste ritualuri, Alesul Coën urmărea „trecerile", cu alte cuvinte urmele luminoase ale trecerii Lucrului. Martines de Pasqually denumea „treceri", luminile alburii, albăstrui sau roșiatice

1. Vezi *Magia Înaltă* – pentru stabilirea miezului nopții care nu corespunde cu orele 24 noaptea.

ce trec cu rapiditate prin fața ochilor în timpul operației de evocare. Trecerea acestora este anunțată de faptul că ți se făcea „pielea găină" pe tot corpul. Producerea unei treceri denota stabilirea contactului cu lumea supracerească, lucru urmărit de către cei mai mulți oficianți. În timpul operației se recomanda purtarea unui scut ce consta dintr-un talisman triunghiular, căci oricând, în orice moment puteai fi atacat de demoni.

Un alt semn al apariției Lucrului îl constituia o tracțiune neplăcută din partea acestuia. Abatele Fournie mărturisește că a simțit această tracțiune, ca o mână care-l lovea prin tot corpul, întâmplare care l-a urmărit toată viața.

Recomandările făcute de Pasqually celor ce făceau evocări se refereau și la obiectele metalice ce nu trebuiau purtate, întrucât oțelul respinge spectrele, lucru știut și de teologi. Lucrul nu se poate apropia de un obiect metalic. Se cunoaște rolul jucat de sabie sau furca magică în cazul evocărilor spiritelor naturii în operațiunile de Magie Înaltă.

Papus, care studiase documentele secrete ale Ordinului Aleșii Coën, afirma că aceștia se supuneau unui triplu antrenament: alimentar pentru trup, respirator pentru corpul astral și muzical și psihic pentru spirit.

Era oprit consumul de carne, indiferent de natura ei. Înainte de a începe invocația de trei zile, se impunea un post de unsprezece ore, timp în care se bea doar apă. În cursul evocărilor s-au produs apariții de făpturi ciudate, diferite de chipurile omenești, care au dialogat cu adeptul. Reușita operațiunilor de evocare necesita multă perseverență și timp, uneori chiar zece ani. Pasqually scria la 7 aprilie 1770: „Lucrul este uneori dur față de cei care îl doresc cu prea multă ardoare, înainte de vreme. Fiți perseverenți, veți fi răsplătiți".

Practica cultului *„Aleșilor Coëni"* se revendica de la adevărata theurgie, constituind un fel de ritual de magie ceremonială, cu trimiteri de theurgie, un amestec de culte magice, culte expiatorii, culte operatorii contra demonilor, culte pentru obținerea pogorârii duhului divin etc. Acest cult avea pretenția că ridică vălul ce acoperă alte lumi, permițând întrezărirea porții Ierusalimului ceresc, cetatea beatitudinii, regatul eternei dimineți.

Intenția lui Pasqually era să restaureze un „sacerdoțiu" iudaic în masoneria interioară (astfel se explică recurgerea făcută de el la cuvântul ebraic *cohen* = preot), în care introducea, îmbrăcată într-o formă convenabilă, învățătura primită dintr-o altă sursă inițiatică.

Doctrina lui Pasqually era o grefare a unei doctrine primite din

surse evreiești (să nu uităm originea sa) pe o formație inițiatică din Occident. Ca atare, învățătura pe care o propaga era de inspirație iudaică, fără ca aceasta să însemne că el era cabalist. Martines de Pasqually se considera a fi deținătorul unor cunoștințe transcendentale, pe când în realitate acestea erau relativ secundare. Confuzia punctului de vedere inițiatic cu cel mistic va face ca doctrina sa să dăinuie mai mult într-o formă religioasă.

Christian de Hesse-Darmstadt a emis ipoteza că Pasqually ar fi fost inițiat în Africa de Nord (Maroc sau Algeria) unde trăiau evreii sefarzi, expulzați în urmă cu circa 300 de ani. Acest lucru ar explica predominarea iudaică în opera și bunele relații pe care Pasqually le-a avut cu sefarzi ce locuiau în Bordeaux.

Rezultă pentru cunoscători că Martines de Pasqually pusese la punct, ca și Aleister Crowley mai târziu, o metodă de Magie Înaltă, beneficiind de un ritual propriu pentru evocarea spiritelor naturii. În linii generale metoda lui Pasqually nu diferă de metodele clasice ale practicilor magice.

Ordinul Martinist Tradițional actual are o filiație directă din învățămintele lui Martines de Pasqually prin Louis Claude de Saint-Martin. În general, se asociază inițierea cu un sistem ezoteric bazat pe grade. Martines de Pasqually, urmând modelul ordinelor ezoterice dintre cele mai vechi, înțelege termenul în acest mod. Pentru Louis Claude de Saint-Martin totuși, problema pare diferită. El concepea inițierea ca o comunicare ce purta cu ea unele titluri și privilegii cu titlul de încercări. Prin urmare, de fiecare dată când transmitea unei persoane cunoștințele ezoterice, el le însoțea cu titluri și privilegii ce permiteau inițiatului să transmită la rândul său altora ceea ce a primit. O astfel de relație de la inițiator la inițiat era personală și intimă, aproape paternă, dacă se poate vorbi astfel despre filiație.

Când dr. Gérard Encausse scria, sub o formă voalată, că a primit de la Henri Delaage un mic pachet, ce conținea două scrisori și câteva fructe, prezenta, astfel, o dovadă valabilă a filiației sale martiniste, prin intermediul lui Delaage. A existat o comunicare ce constituie inițierea atestată de „două scrisori și câteva fructe". Propria filiație a lui Delaage trecea prin „X" la bunicul său Jean-Antoine Chaptal, Conte de Chanteloup, care a primit inițierea de la Louis Claude de Saint-Martin însuși. Puțin mai târziu, dr. Gérard Encausse a descoperit că un prieten, Augustin Chaboseau era și el martinist. Într-adevăr, mult timp după moartea sa, Filosoful Necunoscut l-a inițiat pe Abatele de La Noue, mort în 1820. Acesta l-a inițiat pe Antoine Hennequin (1786-1840) care l-a inițiat la

rândul său pe Henri de la Touche (1785-1851). De la Touche la inițiat pe A. Desbarolles (1804-1880), un faimos chiromant. Acesta a transmis inițierea lui Amélie de Boisse-Mortemart, nepoata lui Henri de la Touche, care, în final, l-a inițiat pe Augustin Chaboseau.

Filiația Martinistă

Martines de Pasqually

Louis Claude de Saint-Martin

Abatele de la Noue Jean Antoine Chaptal

Antoine Hennequin X

Henri de la Touche Henri Delaage

Adolphe Desbarolles Gérard Encausse (Papus)

Octave Beliard Guy Lagreze

Amélie de Boisse-Mortemart

Augustin Chaboseau

Jean Chaboseau Victor Emile Michelet Lucien Chamuel

Consiliul Suprem Tradițional din 1939.
Augustin Chaboseau, Jean Chaboseau, Octave Beliard, Guy Lagreze.

Compararea celor două filiere de transmitere a învățămintelor primite de Papus și Augustin Chaboseau este în perfectă concordanță. Între timp și alți Martiniști au fost descoperiți la Paris și în alte locuri, în principal în Societățile Filosofului Necunoscut care erau în activitate. Dr. Gérard Encausse a considerat că momentul era favorabil pentru a-i aduna din nou pe toți într-o mișcare activă de Martiniști. Efectul a fost imediat, datorită atât respectului manifestat pentru dr. Gérard Encausse, cât și loialității care-i anima

pe inițiați. S-a format astfel o organizație constituită dintr-un Suprem Consiliu, avându-l ca președinte pe dr. Gérard Encausse, cunoscut sub numele de Papus.

Ritualurile originale au fost reactualizate și mult simplificate. Carnetele existente au fost aduse la zi și o broșură cu instrucțiuni a fost tipărită. Cunoștințele vaste ale lui Papus în privința ocultismului aveau astfel câmp deschis. Nici o persoană, având reale merite și tendințe mistice, nu a rămas decât cu rare excepții în afara Ordinului. O strălucită cohortă de jurnaliști, discipoli și studenți erau mândri de a-și aroga numele de Martiniști. Astfel, în 1891, a debutat o perioadă de activitate inițiatică completă care a durat până la moartea lui Papus în 1916.

În scopul răspândirii Martinismului din acea vreme, un delegat special, François Jollivet Castelot, a fost însărcinat de Papus cu autoritatea asupra activităților desfășurate în Belgia, Olanda, Norvegia și Suedia. Existau totuși în această perioadă de popularitate și expansiune și numeroase primejdii. Inițiați bine intenționați și cam zeloși au încercat să aducă modificări și chiar inovații în planul tradițional al muncii. Aceasta necesita o reorganizare. Membrii supraviețuitori ai Consiliului Suprem din 1891, Augustin Chaboseau, Victor-Emile Michelet și Lucien Chamuel au decis în 1931, în virtutea puterilor de care dispuneau să se declare ca fiind singurii membri ai Consiliului Suprem susceptibil să conserve integritatea și vitalitatea moștenirii martiniste.

Lucrând sub manta, cei trei inițiați au supus la probe loialitatea acelora ce s-au declarat frați și au procedat la noi inițieri, redând forță și vitalitate Martinismului. În acest mod, vremea agitată a fost depășită, dar o nouă criză de anvergură s-a ivit în 1939. În acea vreme a apărut o amenințare de ruptură și ceea ce a rămas din Consiliul Suprem a fost constituit ca un Consiliu Suprem Tradițional și Comitet Permanent. Mare Maestru a fost ales Augustin Chaboseau, singurul membru ce supraviețuise din Consiliul Suprem din 1891 și al celui de al șaselea grad de filiație directă din Maestrul venerat, Louis Claude de Saint-Martin. Ceilalți membri ai Consiliului Suprem reconstituit erau Jean Chaboseau, fiul și inițiat al Foarte Ilustrului Frate Augustin Chaboseau, având funcția de Mare Secretar, Octav Beliard în calitate de Cancelar și Guy Lagrèze ca Inspector General, ultimii doi provenind prin filiera lui Papus.

Acest Consiliu Suprem l-a numit în primul rând pe Dr. Harvey Spencer Lewis și la decesul său pe fiul acestuia, Ralph Maxwell Lewis, Legați ai Ordinului în Statele Unite. Misiunea principală a

Legatului consta în instituirea și dezvoltarea Ordinului în Statele Unite sub forma sa reconstituită a Ordinului Martinist Tradițional. Acreditările, titlurile, cărțile de instructaj și documentele de autorizare au constituit arhivele Consiliului Suprem al Ordinului Martinist-Tradițional. Un manifest a fost înmânat foștilor Martiniști ce trăiau în America ca și celor interesați, prin care se declara: „Ordinul Martinist Tradițional este deschis tuturor cercetătorilor sinceri, tuturor persoanelor însetate de cunoașterea inițiatică; toți pot participa la misterele sale, indiferent de sex, rasă, credință sau profesie, după o anchetă riguroasă, efectuată în prealabil, referitoare doar la moralitatea solicitantului". Reacția imediată și rapidă a condus la stabilirea de Heptade în cea mai mare parte a Statelor Unite. Astfel în America a fost asigurată continuarea operei în vreme ce în Europa, cel de al doilea război mondial și persecuțiile regimului nazist au pus capăt oricărei activități exterioare. La sfârșitul războiului, Ordinul în Europa se afla, practic, în adormire. El și-a reluat activitatea în Franța și se poate spune că Ordinul Martinist Tradițional, așa cum există astăzi în toate țările de limbă franceză, este singurul supraviețuitor autentic al acestei obediențe speciale.

Trebuie să spunem că în afară de data morții, toate celelalte informații asupra unor aspecte privitoare la viața lui Martinez de Pasqually sunt îndoielnice și nebuloase. Vom începe cu numele: urmare a ortografiei fluctuante a acelor vremuri, documentele care s-au păstrat - puține și sărace - oferă diferite variante. La un prim examen ar rezulta că numele complet ar fi fost: Jacques Delyvon Joachin de Latour de la Case Martinez de Pasqually. Într-o serie de documente autografe el apare semnat Don Martinéz de Pasqually de Delatour de la Case, fapt care ar putea reprezenta un nume spaniol francizat, căci mama lui se numea Suzanne Dumas de Rainau. Până la urmă, nu ar fi deloc exclus ca Martinéz de Pasqually să fie în realitate doar un hieronim.

Tot atât de misterioasă și discutabilă este și data nașterii. S-au avansat în diverse documente și scrieri anii 1704, 1710, 1715, sau 1727, an care a rezultat dintr-un act de catolicitate eliberat în 1772 pentru a putea pleca la Santo Domingo. Rezultă că Pasqually, într-un interval de 7-10 ani, a trecut prin experiența inițiatică, a intrat în masonerie și a urcat toate gradele, până la cele mai înalte, a fost pregătit și pentru misiunea sa europeană, lucru care este extraordinar și naște întrebarea: care este adevărata sa dată de naștere?

Un alt mister se referă la locul nașterii. Din documente rezultă

că s-a născut la Grenoble, dar după alte versiuni pare să se fi născut în Spania.

Nici originea sa nu e mai puțin clară: deși era creștin, din părinți declarați creștini, era de origine evreu spaniol (sau portughez după unele surse). Sunt autori care afirmă: „era deopotrivă evreu și creștin" (Franz von Baader).

Dacă s-ar fi născut în Spania, atunci devine explicabilă o serie de imperfecțiuni de limbă, existente în scrierile sale. Dar se poate replica că aceste exprimări s-ar putea datora educației și creșterii de un tată spaniol sau a unor călătorii și perioade de timp mai îndelungate petrecute în Spania sau Italia. Toate aceste presupuneri pe care le-am expus mai sus sunt speculații și supoziții care nu au nici o bază concretă.

Situația se prezintă mult mai certă dacă-i analizăm activitatea și opera. Doctrina pe care a imaginat-o conține în mod incontestabil elemente de sorginte iudaică, care se pot explica parțial prin originea sa, dar nu neapărat. În ceea ce privește activitatea sa în cadrul francmasoneriei bănuim existența unui proiect de restaurare a unui sacerdoțiu iudaic, la nivelul ierarhiei superioare a masoneriei. Toți autorii care l-au studiat sunt în unanimitate de acord că era „misionat" în privința realizării acestei operații de grefare.

Pasqually este foarte zgârcit în privința informațiilor cu privire la cei care i-au transmis cunoștințele ezoterice. El a lăsat să se înțeleagă că ar fi existat o altă organizație decât a Aleșilor Coëni, având un șef, cunoscut doar de el. Există opinia unor autori ca această organizație ocultă să fi fost o Lojă masonică secretă. Pe baza unei corespondențe purtate între baronul von Türheim și Willermoz publicate de Gérard van Rijberk, ar fi rezultat că Pasqually era Suveran Reau-Croix, șeful pe întreaga Europă, având în subordinea sa 12 suverani regionali, organizație al cărei sediu central era în Africa de Nord. Regiunea de care răspundea se suprapunea cu zona de influență a francmasoneriei, lucru care explică de ce el a intenționat să creeze în interiorul ei un rit de grade înalte. S-ar părea că există și o ipoteză conform căreia Pasqually ar fi beneficiat de o inițiere anterioară și separată. Willermoz, într-o scrisoare din anul 1821, arată că Pasqually ar fi primit inițierea chiar de la tatăl său, o dată cu anumite funcții inițiatice. Se mai știe că în 1779 un mason cu numele de Falcke scria că Pasqually era spaniol și că poseda cunoștințele sale secrete din familie care, trăind în Spania, le deținea transmise din generație în generație de circa 300 de ani, interval care corespunde cu epoca

în care evreii au fost alungați din Spania, cunoștințe care fuseseră preluate de la... Inchiziție, în care strămoșii săi serviseră?!

Transmiterea din generație în generație este o ipoteză care merită să fie reținută, pentru ea pledând faptul că urmașii lui la conducerea Ordinului, primul caignet de Lestère i-ar fi fost văr, iar al doilea Sebastian de Las Casas, cu care se înrudea direct, era din Santo Domingo unde se aflau rudele soției sale.

O ultimă problemă este: cărei tradiții îi aparținea inițierea lui M. de Pasqually? Cea mai plauzibilă ipoteză este aceea a unei origini iudaice, legate de sefarzii din Africa de Nord.

Contele de Saint-Germain

Contele Claude-Louis de Saint-Germain, taumaturg și aventurier și-a făcut prima apariție la Londra, către anul 1743. Dându-se drept un nobil sicilian, contele frecventa cercurile nobilimii engleze și cânta la vioară la prințul de Galles. Dispunând de o sursă de venituri necunoscută ducea un trend de viață ce trezea invidia cercurilor cele mai avute. A părăsit Anglia în 1746 și a mers în Germania unde se spunea că dispune de moșii întinse. El a fost adus în Franța de mareșalul de Belle-Isle, nepotul lui Fouquet, ajungând în Paris la luna februarie 1758.

Belle-Isle, soldat-diplomat, ministru plenpotențiar al lui Ludovic al XV la Dieta din Frankfurt, a fost cucerit de talentele acestui străin pe care l-a introdus în cea mai înaltă societate din Paris. Acest personaj insolent, care-și atribuia titlul de conte și căruia nimeni nu-i cunoștea originea, nici chiar Belle-Isle, era cu adevărat un personaj extraordinar de galant. Relatările vremii se întrec prin a-l descrie în culorile cele mai pline de laude. Părea să aibă în jur de patruzeci de ani. Iată cum îl descrie doamna de Genlis: „era puțin peste media de înălțime, bine făcut și cu un mers apăsat; părul îi era negru, tenul închis și fizionomia foarte spirituală, cu trăsături regulate". Doamna de Adhémar, la rândul ei, ne oferă portretul următor: „Fizionomia înaltă, spirituală, pătrunzătoare, te izbea la prima vedere, spunea ea. Avea o talie cambrată și grațioasă, cu mâini delicate, picior mic, gamba elegantă care scotea în relief ciorapii de mătase bine întinși. Partea de sus a pantofilor foarte strânsă lăsa să se ghicească o rară perfecțiune a formelor; surâsul său lăsa să se vadă cei mai frumoși dinți din lume, o frumoasă gropiță îi înfrumusețea bărbia, părul îi era negru, ochii dulci și pătrunzători. Oh! ce ochi! nu am văzut nicăieri unii asemănători!"

Femeile - așa după cum ne dăm seama din descriere - erau atrase de acest bărbat fermecător și care, desigur, arăta tânăr, în ciuda vârstei pe care o avea. Vârsta pe care o avea? Contele cu o mimică misterioasă declara cu o voce scăzută că are peste... 500 de ani! Și, pentru a întări parcă cele afirmate, își aducea aminte de

oameni și întâmplări demult petrecute: îi cunoscuse, de pildă, personal pe Henric al VIII-lea, pe Carol al V-lea, suverani cu care petrecuse multe clipe frumoase și interesante. Povestea cu lux de amănunte, relata întâmplări din acea vreme într-un mod atât de plastic și de precis, de parcă ar fi participat într-adevăr la ele.

Se povestește chiar, în mod anecdotic, următoarea întâmplare. Cineva, care se îndoia de vârsta stăpânului său, l-a întrebat odată pe servitorul acestuia:

— Este adevărat că stăpânul tău, contele, e atât de bătrân?

Servitorul, încruntând orgolios din sprâncene, s-a dovedit demn de cel pe care îl slujea.

— Domnule, asta nu vă pot spune, pentru că am intrat abia de curând în serviciul domnului conte, și anume de o sută cincizeci de ani!

Ca și în cazul altor personaje asemănătoare cu care este presărată istoria, se cunosc puține amănunte despre prima parte a vieții sale. Se știe doar că s-a născut în 1710, ca fiu al unui perceptor în localitatea San Germano din Savoia. După cum rezultă din descrierile lăsate de cei ce l-au cunoscut îndeaproape, reiese că era un om erudit și care reușise, atunci când și-a făcut brusc apariția în societate, să dispună de o avere importantă, pe care, totuși, nu a ezitat s-o sporească pe orice cale.

Se îmbrăca cu o elegantă simplicitate, dar privirile celor pe care îi întâlnea nu se opreau asupra veșmintelor sale, ci asupra pietrelor prețioase răspândite cu larghețe. Contele, într-adevăr, era acoperit cu pietre scumpe. Se aflau la închizătorile pantofilor, pe degete, pe tabachere, la ceas, la guler, pe piept.

Când începea să vorbească Saint-Germain, toate privirile celor din jur erau îndreptate spre el fermecându-le urechile încă de la primele cuvinte. Se exprima într-o franceză foarte curată, cu un ușor accent italian, ce se asorta cu pielea sa brună și părul negru.

Grim scria: „Contele de Saint-Germain a părut tuturor celor care l-au cunoscut ca o persoană cu mult spirit. El dispunea de acea elocință naturală care te seducea; cunoștea multă chimie și istorie, cum puțini existau. Avea talentul de a aminti în decursul conversațiilor despre evenimente importante petrecute în decursul istoriei din trecutul îndepărtat pe care le relata într-un stil anecdotic, cu multe detalii, interes și vivacitate.

Vorbea cu o emfază misterioasă despre secretele naturii și lăsa să întrevezi imaginea unei cariere vagi, obscure, dar imensă în privința științei sale, bogăției și originii nobleței sale". În domeniul muzicii, Saint-Germain nu era mai puțin remarcabil. Cânta cu multă

măiestrie la clavecin și acompania din memorie bucăți muzicale executate la flaut, vioară sau oricare alt instrument, indiferent dacă era vorba de un instrument cu coarde sau de suflat. Scria tot atât de bine cu mâna stângă ca și cu dreapta. Era greu să-l descrii în culori mai extraordinare decât pe cele care le poseda. Avea un ton hotărât, dar de o natură studiată care nu displăcea celor care îl ascultau. Era un veritabil savant și vorbea la perfecțiune multe limbi europene și orientale, era un mare muzician, un mare chimist, o figură agreabilă și maestru în a face femeile docile și supuse. El vorbea sanscrita, chineza și araba lăsând impresia că a trăit cândva în fiecare din respectivele țări.

Dacă femeile erau atrase ca un magnet, la rândul lui, Saint-Germain trecea dintr-o aventură galantă în alta, promițându-le tinerețea și frumusețea veșnică, grație loțiunilor și cremelor cu care se ungeau și pe care contele le prepara în mare taină în laboratorul său, ajutat doar de un servitor mut, care nu știa carte. Chiar dacă nu le întrebuințau, aveau totuși un miros plăcut purtând în ele aroma lumii căreia i se spunea lumea rațiunii, a luminismului, cu toate că era atât de lipsită de rațiune și credea în miracole. Preparatele, cu nume misterios și ambalate în flacoane venețiene de cristal șlefuit, aveau aroma aventurii, a jocului și iubirii, a muzicii de sfârșit de secol și a menuetului, a rococoului și a petalelor de trandafir aduse din îndepărtatul Orient.

La povestirile contelui, umerii frumoaselor ascultătoare tresăreau înfiorați de extraordinarele întâmplări pe care le era dat să le audă. Saint-Germain le oferea musafirilor de sex opus cutiuțe mici cu pilule miraculoase, destinate regenerării forțelor fizice.

Când s-a descoperit că Saint-Germain nu era numai un bărbat seducător și plin de talent, ci că poseda și aprofundate cunoștințe și efectua în secret experiențe neauzite, protipendada Parisului a început să se intereseze tot mai mult și insistent de neobișnuitul personaj. Oamenii serioși care se considerau cunoscători vorbeau cu admirație despre tablourile pe care contele le poseda în locuința sa. Saint-Germain descoperise un procedeu neobișnuit de a prepara culori extrem de vii și apropiate de cele naturale. Latour, Van Loo și alți pictori celebri admirau aceste surprinzătoare culori și în zadar i-au cerut secretul, contele a refuzat să-l divulge. Când o serie de orientaliști, în discuțiile lor, au abordat diverse probleme, au putut constata că interlocutorul lor era mai versat decât ei în limbile lui Homer și Virgiliu, demonstrându-le fără posibilitate de tăgadă că aceste limbi ale Orientului se predau prost la colegiile „Ludovic cel Mare" și „Montaigne".

Deseori Saint-Germain oferea doamnelor din înalta societate mici cutioare acoperite cu un strat de sidef negru. Erau magice aceste cutioare? Era suficient să le expui capacul la căldura răspândită de focul din cămin, de pildă, pentru ca agatul care le decora să lase să apară în apele sale o frumoasă ciobăniță purtând un coș cu flori, iar când capacul se răcea, imaginea dispărea pentru a reapărea din nou, la o nouă încălzire.

În 1758, Saint-Germain, prezentat de marchizul de Marigny, administrator principal la Beaux-Arts și frate al doamnei de Pompadour, este primit la Versailles. Despre Saint-Germain se spunea că posedă un har deosebit al clarviziunii și că a reușit să realizeze Marea Operă a alchimiștilor, descoperind secretul Pietrei filosofale și pe cel al imortalității. Ludovic al XV-lea, punându-i câteva întrebări acestuia are deodată ideea de a-i supune atenției problema dispariției maestrului Dumas.

— „Domnule Saint-Germain, i se adresă el, dumneavoastră care știți atâtea lucruri despre această lume și despre cealaltă, ați putea să-mi spuneți ce i s-a întâmplat unui personaj care a dispărut acum 58 de ani?

— Vă referiți la maestrul Dumas, cel care locuia pe rue de l'Hirondelle? întrebă contele de Saint-Germain.

Regele e stupefiat.

— Cum? Veniți în Franța pentru prima oară și cunoașteți această întâmplare veche de mai mult de o jumătate de secol?

— Da.

— Atunci puteți să-mi spuneți ce s-a petrecut cu el?

— Aș putea Sire, dar...

— Dar ce, domnule?

— Mă tem că, dezvăluind ceea ce știu, aș expune pe Maiestatea voastră la anumite pericole.

— Domnule, spuneți-mi... mă interesează foarte mult...

— Cum doriți Sire.

Atunci contele de Saint-Germain cere un plan al Parisului. Localizează vechea clădire în care locuise maestrul Dumas, așează pe fruntea sa această porțiune a planului Parisului, închide ochii, pentru a face vid în spiritul său și rămâne tăcut un moment îndelungat. Apoi murmură:

— Da, văd...

După aceea deschide ochii și vorbește:

— Sire, am asistat la ultimele clipe ale maestrului Dumas. Ori lucrătorii care-l căutau pe fostul procuror au fost plătiți de persoane doritoare ca ancheta să nu ducă la nici un rezultat, ori nu-și

cunoșteau decât în mod mediocru meseria. Iată ce s-a întâmplat: într-un colț al laboratorului, lângă ușă, câteva bucăți de parchet sunt mobile. Ele acoperă ieșirea către o scară care se înfundă, traversând pardoseala și zidăria. La extremitatea acestei scări există o mică încăpere, un cavou. În acest loc s-a retras procurorul Dumas. La capătul puterilor, el a înghițit un puternic narcotic și nu s-a mai trezit.

— Deci diavolul era acela care venea să-l vadă? întrebă Ludovic al XV-lea.

— Eu cred că mai degrabă maestrul Dumas este cel care-l vizita pe diavol, spuse Saint-Germain, apoi a adăugat: sire, dacă Maiestatea voastră devine adept al Ordinului Rose-Croix, voi ridica și ultimul văl care acoperă acest mister. Dar actualmente îmi e imposibil să răspund la întrebarea voastră, căci făcând aceasta m-aș expune celor mai grave pericole.

Chiar a doua zi, regele îndemnat de doamna de Pompadour, pe care această întâmplare o intrigă, îi ceru locotenentului poliției criminale să efectueze cercetări în vechea locuință a procurorului Dumas.

Și s-au descoperit: mai întâi, bucățile de parchet care se mișcau, apoi scara, apoi camera subterană, și în ea, în mijlocul unui mare număr de instrumente de astrologie și de chimie, cadavrul încă învești mântat al maestrului Dumas. El se afla aici de cincizeci și opt de ani, zăcând pe pământ, având alături o cupă de agat și un flacon de cristal spart.

Una din bucăți mai păstra un rest de opium.

Tot ce spusese contele de Saint-Germain fusese adevărat!..."

Iată povestea maestrului Dumas.

În anul 1700 trăia la numărul 22 pe rue de l'Hirondelle, la Paris, un bătrân ciudat, al cărui comportament îi intriga pe oamenii cumsecade, fost procuror la Châtelet.

Și, orice s-ar spune, oamenii cumsecade au adesea fler.

Acest bărbat se numea maestrul Dumas. Cu douăzeci de ani în urmă, maestrul Dumas, care nu părea deloc bogat, a arătat deodată toate semnele unei imense avuții. Și-a comandat haine minunate, și-a împodobit locuința cu tablouri, tapiserii, cărți de mare preț, și se mai spunea că nu mânca decât din veselă de aur.

Subita schimbare în maniera de a trăi a maestrului Dumas a dat naștere, vreme de douăzeci de ani, la foarte multe comentarii. Se șoptea că bătrânul, care nu era văzut la nici o biserică și trăia ca un necredincios, se ocupa cu magia și aurul pe care-l avea venea de la diavol. De la diavol, pe care-l slujea printr-un cult secret...

Pe ce se bazau aceste păreri?

Pe o indiscreție a unor apropiați ai fostului procuror care au dat la iveală faptul că acesta se încuia în fiecare seară în încăperea cea mai de sus a locuinței sale pentru a observa stelele și a face tot felul de operațiuni cabalistice.

În afară de asta, comercianții din cartier care nu-l scăpau din ochi, au remarcat cum, în fiecare vineri, către ora trei după-masă, un bărbat, care călărea un catâr negru cu o rană oribilă pe crupă, se oprea în fața locuinței maestrului Dumas. După ce lega animalul, omul intra pe o ușă mică și urca direct în pod, unde se închidea mai multe ore cu fostul procuror.

De asemenea, n-a reușit să afle cine era misteriosul vizitator, nici ce avea el de făcut în rue de l'Hirondelle.

Dar, pe 31 decembrie 1700, omul cu catârul negru sosește, contrar obiceiului, către ora 10 dimineața. Se urcă până la camera din pod și aproape imediat doamna Dumas își aude soțul scoțând un strigăt îngrozitor. Se grăbește să ajungă la el și-l găsește pe fostul procuror, cu figura răvășită, discutând cu vizitatorul său.

— Nu te neliniști, îi spune maestrul Dumas, lasă-mă cu prietenul meu.

Ascultătoare, soția coboară către apartamentul ei.

Spre prânz, misteriosul cavaler părăsește casa și maestrul Dumas o anunță pe soția sa, prin intermediul unui servitor, că nu va veni la masă.

După-amiaza trece. Către ora cinci, doamna Dumas, care e obișnuită să-și audă soțul mergând prin camera din pod, se îngrijorează deodată. Nici un zgomot nu-i mai parvine de la etajul superior. Însoțită de fiul ei, urcă până la observator. Dar camera este goală. Maestrul Dumas dispăruse.

Este chemată poliția, sunt chemați zidari, tâmplari. Se sondează pereții, se cercetează șemineurile. În zadar. Fostul procuror se volatilizase...

Săptămâni întregi această dispariție îi intrigă pe bravii cetățeni care-și petrec serile făcând cele mai nebunești supoziții. Se vorbește chiar și la Curte unde marchizul Villeret îi povestește această întâmplare lui Ludovic al XV-lea, pe atunci copil. Tânărul rege este așa de impresionat, că luni de zile va evoca această enigmă. După ani, cunoscându-l pe Saint-Germain îi va solicita sprijinul în rezolvarea insolitului caz. Urmarea o cunoaștem.

Friederich cel Mare, regele Prusiei, referindu-se la contele Saint-Germain, l-a numit „omul care nu poate să moară". Nu o singură dată, însuși Contele afirma pe la jumătatea secolului al

XVIII-lea că urmare a ingerării elixirului de viață lungă ce-l poseda, trăia de peste 2000 de ani. Spre a-și convinge auditorul, relata o discuție pe care ar fi avut-o cu regina din Saba (970 î.Hr.), sau - ca martor ocular fiind - minunea prefacerii apei în vin săvârșită de Iisus Hristos cu prilejul participării sale la nunta din Cana Galileia.

Curtenilor de la Versailles le-a relatat cu lux de amănunte intrigile în care a fost implicat pe când era tânăr la curtea din Babilon. În afară de o serie de evenimente de mult uitate, era la curent cu întâmplări puțin cunoscute, dar ușor controlabile din istoria Europei, cum ar fi cele petrecute în timpul domniei lui Henric al IV-lea și Francisc I dezvăluind secretele unor acțiuni care acum nu mai deranjau pe nimeni, dată fiind scurgerea timpului.

Nu o dată a șoptit la urechea unui personaj din înalta societate câte un secret pe care susținea cu tărie că îl cunoștea de la un strămoș al său, cu care fusese bun prieten, cu câteva sute de ani în urmă; era vorba de secrete de mult îngropate pe care familiile le păstrau cu strășnicie.

Cu fiecare confirmare a celor spuse de conte, renumele acestuia sporea, iar faima sa căpăta dimensiuni tot mai mari. În orice caz, era cert de acuma că cunoștințele lui nu ar fi putut fi dobândite pe durata unei singure vieți.

Indiscutabil știa să fabrice aur, căci altfel nu se putea explica originea fabuloasei sale averi formată din nenumărate proprietăți, moșii și castele.

Se mai spunea despre el că are o colecție valoroasă de picturi, în special Murillo și Velasquez, că a compus opere și numeroase cântece foarte apreciate de contemporani, că a inventat vaporul cu aburi, că avea cunoștințe extraordinare în domeniul pigmenților necesari preparării culorilor pentru pictură și al scoaterii petelor de pe diamante, dar nu a dezvăluit nimănui vreunul din aceste secrete, ulterior dispărute.

Se mai spunea pe șoptite că, ori de câte ori dorea ori avea nevoie, se putea face invizibil, reapărând instantaneu în cu totul alt loc, existând numeroși martori care au afirmat cu tărie că au fost de față la asemenea întâmplări.

Au existat însă și oameni care, dezbrăcând fiecare relatare făcută de Conte de aura de mister, au avansat ideea că Saint Germain nu ar fi fost decât un spion - mai întâi al regelui Prusiei, apoi al regelui Franței - îndeletnicire în care misterul și supranaturalul, nu erau decât niște abile și foarte necesare deghizări.

Ca spion și ambasador personal al suveranului, pare să fi

întreprins, nu o dată, un joc dublu. Oricare ar fi fost adevărul în realitate, este foarte posibil ca demersurile sale, deși sfârșite cu succes în numeroase cazuri, să înregistreze eșecuri răsunătoare. Am cita ca exemplu, strădania contelui de a-l atrage spre rozacrucieni pe Ludovic al XV-lea, apoi pe Ludovic al XVI-lea. După insistențe pe lângă Ludovic al XVI-lea, după o încercare fără succes pe lângă regina Marie-Antoinette, contele de Saint-Germain a renunțat și, în ciuda supravegherii atente a autorităților franceze, cărora le trezise o vie suspiciune, a reușit să treacă granița și să ajungă, nevătămat, în Germania.

A fost găzduit la curtea landgrafului von Hessen-Cassel, pasionat de alchimie, fericit de a putea beneficia de concursul celui pe care-l considera „cel mai reputat ocultist".

Se relatează că după căderea Bastiliei, regina Marie-Antoinette ar fi primit o scrisoare anonimă, cu următorul text:

„Opuneți-vă energic. Mai multe manevre. Lipsiți-i pe rebeli de orice pretext punând capăt asocierii cu oamenii pe care nu-i mai apreciați. Abandonați-o pe Polignac și pe cei de teapa ei. Sunt sortiți morții, cu toții, și urmează să cadă sub loviturile asasinilor care i-au omorât pe ofițerii de la Bastilia..."; în același timp, Doamna de Adhémar, confidenta reginei Marie-Antoinette, ar fi primit, și ea, un bilet: „Totul este pierdut. Sunteți martoră că eu am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru a da un alt curs evenimentelor. Am fost dat la o parte. Prea târziu. Am vrut să contemplu opera pregătită de acest demon de Cagliostro. Este infernal... Vă promit că am să vă reîntâlnesc, dar nu mă întrebați nimic. Nu pot să-i ajut, nici pe rege, și nici pe regină, nici familia regală..."

Ambele scrisori păreau a fi scrise de Saint-Germain. Doamna Adhémar s-a dus la întâlnirea, fixată într-o capelă, cu contele, despre care se credea că ar fi murit de cinci ani. Acesta i-a mărturisit că se întorsese de curând dintr-o călătorie din Japonia și deplângea felul în care a fost compromisă politica lui Ludovic al XVI-lea.

În timpul Revoluției ar fi fost văzut de mai multe ori în diverse locuri și chiar în piața unde funcționa ghilotina.

Se vorbea tot mai insistent că Saint-Germain era vrăjitor și alchimist. Pe când se afla la Veneția el lăsase să se înțeleagă că ar fi în stare să transforme cânepa cea mai grosolană în mătasea cea mai fină. Doamnele din Veneția, la început, nu-i prea dădură crezare, totuși veniră în număr mare, cu mersul lor grațios, legănat, pentru a asista, într-un salon dintr-un palat, la miraculoasa transformare a cânepei în mătase.

Contele de Saint-Germain nu-și făcea vrăjile în obscurul misterios, ci la lumina strălucitoarelor candelabre de cristal, care se reflectau în luciul tapetelor de mătase și al oglinzilor cu rame scumpe aurite.

Experiențele neobișnuitului conte decurgeau astfel: o ruga pe stăpâna casei să-i dea niște cânepă obișnuită, pe care o introducea într-o ladă goală. Pe urmă, el închidea lada cu un capac pe care erau pictate hieroglife și semne cabalistice. Urma o pauză în care se auzea muzică și se serveau, după gust, vin spumos sau băuturi răcoritoare. Doamnele chicoteau, ascunzându-și fețele după evantaie. Cavalerii le invitau la dans. După ce antractul se termina, domnii gravi și drăgălașele invitate făceau cerc în jurul lăzii. Saint-Germain cunoștea cu mult înaintea scamatorilor de astăzi modul de construcție al lăzii misterioase, cu dublu fund și pereți din oglinzi... Deschidea lada cu gesturi solemne, în timp ce în tăcerea mormântală se auzea formula magică imposibil de repetat. În exclamațiile entuziaste ale admiratoarelor sale, scoatea din ea cele mai minunate țesături din mătase, un balot după altul! Le lăsa să fie admirate, se lăsa admirat, după care dăruia mătasea celor mai frumoase doamne. O dată cu mătasea, stabilea și orele de primire tête à tête. Mătăsurile și întâlnirile erau primite cu entuziasm de către femei.

De la transformarea cânepei în mătase la alte operațiuni miraculoase nu a fost decât un pas și contele l-a făcut. Se răspândiseră între timp zvonuri dintre cele mai stranii. Mulți pretindeau că ar fi văzut în apartamentul său grămezi de pietre scumpe cu dimensiuni ieșite din comun. Contele dispunea de o comoară inimaginabilă, ce depășea vechile legende orientale.

Acest straniu și fastuos personaj își schimba în fiecare zi bijuteriile și nu purta niciodată ceva comun sau fals. Nu arbora decât pietre prețioase, având o strălucire așa de pură și o mărime remarcabilă, încât păreau desprinse de pe o coroană regească. De unde provenea această imensă bogăție? Cum de își permitea să ducă un trai așa de luxos? Se spunea că aurul îi țâșnea printre degete...

Saint-Germain nu nega că ar fi fost în măsură să sporească talia diamantelor și a oricărei pietre scumpe, până la dimensiuni ieșite din comun. Cine îi dădea o piatră de dimensiuni mici, căpăta în schimb una mai mare, fiindcă pentru un magician problema mărimii nu constituia o dificultate. Primea diamante din mâinile gingașe ale femeilor, le ținea în mâna sa, le mângâia, le dezmierda și murmura în surdină formulele magice, apoi deschidea mâna și diamantul sau rubinul erau de două sau chiar de trei ori mai mari

ca la început. Stăpâna sa îl lua fericită, iar contele putea fi sigur că dispunea de o inimă în plus, gata să-l primească în alcovul său...

Casanova, care l-a întâlnit de mai multe ori pe contele de Saint-Germain, povestește o întâmplare ciudată. Într-o zi Saint-Germain, la care se afla din întâmplare, i-a cerut o monedă de 12 soli, a pus deasupra ei un fel de grăunte negru, a așezat moneda pe un cărbune aprins, suflând spre el printr-o țeavă de sticlă, și a făcut-o să devină incandescentă, spunându-i lui Casanova: „Așteptați să se răcească!..."

Când s-a răcit, i-a surâs și l-a îndemnat: „Luați-o și puneți-o în buzunar, vă aparține".

Casanova a luat moneda. Acum era de aur!

Specialiștii moderni în alchimie, care au studiat cazul său, afirmă cu toată seriozitatea că contele nu era un impostor. După părerea lor, Saint-Germain cunoștea arta de a reproduce chimic pietrele prețioase (ceea ce ar explica bogăția lui colosală), era în posesia „tincturii filosofale" și poate chiar a acelui faimos elixir care dă nemurire... Nu pot spune nimic în plus decât că o doamnă din nobilime, contesa de Vergy, care își amintea că l-a cunoscut la Veneția în 1700, a fost stupefiată, reîntâlnindu-l 58 de ani mai târziu, neschimbat, având aceeași aparență...

Se impunea o singură concluzie: găsise secretul longevității, dacă nu pe cel al imortalității. De asemenea, acest personaj misterios avea nevoie să i se piardă urmele și toate acestea nu urmăreau alt scop...

Așa cum am mai menționat, Saint-Germain era un bărbat de o rafinată eleganță. Veșmintele sale erau acoperite cu pietre prețioase. Avea o cultură stupefiantă. Se spunea despre el: „Iată omul care știe totul despre tot". Un mic detaliu amuzant: putea să scrie cu ambele mâini deodată fără să fie nici o diferență între cele două scrieri. Într-o zi, contele de Lamberg s-a amuzat să-i dicteze o scenă din *Zaïre*. Saint-Germain a scris-o pe două foi de hârtie în același timp...

Nimeni nu-l cunoștea bine. Nu lega prietenii, nici cu bărbații, nici cu femeile, refuza invitațiile la dejun sau la dineu și nu primea niciodată. Dispărea uneori, timp de ani de zile fără să se știe unde se află. Reapărea într-o zi, la fel de tânăr, la fel de elegant, și tot atât de surâzător și enigmatic... Din 1773 până în 1776, de exemplu, nimeni nu a știut unde este. Se credea că plecase în India și că ar fi stat în Tibet.

Contele de Saint-Germain nu avea egal; el nu a fost prins și nici una dintre pretinsele vrăji pe care le făcea nu a fost dezlegată.

Urca din succes în succes. Oriunde apărea, era copleșit de onoruri, de dragostea femeilor celor mai sus-puse și bineînțeles de bani, de foarte mulți bani. La Curtea Franței, Ludovic al XV-lea și doamna de Pompadour i-au acordat prietenia lor, chiar încrederea și s-au folosit de elixirile sale de întinerire. Îi erau lăudate iscusința în relațiile cu oamenii, ținuta aristocratică și erudiția. A întreprins călătorii cu misiuni diplomatice în Olanda, Anglia și Rusia și se spunea că s-a ocupat cu reorganizarea și revitalizarea unor societăți secrete. S-a spus chiar că imensa sa avere provenea din fondurile acestora, puse la dispoziția sa tocmai pentru a-și îndeplini misiunea.

S-a crezut că ar fi descoperit elixirul de viață lungă. De fapt, el nu pretindea nimic, lăsa doar să se înțeleagă asta. Vorbea despre Pilat din Pont și despre Iulius Cezar ca și cum i-ar fi cunoscut foarte bine, descria în amănunt serbările organizate de Frederic I sau mesele lui Charlemagne, după care făcea cu ochiul, adăugând: „Știți, eu citesc multe cărți de istorie și am o memorie excelentă..." Cu certitudine făcea parte din Ordinul Rose-Croix. Și era, fără îndoială, unul din gradele foarte înalte ale Ordinului. S-a ajuns chiar să se spună că el nu era altul decât Christian Rosencrentz, fondatorul confreriei Rose-Croix, care, după ce a descoperit Piatra filosofală, ar fi dobândit imortalitatea și ar fi reapărut în istorie sub diferite identități.

Fiindu-i agreabil doamnei de Pompadour, căreia îi stârnise admirația cu diamantele și povestirile despre viața sa anterioară, la curtea lui Francisc I, și-a atras gelozia ducelui de Choiseul, pe atunci ministru al Afacerilor Externe. În 1760, mareșalul de Belle-Isle l-a însărcinat pe Saint-Germain cu o misiune secretă la Haga; Choiseul a cerut să fie arestat și extrădat, dar Saint-Germain a reușit să fugă. A cumpărat domeniul de la Ubbergen, lângă Nijmegen, în Olanda. Îl vom regăsi, în 1763, la Tournai, sub numele de Surmont, industriaș.

În 1766, s-a stabilit la Leipzig, sub numele de conte de Welldone. Cei mari i-au acordat toate onorurile. Arhiducele de Austria, Maximilian-Joseph I îi scria surorii sale că Saint-Germain avea două sute de ani, dar nu-i arăta. Datorită insistenței unora, care voiau să afle secretul acestei longevități, el le-a oferit elixirul său vital, cu efect purgativ, un praf cu gust de anason care se bea sub formă de soluție, ca un ceai de viață lungă. Mai mulți chimiști au cercetat compoziția acestui elixir vital, despre care se spunea că-i făcut din aromate și aur și care părea mai degrabă un amestec de lemn de santal, de frunze de siminichie și de semințe de mărar. Mai înainte de a pleca la Berlin, în 1777, Saint-Germain a remis

ambasadorului lui Friederich al II-lea o listă de douăzeci și nouă de procedee care constituiau „fizica nouă", descoperită de el. Este vorba, mai ales, de procedee industriale (pentru spălatul mătăsii, îmbunătățirea vinului, prepararea hârtiei etc.) dintre care numai două privesc sănătatea: un mijloc preventiv împotriva bolilor și neplăcerilor de orice fel și adevăratele mijloace purgative care nu iau din corp decât elementele novice.

S-a instalat, apoi, în 1778, la Altona, pe lângă landgravul Karl de Hessen care lua lecții cu el, trei ore pe zi, și care i-a dat niște clădiri la Eckernförde, port la Baltica, pentru a-și efectua experiențele. La vârsta de 70 de ani și-a luat rămas bun de la lume și s-a retras. A murit lăsând în urmă o avere imensă și un mare semn de întrebare. Acolo a fost îngropat. Deși funerariile contelui de Saint-Germain au avut loc la 2 martie 1784, la sfârșitul acelui an, discipolul său Etteila, de la Paris (practicant celebru al tarotului) a pretins că acesta continuă să trăiască, în vârstă de 325 de ani și că prânziseră împreună la 22 iulie. Povestitorii de anecdote au alimentat această legendă a imortalității care a devenit literă de lege pentru teozofi.

Despre mormântul său se spune că este... gol, iar reîntoarcerile sale au fost „semnalate" în diverse epoci. La început a fost văzut în 1785, apoi în 1790 îl întâlnește pe Rudolf Graffer în Germania și se face recunoscut de acesta. În 1798 reapare la Viena. În 1835, un prieten al lui Jules Janin afirmă că l-a întâlnit la Paris. În 1837 ar fi fost la Sceaux etc. În 1939, în fine, un aviator american al cărui aparat se prăbușise aproape de o mânăstire tibetană, povestește, la revenirea sa în America, că a întâlnit, printre călugări, un bărbat ciudat, care i-a spus: „Eu sunt contele de Saint-Germain. Am să mă reîntorc curând în Europa".

Astăzi, unii pretind că este în viață și acum și că locuiește într-un palat, la Veneția, aproape de Grand Canal. S-a publicat o carte ca fiind scrisă de contele de Saint-Germain, carte la care, probabil, el n-are nici o contribuție: *Très sainte Trinosophie*, al cărei manuscris, păstrat la Biblioteca din Troyes, se zice că ar fi aparținut lui Cagliostro. Este un tratat de alchimie, cu un simbolism egiptean, caractere cuneiforme fanteziste și cuvinte provenite din limbile arabă și sanscrită.

La data de 10 iulie 1958, puteri spirituale care se află dincolo de înțelegerea omului de azi au permis spiritului celui care se numea Franz Bardon să părăsească definitiv corpul său omenesc.

Puțini oameni știu că un mare inițiat, cum era deja cel care se numise Franz Bardon, nu are voie să urmeze procedurile normale

ale reîncarnării. Cum sunt aceste proceduri pentru inițiații de ordin inferior se știe cât de cât: ei urmează un ciclu de reîncarnări tocmai pentru a evolua către gradele superioare ale inițierii. Acolo, la gradele supreme, un spirit deja perfect ar mai accepta întoarcerea într-un corp uman numai dacă puterile spirituale superioare i-ar încredința îndeplinirea unei noi misiuni.

Dar cine fusese Franz Bardon? Spiritul entității care a purtat acest nume înainte de a părăsi pentru ultima dată un corp omenesc evoluase timp de mii de ani în corpuri umane diferite. Înainte de a purta numele Franz Bardon entitatea cu pricina a intrat în marile legende ale ocultismului, devenise faimos și era cunoscut drept contele de Saint-Germain. Se pare că în corpul celui care era cunoscut sub această identitate a rămas câteva sute de ani.

Pentru magicieni de grad înalt, elixirul longevității nu este un secret. Corpul lor energetic este transformat în bine în așa măsură, încât corpul fizic nu mai poate îmbătrâni.

Surpriza cea mare despre identitățile succesive ale celui care fusese la un moment dat Franz Bardon a venit de la fosta sa secretară din vremea ultimilor ani trăiți pe Pământ, doamna Otti Votavova. Acesteia îi mărturisise înainte de a pleca în dimensiunea spirituală a Universului că a fost pe rând în corpul următoarelor personaje istorice: Hermes Trismegistos, important mag din Egiptul antic, a cărui *Carte de Înțelepciuni*, numită și *Toth*, a dezvăluit pentru prima oară cele 78 de cărți ale tarotului; Lao-Tse, filosof și om de știință chinez, cel mai important codificator de texte al căilor chinezești de perfecționare spirituală; Appolonius din Tyana, cel mai mare magician contemporan cu Iisus; Nostradamus, celebrul astrolog și profet francez; Robert Fludd, faimos om de știință englez, co-fondator al curentului spiritual-creștin al rozicrucianismului; Mahum Tah-Ta, înțelept tibetan. A urmat apoi reîncarnarea într-un corp aflat la vârsta de paisprezece ani deja. Băiatul care evoluase în acest corp se numea Franz Bardon. Misiunea entității celui care în lumea spirituală era numit Frabato consta, inițial, în a deveni mentor spiritual al tatălui băiețelului, Franz Bardon, domnul Victor Bardon, care, grație perseverenței credinței și preocupărilor sale în domeniul misticismului creștin, dobândise capacități clarvizionare, dar avea nevoie de un guru mai evoluat decât toți cei care erau pe atunci în corpuri fizice umane și, pe deasupra, unul al cărui Karma să fie compatibilă cu a sa, pentru ca destinele să li se întâlnească într-o colaborare fructuoasă[1].

1. Paragraf reprodus după Taisha Avram, *Revista fenomenelor astro-paranormale*, nr. 14, 7-13 aprilie 1999, pag. 6.

Doamna Otti Votavova a explicat de ce Frabato a intrat în corpul băiatului Franz când acesta avea 14 ani. Pentru că, până la 7 ani, ceea ce crește cu precădere este corpul fizic. Apoi, între 7 și 14 ani, ceea ce crește este corpul vital (bio-energetic), substanța care răspunde de sistemul energetic al omului (sistemul nervos, sistemul endocrin etc.). După aceea, până la 21 de ani, ceea ce crește este corpul astral, substanța care răspunde de sentimente. Entitatea Frabato există într-o dimensiune spirituală unde corpul astral este prima bază substanțială a ființei. Ultimul cadou al lui Franz-Frabato pentru ucenica și secretara sa, doamna Otti, a constat în două fotografii luate din Arhivele Akasha cu ajutorul unei oglinzi magice, reprezentând chipurile reale ale lui Lao-Tse și Hermes Trismegistos.

Ultima misiune a lui Frabato pe Pământ a fost de-a scrie cărți de inițiere în știința Magiei Înalte, pentru a pregăti noile generații împotriva primejdiilor spirituale ale materialismului.

Giuseppe Balsamo zis Contele Alexandre de Cagliostro

Giuseppe Balsamo, numit și contele Cagliostro, s-a născut la Palermo, la 2 iunie 1743, ca fiu al unui librar.

Primii săi biografi au declarat că a purtat în timpul vieții și acest al doilea nume. Ei s-au bazat în principal pe relatările unui biograf italian, într-o lucrare de inspirație papală. Există toate motivele să se creadă că această biografie este rezultatul unor afirmații mincinoase, destinate să compromită memoria personajului. Pretinsele „memorii" ale lui Cagliostro sunt o contribuție suplimentară a acestor informații eronate. Considerate în prezent de mai multe autorități literare drept falsuri, aceste memorii i-au influențat totuși pe enciclopediști și istorici, vreme de aproape două secole. Enciclopediile moderne, precum și *Enciclopedia Britanică*, dar și altele, perpetuează aceste născociri.

Familia Balsamo număra printre membrii ei mai mulți demnitari ai regatului Siciliei, și câțiva cavaleri ai Ordinului de Malta. Pe linie maternă, lui Giuseppe Balsamo îi revenise ca moștenire blazonul unei vechi familii de nobili scăpătați, a căror ascendență urca până la Charles Martel[1]. Micuțul a fost botezat de o mătușă foarte bogată, pe nume Vicenza Cagliostro.

Și-a pierdut tatăl la o vârstă fragedă și a fost trimis să urmeze seminarul din Palermo, unde s-a făcut remarcat prin capacitatea sa la învățătură. Către sfârșitul studiilor este primit novice în mânăstirea Caltagirone, unde, datorită înclinațiilor sale, devine asistentul călugărului ce se îngrijea de farmacia mânăstirii și de creșterea plantelor medicinale. De la acesta tânărul Balsamo a deprins o serie de cunoștințe de chimie, farmacie și în special meșteșugul tămăduirii unor maladii.

1. Charles Martel (685–741), prinț franc, i-a înfrânt pe arabi la Poitiers (732) oprindu-le înaintarea în Europa și asigurându-și stăpânirea ținuturilor din sudul Franței.

Cu vârsta i se accentuează înclinațiile către plăcerile lumești și se împacă tot mai greu cu disciplina și renunțările cerute de ordinul călugăresc, fapt care, în cele din urmă, îl determină să abandoneze mânăstirea.

Atras de viața ușoară dusă în mediile galante și lipsit de mijloacele materiale pentru a-i face față intră într-o serie de încurcături cu bilete de teatru și testamente falsificate care sfârșesc prin a-l compromite.

Interesat de magie, studiază alchimia, astrologia și kabbala și începe să dea consultații, dar implicându-se într-o afacere dubioasă legată de căutarea unei comori, fuge pentru a i se pierde orice urmă.

Grație relațiilor familiei sale, la vârsta de 24 de ani, intră în slujba cardinalului Orsino, la Roma.

Într-o zi, întâlnește o tânără de numai 15 ani, frumoasă și plină de temperament pe care o ia de soție. Lipsiți de mijloace materiale, soțul își convinge soția să se prostitueze pentru a se putea întreține.

Balsamo încearcă să-și valorifice talentul pe care-l avea în domeniul gravurii, dar falsificând niște titluri de rentă, este descoperit și încearcă să scape cu fuga. Este prins și întemnițat la Bergamo.

După ieșirea din închisoare, soții Balsamo cunosc o perioadă grea, plină de privațiuni și de continue căutări de soluții de îmbogățire.

Atrași de ideea pelerinajelor, care erau la modă, cei doi se hotărăsc să întreprindă, o călătorie la catedrala Sfântului Jacob de la Compostela din Spania. Soții pornesc la drum, cu toiagul de pelerini în mână și traista pentru a primi ofrande de la creștinii pioși. Pentru a-și completa veniturile, cu prilejul popasurilor pe la hanurile întâlnite în drum, frumoasa doamnă Balsamo nu va pregeta să se prostitueze ori de câte ori i se ivea ocazia.

Biografii săi nu menționează dacă a ajuns sau nu la catedrala Sfântului Iacob, dar anii 1770 și 1771 îl află la Madrid, unde ducea o viață pe picior mare în mediile aristocratice. În august 1771, cei doi soți sunt la Londra unde intră în conflict cu poliția și pentru a se salva, se îmbarcă pe un vas cu destinația Calais.

În timpul traversării mării, cuplul Balsamo leagă o strânsă prietenie cu seniorul Duplessis, avocat în Parlamentul francez și în același timp intendent al marchizului de Brie. Cu recomandarea seniorului Duplessis, Balsamo este găzduit la Paris în palatul familiei de Brie care totodată îl va recomanda la Curtea regală de la Versailles.

Cuplul Balsamo nutrea vederi originale în privința cinstei și

moralității și în orice caz mult prea îndrăznețe față de cele de la Curte, fapt care nu a întârziat să se sfârșească cu noi și tumultoase scandaluri. Drept urmare, insolita pereche ia drumul pribegiei, poposind pe rând la Bruxelles, Aix-la-Chapelle și Viena.

În 1775, cei doi poposesc la Napoli, unde închiriază un mic palat sub numele de marchizul și marchiza de Pellegrini, și încep să ducă o viață numai în petreci și aventuri neprevăzute. Cunosc din nou închisoarea, ca urmare a implicării lor într-o afacere cu niște diamante furate.

În anul următor, sub numele de „contele și contesa Alessandro de Cagliostro" ei se instalează la Londra, într-un palat luxos și debutează în practicile magice. Mai întâi alchimist, apoi „deținător al misterelor Kabbalei" el dovedește o surprinzătoare capacitate de a ghici numerele câștigătoare la loterie, fapt care se soldează cu venituri importante, fără pericolul de a fi acuzat de necinste ca altă dată. Câștiga banii ușor și tot așa îi risipea în dreapta și-n stânga reușind să atragă numeroși prieteni.

La 12 aprilie 1777, pe când se afla din nou la Londra, Cagliostro a fost inițiat în Francmasoneria de Rit Scoțian Antic și Acceptat. Grație apartenenței sale la Franc-Masonerie, Cagliostro își va valorifica cunoașterile căpătate în domeniul ocultismului. Francmasonii din întreaga Europă îl consideră un membru de mare valoare. În 1778, la Haga, aceștia l-au sărbătorit cu un fast deosebit, oferindu-i ocazia să rostească, în fața ducelui de Brunswick, un vibrant elogiu adresat Marelui Arhitect al Universului. Ajuns apoi la Nürenberg este primit ca Mare Maestru de către rosicrucieni, iar la Berlin este sărbătorit de către regele Friederich al II-lea al Prusiei la Leipzig, Danzig și Koenigsberg, unde i se aduc onoruri de rang regal.

În tot acest timtp, Balsamo s-a făcut remarcat prin calitățile sale de hipnotizor, prezicător, ghicitor și astrolog, dovedindu-se a fi un remarcabil magician și vindecător.

Cagliostro a călătorit în Grecia, Egipt, Arabia, în Persia, insula Rhodos și de-a lungul Europei. În ceea ce privește Egiptul, a declarat adeseori că a fost inițiat în școlile de mistere și că unele „sacramente" i-au fost conferite în Marea Piramidă a lui Keops și în marile temple din lungul Nilului. El a relatat că în vreme ce se afla în Egipt, i-au fost transmise „Marea gnosă" sau înțelepciunea vechilor egipteni. Este incontestabil că a fost un om instruit, posedând cunoștințe neobișnuite. De altfel, acest lucru îl menționează chiar biografii săi apocrifi.

În insula Rhodos, a studiat alchimia și științele oculte ale

grecilor. A fost primit în Ordinul de Malta. Grație prieteniei cu Marele Maestru al acestui Ordin, a fost mai târziu introdus în marile familii din Roma. S-a întors în Europa și a vizitat mai multe capitale. Se bucura de renumele de a fi alchimist, rosicrucian, filosof și vindecător. O serie de pamfletari au încercat să-l denigreze socotindu-l drept escroc, dar a fost reabilitat de cercurile ocultiste fanceze din timpul celei de a III-a Republici. Mai înainte de orice, Cagliostro a fost un reprezentant de frunte al Francmasoneriei, fiind membru al majorității Lojilor europene.

Începând cu luna februarie 1779, când locuiește în ducatul de Kurlanda, la Mitan, ține ședințe de hipnoză și magnetism animal, provocând persoanelor cu care lucrează halucinații; călătorește la Sankt Petersburg, unde face câteva vindecări răsunătoare, tratând bolnavi de cancer, de boli de nervi, provocând femeilor nașteri fără dureri și, mai ales, salvează viața unui bolnav condamnat în mod iremediabil, de medicul Curții. Rezultatele strălucite nu au întârziat să-i aducă mulți bani și glorie, simpatia și admirația marii nobilimi, a curtenilor și mai cu seamă a țarinei Ecaterina a II-a, dar, în același timp și ura neîmpăcată a medicului țarinei, umilit și discreditat prin insuccesul înregistrat în mod public. Această ură îl va determina în cele din urmă să părăsească precipitat Rusia, în ciuda marelui succes înregistrat și, mai ales, a înaltei protecții de care se bucura. Din Rusia a trecut în Polonia, la Varșovia, unde s-a ocupat de alchimie, lăudându-se că este în măsură să transforme metalele obișnuite în aur, că posedă Piatra filosofală și deține secretele medicinei egiptene. Anturajul în care se afla era sceptic în ceea ce privește existența terestră a „Marelui Kophta" și i-a cerut lui Cagliostro să ofere o dovadă concretă. Crezându-se stăpân pe situație – doar o mai dovedise în nenumărate rânduri la Curțile din Apus – Cagliostro se declară dispus să-l cheme cu ajutorul forțelor sale magice pe maestrul său spiritual.

Seara în care „Marele Kophta" urma să-și facă personal apariția s-a desfășurat într-un castel polonez în prezența a numeroși nobili. Totul s-a petrecut ca în ședințele spiritiștilor din zilele noastre. O încăpere întunecată; pâlpâie doar lumina unei lumânări groase; cei prezenți au în suflet o stare de spirit ce trece brusc de la scepticism la groază, mai ales când în hăul nopții curenții reci de aer le mângâie fețele transpirate de așteptare încordată. E miezul nopții și magicianul își începe evocarea, pronunțând o serie de cuvinte cabalistice.

...Urmă viziunea. În semiîntuneric își făcu apariția o arătare, cu o barbă imensă, albă, cu capul înfășurat într-un turban; așa se prezentă „Marele Kophta" și începu dialogul cu cei de față, morți

de groază. Declară cu o voce cavernoasă că este încă relativ tânăr, având vârsta de numai... o mie de ani!

Domnii care erau prezenți – femeile fuseseră excluse – simțiră cum îi trec fiorii: „Totuși voiau să afle o dată precis cum stau lucrurile. Ca să cunoști mai bine pe străin trebuie să-i strângi mâna la început, când faci cunoștință cu el. La fel au vrut să procedeze domnii și în acest caz. În aceeași clipă se stinse lumânarea. Când în zăpăceala generală ce domnea atunci lumânarea a fost aprinsă din nou, Cagliostro ședea exact în locul unde stătuse mai înainte «Marele Kophta». El declară cu părere de rău, că din păcate, tocmai în clipa aceasta maestrul primise porunca de la forțe superioare să se întoarcă la Nil". De bună seamă, își încheie relatarea autorul citat, spiritul mai sălășluiește și în zilele noastre pe acele meleaguri, dacă nu cuimva s-a întrupat. Astăzi trebuie să aibă vârsta de aproape o mie două sute de ani.

La Curtea regelui Stanislas al Poloniei face în fața admiratorilor săi uimitoare minuni, preziceri și revelații, înființând la Varșovia o Lojă masonică. Ca și în Rusia și pe unde a mai fost, trezește invidii și rivalități, fiind forțat în final să părăsească în grabă țara.

Anul 1780 găsește cuplul Cagliostro la Strasbourg, unde va rămâne vreme de trei ani. Este sărbătorit de către francmasonii locali și practică medicina obținând miraculoase vindecări, mai ales într-o serie de cazuri, unanim considerate, ca fără speranță. Distribuie balsamuri și elixire, iar locuința devine punct de atracție pentru orbi, infirmi și bolnavi de tot felul. Nobilii din oraș se simt onorați de a fi invitați și primiți în palatul contelui și contesei de Cagliostro.

Cagliostro prezice moartea împărătesei Maria Teresa. Evenimentul se produce conform spuselor sale, fapt ce are un deosebit răsunet și care îi va aduce suprema consacrare.

De dimineață, de la ora șase, și până la orele nouă sau zece seara, merge pe la pacienți, pe cei săraci îngrijindu-i gratis. Locuind lângă Piața Armelor, acordă îngrijiri și soldaților aflați în garnizoana locală. Vindecă chiar pe un comandant de dragoni, declarat până atunci incurabil, și multe cazuri, cum ar fi cel al doamnei Sarrasin care era bolnavă de un icter ce nu ceda la nici un tratament. Succesele obținute atrag atenția asupra sa și este invitat la Paris pentru a-l îngriji pe prințul de Soubise, grav bolnav de scarlatină. În numai cinci zile Cagliostro îl vindecă. Celebritatea sa se răspândește ca fulgerul și reședința sa din Strasbourg este asaltată de bolnavi veniți chiar de la Paris. Între orele cinci și șapte, conform afișelor tipărite, dădea consultații individuale sau în grup.

Cagliostro era plin de vitalitate, autoritar, ridicându-și adesea

ochii negri către cer ca și cum și-ar fi căutat acolo inspirația. Vorbea despre sine la persoana a treia când se adresa bolnavilor: „Domnule, sunteți într-o situație cât se poate de proastă: dar vă spun că domnul conte de Cagliostro vă va vindeca" sau unei femei: „Există un Dumnezeu în cer care poate scoate din iarba cea mai neînsemnată un lichid care să vă redea sănătatea, Contele de Cagliostro, se va prosterna înainte lui pentru a-l cere". El îi făcea să creadă pe bolnavi că posedă o știință secretă a plantelor pe care o utiliza în prepararea remediilor sale. Mulți aveau impresia că deținea secretele științei medicale din Egiptul Antic, într-o vreme când încă nu se reușise descifrarea hieroglifelor.

Dispunem astăzi în mare parte de rețetele și formulele lui Cagliostro după care un farmacist din Strasburg îi prepara medicamentele pe care le prescria. Se remarcă faptul că pilulele sale stomahice conțineau ca principiu activ „*aloes hepatic*", apreciat de galeniști, iar praful purgativ, crema de tartru veneau de la spagiriști. Pomada pentru față, electuarul pectoral cu mană (exudație zaharată din diversele vegetale), pilulele de terebentină, pilulele cu balsam de Canada nu erau nici ele inovații în farmacia vremii. Remediul preconizat de Cagliostro apreciat de franțuzoaice, a fost aleosacchari (uleiul de zahăr).

În iarna lui 1784 a întemeiat la Lyon „Loja Înțelepciunii Triumfătoare" care a instaurat ritualul masoneriei egiptene, iar el s-a autoproclamat „*Mare Copht*". Cagliostro s-a instalat la începutul lui 1785 la Paris de unde plecase Mesmer. Locuia pe strada Sainte-Claude, cartierul Marais și era asaltat de bolnavi și curioși din toate părțile. Mulți se înghesuiau pentru a-și procura praful roz întăritor căruia toți îi spuneau: „Vinul de Egipt sau balsamul contelui Cagliostro vindecă totul". Lavater a venit special de la Basel la Paris pentru a-l întreba în ce consta știința sa. „In herbis et in verbis", i-a răspuns pe dată Cagliostro.

Biografii se referă la el ca fiind un escroc și un șarlatan periculos. Diferența dintre el și un șarlatan consta în faptul că, departe de a fi abil și lingușitor, îi trata de sus pe cei mari, refuzând chiar invitația contelui d'Artois, fratele regelui. Potrivit biografilor săi, Cagliostro s-a dovedit a fi pervers și imoral. Cu toate acestea, relatând despre trecerile sale prin Paris și Strasburg, biografii lui Cagliostro, nu se pot abține să nu-și exprime admirația pentru puterile sale miraculoase. Cu alte cuvinte, sub defăimare se simte admirația oamenilor față de cel denigrat.

Spre exemplu, Waite, în scurta prezentare a lui Cagliostro pe care-l calomniază sub numele de Balsamo, conștient de ingratitu-

dinea actelor imorale atribuite pe nedrept acestuia, spune: „Adevărul din acest material este greu de stabilit".

Primul pas în ascensiunea sa l-a făcut căsătorindu-se cu Seraphina Felchiani, fiica unui meșter șelar din Roma. Al doilea succes al tinerei perechi l-a constituit dobândirea rangului de conte de Cagliostro și, respectiv, cel de prințesă de Santa Croce. Al treilea pas a fost prepararea și vânzarea elixirelor care purtau etichete veșnic valabile: „Cum să rămânem tineri, cum să trăim mai mult".

Contele Cagliostro împreună cu contesa au folosit cu acest prilej metode de reclamă foarte „moderne". Aproape că ar putea fi considerați inventatorii sistemului de reclamă (politica promoțională din marketing), cu prezentarea stării pacientului „înainte" și „după" întrebuințarea doctrinei. Pentru a deveni și mai convingător în spusele sale, contele relata cu lux de amănunte că fusese grav bolnav, aflându-se chiar în pragul morții, și fusese salvat grație miraculoasei mixturi preparate de soția sa. Formula o poseda de la strămoșii săi și secretul îl păzea, sub jurământ, cu mare strășnicie.

Adeseori, după împrejurări, se inversau rolurile. Contesa juca rolul de pacient renăscut la viață. „Înainte fusese palidă și pocită", pentru ca „după" folosirea elixirului administrat de soțul său, să devină sănătoasă și, în plus, atrăgătoare!

Dar viața nu e ușoară nici chiar pentru impostori; cunoaștem din istorie și, mai ales, de sub pana unor iscusiți scriitori, celebra „afacere a colierului", în care Cagliostro a fost implicat până peste cap, abia scăpând să nu și-l piardă sub ghilotină. Eliberat din închisoare, se dedică unor afaceri mai lumești: cutreieră Europa și poposește ici colo, când termină banii. Descântă bolnavi, invocă spirite, servindu-se de două oglinzi magice și fum de tămâie și, mai ales, întinerește femeile frumoase de la castelele nobililor, vânzându-le cu bani grei elixire și produse cosmetice preparate cu ingrediente fantastice.

La 30 ianuarie 1785, soții Balsamo a căror celebritate ajunsese la maximum, se stabilesc la Paris. Pentru a-și mări prestigiul, înființează o societate ezoterică „Loja Centrală a Francmasoneriei Egiptene" susținând că se află în posesia tuturor tainelor preoților egipteni. Cum în această perioadă marea aristocrație și membrii clerului catolic frecventau Lojile masonice, Consiliul Suprem al celei fondate de Cagliostro era format din: prințul de Montmorency-Luxembourg (președinte), Jean Benjamin de la Borde (mare inspector), Bandard de Saint-James, trezorier general al Marinei (mare cancelar), marchizul de Vismes (secretar). Poate vă întrebați de ce a ales tocmai Egiptul? Simplu: pe vremea aceea

Egiptul era la modă. Rezultatele au depășit așteptările: Loja înființată de Cagliostro a numărat curând numeroși membri cotizanți și bineînțeles aurul curgea în buzunarele istețului „conte". Despre această faimoasă Lojă s-a vorbit și s-a scris mult. Cagliostro era conducătorul acestei societăți oculte, dar, în fond, el nu făcea decât să reprezinte pe adevăratul șef spiritual. Cine era acesta? Un „maestru" stabilit în Egipt[1], ce avea numele de „Marele Kophta" și dispunea de puteri supranaturale. Așa cum menționase, Cagliostro sau mai bine-zis Loja egipteană, capătă mulți adepți din Anglia, Italia, Germania, Franța și Elveția.

În perioada de glorie, Cagliostro și-a făcut o intrare triumfală în Strasbourg. Diferitele relatări din acea vreme care ne-au parvenit sunt în unanimitate de acord în a spune că o mulțime de persoane bolnave, care auziseră despre puterile sale tămăduitoare, i-au făcut această primire, sperând că vor fi vindecați.

„Faimosul vindecător a sosit și i-a vindecat pe toți; pe unii prin simplul contact, pe alții prin cuvinte sau banii pe care li-i dădea; restul, prin panaceul său universal - o medicație preparată în mod special. Ducându-se la locuința sa din Strasbourg, unde se strânseseră bolnavii, Cagliostro a sosit în mijlocul unei aclamații unanime și a fost însoțit de o mulțime imensă, până la intrarea în magnificul apartament ce fusese pregătit în vederea [șederii] sa[le]".

Demonstrațiile efectuate, fenomenele oculte săvârșite îi stupefiau pe oameni. Era capabil să facă vizibile în ochii spectatorilor obiecte pe care, în mod normal, nu le vedeau, s-a mai relatat că era capabil să se facă văzut în același timp în două locuri diferite.

Astfel de manifestări, ale puterii sale nu se petreceau doar în fața unor mase de ignoranți și oameni creduli. Mulți oameni instruiți în domeniul științelor erau prezenți în astfel de ocazii. Un biograf a remarcat aproape cu regret: „Un martor contemporan a stabilit că aceste manifestări în ansamblul lor erau autentice și că erau puține îndoieli în privința capacităților mesmerice ale lui Cagliostro".

Cu alte cuvinte, biograful sugera că Cagliostro mesmeriza - adică hipnotiza - pe toți cei ce se aflau în fața lui și îi înșela, făcându-i să creadă în puterile sale. Cu toate acestea, biograful contestă puterile lui Cagliostro, considerându-le înșelătoare.

Este cert că dacă avea astfel de puteri asupra gândurilor auditoriului său pentru a-l face să vadă sau să creadă ceea ce dorea el, atunci nu era complet lipsit de o stranie eficacitate.

Detractorii săi menționau de asemenea că acesta îi vizita pe bolnavi în spitale și participa cu deferență la consultațiile medicilor

1. Constatăm o asemănare mai târziu la doamna Blavatski cu maeștrii hinduși

acreditați, făcând remarci cu prudență, fără să condamne metodele vechi, dar căutând să îmbine știința nouă cu cea bazată pe experiență.

Putem să ne întrebăm: cum pot să fie puse de acord relatările de mai sus cu descrierea ce i-a fost făcută lui Balsamo? Un om considerat drept farseur fără scrupule și escroc, lipsit realmente de cunoștințe terapeutice, era capabil să tămăduiască? Se relatează că participa la lucrările unor medici recunoscuți, în spitale. Pe de altă parte, nu condamna metodele științifice admise la vremea sa, dar încerca să integreze propriile cunoștințe cu acelea ale medicilor. Trebuie remarcat că el nu era respins de către aceștia. Toate acestea nu aduceau cu comportarea unui simulator sau a unuia considerat a fi un șarlatan. În fond, criticii admiteau, pe de altă parte, că era vorba de „tratamente despre care nu se auzise niciodată vorbindu-se și operații alchimice ce depășeau posibilitățile presupusei arte a transmutației".

Contele de Cagliostro și-a făcut intrarea în Paris în 1771. „Comportarea sa a fost aceea a unui magician și a surprins orașul prin evocarea fantomelor pe care le făcea să apară, fie într-o oglindă, fie într-o carafă de cristal plină cu apă. Aceste fantome reprezentau tot atâtea persoane decedate sau vii, și cum aceasta se întâmpla adeseori și orice complicitate se dovedea imposibilă, era de presupus că producea fenomene extraordinare".

Să ne mai amintim că cea mai mare parte a acestor biografi și-au ales ca obiectiv principal să demonstreze că Alexandre de Cagliostro a fost un șarlatan, dar că de cele mai multe ori, nu erau în măsură să susțină această ipoteză.

Ludovic al XVI-lea, regele Franței, a devenit un adept fidel al lui Cagliostro, după ce i-a acordat câteva audiențe particulare. Era atât de sincer convins că acesta era un geniu și un filosof alchimist notoriu, încât a declarat public că cel care îl va denigra va fi judecat și acuzat de trădare. Această declarație implica o protecție a lui Cagliostro din partea Coroanei Franței. În consecință, acceptarea din partea Coroanei era un semn care îi deschidea sferele sociale cele mai înalte din Franța. Cu toate acestea, un biograf a relatat despre presupuse orgii făcute de Cagliostro într-un templu ridicat în splendida sa locuință de pe strada Saint-Claude din Paris.

Ajuns pe culmile gloriei, Cagliostro va servi ca model sculptorului Houdon (Jean Antoine Houdon, 1741-1828) pentru un bust care îi va imortaliza trăsăturile. Dar se vede că elixirul vândut de Cagliostro amatorilor de tinerețe veșnică nu mai avea efecte nici măcar asupra sa. Șiretul aventurier începe să îmbătrânească,

călătoriile de-a lungul Europei devin tot mai dificile și reumatismul, căpătat în camerele neîncălzite ale hanurilor și în decursul șederii repetate la închisoare, îl supără tot mai mult. Steaua sa începe să apună.

Curtea regală de la Versailles cunoștea momente dificile: regina Marie-Antoinette (1755-1793), însărcinată avea nopțile bântuite de niște vise înspăimântătoare. Intră în scenă Cagliostro care aduce liniște și bucurie în menajul regal, prezicând venirea pe lume a unui moștenitor, un băiețel, fapt care a devenit curând realitate. Presat de regină, Cagliostro o hipnotizează punând-o să privească la o carafă cu apă luminată de o lumânare[1]. Aceasta își vede viitorul și o serie de evenimente care se vor succeda întocmai. Folosindu-se de geomanție, tarot și astronomie, Cagliostro a prezis soarta tragică a regelui Ludovic al XVI-lea și a familiei sale, menționând chiar și numele lui Napoleon și datele cruciale ale biografiei acestuia, cu mulți ani înainte de ivirea acestuia după cum reiese din procesul verbal al unei ședințe masonice din data de 10 mai 1785, la care au fost martori personalități ale timpului.

Cagliostro, grație relațiilor sale și mai ales a faimei pe care o căpătase, a obținut de la Marele Maestru al Francmasoneriei franceze recunoașterea ritualului egiptean pe care-l înființase. Grație unor catolici, membri ai Lojei sale, a întreprins demersuri în vederea obținerii și binecuvântării papei Pius al VI-lea, lucru care dacă s-ar fi întâmplat ar fi ridicat Loja sa de rit egiptean pe aceeași treaptă cu ordinul Cavalerilor de Malta. În întreprinderea sa a fost sprijinit mai ales de cardinalul de Rohan (1734-1803).

Este straniu că Cagliostro a putut lega o prietenie intimă cu cardinalul de Rohan. Aceasta poate a fost una dintre cele mai mari greșeli ale sale. Se spune că în foarte scurt timp, el a atins culmea celebrității în urma vindecării miraculoase a principelui de Soubise, fratele cardinalului de Rohan, care suferea de o criză virulentă de scarlatină. Din acel moment, putea fi văzut, pretutindeni în Paris, portretul Adeptului.

Cagliostro a fost implicat în famioasa „Afacere a Colierului"[2] în care figura centrală era cardinalul de Rohan. Acesta din urmă a fost convins de amanta sa că Maria-Antoaneta era îndrăgostită de el. Cardinalul a cumpărat pentru ea, colierul ce avea un preț fabulos, dar nu a fost capabil să-i achite costul. Cum cardinalul era vânat pentru purtarea sa, el spera să redobândească favorurile Coroanei.

1. Paul Ștefănescu: *Hipnoza*, curs practic, Ed. Miracol, 1998, p. 120.
2. Vezi Paul Ștefănescu: *Enigme ale istoriei universale*, vol. II, Editura Vestala, București, 2001.

Cu prilejul procesului, Cagliostro, grație unei apărări fără cusur, a fost scăpat de această acuzație. Totuși, a fost închis la Bastilia pentru alte motive, după cum menționează un biograf al său, fără a da vreo explicație.

Formarea de către Cagliostro a unei Loji aparținând Masoneriei Egiptene, la Paris, faptul că el conferea grade rosi-crucienilor, ceremoniile mistice și demonstrațiile puterilor sale oculte, au început să trezească griji tot mai mari Bisericii Catolice. Era adorat de oamenii simpli, ca și de cei din înalta societate. Generozitatea sa față de cei săraci, sacrificiul de care dădea dovadă, caritatea sa i-au adus stima acestora. Relatările privitoare la desfrâu și destrăbălare, pe care biografii târzii i le-au atribuit, nu puteau fi compatibile cu veneratia pe care i-o arătau oamenii.

Mai târziu, când a ajuns la Londra, a scris despre corupția ce măcina Franța, prevăzând izbucnirea Revoluției. Biserica și regaliștii au început să-l urmărească. În cele din urmă s-a refugiat la Basel, în Elveția.

Pe când se afla la Basel împreună cu câțiva discipoli, efectua cercetări alchimice în subsolul unei clădiri. Adepții care au rămas în Franța nu l-au abandonat după plecarea sa. Lojile masonice egiptene și templele rosi-cruciene au continuat să existe. Acest lucru i-a îndârjit și mai mult pe prelații catolici, căci oamenii erau avizi să deprindă arta care îi conferise puteri lui Cagliostro. Pe de altă parte, cardinalul de Rohan, care, în cele din urmă, fusese achitat, crezuse probabil că fusese implicat în „Afacerea Colierului", de către Cagliostro însuși. Cardinalul a fost determinat de către ceilalți ecleziaști să depună mărturie împotriva alchimistului mistic.

Cagliostro a plecat la Roma. El era împins de către vechii inițiați din lojile masonice egiptene și de inițiații rosi-crucieni să înființeze astfel de organizații și la Roma. Cagliostro a dovedit întotdeauna un curaj absolut în acest domeniu.

Odată ajuns la Roma, marele magician are parte de o nouă lovitură: soția îl părăsește, denunțându-l în același timp justiției. Sfidând edictul Papal, Cagliostro a organizat în Cetatea Eternă propria sa Lojă și a inițiat pe cei care căutau Cea Mai Mare Lumină. Intervine tribunalul suprem al Sfântului Oficiu. Papa emite ordinul de arestare. Soția sa nu este ocolită și va fi și ea închisă într-o mânăstire.

Adepții lui Cagliostro află cu consternare că idolul lor, vindecătorul și prezicătorul neîntrecut este întemnițat la Roma, nefiind decât un banal aventurier sicilian, pe numele său adevărat Giuseppe Balsamo, un șarlatan urmărit de poliția mai multor orașe, ce suferise mai multe condamnări și întemnițări.

Inchiziția a început să-și facă ancheta, înverșunându-se în special asupra „Ritualului Francmasoneriei Egiptene" de care se folosea Cagliostro în calitate de Mare Maestru.

Urmează mai bine de 40 de interogatorii, în urma cărora i se aduc trei capete de acuzare: 1) apartenența la Francmasonerie, ca urmare a denunțurilor formulate de papii Clement al XII-lea (1730-1740)[1] și Benedict al XIV-lea (1740-1758)[2]; 2) erezie în materie de credință; 3) delicte de drept comun. Este acuzat în plus și de a fi pactizat cu Diavolul, acuzație pe care Cagliostro a respins-o cu multă indignare.

Biograful italian, care l-a calomniat atâta pe Cagliostro, a încercat să mai îndulcească impresia lăsată asupra istoriei de politica dictatorială a Bisericii romane, declarând că autoritățile papale au angajat pentru el un consilier, ale cărui cunoștințe și probitate erau în general recunoscute. După rapoartele primite, acest consilier a recunoscut unele crime odioase săvârșite de Cagliostro. A fost asigurat că va beneficia de clemență din partea autorităților papale, care i-ar fi permis să părăsească Italia la scurt timp. Verdictul procesului a fost totuși capital.

În ziua de 7 aprilie 1791, a compărut în fața Congregației, în prezența Papei Pius al VII-lea și a fost nevoit să asculte în genunchi, având capul acoperit de un văl negru, sentința condamnării la moarte, care mai apoi, ca urmare a unor ample manifestări de indignare publică, i-a fost comutată în închisoare pe viață. A fost închis într-o celulă izolată a fortăreței San Leone din provincia Romagna. Concomitent îi sunt arse pe rug, în mod simbolic, *Ritualul Francmasoneriei egiptene* precum și emblemele masonice.

Cagliostro petrece doi ani în carceră, timp în care plănuiește tot felul de modalități prin care ar putea evada. Și când consideră că a venit momentul potrivit, îl roagă pe directorul închisorii să-i trimită un duhovnic.

Când preotul înștiințat a păsit pragul celulei, îl află îngenuncheat într-un colț pe locatarul plin de căință. La spovedanie printre sughițuri, Cagliostro îi mărturisește că regretă viața dusă până atunci, jurând că dorește din adâncul sufletului să se îndrepte. Și, cunoscător al canoanelor ordinelor monahale catolice, deoarece

1. În 1738 papa Clement al XII-lea a decretat printr-o bulă, că francmasoneria împiedică mântuirea sufletelor; în consecință îi excomunica pe francmasoni, acuzându-i de erezie și de faptul că admit în rândurile lor adepți ai tuturor religiilor.
2. În 1751 papa Benedict al XIV-lea a condamnat și el francmasoneria, reproșându-i secretele păzite cu strășnicie, care nu permiteau controlul Bisericii.

considera că trebuie să fie pedepsit, voia să-și mortifice trupul, autoflagelându-se cu ajutorul unui bici. „Vă implor să-mi aduceți un bici, părinte".

Peste două zile călugărul îi aduce un bici. Cagliostro îl luă, îl încercă în aer și după aceea începu să-l lovească pe cel ce i-l adusese. Se încinse o luptă pe viață și pe moarte. Cagliostro intenționa să-l ucidă pe călugăr și schimbându-și hainele cu ale acestuia, să evadeze. Dar călugărul se dovedi a fi mai puternic, așa încât îl birui pe conte, administrându-i o bătaie strașnică. La zgomotul produs, alergară paznicii și Cagliostro fu pus în lanțuri pentru a-i pieri pofta să mai încerce o nouă evadare.

La 23 august 1795 Cagliostro se hotărăște să-și pună capăt zilelor prin înfometare. Și-a aflat sfârșitul într-un delir înspăimântător, proferând blesteme groaznice și insulte la adresa papei. Adepții săi au răspândit însă zvonul că neîntrecutul magician s-ar fi ridicat la cer, într-un car de foc, pentru a-l întâlni pe Marele Arhitect al Universului.

Așa s-a încheiat, la numai 52 de ani, în mod cumplit – sau sublim? – această viață de excepție, acest destin de anvergură al unui mare inițiat. Rapoartele privitoare la decesul său au fost misterioase. O declarație pretinde că acesta ar fi încercat să sugrume un preot în încercarea de a evada, episod pe care l-am relatat. După un alt raport, rezultă că s-ar fi spânzurat.

Biserica romană, în momentul arestării lui Cagliostro, a confiscat toate manuscrisele acestuia, inclusiv cele cu caracter alchimic. Au fost ridicate, de asemenea, toate volumele privitoare la filosofiile ezoterice și oculte ale Orientului, pe care acesta le adunase cu multă strădanie. Arhivele masonice și rosi-cruciene au fost confiscate de autoritățile ecleziastice. Vreme de doi ani, în timp ce el se afla în închisoare, exact înaintea morții sale, au fost scrise „pretinsele" memorii. Aceste memorii, falsificate, prezintă fapte contrarii celor săvârșite de el, scrise sau afirmate. Ele sunt în totală contradicție cu activitatea sa, fiind urmarea metodelor inchizitoriale exercitate asupra-i.

Soția lui Cagliostro a fost și ea supusă torturilor, sub amenințarea Inchiziției, fiind forțată să nege calitățile lui Cagliostro, pe care le cunoștea o lume întreagă.

Supusă intimidării, soția lui Cagliostro – care mai târziu a fost închisă într-o mânăstire – a persistat în a afirma că artele pe care le practica soțul ei erau inexplicabile și lipsite de orice șarlatanie. Ea a declarat că el era ajutat de puterile artei magice. Mai târziu, batalioanele revoluționarilor francezi au căutat să-l salveze pe

Cagliostro din castelul în care se afla închis, exprimându-și adevăratul sentiment nutrit de poporul francez. Li s-a spus că Alexandre de Cagliostro era mort.

În vreme ce privim scara în josul căreia Adeptul și misticul își făcea lucrările în ciuda atâtor greutăți, să ne gândim la faptul că toate rapoartele injurioase și defăimătoare întreprinse de toți biografii lui Cagliostro erau bazate în principal pe memoriile apocrife întocmite în vreme ce acesta se afla în închisoare.

Biograful italian, care a scris despre el și ale cărui afirmații au fost apoi preluate de toți autorii ulteriori, și-a obținut principalele date pornind de la o sursă despre care memoriile și informațiile Bisericii romane precizau că au găsit-o printre hârtiile aparținând lui Cagliostro. Roadele muncii acestui om sunt prezentate în cea mai mare parte, după cum rezultă din scrierile contemporane, ca putrede, ca și rădăcinile pe care aceste surse i le atribuie[1].

1. Paul Ștefănescu: *Dicționarul marilor inițiați*, Ed. Saeculum I. O și Vestala, 1998; Paul Ștefănescu: *Spiritismul*, Ed. All, București; Gerard Kuferath: *Cagliostro, Historia*, Hors Serie, Nr. 34, 1974 p. 24; R. M. Lewis: *Cagliostro L'homme du mystere*, Rose Croix, nr. 168, 1993, p. 59.

Louis Claude de Saint-Martin

Saint-Martin s-a născut la 18 ianuarie 1743 la Amboise, în provincia franceză Touraine. Mama i-a murit la câteva zile după venirea sa pe lume. El a fost crescut, educat și instruit de bunică. Amintirile sale despre aceasta sunt adunate într-o carte intitulată: *Cunoașterea sinelui*. Pentru el, această carte însemna o fereastră prin care vedea clar unele dintre principiile esențiale ale vieții. Cum tatăl său dorea să-l facă jurist, după ce a urmat colegiul din Pontlevoi, a început prin a face studii de drept, intrând la Școala de Drept. El a găsit în scrierile lui Burlamaqui ideile dreptății omenești și ale justiției, ce i s-au părut deosebit de interesante. A devenit avocat al regelui la Tribunalul de Apel din Tours, dar după șase luni a considerat că magistratura, ca profesie, îi oferea prea puține satisfacții comparativ cu armata și, în consecință, a solicitat un brevet de ofițer. La douăzeci și trei de ani era ofițer în regimentul din Foix și s-a îndreptat către Bordeaux unde se afla garnizoana corpului său de armată. În 1767 l-a întâlnit aici pe Martines de Pasqually, cel care-l va iniția și-i va promite cunoașterea adevărurilor superioare. Inițial secretar și apoi discipol al lui Martines de Pasqually, s-a angajat în căutarea înaltei spiritualități, sub influența acestuia din urmă. S-a lăsat inițiat în francmasonerie în 1768, pe care ca și mentorul său o va abandona după scurt timp, decepționat de frivolitatea ritualurilor și a moravurilor unora dintre masoni. În 1771 iese din cadrele armatei pentru a se dedica în întregime înclinațiilor sale spirituale. Împreună cu Martines de Pasqually vor pregăti ritualul Aleșilor Coën (în special ritualul celor trei grade albastre și ceremonialul Marelui Arhitect al Universului).

Louis Claude de Saint-Martin a intrat în Ordinul „Elus Cohën" sau al „Preoților aleși", între august și octombrie 1768, an care a urmat întâlnirii sale cu Martines de Pasqually. Ca și în copilărie, cunoașterea de sine i-a inspirat dorința de a renunța la lume așa cum mai târziu, la Școala de Drept, scrierile lui Burlamaqui l-au condus să mediteze în privința dreptății și rațiunii umane, iar prietenia cu Martines de Pasqually i-a oferit promisiunea

cunoașterii adevărurilor superioare. Saint-Martin a căutat să vadă lucrul în timpul muncii de Cruce-Réau, dar cu mai puțin succes decât colegul său, Duroi d'Hauterive; a recunoscut în cele din urmă că nu era făcut pentru calea externă, care duce la apariții ce se produc în exterior și i-a preferat calea internă, ce permite să afli manifestări divine în interiorul tău. Totuși nu a dezmințit niciodată faptul că a aparținut întâi Aleșilor Coën, spunând: „Există în noi toți un foc de viață și o dorință care ne apără, ba chiar ne fac să înaintăm cu grație". Nu a contestat nici revelațiile deținute cu ajutorul „acestei căi fecunde și exterioare", mulțumindu-se să precizeze: „Cu toate acstea, am simțiti din totdeauna o înclinație atât de puternică pentru calea intimă și secretă, încât această cale exterioară nu m-a sedus în mod deosebit chiar în prima mea tinerețe."

În 1771, demisionează din armată pentru a se dedica în întregime aventurii sale mistice. La Paris, distincția, melancolia sa fermecătoare, frumusețea ochilor, despre care o femeie spunea că sunt dublați de suflet, i-au deschis ușile tuturor saloanelor aristocratice; mareșalul-duce de Richelieu l-a luat sub protecția sa; nobilele doamne s-au îndrăgostit de el; soția mareșalului de Noailles, marchizele de Lusignan, de Coislin, de Clermont-Tonnerre, iar ducesa de Baillon care, pentru a se bucura mai mult de conversația lui, l-a găzduit în palatul ei sau în casa ei de la țară din Petit-Bourg. În ciuda acestor succese, a rămas celibatar, spunând: „Simt în adâncul ființei mele o voce care-mi spune că sunt dintr-un loc unde nu există femei". Baronul de Gleichen, care l-a întâlnit pe când era tânăr, frumos și plăcut, a scris: „Nu semăna deloc cu un filosof, mai degrabă cu un mic sfânt, deoarece cucernicia sa, extrema sa rezervă și puritatea moravurilor sale păreau uneori extraordinare pentru un bărbat de vârsta sa". Același autor dorind să-l aibă ca maestru, a renunțat: „Avea niște reticențe insuportabile, oprindu-se brusc în momentul când sperai să afli de la el unul din marile sale secrete; căci credea într-o voce interioară care îl oprea sau îi permitea să vorbească".

Până la despărțirea de Martines de Pasqually, asocierea cu Maestrul său a fost mai mult sau mai puțin constantă. După despărțirea de acesta, a continuat să scrie, menținându-și contactele cu prietenii săi și a călătorit extrem de mult. L-a citit pe Swedenborg și aceasta probabil la îndemnul lui Martines de Pasqually. Deși îl admira mult pe acest autor, totuși nu era pe deplin satisfăcut până în momentul când a descoperit cărțile lui Jacob Böhme pe care îl considera că exprimase cel mai limpede ce trebuia

știut despre adevăr. A învățat limba germană pentru a putea traduce în franceză scrierile lui Jacob Böhme. Privitor la acesta, scria: „Acest autor german care a murit de aproape două secole, în numeroasele sale lucrări, a prezentat dezvoltări extraordinare și minunate privitoare la natura primitivă, sursa răului, esența și legile universului, originea cugetătorului, cele șapte puteri ale naturii, originea apei (confirmată de chimie), prevaricarea îngerilor decăzuți, a omului și metoda de reabilitare utilizată prin Iubirea Eternă pentru a reintegra genul uman în drepturile sale."

Pe când se afla la Londra l-a cunoscut și s-a împrietenit cu prințul Galițin. La Edinbourg și-a publicat prima carte, redactată în patru luni, *din mânie împotriva filosofilor*, *Des Erreurs et de la Verité* (1775). În această lucrare critică diversitatea religiilor care făceau să predomine „dogmele misterioase", incertitudinea politicienilor la care prevalează „Zelul fără lumină", își expune metafizica și morala proprie, recunoscând deschis că există după propria sa părerea „două ființe în om" (ființa sensibilă și ființa intelectuală), iar ca principiu universal „cauza inteligentă și activă" (cuvântul) care dă viață materiei ordinare. La Lyon își publică lucrarea: *Tableau naturel des rapports qui existent entre Dieu, l'homme et l'univers* (1782). Fapt deosebit de interesant pentru un gânditor din acele vremi, care demonstrează cât îi erau de avansate concepțiile: respingea materialismul ateu, deopotrivă și creștinismul tradițional pe care-l acuza că se bazează pe principii false căci trebuie să se împartă în catolicism și protestantism. Era adeptul unui cult interior, fără cler, liturghie și biserici, fără formule sacramentale de rugăciune, bazat pe o experiență religioasă personală. Recomanda folosirea la minimum a numelui lui Dumnezeu: „Părerea mea, cu privire la folosirea marelui Nume, este că nu trebuie să-l folosim niciodată din propria noastră voință, ci să așteptăm întotdeauna să se nască, să se formeze și să se pronunțe el însuși în noi. Cred că este singura metodă de a nu-l pronunța în zadar".

Dacă interesul său pentru ceea ce alții scriseseră te incită să crezi că Louis Claude de Saint-Martin s-a îndepărtat de propria sa credință – căutarea adevărului în sine – este doar pentru că nu se înțelege natura interesului său. El citea mult, nu pentru a descoperi adevărul, pe care el îl găsise deja, ci mai curând pentru a-și confirma propria sa descoperire și a judeca cu claritate ceea ce altcineva ar fi scris în privința concepției despre suflet. El dorea în acest fel să se informeze în privința punctelor de vedere ale acelora care merg pe o cărare diferită de a sa. I se părea că propria sa iluminare nu-i era suficientă și își propusese să niveleze drumul

pentru altcineva. Pentru aceasta, el trebuia să se convingă că mesajul lui Martines Pasqually, Emmanuel Swedenborg și Jacob Böhme era unul și același, la fel cum Lumina este una singură, chiar dacă folosind prisma se constată că este formată din șapte culori distincte.

Este îndoielnic ca Louis Claude de Saint-Martin să-și fi dat seama că era succesorul lui Martines de Pasqually. El a făcut puține eforturi pentru a fi, propunându-și sprijinul doar în folosul acelora care aveau nevoie de a-și găsi o cale, și mai puțin era interesat de a aduna elevi într-o mișcare coordonată. În octombrie 1803 scria unui prieten: „Providența mă cheamă; sunt gata pregătit. Semințele pe care m-am străduit să le semăn au dat rod". În cursul acelei luni a și murit.

Către 1788, pe când locuia la Strasbourg a făcut cunoștință cu doamna Charlotte de Boecklin, cu care a legat o strânsă și sinceră prietenie. Ea l-a ajutat să-l descopere pe Jacob Böhme și să-i traducă scrierile în franceză. Influența lui Böhme asupra lui Saint Martin, al cărui sistem filosofic avea deja bazele puse, n-a avut altă consecință decât aceea de a-l întări în propriul său demers. Saint-Martin ca și Böhme era atras spre iluminare, dar într-o manieră mult mai blândă, după cum o va mărturisi el însuși: „Sunt un iluminat dintr-o specie rară deoarece, când vreau, pot să devin exact ca o lumină ce nu se vede și chiar de aș sta treizeci de ani lângă cineva, acela nu-și va da seama de iluminarea mea[1].

Scriitor remarcabil, precum și unul dintre cei mai mari gânditori ai secolului al XVIII-lea, Saint-Martin afirmă că, deși decăzut, omul n-a putut uita complet demnitatea sa originară, cheie de boltă a creației și expresie a armoniei universale. El trebuie să se preocupe de propria lui regenerare, prin el însuși, cu ajutorul lui Iisus, iar această regenerare o va antrena și pe cea a celorlați oameni, ca de altfel și pe cea a întregii lumi.

Potrivit învățăturii sale, omul joacă un rol esențial în planul divin, fiind capabil să colaboreze cu Creatorul și să transfigureze propria lui natură[2].

În cartea sa *L'Homme de desir* (1790), Saint-Martin tratează despre dorința pe care o nutrește omul, decăzut de o bună bucată de vreme, de a se regenera. Acest lucru nu-l vede posibil decât prin intensificarea spiritualității sale: „De cum a început viața spirituală pentru om, întreaga sa existență devine un șir de acțiuni vii care se înlănțuie și se succed fără întrerupere". Pentru a realiza

1. Louis Claude de Saint- Martin: *Oeuvres posthumes*, vol. I, Taers, Letourmy, 1807.
2. R. Amadou: *Louis Claude de Saint-Martin et le martinisme*, Paris 1946.

acest lucru, omul are nevoie de ajutorul divinității, căci se află expus celor mai rele influențe: „Omul este un întreg univers în care toți agenții din toate lumile lucrează pentru îndeplinirea legilor lor... Trebuie ca spiritul să coboare și să intre în om ca un torent; trebuie ca spiritul să-l constrângă cu brutalitate pentru a-l purifica de tot ceea ce-i stăvilește drumul". În această carte el expune un breviar al *cultului interior*, considerând rugăciunea nu ca pe o recitare a unei formule banale învățate, ci ca pe elementul vital al gândirii: „Înoată continuu în rugăciune ca într-un vast ocean unde nu afli nici fundul nici țărmurile, unde nemărginirea apelor îți aduce în fiecare clipă un mers liber și fără neliniști"[1].

Doctrina lui Martines de Pasqually este o doctrină gnostică ca și cea a lui Saint-Martin. Nu este vorba de filosofie sau de misticism. Și nu trebuie abuzat de acești termeni. În cazul ambilor autori citați este vorba de o aceeași doctrină diferit aplicată. Principiul acestei aplicări este de asemenea identic: acela al theurgiei. Între Martines de Pasqually și Saint-Martin se crede și se vrea uneori să se găsească o opoziție trivială dintre magician și cel care se roagă în genunchi. Se uită că o parte din teurgia lui Martines nu e magie. Operațiile sale se încep cu rugăciuni de pocăință și de invocări. Cohenul îl roagă pe Dumnezeu să-i ierte crimele, crimele săvârșite de Adam, acelea ale posterității și aceasta îl repune în puterea de a redobândi ajutorul spiritelor bune, pentru ca împreună cu acestea să-i pedepsească pe diavoli. După care doar încredințându-se milei divine, theurgul procedează la chemări și exorcisme. Pe de altă parte, Saint-Martin conservă theurgia. El o interiorizează.

Propagând și celebrând o theurgie intracardiacă, neceremonială și vorbitoare în loc de a fi verbală, unde Dumnezeu este în cauză mai curând decât zeii, Filosoful Necunoscut a ales o cale pe care Martines de Pasqually nu o cunoscuse, nici în privința existenței și nici a valorii, dar pe care o considerase, din contră, așa de regală și așa de strâmtă în același timp, încât ea rămânea închisă pentru cea mai mare parte dintre noi, dacă nu pentru toți. De aici derivă necesitatea, spunea el, lui Saint-Martin, că hainele de ceremonie îl deranjau și se mulțumea cu ce are. Aleșii Cohën nu lucrau numai pentru propria lor reconciliere. Ei oficiau în numele fiilor lui Adam și în favoarea acestora. Saint-Martin încredințează oamenilor – spirite, inițiați prin ei înșuși și nu prin exterior – această lume care se exercită de asemenea prin interior și nu prin exterior.

Pentru Filosoful Necunoscut, invizibilul se află în interiorul

1. Alexandrian: *Istoria filosofiei oculte*, Ed. Humanitas, București, 1994, p. 338.

omului și nu în exteriorul lui, după cum am văzut mai sus. Saint-Martin este enervat de oamenii ce își propun să discute cu spiritele naturii și să observe spectrele. El combate cu vehemență miraculosul inspirat de diavol și pseudo-miracolele care nu fac decât să căutăm în afara noastră și nu în noi sprijinul de care avem nevoie. A scris o carte împotriva profeților ce otrăvesc spiritele oamenilor de bună credință. „Singura inițiere pe care o propovăduiesc și pe care o caut cu toată ardoarea sufletului este aceea prin care putem să facem ca inima lui Dumnezeu să intre în noi... Nu există alt mister pentru a ajunge la această sfântă inițiere decât acela de a ne adânci din ce în ce mai mult în profunzimile ființei noastre și de a nu abandona până ce nu vom fi reușit să scoatem de acolo insuflețita și însuflețitoarea rădăcină"[1].

Louis Claude de Saint-Martin, discipol al lui Martines de Pasqually rămâne, fără îndoială, unul dintre cei mai mari filosofi ai secolului al XVIII-lea. Deși o mare parte din viața sa a fost înconjurată de mister, se cunoaște în mod cert că a fost Rosicrucian. În lucrarea *Philosophe Inconnu* se găsesc bazele Martinismului, organizație înrudită cu A.M.O.R.C. Dintre numeroasele sale scrieri o mențiune aparte revine următoarelor lucrări: *Des erreurs et de la vérité, L'homme de désir; Des nombres; Le nouvel nomme; De l'esprit des choses; Le ministère de l'homme – Esprit; Oeuvres posthumes*.

În timpul Revoluției franceze a fost numit comisar pentru alcătuirea unui catalog al cărților naționale. A devenit brusc suspect ca urmare a corespondenței teosofice pe care o purta cu discipolul său, colonelul Kirchberger, membru al Consiliului suveran din Berna și din care cauză a fost arestat. Căderea lui Robespierre a dus la eliberarea sa.

După vârsta de cincizeci de ani, s-a retras la locuința sa din Chaudon, situată lângă Amboise, îndeplinind funcția de membru al Adunării Electorale departamentale. În 1795 îi apare *Le Nouvel homme*, cod al regenerării și, în 1796, *Ecce homo*, care avea drept scop să ferească lumea de minunile și profețiile zilei. A mai publicat *Eclair sur l'association humaine* (1797), în care dezvoltă propria concepție despre un regim teocratic *Le Crocodile ou la guerre du Bien contre le Mal* (1799), poem epico-magic, jumătate proză, jumătate scris în versuri, în o sută de cânturi. Alte lucrări sunt *De l'Esprit des choses* (1801) și *„Le ministère de l'homme – Esprit* (1802). Ultima carte cuprinde trei părți și tratează despre natură, om și cuvânt. Citățm un pasaj sugestiv: „Cuvântul adevărat se află,

1. Robert Amadou: *Trèsor martiniste*, Paris, Editions Traditionelles, 1969.

în mod universal, în neliniște; așa că nu putem primi ceva și nici face ceva decât prin neliniște; așa că tot ce există vizibil nu încetează de a demonstra fizic cuvântul în neliniște; așa că nu ar trebui să fugim de neliniștea interioară; așa că nu există decât cuvinte de neliniște care sunt folositoare, ce aruncă sămânța și zămislesc, deoarece numai ele sunt expresia vieții și a dragostei".

A murit în 1803 la Aulnay, lângă localitatea Sceaux. Abia după trecerea în neființă a început să fie apreciat și opera sa să fie citită cu seriozitate. În 1807, la Tours au apărut *Oeuvres posthumes*, cuprinzând meditațiile sale, jurnalul intim, portretul său istoric alcătuit de el însuși și rugăciunile sale.

Martinismul creat de el, a devenit un Ordin inițiatic ce dăinuiește și în prezent. Inițial sediul a fost la Lyon, fiind condus de un „Filosof necunoscut" ai cărui Frați, din cele trei grade, purtau în timpul ședințelor o mască de mătase neagră, o sabie și o robă (purpurie, neagră sau albă) și diverse însemne[1]. La Congresul spiritualist, ținut la Paris în 1889, au luat parte delegații a trei sute treisprezece grupuri de martiniști din lumea întreagă.

1. Teder, *Rituel de l'Ordre martiniste*, Paris, Dorbon, 1913.

Alphonse-Louis Constant (Eliphas Lévi)

Alphonse-Louis Constant s-a născut la 8 februarie 1810, fiu al lui Jean Joseph Constant, cizmar și Jeanne-Agnès Beaucourt, casnică, locuind pe strada Fossés-Saint-Germain-des-Près, Nr. 5[1]. Trei zile mai târziu, la 11 februarie a fost botezat la biserica Saint-Sulpice.

Referindu-se la copilăria sa, A. Constant scria[2]: „Copilăria mea a fost debilă și visătoare; nu luam parte la jocurile celorlalți copii; îmi petreceam o mare parte din timp visând sau desenând; mă pasionam brusc de o jucărie sau de un desen pe care apoi o stricam sau o rupeam; nevoia de o dragoste intensă mă preocupa și nu-mi dădeam seama de ce eram neliniștit".

În decorul copilăriei sale se poate regăsi antinomia care-l va bântui până ce calea ocultă i se va deschide, cale care îl va conduce la Pacea profundă.

Jeanne-Agnès Beaucourt, mama sa, pioasă și de o inteligență superioară, constituia pentru copilul atent și sensibil, modelul de admirație al tipului de femeie amatoare de lectură. Ea își împărțea timpul între muncă și rugăciune, iar activitatea pe care o depunea trebuie să fi fost deoseri pentru A. Constant un reproș mut și o puternică sugestie. Sănătatea debilă îl făcea să se închidă tot mai mult în el, în durerile și exaltările sufletului său. Cu toate acestea, nu trebuie să se creadă că a fost un copil posac și sălbatic, din contră era inteligent și precoce pentru vârsta sa, dornic de instruire. Era nevoie de o ghidare pentru această natură precoce, și acest lucru i l-a oferit Biserica.

Existau la Paris, prin 1820, sub numele de comunități, câteva colegii ținute de o serie de preoți în care se distribuia gratuit copiilor săraci pâinea științei.

Abatele J. B. Hubault Malmaison organizase una din aceste

1. Strada a devenit, în 1834, strada Ancienne Comédie.
2. Abbe Constant: *Assomption de la femme*, Paris, Le Gallois, 1841.

comunități în prebisteria Bisericii din Saint-Louis-en-l'Ile. Însărcinat să-i învețe pe copii catehismul, el căuta un copil inteligent și credincios pe care l-a descoperit în persoana lui A. Constant. S-a atașat de el și l-a ajutat să-și facă primele studii. Hubault a crezut că va dezvolta unele talente în Constant și a început să-l învețe pentru folosul Bisericii.

Mediul profesorilor săi și, mai ales, cel al directorului a constituit pentru tânărul elev o veritabilă recreere și tânărul Constant deja manifesta germenele unei firi vesele, iar înclinarea naturală către elocință l-a făcut să fie ușor remarcat de colegii săi. Promptitudinea cu care asimila lecțiile i-a atribuit în scurt timp un loc fruntaș printre ceilalți elevi. În 1822, la vârsta de 12 ani, a avut loc prima comuniune; cursul vieții sale a primit primul impuls serios ce trebuia să-l conducă, câțiva ani mai târziu, până la limitele extreme ale domeniului Religiei. „Străbătând misterele catolicismului, spunea el, am întrezărit infinitul; inima mea a fost cuprinsă de pasiune pentru Dumnezeu care se sacrifica pentru copiii săi și care se transforma în pâine pentru a-i hrăni; duioasa imagine a Mielului sacrificat mă făcea să vărs lacrimi și deja numele atât de iubit al Mariei făcea să-mi bată mai tare inima în piept". Abatele Hubault a fost confidentul entuziasmului său fără margini.

În luna octombrie 1825, A. Constant a fost primit în seminarul Saint-Nicolas du Chardonnet pentru a-și efectua studiile clasice. Viața de familie a încetat în acea clipă pentru el și mai târziu avea să spună referitor la aceasta: „M-am angajat pe o cale fatală, ce mă ducea către știință și nefericire"[1]. Seminarul era condus de abatele Frère, un spirit luminat pentru vremea aceea.

A. Constant a întreprins primele studii de gramatică ebraică la Saint-Nicolas și la vârsta de 18 ani era în măsură să citească și să traducă cu ușurință textele sfinte. Pe o listă a elevilor absolvenți ai micului seminar pentru a fi admiși la Saint-Sulpice, listă scrisă de mâna abatelui Frère, figurează numele lui A. Constant în anul 1830. Părăsind Saint-Nicolas, după ce-și terminase retorica, a trecut după regulă, la Issy, pentru a-și încheia cei doi ani de filosofie, și după aceea la Saint-Sulpice pentru a termina teologia. Arhivele marelui Seminar menționează că A. Constant a intrat la Issy, la 30 octombrie 1830. Aici a avut loc debutul său literar cu o dramă biblică: *Nemrod*. A urmat o poezie *La Petite Oeuvre des Savoyards à Bordeaux* care a fost inserată în lucrarea abatelui Dupuch. Această elegie ne prezintă sub o expresie simplă sentimentele autorului, și dovedește un talent pe punctul de a se naște. În momentul când a fost primit

1. Eliphas Lévi: *Dogme de la Haute Magie*, Paris, 1861, p. 317.

la Seminar, afacerile familiei Alphonse-Louis ofereau un aspect din cele mai sumbre: tatăl tocmai decedase, bătrâna sa mamă era infirmă. El ascultă sfatul bătrânului său maestru, abatele Hubault Malmaison și intră în casa preoților. Seminarul de la Saint-Sulpice îl avea în acel moment ca director pe abatele Garnier. În timpul vacanțelor, rămas la internatul seminarului, Constant își descoperi talentul de cântăreț. El traduse în versuri pe Pitagora, ale cărui maxime și percepte serveau la Saint-Sulpice de două ori pe zi, ca subiecte pentru examenul de conștiință. La sfârșitul anilor de învățământ teologic, Alphonse Constant a fost chemat la ordinele majore. După o ezitare ce a durat câteva săptămâni și o retragere de zece zile, vreme în care s-a recules și a reflectat profund, A. Constant s-a decis. Se pare că în acel moment a consimțit să răspundă afirmativ la chemarea superiorilor săi. A fost numit sub-diacru, iar prin vocea episcopului a fost efectuat gestul irevocabil care-l lega de sanctuar. A fost aruncat pe capul său un voal negru și i s-a cerut să depună jurământul. A. Constant a părăsit biserica cu o tonsură specială pe cap și cu o chemare către cele sfinte. Superiorii săi i-au recunoscut reale capacități care-l legau de catehismele de la Saint-Sulpice. Cu prilejul unei spovedanii, a cunoscut o tânără, pe nume Adele Allenbach, de care s-a îndrăgostit, cu o înflăcărare de imaginat la un aspirant la preoție. Legătura infiripată cu tânăra fată a fost întreruptă la 19 decembrie 1835, când A. Constant a fost înștiințat că în luna mai a anului următor va primi consacrarea numirii ca diacon.

Abatele Constant abandonează seminarul în iunie 1836 și rămâne în Paris. Mama sa, infirmă, își pusese toate speranțele în el. Ea a fost deprimată la aflarea știrii că fiul ei a abandonat seminarul. După câteva săptămâni, ea s-a sinucis cu ajutorul cărbunilor. Moartea mamei sale l-a afectat profund pe abatele Constant. A petrecut un an într-un pension din apropiere de Paris. A fost un an de dureri și umilințe. A intrat în viața profană, marcat de semnele vieții de seminar, fiind nevoit să-și caute un rost, și, mai ales, o modalitate de a-și câștiga existența. În primii ani de studiu cunoscuse un comediant ambulant, ce se numea Aristide Baillene. Între cei doi s-a reînodat vechea prietenie și A. Constant l-a însoțit pe comediant în turneul pe care acesta îl întreprindea în provincie. Într-o seară se juca *Fedra*. A. Baillene care interpreta rolul lui Therameu s-a îmbolnăvit subit și a fost în imposibilitatea de a mai apărea pe scenă. La insistențele disperate ale directorului trupei, A. Constant îmbrăcă costumul lui Therameu și-și făcu apariția pe scenă spre deliciul spectatorilor care-l întâmpinară cu hohote de

râs, căci hainele erau prea mari pentru el. Dând dovadă de o memorie ieșită din comun își jucă rolul fără nici o ezitare și publicul izbucni în final în aplauze puternice recompensându-i strădania. A fost prilejul care a scos la iveală calitățile cu care era dotat. În curând s-a ivit o nouă dovadă. Încă din copilărie se remarcase prin desenele pe care le executa. După ce a părăsit Saint-Sulpice, a simțit că îi revine gustul pentru desen. În mod incontestabil în A. Constant zăcea un mare artist, dar acesta era pe jumătate sufocat de educația religioasă ce-i fusese insuflată. Umilința creștină căpătată între pereții sumbri ai seminarului îi modificaseră caracterul, făcându-l umil și totodată insuportabil prin firea sa camarazilor săi. A. Constant ducea o viață nefericită. O femeie se înduioșă de el. Era Flora Tristan, exponenta socialismului ce prindea avânt în Europa. Ea va exercita o profundă influență asupra schimbărilor ce se vor produce în concepțiile lui A. Constant.

Flora Tristan era dotată cu o imaginație arzătoare și cu o rațiune riguroasă, dar mai presus de toate cu o frumusețe ieșită din comun și un curaj rar întâlnit la o reprezentantă a sexului său. Întreaga viață și-o închinase oamenilor, binelui făcut acestora. Născută la Paris, la 7 aprilie 1803, ea era fiica lui don Mariano de Tristan, fost colonel în serviciul regelui Spaniei și a unei tinere franțuzoiace, Theresa Laisney. La vârsta de 4 ani și-a pierdut tatăl. Căsătoria părinților săi neavând decât consacrarea religioasă, văduva s-a văzut lipsită de averea ce o posedase soțul său. A urmat o viață plină de privațiuni. La 3 februarie 1821, Flora Tristan, în vârstă de 18 ani s-a căsătorit cu André Chazal, de profesie gravor, frate cu M. A. Chazat, profesor la Jardin des Plantes. Această căsătorie nu a fost reușită și soții s-au despărțit, Flora luând cu ea pe cei doi copii, Ernest și Aline[1]. Beneficiind de resurse modeste de trai în urma divorțului de pe urma soțului său, Flora începu să se preocupe de probleme sociale. Primele articole pe care le-a publicat în *l'Artiste* și *Le Valeur* s-au soldat cu un oarecare succes. Totodată frecventa saloanele literare și atelierele artiștilor, prilej de a-l cunoaște pe A. Constant, cu care a legat o strânsă prietenie.

Flora Tristan avea 34 de ani. Era încă frumoasă și fascina pe cei din jur. A. Constant era în măsură să lege o prietenie, demonstrând o afecțiune sinceră și curată pentru tânăra și frumoasa femeie. În curând deveni confidentul și sfătuitorul ei. La sugestia lui A. Constant, Flora Tristan își scrise memoriile care apărură în 1838 sub titlul *Memoriile și peregrinările unei Paria*. La 10

1. Căsătorită Aline a avut un fiu, celebrul pictor Paul Gauguin.

septembrie 1838, fostul soț încercă s-o omoare, fără succes și a fost condamnat la 20 ani de muncă silnică. Flora Tristan publică în 1838 romanul *Mephis*, în 2 volume, o lucrare cu profund caracter social. Contactul cu Flora Tristan i-a insuflat lui A. Constant o serie de idei comuniste, dar nu a fost de acord cu toate teoriile prezentate.

Un alt prieten din copilărie avea să joace un rol important în existența lui A. Constant. Acesta a fost Alphonse Esquiros, parizian, și el discipol la Seminar, dar după terminarea acestuia s-a dedicat vieții laice, preocupându-se de literatură. Cunoscut după anul 1838, mai ales ca urmare a apariției cărții sale *Magicianul*, i-a propus lui A. Constant, de acuma apreciat ca desenator, să publice împreună o revistă artistică: *Femeile frumoase din Paris*. În revistă, A. Constant avea sarcina să deseneze capete fermecătoare de femei: actrițe, dansatoare, balerine și mondene. În casa doamnei Girardin, A. Constant a făcut cunoștință cu Honoré de Balzac, aflat în plină glorie.

Cedând în fața unei forțe invincibile, care vreme de doi ani îl îndrepta către Biserică, într-o seară a lunii iulie 1839, A. Constant apucă pe drumul care ducea către mânăstirea Benedictinilor din Solesmes, pentru a rămâne aici pentru totdeauna. Cauza tuturor nefericirilor care-l copleșiseră pe A. Constant ar părea la prima vedere a-și avea originea în faptul că nu se născuse într-o familie bogată sau într-o societate mai bine organizată. Natura îl predestinase pentru a fi un artist; educația făcuse din el un diacon fără vocație și un artist incomplet, ros de remușcări, cu conștiința turmentată, ce nu-și afla loc nici în lume și nici în biserică. Dar, o nouă decepție îl aștepta la sosirea la mânăstire: catolicismul pe care-l căuta pretutindeni, fugea mereu din fața sa. La Solesmes intră în conflict cu abatele mănăstirii și după un an de ședere, este nevoit să plece. În timpul ședерii la Solesmes, i-a apărut *Trandafirul din Mai* (1839) o culegere de cânturi, completată de vechi legende și colorată cu tot ce putuse oferi imaginația sa pioasă.

Mânăstirea din Solesmes dispunea de o frumoasă bibliotecă ce număra circa 20.000 volume, și care a constituit un refugiu pe timpul ședерii sale acolo. A părăsit mănăstirea, fără bani, fără îmbrăcăminte și fără schimburi, dar înarmat cu un certificat eliberat de către părintele abate prin care i se atesta credința și moralitatea.

Ajuns din Ubu la Paris în plină iarnă, îmbrăcat cu o sutană uzată, a beneficiat ca adăpost de un hambar prin care sufla vântul prin toate părțile, în tovărășia câinilor. I s-a oferit după scurt timp un post de pedagog prost plătit, având un șef care a început să-l

persecute din prima clipă. Tratat ca un veritabil prizonier, scrisorile îi erau interceptate, pachetele deschise și răscolite, camera percheziționată în lipsă și tot felul de șicanări degradante.

În tot acest timp, găsi răgazul necesar pentru a scrie *Biblia Libertății*, în care-și exprima indignarea împotriva unei societăți extrem de corupte. Întâmplarea îi scoate în cale pe Le Gallois, de profesie editor. Vorbindu-i despre cartea sa, acesta acceptă cu plăcere s-o tipărească. Intenția sa a fost repede desconspirată și clericii au încercat prin toate puterile să-l împiedice să-și ducă planul la îndeplinire. Arhiepiscopul de Paris a mers până acolo încât i-a oferit o mare sumă de bani numai să renunțe la proiectul său. I-a spus acestuia că nu are de vânzare proiectele sale. *Biblia Libertății* a văzut lumina tiparului la 13 februarie 1841 și autorul ei a fost arestat în decursul primelor zile ale lunii aprilie 1841. *Biblia Libertății* a fost sechestrată de procurorul regelui. A. Constant și editorul său Le Gallois au fost trimiși în fața Curții cu Juri pentru atac împotriva proprietății și moralei publice și religioase. Procesul a avut loc în ziua de 11 mai 1841, ședința fiind condusă de Grandet, consilier la Curtea Regală din Paris. Curtea l-a găsit vinovat și l-a condamnat pe A. Constant la opt luni de închisoare, iar pe Le Gallois la trei luni și pe ambii la 300 franci amendă. De reținut și remarcat că nu întreaga presă muncitoare și comunistă a fost unanimă în ceea ce privește apărarea autorului *Bibliei Libertății*. A. Constant pentru a se disculpa în fața prietenilor săi a publicat simultan două broșuri: *Adormirea Femeii* și *Doctrine religioase și sociale* în care explica și apăra *Biblia Libertății*. Întreaga presă a luat parte la scandalul ivit, împărțindu-se în două tabere: pro și contra. Această polemică nu a rămas fără urmări pe plan politic și a divizat partidul comunist în două fracțiuni distincte. În tot timpul anului 1842 au avut loc discuții violente între cele două tabere. A. Constant a fost nevoit să-și petreacă unsprezece luni la închisoarea Sainte-Pélagie, care nu mai există în prezent. Împotriva sa nu a fost precupețit nici un efort pentru a fi făcut muritor de foame și dezonorat. A încercat pe timpul detenției să-și găsească alinarea în cărți. Atunci a luat contact cu cărțile lui Swedenborg. A fost impresionat de imensa înțelepciune pe care o conțineau. Flora Tristan, reîntoarsă din Anglia în mai 1840, tocmai își publicase: *Plimbări la Londra* (1840) și auzind ce i se întâmplase prietenului său, prin intermediul doamnei Legrand, persoană foarte bogată și amică a sa, i-a trimis cu regularitate lui A. Constant mâncare. Flora Tristan se alipi din nou mișcării socialiste, luptând pentru idealurile acesteia.

Ieșind de la Sainte-Pélagie în aprilie 1842, abatele Constant,

neputându-se întreține de pe urma scrisului, s-a apucat de pictură și a efectuat admirabile picturi murale la Biserica Choisy le-Roi. În presbiterium acestei biserici își avea și locuința și acolo a început să scrie *Mama lui Dumnezeu*. Conduita abatelui Constant la Choisy-le-Roi a fost exemplară astfel încât s-a pus problema revenirii sale în sânul Bisericii. Cauza sa a fost ridicată în fața tribunalului arhiepiscopului de Paris, de monseniorul Affre, care îi era favorabil. Dar nu era posibil să oficieze la Paris după scandalul provocat de răsunătorul proces ce avusese loc și, mai ales, a condamnării suferite. Ca atare, a fost trimis în februarie 1843 la Evreux și, având o identitate nouă - se numea acum abatele Baucourt - i s-a acordat adăpost la seminarul din oraș. Succesul proaspătului abate Baucourt a fost considerabil, și ziarele vremii s-au ocupat de el. Preoții din dioceză, geloși pe abatele Baucourt și pe încrederea care i-o acordase episcopul, i-au cerut să predice unei mulțimi adunate în fața bisericii. Urcat pe un scaun, abatele își începu predica, dar mulțimea gălăgioasă își continua netulburată preocupările. Adunându-și forțele într-un suprem efort, sărmanul abate reuși în cele din urmă să stăpânească mulțimea care în cea mai deplină tăcere urmări discursul preotului. Dar succesul a fost de scurtă durată. Invidioși pe el, unii răuvoitori au cercetat trecutul abatelui Baucourt și nu fără surpriză au descoperit că era vorba de abatele A. Constant. Ziarele, veșnic în căutare de știri senzaționale, s-au grăbit să facă cunoscut publicului identitatea dintre cele două nume. A. Constant trimise presei o scrisoare prin care retrăgea tot ce scrisese în *Biblia Libertății*. Obligat să părăsească seminarul, abatele Constant nu a fost abandonat de episcopul de Evreux, care i-a oferit găzduire pe strada Saint-Louis, nr. 19 și un ajutor bănesc. Pentru a oferi o justificare ajutorului acordat, episcopul i-a cerut să picteze capela mănăstirii Providenței. În decembrie 1843 întreprinse o călătorie la Paris pentru a supraveghea tipărirea cărții *Mama lui Dumnezeu* cu sprijinul prietenului său Le Gallois. La 22 februarie 1844 abatele Constant părăsi Evreux și se reîntoarce la Paris. După absolvirea seminarului A. Constant a depus un efort considerabil pentru a-și perfecționa instrucția și a dobândi o bogată erudiție, frecventând diversele biblioteci la care a avut acces. În acestea a descoperit o serie de autori din Evul Mediu: Postel, Lulle, Corneille-Agrippa. Din cărțile acestora a obținut primele cunoștiințe de ocultism. La câtva timp după reîntoarcerea la Paris, a revăzut-o pe Flora Tristan, care, curajoasă și devotată, terminase de întreprins turul Franței pentru a pleda pentru Uniunea Muncitorilor. Flora îi încredințase un teanc de foi de hârtie, scrise indescifrabil, ce

conținea o lucrare care avea ca obiect emanciparea femeii. Dar moartea avea s-o găsească pe Flora Tristan la Lyon și cei doi nu se vor mai revedea niciodată. A. Constant a ezitat îndelung până să se hotărască să publice textul integral scris de Flora Tristan. Ca atare, editá primul manuscris sub titlul: *Emanciparea femeii* sau *Testamentul unei paria*. La aceasta contribuția sa, după o îndelungă ezitare, s-a redus la câteva reflexii și o prefață. Viața Florei Tristan a fost plină de mistere, dar pentru A. Constant nu a fost decât o femeie pentru care s-a devotat și o prietenă spirituală.

Către toamna anului 1844, A. Constant a primit o scrisoare de la doamna Legrand, fosta sa binefăcătoare, care îi cerea să vină la Guitrancourt (Seine-et-Oise), unde locuia, pentru a se ocupa de educația celor doi copii, un băiat și o fată. La o lună după ce se angajase în noua funcție, el a abandonat definitiv sutana. Avea vârsta de treizeci și cinci de ani și până atunci se dovedise a fi scrupulos în ceea ce privește îndatoririle sale față de Biserică. A rămas circa un an la doamna Legrand, după care a revenit la Paris, unde își publică cartea *Sărbătoarea – Dumnezeu* sau *Triumful păcii religioase* (1845). Lucrarea i-a fost inspirată lui A. Constant de Silvio Pellico, autorul cărții *Închisorile mele*. În această perioadă, A. Constant studia și citea cu ardoare tot ce era scris privitor la inegalitatea din societate și posibilitățile de a o face să dispară. Două mișcări i-au atras în mod deosebit atenția: Saint-Simonismul și Fourierismul. Neoferindu-i satisfacția căutată, a început să i frecventeze pe republicani, în cluburile cărora lua adesea cuvântul. Rodul meditațiilor din această perioadă a fost *Cartea lacrimilor* (1845) prima carte în care A. Constant studia ocultismul, făcând o abordare precisă a acestuia. Relațiile cu doamna Legrand cunosc o răceală din rațiuni financiare. Fiindu-i cerut un ajutor și A Constant nefiind în măsură să i-l acorde, între cei doi relațiile amicale au intrat într-un con de umbră. A. Constant a locuit un timp la Chantilly, apoi a revenit la Paris și și-a stabilit domiciliul pe Saint-Lazare, nr. 10, unde l-a cunoscut pe Cheveau, negustor de mărunțișuri. Acesta dispunea de o sală unde vorbea auditoriului dornic să-l asculte despre dogmele unei religii universale. Cu acest prilej l-a întâlnit pe Charles Fauvety și cei doi s-au decis să publice, începând cu luna octombrie 1845, o revistă periodică: *Adevărul în privința tuturor lucrurilor*, ce a avut o viață numai de patru luni. A. Constant, după reîntoarcerea sa de la Evreux mergea frecvent la Choisy-le-Roi, la domnișoara Eugenie C. care îndeplinea funcția de subdirectoare la Institutul Chandeau. Printre elevele acesteia se afla și o tânără fată, domnișoara Cadiot, în vârstă de 17 ani. Institutul

de la Choisy-le-Roi, condus de doamna Vve Chandeau era un pensionat de tinere fete, căutat pentru celebritatea profesorilor săi și frecventat de multe tinere englezoaice. Doamna Cadiot neputându-se ocupa de educația fiicei sale, a încredințat-o doamnei Chandeau; noua elevă a legat repede prietenie cu subdirectoarea de studii, Eugenie C. Când, duminica, cele două tinere ieșeau la plimbare, erau însoțite de A. Constant și petreceau împreună clipe agreabile. Între A. Constant și tânăra Cadiot s-a înfiripat o dragoste puternică reciprocă. După terminarea studiilor, în luna iunie 1846, ea a venit în vizită la A. Constant și a rămas în mica cameră pe care acesta o ocupa pe str. Școalei. Amenințat de părinții fetei pentru corupție de minore, avu loc efectuarea ceremoniei civile la 13 iulie 1846. Trei luni mai târziu, la 29 septembrie, avea să se nască fiul abandonat ce nu va purta niciodată numele tatălui său. Tânărul cuplu a îndurat zile grele, părinții fetei refuzând să le acorde cel mai mic sprijin.

Vreme de șapte ani, A. Constant nu se ocupă nici de copil și nici de mama sa, perioadă după care urmă despărțirea. În acest timp el colabora cu articole la publicația ce apărea duminica, *Democrația pacifică*. I-a apărut culegerea de legende evanghelice, *Ultima încarnare* și *Doliul Poloniei*, un vibrant apel la războiul social. A. Constant se zbătea în cea mai cumplită sărăcie. I se înscenează un proces care a debutat la 3 februarie 1847, fiind acuzat, printre altele, de tulburarea ordinei publice, incitarea la ură între diversele clase sociale și sfidarea guvernării regelui. Procesul se termină cu condamnarea sa la un an închisoare și 1000 franci amendă. Este din noi închis la Sainte-Pélagic. În timpul detenției își găsește un sprijin solid în soția sa. În urma demersurilor soției sale la autorități, prin care aceasta se plângea că atât ea cât și copilul său au rămas fără mijloace de întreținere, A. Constant face doar șase luni de închisoare și este eliberat în august 1847. Soția sa naște în septembrie 1847 o fetiță, căreia îi dă numele de Maria. Aceasta va muri la vârsta de doar șapte ani, în 1854, spre marea disperare a lui A. Constant care își adora copila. Aceasta a fost probabil una din cauzele care a condus la răcirea relațiilor cu soția sa.

Suntem la începutul anului 1848. Efervescența socialistă atinsese cel mai înalt grad. Ideile democratice pătrunseseră în toate spiritele și discursuri violente erau pronunțate la adresa guvernării. A. Constant nu a rămas în afara frământărilor ce cuprinseseră toate păturile sociale. Se știe ce a urmat: abdicarea regelui Ludovic-Filip și instalarea guvernului provizoriu. La 10 martie, A Constant a lansat două cântece revoluționare pe care le compusese: *Marseilleza*

poporului și *Domnia poporului* care au fost reproduse imediat în *Tribuna Poporului*, ziar pe care îl scria aproape singur în întregime. Încă de la apariția numelui său în ziar, a fost obiectul unor simpatii arzătoare, dar și a unor numeroase injurii, bineînțeles anonime. A. Constant nu a răspuns niciodată la injurii, cât privește la simpatii le-a primit cu o deosebită plăcere. În nr. 3 al *Tribunei Poporului*, își expuse principiile sociale și tendințele politice, care se pot rezuma în cuvintele: „Război nedreptății și pace oamenilor". Împreună cu vechii săi prieteni Le Gaelois și A. Esquiros a înființat un club: „Clubul Muntelui", format, mai ales, din muncitori. Aici erau discutate problemele cele mai importante legate de socialismul radical. Creându-și propriul jurnal și club, A. Constant urmărea în mod arzător să reprezinte poporul în Adunarea Națională. Dar tentativa sa nu a avut nici un succes. Doar A. Esquiros a fost ales la 13 mai 1849 ca reprezentant al poporului. Începând din acest moment, prietenia care îi unea pe cei doi se rupse și Constant nu-l mai frecventează pe Esquiros.

A urmat o perioadă agitată, frământată de evenimente politice. Ziua de 23 iunie trebuia să-i fie fatală lui A. Constant. În urma unei încăierări ce avusese loc pe strada Saint-Martin, colț cu strada Arcis s-au tras focuri de armă și fiind confundat cu un negustor cu care semăna, acesta a fost ucis în locul său. A doua zi este rănit mortal vechiul său prieten și protector episcopul de Paris, monseniorul Affre. Ultima lucrare a lui A. Constant asupra socialismului a apărut în luna iulie 1848, fiind intitulată: *Testamentul libertății*.

Sfârșitul anului 1848 a fost pentru A. Constant foarte fericit. Soția sa îl adora și s-a lansat în lumea pariziană, scriind la publicațiile *Ținta mare* și *Monitorul de Seară* foiletoane literare, în vreme ce soțul ei se ocupa de pictură și de restaurarea vechilor obiecte de artă și cărți rare. Veniturile le ofereau o viață îndestulată. A. Constant a primit din partea administrației Artelor Frumoase două comenzi de tablouri destinate unor biserici. A. Constant în urma comenzii primite din partea abatelui Montruge scrise *Dicționarul literaturii creștine*, lucrare ce a apărut în 1851. Dar perioada de bunăstare încetă curând și A. Constant începu să cunoască zile mai puțin favorabile. Soția sa, care poza goală pentru un pictor, îl părăsește. Pentru a se sustrage disperării care-l cuprinse se cufundă în muncă. Începe să scrie *Dogma și ritualurile magiei înalte*. În acest moment A. Constant traduce în ebraică – limbă pe care o cunoștea foarte bine – cele două prenume ale sale și obține numele care-l va face celebru: Eliphas Lévi.

În primăvara anului 1854, Eliphas Lévi se hotărăște să

călătorească pentru a-și reprima angoasa care-l copleșise. Se decise să-și dedice restul zilelor studiului ocultismului. El a ajuns la Londra în luna mai. Domnișoara Eugenie C., ce, între timp, devenise soția sa, se afla la Londra de câțiva ani buni unde își creștea cu greu copilul avut cu A. Constant. Când A. Constant s-a despărțit de soția sa, Marie Noemi Cadiot, Eliphas Lévi i-a scris Eugeniei C. și i-a cerut iertare pentru comportarea sa din trecut.

Eliphas Lévi primise o inițiere intelectuală prin studiul unui mare număr de cărți și, mai ales, prin indicațiile date de Wronski, un savant polonez (1778–1853) inițiat în Științele Oculte, care imaginase și construise un prognometru, mașină ce servea la cunoașterea viitorului. În cartea sa *Dogme* (1861), Eliphas Lévi povestește detaliat cum manifestările fizice din invizibil i s-au prezentat pentru prima oară. Până atunci refuzase mereu să facă experiențe de magie, dar o doamnă din înalta societate londoneză l-a convins să încerce o serie de evocări. Experiențele cu Clavicula au avut loc între 20 și 26 iulie 1854. Prima evocație a fost cea a spiritelor lui Joannes și Jehosua și cea de-a doua a lui Apollonius din Thyana.

Aceste evocări sunt descrise amănunțit în lucrarea noastră: *Magia neagră*. În cursul lunii august 1854, s-a reîntors la Paris și a locuit o vreme în cartierul Paissonniere, colț cu strada Lafayette, într-un atelier de pictor ce aparținea prietenului său Desbarroles. Eugenia C., rămasă fără mijloace de trai, a rămas la Londra cu fiul său și a cerut instanței separarea de corp.

În această perioadă, cam în toamna lui 1854, Eliphas Lévi era instalat la primul etaj al unei case situate la nr. 120 pe bulevardul Montparnasse, într-o modestă cameră de student. Își câștiga existența de pe urma tablourilor comandate pentru capela N. D. de Compassion, situată la nr. 91 Bulevardul Montparnasse, în prezent demolată. În 1855, în colaborare cu Ch. Fauvety și Ch. Lemonnier a înființat *Revista Filosofică și Religioasă* ce a continuat să apară vreme de trei ani. Eliphas Lévi a scris numeroase articole privitor la kabbală și mai multe poezii, asigurându-și astfel mijloacele de trai. A început să publice *Dogma și ritualurile înaltei magii*. Reputația sa a început să sporească, iar erudiția sa de ocultist era tot mai remarcată. În jurul său se adună o serie de figuri proeminente ale filosofiei transcendentale. Abandonând pentru un scurt interval speculațiile filosofice, Eliphas Lévi se ocupă cu scrierea de cântece, pe care le semna cu pseudonimul Caligula. De pe urma unor versuri adresate lui Napoleon al III-lea, își va petrece o scurtă perioadă de timp în închisoare, apoi împăratul îl va ierta și va fi pus în libertate.

La începutul anului 1856, editorul Guirandet terminase de tipărit *Dogma și ritualurile înaltei magii*, lucrare devenită clasică pentru studiul științelor hermetice.

Eliphas Lévi era un adversar declarat al experiențelor de magie, lucru pe care îl împărtășea și discipolilor săi, recomandându-le să se ocupe doar de partea speculativă (teoretică) a filosofiei oculte. Din bulevardul Montparnasse, nr. 120, unde a locuit vreme de circa trei ani, Eliphas Lévi s-a mutat la Chateau du Maine, în iunie 1857. Dispunând de resurse materiale mai bune, și-a permis o locuință mai confortabilă. O cameră însorită și spațioasă i-a servit ca adăpost vreme de șapte ani. O mobilă de stejar îi constituia decorul. În luna iulie 1857, la Paris nu se mai vorbea decât despre experiențele efectuate de mediumul Daniel Douglas Home. Între acesta și Eliphas Lévi s-a născut o mare antipatie, Eliphas Lévi fiind un adversar al spiritismului. Are loc un duel literar cu Henry de Pene, publicist, care-l denigrase pe Eliphas Lévi. În 1857 apare la același editor *Istoria magiei*. În toți acești ani își câștigă existența dând lecții de magie, kaballă și ocultism. Leagă prietenii cu o serie de personalități, precum Henri Delaage, Luc Desages, Paul Auguez, cartomancianul Edmond, radiestezistul Mabille, magnetizorul Cahagnet și Fernand Rozier cu care va efectua o serie de experiențe alchimice.

Între anii 1853 și 1861, Eliphas Lévi a elaborat capodoperele: *Dogma și Ritualurile înaltei magii*, *Istoria Magiei* și *Cheile Marilor Mistere*, cărți unice în istoria ezoterismului occidental. Publicarea acestor cărți acoperă perioada cea mai liniștită din existența sa. Fără reclamă, notorietatea i-a venit din partea celor dornici de a se instrui; tot mai mulți oameni i-au solicitat împărtășirea cunoștințelor sale și sfatul. Activitatea sa intelectuală a sporit tot mai mult. Cercul său de prieteni se compunea dintr-o pleiadă de spirite generoase și îndrăznețe cu care se întâlnea de două ori pe săptămână în casa soților Fauvety ce locuiau la nr. 13, strada Michodiere. Eliphas Lévi a studiat amănunțit chiromancia, mai puțin astrologia rezumându-se la cercetarea acesteia doar sub aspectul ce avea legătură cu Kabbala. La solicitarea prietenilor săi Ch. Fauvely și Chaubet, ce aparțineau Marelui Orient, Eliphas Lévi a devenit mason la 14 martie 1861, în cadrul Lojii „Rose du parfait Lisence", al cărei venerabil era Caubet. Ceremonia de primire a avut loc în prezența unui număr considerabil de frați. În discursul de primire a încercat, fără succes însă, să demonstreze coreligionarilor săi, că simbolismul masonic era împrumutat din Kabbala, dar spusele sale nu au trezit nici un ecou. Între timp, Eugenie C. și fiul său au revenit la Paris. Eliphas

Lévi a vrut să se ocupe de copilul său, dar o neînțelegere din cauza banilor a intervenit între cei doi și nu s-au mai văzut până la moartea Maestrului.

Eliphas Lévi lucra mult și primea scrisori din toată Europa ca și din alte părți ale lumii. El iniția în ocultism oameni eruditi ce aparțineau celei mai înalte aristocrații. Printre primii săi elevi, s-au numărat și frații Branicki, mari seniori ce erau coborâtori dintr-o ilustră familie poloneză. Cei doi frați Branicki, Alexandru și Constantin, dispuneau la proprietățile lor de o vastă bibliotecă și de un laborator la castelul din Beauregard unde Eliphas Lévi și Alexandru Branicki au efectuat o serie de experiențe de alchimie.

Cel de al doilea voiaj al lui Eliphas Lévi la Londra a avut loc în mai 1861, maestrul fiind însoțit de contele Branicki. Acesta îl cunoștea mai demult pe lordul Lytton, care venise să-l vadă în 1856 fiind însoțit de mediumul Home. Eliphas Lévi i-a oferit autorului lui *Zanoni*, câte un exemplar din cele trei lucrări apărute, însoțite de o dedicație amicală. Se pare (A. E. Waite) că Eliphas Lévi ar fi efectuat, însoțit fiind de lordul Lytton o vizită în Pantheonul din Londra, care, la vremea respectivă, era un bazar situat pe Regent Street. Romanul magic scris de lordul Lytton *O poveste stranie*, apărut în 1862, avea la bază experiența și discuțiile ce avuseseră loc între cei doi.

Lytton era la vremea respectivă, una dintre figurile cele mai simpatice din Anglia și un cunoscut maestru în ocultism. El deținea în persoana sa ceva din magii de altă dată. Se născuse la 25 mai 1803 la Londra, fiind cel de al treilea fiu al generalului William Bulwer, descendent dintr-o veche familie din Norfolk. Eduard Bulwer Lytton cunoștea limbile latină, greacă, franceză, germană și italiană și din 1833 a început să studieze ocultismul. A scris o serie de romane în care magia ocupa locul central și în 1842 *Zanoni* considerat o capodoperă a genului și a devenit, în 1864, maître Patron al Societății Rosi Cruciene britanice. A murit la 18 ianuarie 1873 la Torquay și a fost înmormântat în capela de la Saint-Edmunds din Londra.

După reîntoarcerea de la Londra, Eliphas Lévi a luat parte cu regularitate la ținutele masonice de pe strada Cadet. La 21 mai 1861, obține gradul de Maestru. Din cauza unui conflict cu un frate mason, Ganeval, care îi făcuse unele observații privitor la cele spuse într-un discurs, Eliphas Lévi, plin de orgoliu, se retrage din Lojă, fiind apoi suprimat dintre membrii activi ai acesteia. În cursul lunii decembrie 1861, Maestrul a primit în câteva rânduri vizita lui Kenneth Mackenzie, venit special de la Londra, membru al Societății Rosi-Cruciene din Anglia.

Printre inteligențele de elită care vreme de ani de zile au urmat cursurile ținute de Eliphas Lévi s-a numărat și baronul Spedalieri. Cunoscător al hermetismului, Spedalieri era membru al unei societăți Martiniste din Neapole și se stabilise în Franța la vârsta de treizeci de ani. Dispunea de o bibliotecă remarcabilă. Corespondența dintre Eliphas Lévi și baronul Spedalieri a început la 24 octombrie 1861 și a durat până la 14 februarie 1874. Scrisorile pot alcătui un adevărat curs de kabbala. La acea dată Eliphas Lévi avea doisprezece discipoli.

Eliphas Lévi ducea o viață simplă, hrănindu-se ușor, lua mesele cu regularitate și avea grijă de sănătatea sa, preferând remedii naturale și populare pentru a combate simptomatic primele manifestări ale bolii. La 22 martie 1862 a pierdut pe unul dintre cei mai buni prieteni ai săi, pe francmasonul Ragon. S-a pus problema efectuării unei expediții științifice în Egipt urmând ca săpăturile să fie făcute sub directa conducere a Maestrului. Dar lucrurile au rămas în stadiu de proiect. Către toamna aceluiași an, Eliphas Lévi s-a îmbolnăvit de o urticarie însoțită de febră și dureri reumatismale, și în cele din urmă s-a constatat că era vorba de variolă.

Zilele maestrului se scurgeau încărcate de o intensă activitate. Diminețile, până la prânz primea numeroși vizitatori, al căror număr sporea de la o zi la alta, mai ales magicieni practicanți care veneau să-i ceară diverse sfaturi. După amiezele colinda anticarii și buchiniștii în căutare de lucruri rare și antichități. La 29 august 1862 îi apare primul volum dintr-o suită destinată expunerii filosofiei oculte: *Fabule și simboluri* (1862). Jumătate din cheltuielile necesare editării au fost suportate de baronul Spedalieri. Eliphas Lévi frecventa diverse cercuri, inclusiv de spiritiști, pentru a se documenta.

În primăvara lui 1863, Eliphas Lévi a fost ținta atacurilor lui Gougenot des Mousseaux, adversar al tuturor manifestărilor psihice. Familia Branicki a fost decimată de războiul polono-rus și pierderea lui Constantin Branicki a constituit o grea suferință pentru Eliphas Lévi. Începutul anului 1864 nu a fost prea favorabil lui Eliphas Lévi. Dornic să-și amenajeze o locuință cât mai confortabilă la un preț modest, în conformitate cu mijloacele materiale de care dispunea, Eliphas Lévi se mută mai întâi, în luna aprilie, la nr. 102 pe bulevardul Montparnasse iar la 15 mai se stabilește pe strada Sèvres, la nr. 155, ultima sa locuință, în fundul unei curți înconjurate de ziduri scunde, la etajul doi, de unde putea avea o panoramă admirabilă asupra grădinilor înconjurătoare. Locuința se compunea din trei camere și o bucătărie, pe care Maestrul o transformase

într-un adevărat muzeu. Vechi tapițerii, obiecte de artă rare și o mobilă din stejar vechi sculptat recondiționată de el, constituia un interior plăcut și odihnitor. Întreg anul 1864 a fost consacrat punerii la punct a *Științei Spiritelor*. Dispunem de cea mai mare parte a manuscriselor Maestrului. Ștersăturile sunt puține; ideile sunt exprimate cu claritate și precizie, abundența cuvintelor redă profunzimea gândurilor. Învățămintele sunt inepuizabile și o iluminare interioară se coboară printre rândurile scrise, asupra cititorului, îmbrăcându-l într-o haină protectoare. Eliphas Lévi și-a format lanțul magic cu o mare știință și o mare forță de atracție.

Aprofundând teoria luminii astrale, Eliphas Lévi a fost un magnetizor de prima mână. Magia practică și fenomenologia nu au constituit niciodată o atracție pentru el. A fost un terapeut eminent și în literatură sunt menționate numeroase cazuri de maladii cvasi-miraculos tratate de Maestru. Rezultă limpede că Eliphas Lévi era un adept convins și mai cu seamă practicant al magnetismului, lucru puțin reliefat în scrierile despre el până acum. Este menționat pentru prima oară (pagina 233, Paul Chacornac: *Eliphas Lévi*, Paris, 1926) fenomenul de reîntoarcere către magnetizor a maladiilor tratate. Acest lucru l-am putut constata și noi la unii vindecători care s-au îmbolnăvit de maladiile bolnavilor tratați. Este vorba de fapt de un fenomen de reflectare existent în magie. În toamna anului 1864, Eliphas Lévi a făcut o călătorie la Marsilia pentru a-i întâlni pe unii prieteni, printre care și familia baronului Spedalieri. Tratând-o pe baroană, a contractat de la aceasta durerea ce o chinuia având destule neplăceri până la reîntoarcerea sa la Paris.

Zilele lui Eliphas Lévi se scurgeau liniștite și calme, părând cufundat într-o pace profundă. Totuși Eliphas Lévi avea în inimă o rană profundă: amintirea fostei sale soții, Noëmi Cadiot. Niciodată gândurile la cea plecată nu l-au părăsit. Urmele acestei amintiri tenace și profunde se regăsesc mereu în operele sale. El a fost inițiatorul demersurilor soției sale în artă, filosofie și literatură. Ea era opera sa. El o iubea dublu. În cele din urmă, Eliphas Lévi își recăpătă calmul pe care-l dorea cu atâta ardoare, de pe urma studiilor sale. Își redusese la minimum cheltuielile personale și nu se preocupa de ziua de mâine. Îi iubea pe toți, mai ales pe copiii mici și toată lumea din cartier îl cunoștea, denumindu-l „artistul". Anticarii constituiau scopul celor mai multe dintre plimbările sale; la ei descoperea bibelouri rare, medalii și jocuri de Tarot vechi. De foarte mulți ani deprinsese arta de-a face să vorbească cărțile de Tarot. Adesea câteva cărți etalate pe masă, în fața sa, îi serveau ca temă pentru cele mai neașteptate improvizații. Repeta deseori că

dacă ar fi închis singur într-o celulă, lipsit de cărți, un joc de Tarot i-ar fi fost suficient pentru a ține locul unei biblioteci și ar fi fost în măsură să compună cărți care ar fi pus pe gânduri pe savanți și ar fi derutat pe filosofi. Recunoștea necesitatea existenței unei mari intuiții pentru a utiliza Tarotul și a se servi de acesta.

În septembrie 1865 o gravă epidemie de holeră s-a abătut asupra orașului Marsilia. Aceasta a fost prilejul pentru Eliphas Lévi de a-și exprima opiniile sale asupra bolii în scrisorile pe care i le-a trimis baronului Spedalieri. Când frații Dovenport au venit la Paris, Eliphas Lévi a asistat într-o seară la castelul din Gennevilliers la o ședință de spiritism. Avea să se exprime „că erau niște jongleuri de excepție".

Înaintând în vârstă, Maestrul se plângea adesea de violente dureri nevralgice de cap care-l făceau să sufere cumplit. Eliphas Lévi își petrecu anii 1869 și 1870 în meditații profunde, într-o perioadă de pacificare interioară și de asceză, timp în care își scrise ultimele sale lucrări: „*Înalta Știință a Iudaismului*", „*Ultimul cuvânt al științelor oculte*", „*Dialoguri*" și „*Aforisme*". O mulțime dintre discipolii săi îl vizitau zilnic pentru a lua lecții. Cărțile i se vindeau bine în ciuda tăcerii unora și a altora și primea scrisori din toate părțile lumii. Noul manuscris la care lucra se intitula: *Evanghelia Științei*. În toamna anului 1872 află, cu o totală indiferență, despre căsătoria fostei sale soții cu deputatul de Marsillia, Maurice Rouvier, care ulterior deveni ministrul Comerțului sub președinția lui Gambetta, 1881-1882.

Starea sănătății lui Eliphas Lévi continuă să fie precară, în ciuda îngrijirilor afectuoase cu care era înconjurat de amicii săi. Boala de inimă de care suferea îl rodea tot mai mult. Momentele de bună dispoziție erau folosite de Eliphas Lévi pentru a-și rezolva corespondența, pentru a primi vizitatorii sau spre a ține lecții unor cursanți. Boala bunului său prieten și discipol, baronul Spedalieri l-a impresionat profund. Anul 1874 a fost extrem de dificil: o bronșită gravă, sufocări și o febră care nu mai ceda, l-au epuizat total. Slăbise enorm și nopțile și le petrecea într-un fotoliu într-o stare de somnolență; picioarele i se umflaseră și un fel de elefantiasis i se declarase. Intelectul din fericire nu fusese afectat. Eliphas Lévi continua cu toate acestea să dea lecții și primea numeroase vizite. Are loc ruptura cu baronul Spedalieri care pleacă într-o lungă călătorie, și se întoarce în Franța abia după moartea lui Eliphas Lévi. Ultimele cărți la care lucrează sunt: *Cartea lui Abraham, evreul* și *Catehismul Păcii*, terminată în ianuarie 1875. Dar termenul fatidic al suferințelor sale se apropia. Anul 1875 sosise. În primele

luni, Eliphas Lévi bolnav, ieșea extrem de rar, iar începând din luna martie nu mai părăsea camera. O apăsare dureroasă îl împiedica să mai poată păși, o hidrofizie se declarase și cangrena începuse să-i cuprindă picioarele. Își petrecea ziua și noaptea în fotoliu, unde, de fapt, îl va ajunge și moartea. În preajma bolnavului, până în ultimul moment s-au aflat: dr. Wattelet, Ana Bornet, Eduard Adolf Pascal, fiul doamnei Legrand prietenă cu Flora Tristan și doamna Hutchinson. Ultimele zile din viața sa și le-a petrecut traducând în versuri *Biblia*. Pe data de 26 mai și-a făcut testamentul. În după-amiaza zilei de 29 mai a primit vizita doamnei Jobert. Aceasta și-a dat seama că Maestrul se află în pragul morții și a chemat la căpătâiul său un preot de la capela Iezuiților, aflată în strada Sevres, la nr. 33. În dimineața zilei de 31 mai, părintele Lejeune a avut o lungă conversație cu Eliphas Lévi și i-a acordat în final împărtășania. După plecarea preotului Lejeune, Eliphas Lévi a intrat în agonie; la orele 2 din noapte, marele kabbalist a fost eliberat de durerile acestei vieți. Serviciul religios a avut loc la biserica Saint-François-Xavier, bulevardul Invalizilor, la 2 iunie 1875, și înhumarea la cimitirul din Ivry. În 1881 corpul lui Eliphas Lévi a fost exhumat și așezat într-o groapă comună. În prezent nici o indicație nu arată locul mormântului său.

În concluzie putem spune despre Alphonse Louis Constant - Eliphas Lévi - că a fost un mare kabbalist, un inițiat intelectual, care a dobândit din cărți vaste cunoștințe oculte, pe care nu a întârziat să le transmită și altora. A citit enorm și a sintetizat cele citite, lăsând în urma sa o operă vastă, solidă, de pionerat în domeniul ocultismului. Teoretician și nu practician ca mulți alții, și-a câștigat, totuși, un loc de seamă, lucrările sale servind totuși practicanților în domeniul Magiei.

Elena Petrowna Blavatsky

Elena Petrowna Hahn s-a născut la 30 iulie 1831 la Ekaterinoslaw, iar după alți autori la 12 august 1831. Era fiica colonelului Peter Hahn și nepoata generalului-locotenent Alexis Hahn von Rottenstern, aparținând unei familii de origine meckenbergeză stabilită în Rusia. Mama sa, Elena Fadeeff, era fiica consilierului particular Andrei Fadeeff și a prințesei Elena Dolgoruki. Nașterea sa a stat sub semnul producerii unor multiple calamități. Cu prilejul botezului, patrafirul preotului ce oficia a luat foc rănindu-l grav, iar mai multor persoane care erau de față li s-a făcut rău, cuprinse de panică. După acest debut insolit, la vârsta de cinci ani, Elena Blavatsky îi îngrozea pe cei din jur, hipnotizându-și prietenii de joacă, unul dintre aceștia aruncându-se într-un râu, unde s-a înecat.

Viitoarea doamnă Blavatsky nu-și va uita niciodată originile sale nobile, în ciuda unei comportări neglijente și uneori chiar grosolane pe care o aborda. Încă din copilărie s-a comportat într-un mod insuportabil, manifestându-și deseori mânia, având crize violente la cea mai mică constrângere, ceea ce a împiedicat-o să capete o pregătire școlară serioasă, deși dispunea de o inteligență nativă ieșită din comun. La vârsta de 15 ani, ea a început să-și dezvolte capacitățile de clarvedere pe neașteptate, folosindu-le la descoperirea unor criminali pe care poliția se dovedise incapabilă să-i afle. S-a instalat în jurul ei o teamă generală, care a sfârșit prin intenția autorităților de a o arunca în închisoare pentru activitatea sa neobișnuită urmare a unor facultăți extraordinare ce le poseda. Din fericire, familia sa i-a venit în ajutor. Toate acestea în ciuda comportamentului său scandalos, căci la vârsta de 15 ani înjura atât de grosolan, încât ar fi șocat și un căruțaș, după cum va afirma prietenul său de mai târziu, colonelul Olcott. Acest obicei îl va păstra toată viața.

În speranța că o vor liniști, părinții săi, pe când avea 16 ani, au căsătorit-o cu generalul Nicephore Blavatsky aflat la o vârstă înaintată. Perechea a plecat în provincia Erevan, unde generalul ocupa funcția de viceguvernator. La prima ceartă cu soțul ei, Elena

și-a părăsit domiciliul conjugal. S-a vorbit că generalul ar fi murit la puțin timp după plecarea sa, dar credem că nu este așa și că el a mai trăit încă cel puțin cincisprezece ani, căci doamna Blavatsky a declarat că l-ar fi revăzut la Tiflis (Tibilisi) în 1863 și ar fi petrecut împreună câteva zile. Dar acest lucru prezintă mai puțină importanță.

În 1848 a debutat extraordinara-i viață plină de aventuri: a început să călătorească prin Asia Mică însoțită de prietena sa, contesa Kiseleff. Îmbarcată la Odesa cu destinația Constantinopole, ea ajunse în cele din urmă în Egipt. Aici a cunoscut un copt - unii spun că ar fi fost caldeean - numit Paulos Metamon, care i se prezenta drept magician, dar care părea a fi mai degrabă prestidigitator. După unele informații greu de verificat, acest Metamon era tatăl unui alt personaj care o vreme s-a aflat în fruntea unui „cerc exterior" al lui H. B. al L. (Hermetic Brotherhood of Luxor) o organizație despre care vom vorbi mai jos.

Acest personaj insolit i-a relevat existența unei cărți blestemate, primejdioase, pe care a învățat-o s-o consulte prin clarviziune. Originalul, s-ar fi aflat, după spusele magicianului, într-o mânăstire din Tibet. Cartea se numea *Stanțele lui Dzyan*. După magicianul copt, această carte conținea secrete provenind pe la alte planete și acoperea o istorie veche de sute de milioane de ani. Referitor la această carte, H.P. Lovecraft scrie: „Teosofii prevăd lucruri care îți îngheață sângele în vene de groază dacă ele nu sunt enunțate cu un optimism pe cât de dezarmant pe atât de optimist". Unii au căutat originea acestor versuri. Jacques van Herp consideră că ar fi găsit sursa acestora într-un obscur articol publicat în *Asiatic Review* pe care doamna Blavatsky nu a avut probabil niciodată ocazia să-l consulte.

Se poate spune cel puțin că doamna Blavatsky, a cărei imaginație a fost întotdeauna foarte vie, s-a înfierbântat citind povestiri fantastice ce relatau întâmplări imaginare foarte vechi. Dacă se dorește să se împingă ipoteza la maximum, ne-am putea imagina orice. În cazul clarviziunii există fapte excepționale. Un exemplu grăitor îl constituie Edgar Cayce care nu poate fi contestat. Cât privește faptul că doamna Blavatsky ar fi citit cu adevărat prin clarviziune o carte extraordinară, nu este un lucru cu totul imposibil. Mai târziu, ea a pretins că posedă sub forma unei cărți, aceste *Stanțe ale lui Dzyan*.

Părăsind Cairo, ea și-a continuat călătoria însoțită de acest personaj, cu care a mers în Grecia și apoi la Paris, unde a trăit din subsidiile acordate de tatăl său. O găsim la Londra în 1851, dând

lecții de pian pentru a se întreține. Prietenii săi pretind că a venit în acest oraș însoțită de tatăl său pentru a face studii muzicale; nu este însă adevărat, căci la acea vreme era certată cu întreaga sa familie și din acest motiv nu mai îndrăznea să se reîntoarcă în Rusia. La Londra a frecventat cercurile spiritiste, prilej cu care l-a cunoscut pe Douglas Home, mediumul lui Napoleon III-lea, și mediile revoluționare. Ea a legat o prietenie strânsă în special cu Mazzini și către anul 1856 s-a înscris în asociația carbonaristă „Tânăra Europă".

La Londra, doamna Blavatsky pretinde că ar fi întâlnit pe un oarecare Kant Houmi Lal Sing. Privitor la acest personaj au fost emise patru ipoteze:

1. Că el nu a existat niciodată, decât în imaginația doamnei Blavatsky;

2. Că nu a existat niciodată, ci era o proiecție a forțelor mentale provenind de la adepții ce trăiau în Asia;

3. Că era un hindus, agent al unei societăți secrete, care o manipula pe doamna Blavatsky pentru a o face instrumentul independenței Indiei (teză susținută de Jacques Lantier).

4. Că acest personaj era un agent de la Intelligence Service.

Această a patra teză este vehiculată de literatura sovietică care consideră că doamna Blavatsky a fost un instrument al imperialismului britanic.

Este demn de notat că la mai bine de un secol după aceste evenimente, după ce s-au scris mii de articole și sute de cărți, nu se cunoaște nimic în plus despre acest misterios personaj desemnat prin inițialele K.H. față de începutul evenimentelor. Totul se reduce la simple presupuneri și nu este exclus ca toate cele patru ipoteze expuse mai sus să fie false.

Oricine ar fi fost el, K.H. a început să-i scrie doamnei Blavatsky. O parte dintre scrisorile sale au fost publicate. Printre alte lucruri, el vorbește despre primejdia armelor bazate pe energia atomică și despre necesitatea păstrării anumitor secrete. Și toate acestea acum mai bine de o sută de ani! Se poate găsi un ecou al acestor scrisori în romanul SF al lui Louis Jacolliot *Mâncătorii de foc* în care se vorbește despre conversia totală a materiei în energie.

Aceste scrisori conțin referiri la o mulțime de alte lucruri. Pe măsură ce le primea, doamna Blavatsky, femeie incultă a cărei bibliotecă era esențialmente compusă din romane ieftine, populare cumpărate în gări, de la chioșcuri, a devenit deodată persoana cea mai bine informată a secolului al XIX-lea în ceea ce privește științele. Este suficient să citești cărțile scrise de ea precum *Doctrina*

secretă, *Isis dezvăluită*, *Simbolismul arhaic al religiilor*, pentru a constata că autoarea posedă o imensă cultură ce merge de la lingvistică (e prima care a studiat semantica sanscrită arhaică) și până la fizica nucleară, trecând prin toate cunoștințele epocii sale, a noastre și a altor câteva științe care nu sunt încă inventate.

S-a presupus că autorul ar fi putut fi secretarul ei, George Robert Stow Mead, un om foarte cultivat. Dar Mead nu a cunoscut-o pe doamna Blavatsky decât în 1889 și au rămas împreună doar ultimii trei ani din viața ei. În plus, acest fost student la Cambridge cunoștea foarte bine toate problemele referitoare la gnosticism, dar în schimb nu dispunea de o cultură universală care devansa vremea sa după cum rezultă din opera doamnei Blavatsky. Aceasta a pretins întotdeauna că informațiile sale proveneau din *Stanțele lui Dzyan* pe care ea inițial le consultase la distanță și pe care după aceea le primise din India. Nu se știe cum a învățat ea limba sanscrită: aceasta constituie un mister.

Revenim asupra uneia dintre lucrările de căpătâi ale doamnei Blavatski. Căpătând cetățenie americană, și-a publicat, în 1877, cea mai cunoscută carte: *Isis revelată*. Originea acestei cărți, scrisă într-un timp record, ridică și astăzi semne de întrebare, căci ea pretindea că a scris-o la dictarea unor maeștri nevăzuți și misterioși. „Când scriu la *Isis* mărturisește ea într-o scrisoare adresată familiei sale, totul e simplu... Când mi se spune să scriu, mă așez și încep. Scriu cu aceeași ușurință, indiferent de subiect: metafizică, psihologie, filosofie, religie, științe naturale sau orice altceva. De ce? Pentru că îmi dictează cineva care le știe pe toate... maestrul meu, câteodată alții, pe care i-am cunoscut cu ani în urmă, în călătoriile mele. Vă rog să nu credeți că mi-am pierdut mințile. Știți că am mai pomenit despre lucrurile acestea și vă spun cu toată sinceritatea: când scriu despre un subiect pe care-l cunosc mai puțin sau deloc, mă adresez LOR, iar unul dintre ei mă inspiră, adică mă lasă pur și simplu să copiez după manuscrise sau foi tipărite care-mi trec prin fața ochilor fără ca aceasta să mă facă să-mi pierd vreo clipă simțul realității". Poate că așa se explică de ce unii cititori avizați au recunoscut în *Isis revelată* citate din Montaigne sau din Milton și, mai ales, pasaje întregi din cărți ale orientaliștilor sau chiar articole din presă reproduse integral...[1]

În această perioadă este relatată o istorie fantastică despre care se cuvine să menționăm câteva rânduri: o ambasadă din Neapol a venit în 1851 la Londra, după unii autori, iar după alții în 1854. Doamna Blavatsky a pretins mult mai târziu că printre membrii

1. Aceasta este și cazul multora din lucrările noastre. P. Ș.

acestei ambasade, ea a recunoscut un personaj misterios, pe care, încă din copilărie, îl vedea în preajma sa și care îi venea întotdeauna în ajutor în momentele dificile. Acest protector, care nu era altcineva decât „Mahâtma" Morya, i-a dezvăluit rolul care îi era destinat. Consecința acestei întâlniri a fost efectuarea unei călătorii în India și Tibet, unde doamna Blavatsky ar fi petrecut trei ani, vreme în care „maeștrii" ar fi învățat-o știința ocultă și ar fi ajutat-o să-și dezvolte facultățile psihice. Aceasta este cel puțin versiunea pe care a dat-o contesa Wachtmeister, pentru această ședere care a fost urmată de un alt stagiu efectuat în Egipt. Nu poate fi vorba aici decât de o a doua călătorie pe care doamna Blavatsky a făcut-o în această ultimă țară și despre care vom reveni pe parcurs. Pe de altă parte, Sinnett a declarat „Doamna Blavatsky și-a încoronat cariera de 34 de ani de studii mistice printr-o retragere de șapte ani în singurătatea munților din Himalaya". Această retragere are loc cu puțin timp înainte de plecarea sa în America. Or, dacă a fost așa, doamna Blavatsky era în vârstă atunci de 42 de ani și ca atare trebuie să conchidem că ea și-a început „studiile mistice" încă de la naștere, dacă nu cu puțin timp mai înainte! Adevărul în privința acestei călătorii în Tibet pare să nu fie decât o pură invenție a doamnei Blavatsky și observăm că relatările făcute de ea diferitelor persoane sunt departe de a fi concludente. Ea a scris totuși despre o relație, despre care doamna Besant spune că are manuscrisul și că se poate proba că voiajul nu a putut fi avut loc la data arătată. Doamna Besant pretinde că relația nu a existat, iar doamna Blavatsky a scris-o sub dictarea unui Mahâtmâ, nefiind scrisul ei. De altfel s-a spus același lucru pentru o bună parte dintre lucrările sale, acesta fiind un mod comod de a se scuza de toate contradicțiile și incoerențele ce se întâlnesc la tot pasul. Orice ar fi, pare stabilit că doamna Blavatsky nu a mers niciodată în India mai înainte de 1878 și nici nu s-a pus până atunci problema existenței unor Mahâtmâs.

Către 1858, doamna Blavatsky s-a hotărât să se reîntoarcă în Rusia, la bătrânul său tată.

Provincialii din orășelul Pskov, unde locuia familia ei, urmăreau cu interes romanul de aventuri pe care-l trăia Elena în capitalele ale căror nume îi făceau să viseze: la Paris - demimondenă, purtând deshabille-uri și seducând burghezi bogați, apoi însoțind, ca actriță, o trupă de artiști ambulanți prin Polonia înzăpezită, în sfârșit, dansatoare din buric la Constantinopol.

Odată întoarsă la Pskov, și-a dezamăgit concetățenii lăsând în umbră o serie de aspecte ale peregrinărilor sale. În plus avea să-i

neliniștească pe cei din preajma sa, trezind în special groaza servitorilor, căci în locuința sa au început să aibă loc o serie de fenomene ieșite din comun: zgomote și lovituri ce veneau din pereții încăperilor sau dulapurilor și mobilelor din casă, iar lucrurile se mișcau singure, împinse de forțe nevăzute. În micul orășel s-a răspândit curând zvonul despre cele întâmplate, mergând vestea că Elena este vrăjitoare. Pusă în fața faptelor, aidoma ca și în copilărie, ea fu nevoită, în cele din urmă, să mărturisească că tot ce se întâmpla, avea loc prin voința ei. Localnicii, la început cu timiditate, și-au înfrânt sfiala și i-au solicitat să le prezică viitorul, iar ea a început să-i primească. În căsuța de țară, înconjurată de verdeață, totul era simplu, confortabil și cochet, podeaua galbenă ca lămâia lucea ca oglinda, pe mese și pe dulăpioare se aflau fețe de masă brodate, iar în vasul de porțelan albastru erau puse flori de câmp. Elena își primea oaspeții așezată pe un divan sub fereastra ce da în grădină. Lucrând la o broderie, ea le citea gândurile de cum îi pășeau pragul casei, și răspundea întrebărilor mai înainte ca ele să-i fie puse, pe scurt și-a atras curând faima de a fi o mare vrăjitoare.

În orășelul de provincie cu căsuțe ascunse printre copaci, ca acelea din tablourile pictorilor ambulanți, bârfa era în floare. Cum printre gurile rele erau mulți sceptici sau invidioși, au început să se spună tot felul de lucruri neplăcute despre Elena Blavatsky. Ea s-a împăcat cu tatăl său și au rămas împreună până în 1863, când a plecat în Caucaz, unde s-a întâlnit cu soțul ei. Puțin mai târziu o găsim în Italia unde fusese chemată de un ordin carbonarist; în 1866 l-a însoțit pe Garibaldi în expedițiile acestuia. A luptat la Viterbe și Mentana, unde a fost grav rănită și abandonată pe câmpul de luptă, fiind crezută moartă. Și-a revenit și și-a petrecut convalescența la Paris. Aici cade sub influența unui oarecare Victor Michal, magnetizor și spiritist, cunoscut și sub numele de Martial sau Marchal. Jurnalist și francmason, prieten cu Allan Kardec, acesta i-a dezvoltat facultățile mediumnice doamnei Blavatsky. În acea perioadă era și ea o adeptă a spiritismului, pretinzând că aparține școlii lui Kardec, de la care a reținut o serie de idei, printre care și cea privind reîncarnarea. Punem la îndoială sinceritatea de a fi adeptă a spiritismului a doamnei Blavatsky, în ciuda multiplelor afirmații din perioada anterioară fondării Societății Teosofice, deoarece ulterior ea a declarată că nu a fost niciodată spiritistă. Deci, se pune întrebarea când a mințit?

Oricare ar fi adevărul, este sigur că între 1870 și 1872, doamna Blavatsky a practicat profesia de medium la Cairo, unde l-a regăsit pe Metamon și împreună cu acesta și cu soții Culomb, hotelieri

francezi, au înființat primul club al miracolelor. Iată cum era anunțată această fundație: „O societate de spiritiști a fost înființată la Cairo (Egipt) sub conducerea doamnei Blavatsky, o rusoaică, asistată de mai mulți mediumi". Ședințele aveau loc de două ori pe săptămână, marți și vineri seara, fiind admiși să participe doar membrii ei. S-a propus sînființarea în paralel cu societatea a unui cabinet de lectură și a unei biblioteci de lucrări spiritiste și chiar a unui jurnal ce urma să aibă titlul *Revista spiritistă din Cairo* și care trebuia să apară între 1 și 15 ale fiecărei luni. Această întreprindere nu a avut succes, doamna Blavatsky fiind acuzată de fraudă, lucru care se va repeta mai târziu și în America. Cazul de fraudă este departe de a fi rar printre mediumii practicanți, căci atunci când sunt în imposibilitatea de a produce unele fenomene, recurg la fraudă; este și cazul arhicunoscut al lui Eusapia Paladino și Willie Schneider. Când s-a văzut demascată, a părăsit în grabă Cairo și a revenit la Paris, unde a încercat să trăiască alături de fratele său, dar neînțelegându-se a plecat imediat în America, unde a ajuns la 7 iulie 1873. Doamna Blavatsky a pretins că este ghidată de un spirit ce se numea John Kind. Fapt curios, acest nume se găsește invariabil menționat în mai toate manifestările unor falși mediumi demascați în aceeași epocă; menționăm pe frații Davenport (1864); soții Holmes (Filadefia, 1875), Fireman Paris (iunie 1875), Herne (Londra), C. E. Williams (Haga, 1878), Crookes (Katie King, 1873–1875). Fapt semnificativ în această privință este că doamna Blavatsky scria în 1875: „Am fost trimisă de la Paris în America pentru a verifica fenomenele, realitatea lor și a arăta decepția datorată neexistenței fenomenelor spiritiste". Trimisă de către cine? Mai târziu va scrie: de către „Mahatmas". Dar atunci nu se putea vorbi de aceștia, și de altfel la Paris a primit misiunea și nicidecum în India sau Tibet (aproape de „Mahatmas").

Pe de altă parte, se pare că, atunci când doamna Blavatsky a ajuns în America, ea a întrebat toate persoanele cu care a venit în contact dacă cunosc pe cineva cu numele de Olcott. Ea a sfârșit prin a-l întâlni pe acest Olcott la 14 octombrie 1874, la ferma unde aveau loc în acea vreme materializări de spirite și alte fenomene de acest fel.

Henry Steele Olcott se născuse la Orange (New York) în 1832, era fiul unor onorabili cultivatori. Fusese, mai întâi, inginer agronom, apoi, în timpul războiului de Secesiune, servise în poliția militară și acolo își câștigase titlul de colonel, de altfel ușor de obținut în Statele Unite. După terminarea războiului, s-a apucat de gazetărie, împărțindu-și timpul liber între lojile masonice și

societățile de spiritism. Colaborator la mai multe ziare, în special la *New York Sun* și *New York Graphic*, scria diverse articole asupra fenomenelor de la Chittenden și probabil în urma citirii acestor articole doamna Blavatsky a aflat despre existența lui și s-a hotărât să-l ia ca asociat.

Dar ce a determinat-o pe doamna Blavatsky să se pună în legătură cu Olcott care nu deținea în lumea spiritistă o situație specială? Ceea ce poate oferi cheia misterului, îndepărtând ipoteza unei comunicări venite din partea Mahatmas-ilor, este că Olcott îl cunoștea deja pe John King, pentru că în 1876 i-a scris despre acest pretins „spirit" lui William Stainton Moses, un englez ce practica spiritismul, cunoscut sub pseudonimul de M. A. Oxon: „A fost adesea la Londra și aici l-am întâlnit eu însumi în 1870". Această afirmație se găsește în corespondența pe care Stainton Moses a publicat-o el însuși mai târziu în jurnalul său (iulie 1802), și te întrebi dacă Olcott a căutat să-i înșele pe alții sau a jucat el însuși un rol de păcălit. Nu credem că a fost așa de naiv pe cât a dorit să pară și cum l-au considerat anchetatorii „Societății de Cercetări Pshice" din Londra în 1884, și nici că ar fi fost complet sugestionat de doamna Blavatsky precum alții, ca de exemplu Judge și Sinnett. De altfel, el însuși a declarat că nu este nici un „novice entuziast și nici un nătărău credul". Oricare ar fi situația, adevărul ajunge să iasă la lumină în ciuda tuturor frantasmagoriilor cu care e învăluit. Astfel, într-o scrisoare datată 1875, se poate citi: „Încercați să obțineți o întâlnire privată cu John King; este un inițiat și frivolitățile limbajului său și de acțiune ascund o afacere serioasă". Într-o altă scrisoare, Olcott face aluzie la relațiile sale personale cu John King, vorbind despre acesta într-un mod care te face să crezi că nu este vorba decât de o materializare, el spune totuși că însuși John King este membru al unei loji masonce (verbul este la timpul prezent), cum de altfel era și Olcott însuși, ca și corespondentul său reverendul Stainton Moses, ca și Victor Michal, primul magnetizor al doamnei Blavatsky. Ni se pare că John King putea foarte bine să ascundă o persoană aflată în viață, a cărei adevărată identitate trebuia să rămână necunoscută. Era, oare, aceasta cea care îi încredințase misiunea doamnei Blavatsky și care pregătise asocierea acesteia cu Olcott? Este foarte probabil și în acest caz, trebuie să admitem că această persoană misterioasă acționa în numele unui grup nu mai puțin misterios. Nu considerăm că vom fi în măsură să rezolvăm problema de a ști cine era John King; constatăm doar că într-un pasaj din *Old Diary Leaves*, în care se relatează despre un fenomen produs de doamna Blavatsky

în aprilie 1875 (era vorba de un desen obținut pe căi oculte pe o pagină de carnet, în care figura o bijuterie a Rosei-Cruce masonice). Olcott a făcut legătura numelui de John King cu cel al unui oarecare Henry de Morgan, ambele nume fiind scrise pe desenul menționat. De reținut e faptul că există o scrisoare a doamnei Blavatsky, datată februarie 1886, și adresată lui Soloviov, în care se plânge de un oarecare M. care ar fi trădat-o și ruinat-o spunând minciuni mediumului Howe care a discreditat-o vreme de zece ani. Se poate presupune că această inițială desemna o aceeași persoană și trebuie să conchidem că acest Henry de Morgan, dacă acesta este într-adevăr numele său, și-ar fi părăsit vechiul său agent către anii 1875 și 1876, adică în momentul când noul club al miracolelor stabilit la Filandelfia a suferit un eșec comparabil cu cel întâmplat la Cairo, fiind datorat, tot descoperirii multiplelor fraude ale doamnei Blavastky. După unii autori, în timpul ședерii la Filadelfia, doamna Blavatsky a fost recăsătorită cu unul dintre compatrioții săi, medium și el, mult mai tânăr decât ea, dar de care ea nu a întârziat să se despartă la New York după un proces care a durat trei ani.

La acea vreme, au încetat discuțiile cu privire la John King și se poate remarca o vizibilă schimbare de orientare la doamna Blavatsky, datorită întâlnirii cu un oarecare George H. Felt prezentat de un ziarist cu numele de Stevens. Acest Felt, care-și spunea profesor de matematică și egiptolog, era membru al unei societăți secrete cunoscută cu inițialele H.B. of L. (Hermetic Brother hood of Luxor (*Theosophist*, XI, XII, 1892). Or această societate, cu toate că jucase un rol important în producerea primelor fenomene spiritiste în America, era formal opusă teoriilor spiritiste, căci ea considera că aceste fenomene se datorează nu spiritelor morților, ci unor forțe determinate de oameni în viață. La 7 septembrie 1875, John King a fost înlocuit, de către doamna Blavatsky, cu un alt spirit ce purta numele egiptean Serapis și care trebuia să fie imediat redus la o entitate de „elemental". În momentul în care această schimbare a avut loc, mediumul Douglas Home, în cartea intitulată *Incidents in my Life*, a atacat-o public pe doamna Blavatsky, iar aceasta, care până atunci părea că nu se ocupă decât de spiritism, a declarat, evident supărată, că n-a fost niciodată și nu va fi niciodată un medium profesionist și că ea și-a consacrat întreaga viață studiului vechii kabbale, ocultismului și științelor oculte. (Scrisoarea din 25 iunie, 1876). Datorită lui Felt a fost primită, ca și Olcott, în H.B. of L.

„Aparțin unei Societăți mistice", spunea ea ceva mai târziu,

adăugând: „John King și cu mine suntem legați de foarte mult timp, mai înainte de a fi început să se materializeze la Londra." Fără îndoială acest spirit nu a încetat s-o protejeze încă din copilărie, rol care va reveni mai apoi lui Mahatma Morya.

Doamna Blavatsky și Olcott nu au rămas multă vreme membri ai lui H.B. of L. și au fost excluși cu puțină vreme înainte de plecarea din America. Cu timpul se va constata o opoziție între Societatea teosofică și H.B. of L. care era antireincarnațională. Faptul că H.B. of L. era constituită din două formații: secția exosterică și secția esoterică, a inspirat-o pe doamna Blavatsky să confere și societății teosofice o structură asemănătoare.

La 20 octombrie 1875 a fost înființată la New York o societate așa-zisă de investigații spiritiste al cărei președinte era Olcott, vicepreședinți Felt și dr. Seth Pancoast, iar secretar doamna Blavatsky. Printre membri am menționa pe William Q. Judge, Charles Sotheran, mare demnitar în masoneria americană și alții.

La două săptămâni după înființare, la 17 noiembrie 1875, societatea și-a schimbat denumirea în Societatea Teosofică, la propunerea trezorierului său, Henry J. Newton. Felt a dispărut pe neașteptate, abandonând o serie de documente în mâinile doamnei Blavatsky. El s-a retras din societate după constatarea făcută de judecătorul R.B. Westbrook că doamna Blavatsky, secondată de o oarecare doamnă Phillips, comiseseră fraude în fondurile societății.

Referitor la Societatea Teosofică, declarația de principii a acesteia, începea astfel: „Denumirea Societății Teosofice explică obiectivele sale și dorințele fondatorilor: ei caută să obțină cunoașterea naturii și atributele Puterii Supreme și a spiritelor cele mai elevate cu ajutorul procedeelor psihice. Cu alte cuvinte, ei speră că mergând în profunzime mult mai mult decât a făcut știința modernă și filosofii din antichitate, ei vor fi în măsură să dobândească pentru ei înșiși și pentru alți cercetători dovada existenței unui univers invizibil, a naturii locuitorilor lui, dacă există, a legilor care îi guvernează și relațiile cu genul uman". Toate cele de mai sus demonstrează că fondatorii nu cunoșteau, de fapt, teosofia, că definiția dată provenea din dicționarul american Webster, fiind concepută astfel: „Raportul presupus cu Dumnezeu și spiritele superioare și dobândirea unei științe supra-umane prin procedee fizice, operații tematice ale vechilor platonicieni sau procedeele chimice ale filosofilor germani".

Se impune o constatare: numele așa-zișilor ghizi spirituali care s-au perindat prin viața doamnei Blavatsky până în acest moment, John King, Serapis și Kashmiri Brother, nu făceau altceva decât să

evidențieze diferitele influențe care s-au succedat și exercitat asupra sa, alcătuind o lume fantasmagorică cu care se înconjura, demonstrând strânsele raporturi care au existat între Societatea Teosofică de la înființarea sa cu alte organizații, având caracter mai mult sau mai puțin secret.

În 1876, Olcott i-a scris lui Stainton Moses că este înscris regulamentar ca novice în Fraternitate și că se află de multă vreme în relații de corespondență cu șefii acesteia, care i-au scris unele lucruri pe care doamna Blavatsky nici nu bănuia că el le cunoaște. Despre ce Fratenitate era vorba? În orice caz nu era vorba de H.B. de L. și nici de Arya Samaj cu care abia în anul următor vor încheia o alianță. Cât privește faimoasa „Marea Lojă Albă" sau „Fraternitatea din Tibet" nu se putea încă pune problema. Doamna Blavatsky, plănuia să facă o călătorie în India cu susținerea financiară a unei bogate văduve, doamna Thompson. Rezultă cert că până atunci nu mai fusese în această țară. Dorea să studieze acolo, dovadă că nu era prea inițiată. Supusă atacurilor neîncetate din partea lui Dunglas Home, doamna Blavatsky s-a gândit să emigreze în Australia și să-și schimbe numele, dar a abandonat proiectul, iar în 1878 s-a naturalizat americană. S-a decis, în cele din urmă, să meargă în India, în ciuda opoziției lui Olcott, care, până la urmă, și-a părăsit familia pentru a o însoți.

Călătoria a durat luni de zile și a urmat drumul mătăsii, lăsând în urmă minaretele albastre ca peruzeaua din Samarkand și Buhara, și străbătând deșerturile Asiei Centrale. Este de imaginat cât de obositoare a fost. Se întâmpla adesea ca proviziile să fie pe sfârșite, iar drumeții să fie nevoiți să se culce flămânzi, după ore și ore de mers prin munți.

Elena a poposit un timp la Benares, unde a fost uluită de complexitatea și de durata ceremoniilor nupțiale la care asistă. Mai târziu, se opri peste noapte împreună cu însoțitorii săi la Jubbulpore, pe malul unui lac. În fața lor se întindea o insulă acoperită cu trestii, care se oglindeau în apă. Ghidul care îi călăuzea de circa două săptămâni, prin jungla deasă ca peria, le promise atunci că vor fi martorii unui concert: „Pe seară, spuse el, veți fi martorii unui fenomen natural extraordinar, care nu poate fi întâlnit decât aici".

După ce ultimele raze ale soarelui dispăruseră la orizont, asupra peisajului se lasă un văl întunecat care estompa toate contururile. După cină, călătorii, lungiți în ierburile înalte și bine înfășurați în pături, așteptară evenimentul făgăduit. Pe la ora zece, lumina argintie a lunii pline relevă conturul alburiu al insulei. Deodată se iscă o adiere de vânt, iar trestiile scoaseră sunete ușoare și

meladioase, ca o orchestră atunci când își acordează instrumentele. Apoi răsună un fel de melopee primitivă, când veselă, când funebră și tristă „Muzica aceasta, le explică ghidul, se datorează miilor de găuri pe care le fac, în trestii, cărăbușii, săpându-și cuiburile. Când bate vântul, fiecare gaură emite câte o notă. Li se spune «harpa zeilor»".

Elena Blavatsky și-a continuat călătoria sa în India, deghizată în pelerin cerșetor. A fost surprinsă de frigul pătrunzător care domnea în Tibet. Pierdută în ceață, poteca pe care apucase i se păru impregnată de o atmosferă misterioasă care o încurajă să meargă mai departe. După ce trecu de creastă, descoperi, în sfârșit, la capătul unui platou pustiu mica sihăstrie a maestrului pe care-l căuta. Acesta se numea Karma Lumpo, iar adăpostul era săpat direct în stâncă și împrejmuit cu un zid scund din pietre. Pe când se apropia, perdeaua din piele de yak se ridică, iar în prag apăru un bărbat scheletic, cu părul zbârlit. „Știam că vei sosi azi, înainte de apusul soarelui", spuse el. O conduse până la o altă peșteră, aflată la câteva sute de metri distanță de a lui, lăsând-o să se odihnească. Acolo avea să locuiască singură până la plecare.

A doua zi, pustnicul o invită pe Elena în chilia lui. Fundul peșterii era ocupat de un altar rudimentar, pe care se aflau figurine votive și câteva opaițe. Karma Lumpo era unul dintre cei mai înțelepți filosofi tibetani. Cunoștea budismul și tradițiile sale esoterice până-n cele mai subtile aspecte, întrucât le studiase mai mult de 18 ani la Lhassa, în palatul lui Dalai-Lama.

„Celui care a renunțat la tot ce înseamnă bunuri și plăceri lumești nu-i trebuie mai mult de atât, spunea el. Dacă sunt în stare să rămân în acest loc până la sfârșitul zilelor mele fără să fiu ispitit să mă întorc în timp, înseamnă că am atins țelul spiritual pe care mi l-am propus acum 50 de ani". Dorind să încerce și ea experiența unei vieți contemplative, Elena îl rugă pe Karma s-o povățuiască ce să facă. „N-am cum să te învăț, răspunse el, pentru că eu nu sunt nimic. De altfel, cunoașterea nu se dobândește prin studiu, care este mai degrabă un obstacol în calea ei. Tot ceea ce crezi că știi este zadarnic. E mai bine să-ți asculți inima decât să recurgi la paleative dogmatice. Soluția nu se află în afara ta, ci în tine". Contrariată de acest răspuns, se vede că Elena a găsit niște argumente convingătoare, care l-au făcut pe Karma Lumpo s-o accepte ca discipol. Așa a început inițierea ei în budismul tantric.

În timpul acestor luni de izolare, tânăra discipolă a dobândit o seamă de cunoștințe pe care le va valorifica mai târziu. În afară de studierea limbii și a budismului tibetan, citea împreună cu maestrul

ei viața marilor mistici, Marpa, Naropa și Milarepa, scrisă pe frunze uscate de palmier. Îndrumată de el, Elena a progresat rapid în domeniul acesta și a constatat că reușea să atingă stări tot mai elevate ale conșiinței. La sfârșitul lui august, când zăpada se așternu, blocând toate căile de acces spre platou, cei doi pustnici se retraseră într-o meditație profundă. Elena nu ieșea din grota ei decât pentru a lua masa împreună cu Karma și pentru a-i asculta sfaturile. Într-o seară, l-a descoperit așezat în zăpadă; avea pe el doar un șort de bumbac.

Nemișcat, privind în gol, bătrânul pustnic părea total insensibil la frig și la vântul tăios care șuiera pe platou...

După multe luni de singurătate, Elena porni iar la drum. Începuse deja să mediteze asupra elementelor care aveau să-i materializeze teoriile: culorile și parfumul Indiei, frigul și lumina din munții Tibetului, perioada inițierii ei în tovărășia înțelepților care dezlegaseră taina vieții eterne. Împreună cu colonelul Olcott s-au instalat mai întâi la Bombay, apoi, în 1882, la Adyar, în apropiere de Madras, unde a fost stabilit sediul central al Societății Teosofice. Acolo a fost înființată o secție esoterică și fenomenele paranormale au început să se manifeste într-un mod neașteptat: lovituri produse după voință, clinchetul unor clopoței invizibili, aporturi, materializări de tot felul de obiecte și, mai ales, apariții de scrisori transmise pe cale astrală. Este vorba de fenomene trucate pe care doamna Blavatsky era meșteră în a le produce, așa cum o dovedise la Cairo, Londra și Filadelfia. În această vreme au intrat în scenă Mahatmas-ii tibetani cărora de acuma înainte le vor fi atribuite producerea fenomenelor, în primul rând faimosului Koot Hoomi Lal Singh, noul maestru al doamnei Blavatsky. Koot Hoomi era de origine tibetană, în schimb Lal Singh era cu siguranță hindus.

Mahatmaș-ii sau Maeștrii Înțelepciunii sunt membrii ce dețin cel mai înalt grad al Marii Loji Albe, adică ai ierarhiei oculte, care, după concepția teosofilor, guvernează în secret lumea. La început, s-a admis că erau subordonați unui șef suprem unic (Elena Blavatsky: *Budismul esoteric*). În prezent, se pare că există un număr de șapte șefi care reprezintă cele șapte centre ale Omului Ceresc, al căror creier și inimă sunt constituite respectiv din Manu și Bodhi-Satwa care ghidează fiecare rasă umană (C.W. Leadbeater: *Ocultismul în natură*, 1886). Mahatmasii nu au existat decât în imaginația dnei Blavatsky și a asociaților săi și fără îndoială că numele lui Koot Hoomi, de pildă, este pur și simplu o invenție ca și a altor ghizi spirituali care i-au urmat. Niciodată cuvântul Mahatma nu a avut în sanscrită semnificația pe care i-a acordat-o

doamna Blavatsky, căci acest cuvânt desemnează în realitate un principiu metafizic și nu se poate aplica ființelor omenești. Mesajele precipitate erau fabricate de doamna Blavatsky cu complicitatea unui oarecare Damodar K. Mavalankar (un brahman ce și-a renegat originea) și a altora, după cum o va declara în 1883 Allen O. Hume, care, după ce a început să colaboreze cu Sinnett la redactarea *Budismului esoteric*, s-a retras din cauza numeroaselor contradicții existente în pretinsele scrisori parvenite de la Koot Hoomi. Plastografiile și falsurile nu au întârziat să iasă la iveală și scandalul a izbucnit în 1883.

La Londra au urmat numeroase demisii, în special cele ale lui C. C. Massey, Stainton Moses, F. W. Percival, George Wied și Miss Mabel Collins, autoarea lucrării *Luminii pe cărare* și *Porțile de Aur*. Alții s-au retras din Societatea Teosofică când s-au edificat despre șefii acesteia și despre valoarea învățămintelor lor. Acest lucru a determinat înlocuirea lui Koot Hoomi cu un alt Mahatma cu numele de Morya, pe care doamna Blavatsky a pretins că-l întâlnise la Londra în 1851. Și doamna Besaut a pretins, la rândul ei, că intrase în legătură cu acesta câțiva ani mai târziu. Au existat legături foarte strânse între Morya, doamna Blavatsky și colonelul Olcott, dacă îl credem pe Leadbeater, care vorbește despre o întâmplare petrecută acum câteva mii de ani în Atlantida, unde toți trei fuseseră reuniți. Koot Hoomi și Morya au fost întotdeauna considerați ca principalii ghizi ai Societății Teosofice. Există o întreagă teorie în privința celor doi Mari Maeștri pe care nu o mai reproducem, dat fiind fantezia care o caracterizează (a se vedea de către cei interesați lucrarea lui René Guenon: *Le Theosophisme*, Ed. Valois, Paris, 1921, pag. 48–49).

În privința bunei credințe și a capacităților extrasenzoriale ale doamnei Blavatsky, vom face o referire la o scrisoare pe care ea i-a adresat-o compatriotului său Soloviov: „Voi spune și voi publica în *Times* și în toate celelalte ziare că Maestrul (Morya) și Mahatma Koot Hoomi nu sunt altceva decât produsul propriei mele imaginații, că eu i-am inventat, că fenomenele sunt mai mult sau mai puțin aparițiii spiritiste și voi dispune de douăzeci de milioane de spirite în urma mea".

În orice caz, privitor la acest subiect, este evident că nu se poate imita decât ceea ce există și că simularea unor așa-zise fenomene psihice presupune că ele există în realitate ca și fenomenele reale. La fel, acei Mahatma inventați au servit drept paravan unor influențe care au acționat efectiv în spatele doamnei Blavatsky și această invenție a fost făcută după un model preexistent. Toate societățile

secrete, de la Rosi-crucienii și Francmasonii din sec. XVIII-lea s-au servit de Maeștri necunoscuți. Doamna Blavatsky a luat cunoștință despre tradiția, în societățile secrete, a unor adepți ce serveau ca ghizi, din lucrările lui Eugenius Philalethes, *Magia satanică* și *Steaua Strălucitoare* și a baronului Tschoudy.

Incidentul datorat profesorului Kiddle a constituit prima lovitură dată public Societății Teosofice. Aparența plagiatului, declara Sinnett în *Monde Occulte* se datora neglijenței unui discipol și s-au cerut scuze lui Kiddle. Dacă o serie de fenomene se produceau mai ușor și erau mai numeroase la cartierul general al Societății de la Adyar, explicația era faptul că doamna Blavatsky și alte câteva persoane duceau o viață pură și exercitau în jur un magnetism puternic. Adevărul este că doamna Blavatsky se afla înconjurată de o serie de persoane cu care lucrase anterior la clubul miracolelor din Cairo și cu care realiza tururi de senzație, ce-i uimeau pe cei prezenți.

În 1852, doamna Blavatsky a reapărut în India, apoi a revenit la New York și a trăit doi ani în Far West. În 1855 revine din nou la Calcutta, după care a încercat să pătrundă în Tibet, dar i se refuză accesul. Din acest moment începe să primească o serie de avertismente: dacă nu restituie *Stanțele lui Dzyan*, i se va întâmpla o mare nenorocire. În 1860 într-adevăr se îmbolnăvește. Vreme de trei ani cutreieră Europa ca și cum ar fi urmărită de cineva.

În 1870, revine în Orient la bordul unei nave ce trece prin canalul de Suez care tocmai fusese inaugurat. Vasul explodează. S-a spus că transporta praf de pușcă, dar aceasta nu s-a dovedit niciodată. Majoritatea pasagerilor au fost pulverizați și nu a mai rămas nici o urmă din ei. Descrierea exploziei seamănă cu cea a unei bombe atomice tactice. Doamna Blavatsky a scăpat cu viață ca prin minune.

Este tentată să țină o conferință de presă la Londra. Un nebun descarcă două focuri de revolver în ea și la ancheta poliției declară că a fost „teleghidat". Doamna Blavatsky scapă nevătămată, dar este extrem de îngrozită. Organizează o conferință de presă pentru a prezenta *Stanțele lui Dzyan*, crezând că în acest mod va putea opri amenințarea care o urmărea. Dar manuscrisul dispare în chip misterios dintr-un seif aflat într-un hotel. Doamna Blavastky este convinsă că are de-a face cu o societate secretă extrem de puternică. Episodul principal al acestei lupte se va produce câțiva ani mai târziu. Societatea Teosofică este îndoliată de moartea baronului de Palm, un membru activ al acesteia. Se hotărăște incinerarea rămășițelor pământești ale acestuia. Dar cremația este un lucru nou

în America și era nevoie de o autorizație specială pentru ca Societatea Teosofică să poată construi un crematoriu. De îndată ce a fost introdus în cuptor corpul baronului de Palm, brațul drept al acestuia s-a ridicat în sus, în semn de protestare. În același timp, a izbucnit un incendiu groaznic la Brooklyn: un mare teatru și circa 200 de locuitori au pierit în flăcări.

După un timp, colonelul Olcott și doamna Blavatsky s-au hotărât să plece din nou în Aisa pentru a lua legătură cu Maeștrii Lojei Albe. Misiunea celor doi a fost luată în serios de guvernul Statelor Unite și în momentul plecării, în 1878, președintele Rutherford Hayes i-a desemnat pe cei doi ca trimiși speciali, acordându-le documente și pașapoarte diplomatice. Aceste documente le va permite, mai târziu, să evite aruncarea în închisoare, în India, de către englezi, fiind considerați spioni ruși. S-a vorbit mult, de altfel, că doamna Blavatsky ar fi fost spioană, chiar a rușilor. La 16 februarie 1879, expediția ajunge în India. Ea este primită cu Pandit Schianiji Krishnavarma și de alți inițiați. Aspectul mai puțin plăcut al recepției a fost că toate documentele și banii călătorilor au fost furate la sosire. Poliția va regăsi banii, dar niciodată documentele. A fost începutul unui război fără întrerupere ce se va sfârși catastrofal. Arestările și percheziționile poliției se succed. Colonelul Olcott protestează și vântură scrisoarea președintelui Statelor Unite și scrie în presă: „Guvernul Indiei a primit rapoarte false în privința noastră, bazate pe ignoranță sau răutate și am fost puși sub o supraveghere așa de neîndemânatică, încât a atras atenția întregii țări asupra ei". Persecuția polițienească s-a diminuat, dar amenințările s-au multiplicat și doamna Blavatsky s-a abținut să mai vorbească despre *Stanțele lui Dzyan*.

După 1880, doamna Blavatsky și colonelul Olcott s-au convertit la budism, iar în 1882 Societatea Teosofică își mută sediul la Adyar lângă Madras.

Doamna Blavatsky trece prin momente grele, datorită disputelor ivite între membrii societății. Dorește să-și dea demisia, să se retragă, să plece în China și Tibet, să-și piardă urma, să nu se mai vorbească despre ea. Merge la Paris, apoi, pentru scurt timp, la Londra și din nou la Adyar, unde ajunge la începutul lui decembrie 1884. În tot acest timp, Societatea de Cercetări Psihice din Londra, atrasă de propaganda întreprinsă de Societatea Teosofică, a numit o comisie pentru a studia natura fenomenelor produse de doamna Blavatsky. Delegat de această comisie a fost dr. Richard Hodgson, care a sosit la Adyar, în noiembrie 1884. El a întreprins o anchetă minuțioasă ce a durat până în aprilie 1885. Rezultatul a fost un

lung raport în care erau expuse în mod detaliat toate trucurile folosite de doamna Blavatsky și care se sfârșea cu concluzia formală „că ea nu e purtătoarea de cuvânt a clarvăzătorilor și nici o aventurieră ordinară, ci este una dintre cele mai ingenioase impostoare al cărei nume merită să fie reținut de posteritate". Acest raport nu a fost publicat decât în decembrie 1885, după ce a fost examinat cu grijă de Societatea de Cercetări Psihice care a declarat în consecință că „Doamna Blavatsky este vinovată de o îndelungată combinație cu alte persoane, în vederea producerii, grație unor mijloace ordinare, a unei serii de aparente minuni în vederea susținerii mișcării teosofice". Raportul a avut un mare răsunet, provocând o serie de demisii la Londra și în lumea întreagă și numeroase incidente.

Raportul dr. Hodgson se sprijinea pe numeroase documente probante. Doamna Blavatsky a părăsit Adyarul, fiind bolnavă. La reîntoarcerea ei în Europa, s-a oprit mai întâi în Germania, la Würtzburg. Încearcă să și-l atragă pe Soloviov, propunându-i să formeze împreună o echipă. Ceea ce nu i se poate contesta doamnei Blavatsky este strania putere de sugestie, de fascinație, cu care îi stăpânea pe cei din jurul său. Dotată cu un fel de magnetism, atrăgea oamenii cu o forță irezistibilă, fiind o hipnotizoare ieșită din comun, putând să creeze adevărate halucinații celor din jur. Ea folosea cu succes sugestia în stare de veghe. Le recomanda discipolilor săi un regim alimentar sever, vegetarian, în vreme ce ea și Olcott nu se abțineau de la nimic. Pasionată fumătoare, fuma de dimineață până seara țigară de la țigară.

Atracția pe care o exercita doamna Blavatsky era cu atât mai surprinzătoare, cu cât din punct de vedere fizic era departe de a oferi o imagine agreabilă. Hidos de urâtă, monstruos de grasă, cu maniere grosolane și violente, arbora un limbaj vulgar, cinic și grosolan, într-un cuvânt tot ceea ce un hierofant nu putea agrea.

După sejurul efectuat la Würtzburg, întrerupt de câteva călătorii la Elberfeld, unde avea o serie de prieteni, soții Gebhard, foști discipoli ai lui Eliphas Lévi, doamna Blavatsky a plecat în Olanda, unde a fost găzduită de contesa Wachtmeister și s-a ocupat de redactarea *Doctrinei Secrete*. Lucra de la orele șase dimineața până la șase seara cu pauze mici doar pentru masă. La începutul anului 1887, s-a reîntors în Anglia, la Norwood, iar în septembrie revine la Londra. În același an a înființat revista *Lucifer*. Tot atunci a apărut și prima revistă franceză de teosofie: *Le Lotus* în care F.K. Gaborian, directorul revistei, a publicat o critică severă și distrugătoare la adresa doamnei Blavatsky și a operei sale *Doctrina Secretă*, pe care a catalogat-o drept o enciclopedie fără nici o ordine, cu o tablă de materii inexactă, și incompletă. Existența Mahatmasilor, a adepților din Tibet provenea din *Dialogurile filosofice* ale lui E. Renau, care îi inventase înaintea doamnei Blavatsky și a lui Olcott. Aprecieri la fel de puțin măgulitoare au fost exprimate și la adresa lui Olcott.

La 25 decembrie 1889, doamna Blavatsky l-a numit pe Olcott, stabilit la cartierul general al Societății Teosofice de la Adyar ca „agent secret și unic reprezentant oficial al secțiunii esoterice pentru țările Asiei", iar la aceeași dată, Olcott, care se afla la Londra, a numit-o în schimb directoare a unui birou ce avea ca membri pe Annie Besant, William Kingsland și Herbert Burrows cu titlul de „reprezentanți personali și dispunând de puteri oficiale din partea președintelui pentru Marea Britanie și Islanda". În acest fel, doamna Blavatsky avea în mâinile sale direcția Societății pentru Anglia, iar Olcott, pentru India. În Europa existau mai multe secții. La 9 iulie 1890, Olcott a delegat-o pe doamna Blavatsky de a le grupa într-o secțiune unică. Aceasta trebuia să se bucure de o autonomie completă, ca și secția americană, deja constituită sub conducerea lui William O. Judge, vicepreședinte al Societății. Existau astfel trei secții autonome. Era vorba de o autonomie pur administrativă, ordinele fiind transmise de la cartierul general de la Adyar.

„Societatea Teosofică își propusese trei scopuri majore: să militeze pentru instituirea pe pământ a unei fraternități universale, să studieze și să răspândească religiile din trecut și, în sfârșit, să dezvolte puterile divine care se află în stare latentă în om." Oare acestor obiective nobile – se întreba Vladimir Fedorovski (*Departamentul diavolului*", Ed. Albatros, 1997, p. 139) – li se datorează puternica influență a doamnei Blavatski asupra intelectualilor ruși de la începutul secolului al XX-lea, în special asupra lui Vladimir Soloviov și a fratelui său, Mihail, doi dintre cei mai înflăcărați admiratori ai ei? Fără îndoială că da. Prezicerile, mesianismul ei au devenit dovezi demne de încredere pentru o întreagă generație de artiști și intelectuali, printre care se numărau compozitorul Skriabin și poetul Alexandr Blok. Toți păreau atinși de un soi de isterie, pe care Gorki o numește „psihoză colectivă", asemănătoare cu unele psihoze de pe timpul lui Stalin. În salonul familiei Soloviov se discuta adesea despre apocalipsă și am putea fi tentați să luăm peste picior aceste reuniuni, dacă ele n-ar fi contribuit la creațiile lui Skriabin, de exemplu. Acest cerc de creatori se aduna alteori în apartamentul poetului Viaceslav Ivanov, aflat într-un turn de pe strada Tavriceski din St. Petersburg. „Turnul" a devenit repede un

loc la modă. Este adevărat însă să cei de aici încercau să combine vechile mituri cu un erotism de sorginte recentă. Practic, era vorba de dansuri în costume mai mult sau mai puțin sumare, a căror aură mistică părea să excludă din principiu orice aluzie senzuală. Pentru acești oameni, ziua de 8 mai, când se aniversa moartea doamnei Blavatsky, însemna cu mult mai mult decât 1 mai, sărbătoarea muncii, instituită de cea de-a doua Internațională comunistă. Ei o numeau „ziua lotusului alb".

În acest timp, au avut loc o serie de incidente supărătoare în cadrul secției americane: Dr. Elliott E. Cowes a format o societate independentă la care nu au întârziat să adere mai multe ramuri din Statele Unite. Dr. Cowers a publicat un articol în care făcea cunoscut faptul că Mahatmașii, cărora li se atribuia inspirația lucrărilor *Isis Dezvăluită* și *Doctrina Secretă* fuseseră inspirați din cărțile donate doamnei Blavatsky de baronul de Palmes, autorul cel mai citat fiind Eliphas Lévi.

Dezvăluirile dr. Cowes au avut un mare răsunet în America și chiar în Europa. Judge, în numele doamnei Blavatsky l-a dat în judecată. Procesul n-a avut nici o urmare căci a fost abandonat în momentul morții doamnei Blavatsky. Aceasta a adresat o scrisoare membrilor secției franceze, la 23 septembrie 1890, prin care se plângea de calomniile răspândite la Londra, declarând că inamicii săi personali erau ajutați de unul dintre membrii cei mai activi ai Societății din Franța, care nu era altcineva decât Papus.

Raportul Dr. Hodgson a urmărit-o până la moarte pe doamna Blavatsky. Aceasta a fost acuzată că ar fi un prestidigitator banal și întreaga sa activitate nu era decât o escrocherie. Ea nu-și va mai reveni niciodată de pe urma acestui raport și își va afla sfârșitul la 8 mai 1891, la Londra. Bolnavă de multă vreme, a fost de două sau trei ori abandonată de medici. Boala de care suferea era răul lui Bright (*Lotus*, iulie 1888, p. 225). Cercetători hinduși, precum E. S. Dutt, au criticat și demolat raportul Hodgson, dar totul era prea târziu. După moartea doamnei Blavatsky s-a stabilit că o veritabilă conspirație fusese organizată în același timp de guvernul britanic, prin serviciile de poliție ale vice-regelui Indiei, de misionarii protestanți din India și de alte persoane ce nu au putut fi identificate și care erau, probabil, cele mai importante din complot. Privit din acest punct de vedere, războiul psihologic montat împotriva doamnei Blavatsky constituie o capodoperă.

Această conspirație dovedește, pe de altă parte, că există unele organizații oculte împotriva cărora organele statului și chiar președintele Statelor Unite nu au nici o influență. Pe plan politic,

doamna Blavatsky avea să repurteze o victorie totală: Mohandas Karamchand Gandhi a recunoscut că datorită doamnei Blavatsky și-a descoperit propria-i cale, conștiința națională și că, grație ei, în cele din urmă a fost India eliberată. Unul dintre discipolii doamnei Blavatsky i-a furnizat drogul Soma lui Gandhi, fapt care i-a permis acestuia să se susțină în momentele cele mai dificile. Probabil din cauza acestor contacte Gandhi a fost asasinat la 30 ianuarie 1948 de către un fanatic teleghidat în mod straniu.

Dar ideile doamnei Blavatsky au triumfat. Este sigur că Societatea Teosofică a jucat un rol important, dacă nu decisiv, în eliberarea Indiei. Probabil că Intelligence Service și alte instrumente ale imperialismului britanic au participat la conspirația dusă împotriva doamnei Blavatsky și a cărții lui Dzyan. Impresia care se degajă totuși este că o organizație mai puternică chiar decât Intelligence Service, și nu cu un caracter politic, este cea care a căutat s-o împiedice pe doamna Blavatsky să vorbească. Probabil Serviciul M5. Se poate obiecta că așa-zisa organizație n-a împiedicat publicarea textului în 1915, dar cine poate dovedi că există cea mai mică legătură a acestuia cu textul original? Nu se știe nimic despre societatea hermetică de la San Diego. În orice caz, doamna Blavatsky a fost ucisă după dezastru. O vom regăsi pentru a avea o ultimă imagine a ei pe strada Notre Dame-des-Champs din Paris. V-a merge la Londra să moară.

S-o privim prin ochii unuia dintre inamicii săi, rusul V. S. Soloviov, care a descris întâlnirile cu ea în *Mesagerul Rusiei*, o revistă a acelor vremuri. Se pare că a fost mai ales izbit de reproșurile mute ce i-au fost adresate în mod constant. Deși zdrobită, doamna Blavatsky era încă obiectul unor fenomene bizare, ca dovadă că nu a fost o escroacă cum au încercat s-o catalogheze adversarii ei. Iată ce i s-a întâmplat la sosirea sa la Hotelul Victoria din Eberfeld (Germania) scepticului Soloviov în momentul când a însoțit-o pe doamna Blavatsky și pe unii dintre discipolii acesteia.

„Brusc m-am deșteptat. Am fost trezit de o răsuflare caldă. Alături de mine, în întuneric, o figură omenească înaltă, îmbrăcată în alb, stătea dreaptă în sus. Am auzit o voce, nu știu în ce limbă vorbea, care mi-a ordonat să aprind lumânarea. O dată lumânarea aprinsă, am observat că erau orele două dimineața și că un bărbat viu se afla alături de mine. Acest om semăna exact cu portretul Mahatmei Morya pe care îl văzusem. Mi-a vorbit într-o limbă pe care n-o cunoșteam, dar o înțelegeam perfect. Mi-a spus că posedam mari puteri personale și că datoria mea era să le folosesc. După aceea a dispărut. A reapărut apoi imediat, mi-a surâs și în

aceeași limbă necunoscută și totuși inteligibilă, mi-a spus: «Fii sigur, nu sunt o halucinație și nu ești pe punctul de a-ți pierde mințile». După aceea a dispărut din nou. Era ora 3 dimineața. Ușa era închisă cu cheia."

Dacă acest gen de experiențe se întâmplau scepticilor, nu mai este de mirare că doamna Blavatsky însăși avusese parte de întâmplări și mai extraordinare. În orice caz se pare că ea era un fel de clarvăzătoare. Un cercetător britanic, William Emmett Coleman relatează că în *Isis dezvăluită*, doamna Blavatsky citează în jur de o mie patru sute de titluri de cărți, pe care ea nu le avea. Citările sunt toate corecte.

Într-una din operele ei esoterice (*Die Geheimlehre*, 1888), doamna Blavatsky a dezvoltat doctrina despre „Marea Fraterie Albă" sau „Ierarhia Spirituală", formată din ființe mântuite, eliberate de ciclul reîncarnărilor și instalate în înălțimile Himalaiei, de unde conduc lumea prin intermediul unor oameni aleși. Nucleul „Marii Frății Albe" îl formează „Ierarhia Adepților". În frunte se află trei mari conducători: Logosul Solar, Învățătorul Universal (Hristos) și Mahachohan (Diriguitorul Energiei Divine), o trinitate oarecum asemănătoare cu cea din teologia creștină, dacă se face abstracție de dedublarea gnosticist-eretică a persoanei a doua: Hristos este învățătorul transfigurat și preamărit al lumii, iar Iisus este discipolul său (instrumentul său uman), chemat să întemeieze creștinismul.

În programul Societății Teosofice se află următoarele puncte:

1) constituirea unui nucleu al înfrățirii generale a omenirii indiferent de rasă, religie, sex, castă și culoare;

2) stimularea studierii comparate a religiilor, a filosofiilor și a științelor naturii;

3) cercetarea unor legi ale naturii încă neexplicate, precum și promovarea forțelor ascunse, lăuntrice omului.

Un principiu de bază al teosofiei îl constituie credința în teoria reîncarnării, a nemuririi sufletului, împrumutată probabil de la Francmasonerie. De asemenea, legea formulată de doamna Blavatsky și Sinnett, conform căreia între două vieți succesive se scurge un interval de o mie două sute sau o mie cinci sute ani, excepție de la aceasta făcând unele entități spirituale înalt dezvoltate.

Un lucru mai puțin cunoscut este și acela că printre admiratorii doamnei Blavatsky se numărau tinerii Albert Einstein și Mohandas Karamchand Gandhi, despre care știm ce rol a jucat mai târziu.

Pe Albert Einstein l-a cunoscut cu un an înaintea morții sale, în 1891, pe când se afla la Londra. În ceea ce-l privește pe Gandhi, ea l-a primit în dese rânduri în vremea când era țintuită într-un

fotoliu din cauza obezității de care suferea. Ea i-a descoperit lui Gandhi textele sfinte ale Indiei, în special ale *Bhagavad Gîta*, modelând astfel conștiința națională a tânărului care mai târziu avea să elibereze India de jugul imperiului britanic.

Bibliografie

1. Rene Guénon: *Le Théosophisme*, Paris Librairie Valois, 1921.
2. Jacques Bergier: *Les livres maudits*, Ed. J'ai lu, Paris, 1971.
3. Bruno Wurtz: *New Age*, Ed. de Vest, Timișoara, 1994.
4. Vladimir Fedorovski: *Departamentul diavolului*, Ed. Albatros, București, 1997.

Stanislas de Guaita

Stanislas de Guaita era descendent al marchizilor de Guaita, printre care se găsea și un prinț domnitor din Germania, pe nume Frederic Barbarosa. Și-a petrecut scurta sa viață, când la castelul său Alteville, lângă Dieuze, în Lorena, unde de fapt s-a născut în 1861, când la reședința sa din Paris. La liceul din Nancy l-a avut coleg pe Maurice Barrès, căruia i-a servit drept model pentru Saint Phlin din romanul *Les Déracinés* și care a spus: „Ne-am îndrăgit și ne-am influențat unul pe celălalt la o vârstă când faci primele opțiuni libere". În vreme când studiau filosofia în clasa lui Burdeau, cei doi prieteni îl citeau împreună toată noaptea pe Baudelaire. Pasionat de chimie și de medicină, mergând să-i îngrijească pe țăranii din împrejurimile castelului, Stanislas de Guaita a fost mai întâi un poet simbolist și a publicat trei culegeri de poeme, *Les Oiseaux de passage* (1881), *La Muse noire* (1883) și *Rosa Mystica* (1883). Dar la 10 octombrie 1884 îi scrie lui Barrés că a început în timpul verii să studieze *Kabala*: „Citește cărțile lui Eliphas Lévi și vei vedea că nimic nu e mai frumos decât *Kabala*. Și eu care sunt destul de tare în chimie, mă minunez când văd ce adevărați savanți erau alchimiștii". A învățat ebraica pentru a aprofunda *Zoharul*, bazându-se pe importanta glosă a lui Kuorr von Rosenroth, *Kabala denudata*, publicată în două volume la Frankfurt, la sfârșitul secolului al XVII-lea.

Stanislas de Guaita a început să lucreze la *Essais des sciences maudites* pentru a scuti ocultismul de aparențele sale înșelătoare. În 1886, în *Au seuil du mystère*, a declarat: „Înalta magie nu este deloc un compendiu de divagații, mai mult sau mai puțin spiritiste, arbitrar ridicate la rangul de dogme absolute: este o sinteză generală – ipotetică și rațională – bazată atât pe observația pozitivă, cât și pe inducție și pe analogie". Acest serios expozeu istoric asupra unui subiect care era tratat cu superficialitate, a impresionat publicul: „Pentru mulți a fost o revelație" afirma un cititor. Această carte a cunoscut imediat două reeditări, revăzute și adăugite, fapt care l-a

situat pe Guaita în fruntea mișcării ocultiste din Franța și din întreaga Europa.

Ca să-și redacteze *Eseurile* sale de științe oculte, Guaita și-a alcătuit, strângând cu migală și pasiune, cea mai importantă bibliotecă de ocultism care a existat vreodată. Mergând atent pe urmele documentelor ermetice rarisime, a adunat cu grijă manuscrise din Evul Mediu, clavicule și grimoare, cărți de vrăjitorie, curiozități și lucrări clasice de magie, astrologie și divinație. Când moștenitorii săi, după moartea sa, au întreprins vânzarea bunurilor sale și, mai ales, a bibliotecii, catalogul acesteia număra nu mai puțin de 1653 de titluri de cărți de negăsit în comerț, mare parte dintre acestea negăsindu-se nici măcar la Bibilioteca Națională. Fapt remarcabil, s-a stabilit că le citise absolut pe toate, le recitise mai mult, le adnotase și subliniase strecurând între pagini fișe cu comentarii scrise mărunt și strâns, cum a spus de altfel prietenul său, contele Pauvderville: „Guaita lucra pe și în cărțile sale". De fapt întreaga operă a lui Guaita s-a bazat exclusiv pe această imensă documentație excepțională, din care el a știut să obțină un beneficiu filosofic și ocult unic.

Am vrea să atragem atenția asupra unui aspect cu totul aparte al operei lui Guaita. El s-a declarat apărătorul *Kabbalei universale*. Prin aceasta el înțelegea nu *Kabbala* rabinilor, care proslăvea iudaismul și nici *Kabbala* umaniștilor Renașterii ce urmărea să demonstreze superioritatea netăgăduită a creștinismului, ci a *Kabbalei* pure care înseamnă în fond interpretarea științifică și nepărtinitoare a textelor sacre făcută exclusiv pentru a înțelege ce era omenirea mai înainte chiar de existența religiilor. Apare astfel o etapă nouă și insolită a *Kabbalei* filosofice. Guaita prin întreaga sa operă pe tărâmul ocultismului se voia să fie continuatorul marilor săi înaintași Paracelsus, Eliphas Lévi, Keleph ben Nathan, Martines de Pasqually și a întregii școli ezoterice a Occidentului. Referitor lK *Cabbală* spunea: „Nu ne-am sprijinit pe *Kabbala zoharică* decât în mod trecător". Totuși pornește de la Moise: „Doctrina secretă a lui Moise constituie ceea ce numim noi *Kabbala* primitivă, care s-a materializat paralel cu limba sanctuarelor". Fabre d'Olivet a emis ipoteza că Moise, autorul *Facerii*, cartea principalelor cosmogonii, în care știința colosală a trecutului doarme sub un întreit văl de hieroglife, ar fi luat parte la conceperea religiei egiptene.

Stanislas de Guaita a manifestat în permanență o atitudine ostilă impostorilor, falșilor ocultiști, a tuturor acelora care deprindeau hermetismul după ureche. El a condamnat fără încetare cohorta vrăjitorilor și a vrăjitoarelor de categorie joasă și pe cea a misticilor

îndoielnici. A disprețuit practica spiritismului afirmând sentențios: „Practicile spiritiste constau în special în evocarea morților dragi. Ceremonialul folosit în acest scop nu are nimic din acea amprentă de perpetuă măreție care salvează încă, în ochii artistului, riturile cele mai nelegiuite ale Antichității sacerdotale. Aceste mediumuri sunt în majoritatea lor, niște bieți neputincioși, obișnuiți, fără s-o știe, a unui adevărat onanism cerebral[1].

În *Le Temple de Satan* (*Templul lui Satan*) primul volum al amplei lucrări *Le Serpent de la Genese* (*Șarpele Genezei*), Guaita a criticat aspru vrăjitoria „această magie pe dos pe care ignoranții și invidioșii au confundat-o prea adesea, voit sau nu, cu sfânta *Kabbală*". Remarcând că în *Numerii*, Satan, îngerul decăzut, ne prezintă doar un sens adverbial, similar cu expresia latină *adversus*, care se traduce prin împotrivă, a afirmat sentențios: „Nu ai decât o scuză, o, prinț al Tenebrelor, aceea de a nu exista! Cel puțin, nu ești o ființă conștientă, negativ abstractă a Ființei absolute, nu ai drept realitate psihică și voluntară decât aceea pe care ți-o atribuie fiecare din ființele perverse în care te încarnezi".

Guaita nu a încetat să-i condamne și să-i blameze pe sataniștii de odinioară, cât și pe cei contemporani, pe toți cei care practică primitiv iudeo-creștinismul, afirmând că pentru veritabilii inițiați Șarpele din *Facere* (vezi *Biblia*) este în primul rând Lumina astrală, Aor, Nahaș „acest fluid implacabil care dirijează instinctele" și după aceea „egoismul primordial", acela care a cauzat decăderea din Rai a lui Adam și bineînțeles a Evei, într-un cuvânt a Răului metafizic.

O opinie cu totul originală a lui Guaita se referea la lucrarea lui Rabi Cohen Irira intitulată *La Porte des cieux*, din care a reprodus o bună parte în *Kabbala denudata*. Albert Jouvet în *La Clef du Zohar* (*Cheia Zoharului*) a concluzionat următoarele în privința *Kabbalei*: „Ceea ce deosebește *Kabala* veche de cea nouă este mai ales rolul foarte important dat de prima lui Adam Kadmon.

Cunoscător prodigios al magiei și hermetismului în general, Guaita îl avea ca secretar pe Oswold Wirth, cunoscut francmason și ulterior autor prestigios a numeroase cărți despre simbolismul masonic. Guaita i-a comunicat lui Wirth că avea intenția să exprime Înalta Doctrină a ocultismului și să prezinte „o sinteză radicală absolută, precisă ca matematica și profundă ca înseși legile existenței[2]". Guaita a început în 1887 să scrie la tripticul *Le Serpent de la Genèse* (*Șarpele Genezei*) pe care intenționa să-l dezvolte în trei volume, fiecare volum cuprinzând la rândul său șapte părți,

1. Stanislas de Guaita: *La Clef de la magie noire*, Paris, G. Carré, 1897.
2. Oswald Wirth: *Stanislas de Guaita: Souvenirs de son secrétaire*, Paris, Editions du Symbolisme, 1935.

întreaga lucrare totalizând douăzeci și unu de părți, corespunzând celor douăzeci și unu de arcane ale Tarotului.

Guaita[1] s-a bucurat de reputația de a fi practicat magia neagră, evocarea spiritelor infernale, ceea ce Eliphas Lévi, nu a făcut, exceptând evocarea lui Apolonius din Thyana. Lévi, era un adversar convins al practicării magiei negre, considerând că aceasta este dăunătoare integrității mintale. Lucrarea cea mai importantă a lui Guaita este *Essais de scrience maudite* (*Eseuri de știință blestemată*). Ea cuprinde *Temple du Satan* (*Templul lui Satan*), *La Clef de la magie noire* (*Cheia magiei negre*) și *Le Problème du mal* (*Problema răului*). În această lucrare, Guaita analizează scopurile și demersul magiei negre, cu alte cuvinte, punerea în fapt a forțelor oculte - spirite infernale, spirite ale naturii și diverse zeități păgâne - aflate în serviciul lui Satan. *Problema răului*, cea mai interesantă parte a lucrării, a rămas din păcate neterminată din cauza morții premature a autorului aflat în plină forță creatoare.

De îndată ce a văzut că începe să aibă discipoli, a voit să dea acțiunii sale o coeziune, punându-i în gardă: „De la 1880 la 1887, inițiații au avut toate motivele să fie emoționați: societățile străine țeseau intrigi pentru a muta la Londra conducerea ocultismului european și a dezmoșteni astfel Franța". Iată de ce Stanislas de Guaita a întemeiat, în mai 1887, la Paris, „Ordinul cabalistic al Rosei-Cruci" cu misiunea de a combate, oriunde ar întâlni-o, vrăjitoria cu infamiile și tâmpeniile ei: „Frații s-au angajat pe onoarea lor să-i urmărească pe adepții goeției, așa-zișii vrăjitori a căror ignoranță, răutate și absurditate ne discreditează misterele și a căror atitudine ambiguă, la fel ca și doctrinele scandaloase, dezonorează Fraternitatea universală a înaltei și divinei magii, căreia îi revendică cu nerușinare dreptul de a-i aparține".

Concepția lui Guaita despre Dumnezeu era cu totul originală. El susținea că Dumnezeu Tatăl nu este Yahweh, cum spun evreii, ci Adam Kadmon, omul ceresc primordial care reprezintă Cuvântul divin. Alături de acesta se află „Mama noastră cerească", Eva sau Sophia gnosticilor sau Natura naturans, mireasa Spiritului pur, cu alte cuvinte Providența sau Conștiința universală a Vieții-Principiu. Guaita mergea mai departe și îl identifica pe Adam Kadmon cu cele zece Sefirot-uri din *Kabbală*, în vreme ce pentru Reuchlin acesta era doar Sefora Tiferet.

În cel de al doilea volum *La Clef de la magie noire* (1897) (*Cheia magiei negre*), lucrare pentru care i-au trebuit șapte ani de

1. Paul Ștefănescu: *Dicționarul marilor inițiați*, Ed. Saeculum și Vestala, București, 1998.

muncă, descrie cu precizie științifică forțele invizibile care ne înconjoară, de la Lumina astrală, „suport hiperfizic al Universului sensibil" și până la locuitorii astralului „aceste larve – în care kabaliștii nu văd decât scoarțe, coji nefolositoare, acționând ca niște puteri aflate în descompunere, emanate de Herele". Guaita spune că Lumina astrală dispune de două curente antagonice: „această imensitate psiho-fluidică este mișcată fără încetare de doi agenți oculți, care-i dirijează curentele: o forță astringentă (Hereb) și o forță expansivă (Ionah): prima, constrictivă de-a lungul lanțului Timpului: cealaltă, revărsându-se peste câmpiile Spațiului[1]".

Guaita consideră că omul are patru vieți (viața universală, viața individuală, viața celulară și viața chimică sau atomistică), iar moartea o consideră ca fiind „ruptura legăturii simpatice a vieților".

După cum arătam mai sus, el nu a mai apucat să-și termine cel de al treilea volum intitulat: *Le Probleme du Mal* (*Problema Răului*). Guaita avea intenția ca în acest volum să dezvolte cosmogonia pe care o concepuse și să rezolve enigma enigmelor. Paginile scrise înainte de a muri tratează despre căderea lui Adam. El analizează raportul dintre Adam cel ceresc (macrocosmos) și Adam cel pământesc (microcosmos) și face următoarea mențiune: „Inițiații din toate sanctuarele ezoterismului consideră căderea lui Adam drept cauza universală a Involuției. Întâi de toate căderea lui Adam nu este nici anterioară nici posterioară față de orice alt eveniment; ea este eternă. De fiecare dată când un spirit coboară pentru a se întrupa într-o formă oarecare, el comite păcatul originar, iar căderea lui Adam se realizează în el, infim submultiplu al lui Adam[2]". Guaita este astfel de părere că nu trebuie considerată căderea lui Adam la începuturile istoriei omenirii, așa cum o menționează *Vechiul Testament*, ci căderea trebuie privită ca o involuție, adică o materializare progresivă a spiritului spre deosebire de evoluție care e reapariția spiritului din sânul materiei pe care a fecundat-o, însuflețit-o și îmbunătățit-o.

Încă din timpul scurtei sale vieți, Stanilas de Guaita era considerat ca un excentric, apreciere câtuși de puțin justificată. Era un bărbat prezentabil, cu aspect plăcut, cu părul și barba blonde, cu ochi albaștri și cu mâinile de o remarcabilă frumusețe ca de pianist. Locuia la Paris, într-un cartier elegant unde dispunea de un apartament ai cărui pereți erau tapisați cu satin roșu și pe care nu-l părăsea săptămâni întregi. Își consacrase întreaga viață cunoașterii

1. Stanislas de Guaita: *La Clef de la magie noire*, Paris, G. Carré, 1897.
2. Stanislas de Guaita: *Le Probleme du Mal*, Levallois-Perret, Editions du Symbolisme, 1949.

ocultismului și-i spunea deseori mamei sale, îndurerată de anticlericalismul fiului său: „Sunt un soldat din armata Cuvântului. Mi-e sete de Dreptate și de Adevăr și le caut atât pe una cât și pe cealaltă acolo unde cred că le pot vedea[1].

Cunoscuții răspândiseră legenda conform căreia avea o fantomă pe care o ținea ascunsă într-un dulap din camera sa. Paul Adam era ferm convins de existența reală a acesteia: „Numita fantomă apărea când eram la masă. Forma sa imprecisă stătea într-un colț al sufrageriei". Existența fantomei pare să-și fi datorat legenda imaginației unei bătrâne servitoare căreia i se interzisese să umble în acel dulap plin cu medicamente, dintre care multe erau primejdioase. Bolnav de cancer, Guaita îndura dureri groaznice și ca să-și calmeze suferințele devenise morfinoman. Morfina i-a conferit o exagerare a percepțiilor sale despre planul astral. Stanislas de Guaita a murit în castelul Alteville în 1897, la vârsta de treizeci și șase de ani[2].

Ordinul cabalistic al Rosei-Crucis, înființat de Guaita, a mai dăinuit câțiva ani după dispariția sa, sub conducerea lui François-Charles Barlet a cărui cultură enciclopedică a stat la baza lucrării *Essai sur l'evolution de l'Idée* (1891).

1. Scrisoare citată de André Billy în *Stanislas de Guaita*, Paris, Mercure de France, 1971.
2. Andre Nataf: *„Maeștrii ocultismului*, Ed. Enciclopedică, București, 1995, p. 217.

Rudolf Steiner

Rudolf Steiner s-a născut în 1861, la Kraljevec, în Austria. A studiat științele naturale, matematica și filosofia la Viena. A fost timp de șase ani educatorul unui băiat înapoiat mintal, pe care l-a vindecat. Ca urmare a publicării primei sale cărți *Bazele unei teorii a cunoașterii la Goethe* (1886), a fost chemat la Weimar, pentru a pregăti editarea *Operelor științifice* ale lui Goethe. A depus o bogată activitate culturală în Viena, Weimar și Berlin, ca editor al operelor lui Goethe, scriitor, redactor și pedagog. După sfârșitul secolului, s-a îndreptat în special spre fundamentarea științei spirituale, orientată antroposofic.

„Antroposofia[1] este un curent spiritual modern fundamentat de Rudolf Steiner, personalitate dotată cu capacitatea de a dezvolta în mod consecvent și interactiv atât mistica înaltă bazată pe experiențe interioare care l-au condus la cercetări aprofundate în lumea spirituală, cât și gândirea riguros științifică despre spirit, prin opoziție cu tendințele materialismului dominant în gândirea secolului al XIX-lea și prima parte a secolului al XX-lea. Materialismul urmărea eliminarea nivelului divin-spiritual din cunoaștere, prin contestarea existenței acestuia în Univers, ceea ce l-a îndreptățit pe R. Steiner să afirme: «Tragedia materialismului constă în faptul că nu poate înțelege ce este materia»".

Pentru a sintetiza conținutul de idei al antroposofiei sau „științei despre spirit" vom porni de la un principiu de bază formulat chiar de Rudolf Steiner: „Oricărei realități materiale din Univers îi corespunde ceva spiritual și orice realitate spirituală din Univers primește, la un moment dat, expresie în lumea materială". Întreaga evoluție, mai întâi biografică și apoi social-istorică a umanității este o ilustrare vie a acestui principiu. Cunoașterea directă a resorturilor spirituale ale umanității ca și cunoașterea exterioară a materiei se obține numai prin eforturi susținute de perfecționare a structurilor noastre sufletești și spirituale, pentru a deveni apți și demni de

1. Petre Papacostea *Introducere la R. Steiner: Bhagavad-Gita* și *Epistolele lui Pavel*, Univers Enciclopedic, 1998.

dezvoltarea conștientă și responsabilă a relației omului cu lumea spirituală în toată puritatea indispensabilă acestui scop. Unul din principalele scopuri ale antroposofiei constă în deschiderea căilor cunoașterii de sine, fapt necesar pentru evoluția viitoare a omenirii. Atât cunoașterea de sine, cât și înțelegerea coerentă a lumii interioare și a ambianței telurice și cosmice se pot dobândi prin studiul scrierilor antroposofice, întrucât logica riguroasă a expunerilor oferă gândirii posibilitatea aprecierii valorii acestora, chiar și în lipsa accesului personal direct la lumile spirituale. Omul apare astfel ca o ființă dublă, cu problematică cosmică și problematică terestră, având sarcina realizării sintezei superioare a acestora.

În consecință, antroposofia este știința despre spirit care ne dă posibilitatea înțelegerii rațiunii de a fi a structurilor și evenimentelor aparținând lumii sensibile, precum și a înlănțuirii acestora în timp și spațiu. Ea nu este o fundamentare teoretică pusă la îndemâna unei „secte religioase", cum se încearcă să se denigreze în unele scrieri mișcarea antroposofică, ci reprezintă calea spirituală de valorificare concretă a forțelor de iubire aduse de Hristos pe Pământ, atât de necesară într-o perioadă în care dezbinarea între oameni se manifestă în toate relațiile individuale și de grup.

Antroposofia nu este teorie, ci cunoaștere vie, ceea ce se reflectă în faptul că a pus toate premisele și a elaborat soluții valoroase în diferitele domenii aplicative, marcate de consecințele tuturor situațiilor de criză caracteristice lumii actuale pe care Rudolf Steiner le-a prevăzut cu 8-9 decenii în urmă. Astfel, pe baza cunoașterii aprofundate a omului (antropologia antroposofică), Rudolf Steiner, colaboratorii și urmașii săi au elaborat principiile și metodele terapeutice ale medicinei antroposofice[1], ale agriculturii biodinamice, ale sistemului pedagogic Waldorf, ale tripartiției sociale, au dat naștere unui impuls original în arhitectură etc. Putem conchide astfel că antroposofia este totodată o cale de cunoaștere obiectivă, o cale de autocunoaștere și o cale de viață. Ea este prelungirea în Eul omului actual a activității lui Hristos, a Logosului care a acționat de la începutul existenței Universului.

Baza științei spirituale orientată antroposofic o constituie lucrările scrise și publicate de Rudolf Steiner (1861-1925). Pe lângă acestea el a ținut, între 1900-1924, numeroase conferințe și cursuri,

1. Medicina antroposofică creație a lui Rudolf Steiner, deosebește patru elemente constitutive ale omului, corespunzând Pământului, Apei, Aerului și Focului (vezi Alchimia); ea consideră organele ca pe niște „planete interiorizate", folosește medicamente cum e coleodoronul, obținut din chelidoniu sau preparații obținute din cele șapte metale majore: totul derivă din medicina spagirică.

atât în fața unui public larg, cât și pentru membrii Societății Teosofice, mai târziu ai Societății Antroposofice. El însuși a dorit inițial ca aceste conferințe, vorbind în mod absolut liber, să nu fie consemnate în scris, deoarece ele au fost concepute drept „comunicări orale, nedestinate tiparului". După ce însă s-au finalizat și răspândit tot mai numeroase variante incomplete și eronate, după stenogramele și notițele auditorilor, s-a văzut nevoit să reglementeze problema acestora și a încredințat Mariei Steiner von Sivres (1867–1948) această misiune.

Temele scrierilor lui Rudolf Steiner[1] constituie un segment din istoria activităților oculte. În 1875, la New York a fost fondată Societatea Teosofică (Theosophical Society) – o organizație care se ocupa de cercetarea și promovarea activităților oculte. Printre membrii fondatori se remarcă în primul rând Elena Petrovna Blavatsky, dotată cu proprietăți paranormale. Doamna Blavatsky și-a sprijinit întreaga activitate pe legătura cu entități având însușiri și cunoștințe supraomenești – marii maeștrii tibetani (Mahatmas = „Mari Suflete"), – cu care afirma că a fost mereu în contact.

De altfel, prezentarea acestei căi de cunoaștere a fost făcută mai târziu și în scris, printr-o serie de lucrări cum ar fi: *Lumina pe cărare* (*Light on the Path*, 1885; Mabel Collins, Ed. Ram, Fălticeni, 1994) și *Învățătura Secretă* (*The Secret Doctrine*, 1888 de H. P. Blavatsky).

Domeniul în care Societatea Teosofică a activat cu intensitate a fost cel al spiritualității orientale, cu precădere indiene, așa încât în 1879 ea își va muta sediul din Statele Unite în India, la Adyar. Datorită specificului activității doamnei Blavatsky, va fi definitoriu pentru activitatea teosofică preluarea și perpetuarea învățăturilor transmise de către maeștrii Kuthuni și Morya, prin intermediul ei, membrilor societății. Credința în existența unor maeștri ce s-au făcut cunoscuți grație unor *Scrisori* a devenit curând subiectul unor acuzații de falsificare și mistificare, mai ales în momentul când într-adevăr s-a descoperit că unele dintre pretinsele scrisori fuseseră contrafăcute. A urmat un mare scandal ce a ținut paginile marilor ziare și reviste din Occident între anii 1885–1886. Societatea Teosofică, prin conducătorii ei, nu i-a luat apărarea doamnei Blavatsky, și au determinat-o în cele din urmă să se retragă din conducerea Societății Teosofice și să revină în Europa. În 1887 ea va fonda la Londra Loja Blavatsky și va edita o revistă *Lucifer*. Prin publicarea în 1888 a cărții *Secret Doctrine* doamna Blavatsky

1. Sorin Țigăreanu în *Postfață* la vol. Rudolf Steiner: *Cunoașterea lui Hristos*, Univers Enciclopedic, București, 1999.

va întemeia secția esoterică a Societății Teosofice (Esoteric Section of Theosophcal Society), spre a oferi membrilor acesteia posibilitatea de a rămâne fideli maeștrilor spirituali, indiferent de ce ar urma. Neînțelegerile iscate la nivelul conducerii, orgoliile unora, au determinat-o pe doamna Blavatski să transforme societatea în școală ezoterică (Esoteric School of Theosophy).

Rudolf Steiner, aflat pe drumul căutărilor oculte, va activa în cercurile acestora și va intra în Societatea Teosofică, devenind în 1902 secretarul general al secției germane, proaspăt înființate. El va considera acest prim pas drept „începutul unei activități teosofice oculte, bazate în exclusivitate pe autentic și pe adevăr" [1]. Spre deosebire de mulți alți autori care se limitau la încercarea de a interpreta fenomenele spirituale prin abordări atomiste și mecaniciste, Rudolf Steiner și-a propus o abordare organică, care pornea de la principiul că „atomii și structurile atomice nu pot constitui decât rezultatul unor efecte spirituale sau organice". Secția germană a Societății Teosofice și-a desfășurat încă de la început activitatea într-o atmosferă de autonomie.

Grupul din jurul lui Rudolf Steiner nutrea preocupări total diferite de ceea ce se practica în școala ezoterică a teosofiei, prin abordarea problematicii ezoterice în raport și cu alte domenii culturale pe care le cultiva Rudolf Steiner. Organizatoric, acest grup aparținea școlii ezoterice a teosofiei, dar metodologia era total diferită. Așa încât, în mai 1907, în timpul congresului teosofic de la München, în urma unor îndelungi discuții avute cu Annie Besant, președinta Societății Teosofice, s-a ajuns la autonomizarea secției germane a Societății. Activitatea de cercetare spirituală desfășurată de secția germană a Societății Teosofice, așa cum o concepea Rudolf Steiner, își avea rădăcinile în ocultismul european și se revendica de la misticii germani Meister Eckhart, Jakob Böhme, Johannes Tauler. În concluzie, era vorba de o filieră creștină. Figura și semnificația lui Hristos redeveniseră subiect de discuție, așa încât demersul lui Steiner făcut la începutul secolului avea ca scop determinarea rolului pe care îl are Hristos în lumea de azi, pornind de la evenimentul petrecut pe Golgota cu nouăsprezece secole în urmă.

În cercetările sale de a cunoaște cele nevăzute, Rudolf Steiner se întâlnea, așadar, cu preocupările Societății Teosofice, dar prin rolul atribuit lui Hristos el se afla pe o altă cale. Încă din anul 1904 Rudolf Steiner vorbea despre „calea rosicruciană" și făcea legătura

1. Hella Wisberger, Introducere la volumul *Din istoria și conținuturile primei secțiuni a școlii ezoterice* (1904–1914), G. A. 264, Dornach, 1984.

între creștinism și evoluția ocultă a Antichității. În iunie 1907, cu prilejul congresului de la München al secției germane a Societății Teosofice, Rudolf Steiner a menționat curentele spirituale care provin din Orient și care au fost aduse în Europa de către anumite cercuri ce nu corespund configurației lăuntrice a omului european, căruia îi sunt mai apropiate cunoașterea ezoterică greacă și cea creștină. Una dintre sursele care a păstrat acest curent spiritual și l-a reînnoit a fost rosicrucianismul.

În 1909-1910, în cadrul Societății Teosofice, cu sediul la Adyar (India) se vor pune bazele Ordinului Steaua Orientului (Order of the Star in the East) care urma să aibă în centrul activității sale personalitatea unui tânăr indian, Djiddn Krishnamurti, considerat a fi cel care va purta, în curând, în ființa sa, manifestarea lui Hristos. Hristos era privit doar ca o entitate Bodhisattva, ca un învățător asemănător altor mari învățători cunoscuți.

În mod concret, Rudolf Steiner s-a distanțat de aceste abordări ale lui Hristos, considerând că acesta ar trebui înțeles ca o entitate cosmică ce s-a încarnat fizic doar o dată. De altfel, pentru că cele două căi de activitate spirituală (cea orientală și cea occidentală reprezentată de Rudolf Steiner) deveniseră incompatibile și, ca urmare a discuțiilor cu numeroși membri ai Societății Teosofice, susținători ai căii reprezentate de Rudolf Steiner, prezenți la München, în septembrie 1912, s-a propus organizarea activității Societății Teosofice într-un mod complet independent și înființarea unei noi forme de lucru: Societatea Antroposofică. Ca urmare, la 11 decembrie 1912, aproape toți cei care colaborau cu Rudolf Steiner și-au manifestat, printr-o telegramă adresată președintelui Societății Teosofice, Annie Besant, hotărârea de a părăsi această societate.

La 14 ianuarie 1913, Annie Besant retrage secției germane a Societății Teosofice decretul de fondare, consființind astfel și formal separarea. Astfel, 2400 de membri ai fostei secții germane a Societății Teosofice devin, prin hotărârea adunării generale din 2-3 februarie 1913, membri ai Societății Antroposofice, astfel oficializată, urmându-l pe Rudolf Steiner. Noua societate Antroposofică își avea sediul la Dornach, lângă Basel, unde s-a construit, pe baza planurilor lui Steiner, „Goetheanum", clădire ce conținea o vastă sală cu acest nume destinată cu precădere reprezentației dramelor-mistere ale lui Goethe. Prin conferințele pe care le-a ținut în Germania și în întreaga Europă, prin relațiile sale cu pictori, oameni politici, savanți și mistici, Steiner a exercitat, în timpul său, o influență discretă, dar profundă. Aceasta s-a menținut până în zilele noastre, prin mișcarea antroposofică, având centre în cincizeci

și șapte de țări. În Franța există numeroase institute de cercetare și școli steineriene, foarte active.

Printre numeroasele lucrări ale acestui autor foarte fecund, cele mai reprezentative sunt fără îndoială *Educația copilului din punct de vedere al științei spirituale* (1907) în care sunt expuse bazele unei noi pedagogii, *Inițierea sau cunoașterea lumilor superioare* (1904) și *Știința ocultă* (1910), grandioasă sinteză a vederilor antroposofice asupra naturii reale a omului, a evoluției sale și a lumii. În fine, Steiner și-a redactat autobiografia (*Mein Lebensgang*, rămasă neterminată, în anul 1925, care a fost tradusă și în limba română de Cezar Petrilă cu titlul *Povestea vieții mele* (Editura Princeps, Iași, 1994). Lucrarea prezintă o biografie in extenso a lui Rudolf Steiner. Menționăm că acesta se îmbolnăvise încă din 1924. Dar nu a întrerupt seria de conferințe, activitatea sa fiind chiar mai intensă, până la sfârșitul lunii septembrie, când, căzând la pat, Rudolf Steiner și-a continuat munca scriind, până la sfârșitul survenit la 30 martie 1925.

Dacă opera teoretică reia, renovându-le în lumina cuceririlor moderne ale științei, numeroase elemnte împrumutate din străvechile tradiții inițiatice și mistice, principala sa originalitate provine din aplicațiile practice pe care le obține și care au drept scop dezvoltarea complexă a individului și a societății, în domeniile cele mai diferite: educație, psihologie, agricultură, denumită biologică și cercetare medicală, dar și artă, teatru și dans („euritmia", fondată de Steiner). Prin toate acestea, gândirea steineriană are legături multiple cu viitorul.

Antroposofia deschide celor care o studiază o nouă imagine despre om și lume.

Rezultatele spiritual-științifice obținute de Rudolf Steiner își arată efectele lor practice în impulsul de înnoire a multor domenii de viață. De exemplu: pedagogie (școlile Waldorf), medicină, pedagogie, terapeutică, arte (arhitectură, pictură, euritmie, plastica vorbirii), agricultură (metoda biologic-dinamică), precum și în domeniul social (tripartiția organismului social).

Operele lui Rudolf Steiner

I. Ediții

1. Scrierile de științe naturale ale lui Goethe, coordonate și comentate de Rudolf Steiner, 5 volume (1883/1887), ediție nouă 1957;

2. *Linii fundamentale ale unei teorii a cunoașterii în concepția despre lume a lui Goethe* (1886);
3. *Adevăr și știință* (1886);
4. *Filosofia libertății* (1894);
5. *Friedrich Nietzsche, un luptător contra timpului său* (1895);
6. *Concepția despre lume a lui Goethe* (1897);
7. *Mistica la începuturile vieții spirituale ale epocii noi și legătura ei cu concepția modernă despre lume* (1901);
8. *Creștinismul ca realitate mistică și misterele antichității* (1903);
9. *Teosofie. Introducere în cunoașterea suprasensibilă a lumii și menirea omului* (1904), tradusă în limba română, Editura Lumina, Timișoara, 1943 și reeditată la Arhetip Renașterea Spirituală, 1993;
10. *Cum să dobândesc cunoștințe despre lumile superioare* (1904/1905);
11. *Din cronica Akasha* (1904/1908);
12. *Treptele cunoașterii superioare* (1905/1908);
13. *Știința ocultă* (1910); tradusă în limba română, Editura Rustania Timișoara, 1946, cu titlul *Știința spirituală*;
14. *Patru drame-mister* (1910/1913);
15. *Conducerea spirituală a omului și a omenirii* (1911);
16. *Calendarul sufletesc antroposofic* (1912);
17. *Un drum către cunoașterea de sine a omului* (1911);
18. *Un drum către sinea omului* (1917);
19. *Pragul lumii spirituale* (1913);
20. *Enigmele filosofiei* (1914);
21. *Despre enigmele omului* (1916);
22. *Despre enigmele sufletului* (1917);
23. *Geniul spiritual al lui Goethe manifestat prin „Faust" și prin basmul despre „Șarpele verde și Crinul"* (1918);
24. *Punctele centrale ale problemei sociale în necesitățile vieții contemporane și în viitor* (1919);
25. Articolele asupra structurii tripartite a organismului social și asupra situației momentului (1921);
26. *Cosmologie, religie și filosofie* (1922);
27. *Principii antroposofice* (1924/1925);
28. *Fundamente pentru o extindere a artei vindecării pe baza cunoștiințelor spiritual-științifice* (1925) în colaborare cu dr. Wegmann.
29. *Cursul vieții mele* (1923/1925);

II. Articole

1. Articole din anii 1882–1902;
2. Articole din anii 1903–1908;
3. Articole din anii 1911–1925;

III. Publicații din epoca postumă

Maxime, Fragmente, Proiecte, Scrisori și Însemnări

Conferințe

I. Conferințe publice

II. Conferințe ținute în fața membrilor Societății Antroposofice.

Cicluri de conferințe cu conținut general antroposofic.
Conferințe asupra mișcării antroposofice și a Societății Antroposofice.

III. Conferințe și Cursuri asupra unor domenii particulare ale vieții.

1. Conferințe despre artă, euritmie, formarea plastică a vorbirii, muzică, arte plastice și istoria artei;
2. Conferințe asupra educației;
3. Conferințe asupra medicinei;
4. Conferințe asupra științelor naturii;
5. Conferințe asupra vieții sociale și asupra structurii tripartite a organismului social;
6. Conferințe pentru lucrătorii de la Goetheanum;
7. Conferințe asupra Evangheliilor și Apocalipsei lui Ioan.

Activitatea sa în acest domeniu însumează 6000 de conferințe, dintre care mare parte au fost stenografiate și apoi tipărite, traduse și în limba română în Editura Univers Enciclopedic.

Teosofia, ediția a doua, Simeria, 1991; *Calendarul sufletesc*, Simeria, 1991; *Știința spirituală*, ed. II-a, Timișoara, 1992.

Gérard Encausse Papus

S-a născut la 13 iulie 1865 la La Caruna, în Spania, dintr-un tată francez și o mamă spaniolă. Tatăl său, care era medic, i-a insuflat în mod decisiv alegerea carierei, căci Gérard Encausse și-a început studiile de medicină, iar după terminarea facultății și-a practicat profesiunea în spitalele din Paris.

În 1882, ca tânăr medic cu tendințe spre studiul ocultismului, a primit de la un oarecare Henri Delaage, un mic pachețel ce conținea două scrisori și câteva materiale, fapt care i-a permis să se considere inițiat în Martinism. Avea pe atunci 18 ani și a fost considerat apt pentru a face să progreseze ceea ce Martines de Pasqually instituise și Louis Claude de Saint Martin continuase.

Gérard Encausse a fost unul dintre ultimii discipoli ai lui Eliphas Lévi, dotat cu calități organizatorice indispensabile rolului de conducere a curentului ocultist din 1885. Șefii mișcării erau Papus, Guaita, Sédir, Barlet și Rochas. Luându-și pseudonimul de Papus (un pseudonim își luase și Eliphas) a studiat în amănunțime *Kabbala*. Ocultismul se afla în plină înflorire și se bucura de o primire favorabilă din partea publicului, nu numai de pătura intelectuală, ci a marelui public pe care îl atrăgea prin efluviile magice și reputația sa de știință blestemată. Influența societăților secrete nu era străină de această revigorare a unui hermetism de sorginte exoterică. Sarcina acestora, în acel moment, era de a răspândi ocultismul, de a disemina principiile sale, de a semăna sămânța, puțin la întâmplare și a o amesteca cu prevederea unor apropiate mari catastrofe și bulversări așteptate. Ordinul Martinist reconstituit de Papus își continua scopul fecund. Mai accesibil decât alte mișcări oculte, el favoriza opera de legare a inițiaților liberi și independenți care se înmulțeau neîncetat.

Mai târziu, a fost primit la Academia de Medicină. Numeroase țări străine i-au conferit înalte distincții, printre care se numără Ordinul Imperial de Medjidu, Ordinul regal și militar al lui Christos și Ordinul lui Bolivar.

Dr. Gérard Encausse a fost un om cu spiritul foarte deschis și

cu idei largi. A reflectat la subiecte ce nu erau încă admise în vremea sa. Dar concepțiile sale erau respectate și opinia sa avea greutate, astfel încât ideile lui prevalau asupra ideilor mai puțin tolerante ale confraților săi. Cunoștințele sale de anatomie și de terapeutică erau unanim recunoscute, chiar și marea sa experiență. Aflat la apogeul vârstei, și-a consacrat vreme de mai mulți ani răspândirii cunoștințelor ezoterice printre intelectualii parizieni. În mijlocul unui grup de savanți renumiți în mai multe societăți mistice și hermetice, a arătat că un maestru și organizator fără seamăn a găsit timp să scrie numeroase lucrări. A plecat ca voluntar în primul război mondial, unde a contractat o maladie infecțioasă și a murit într-un spital din Paris, la finele anului 1916.

A scris printre multe alte lucrări și *Tratatul elementar de științe oculte*, din care oferim următorul extras:

„Viața se concentrează în centrul sistemului în soare și planetele primesc cu atât mai mult influența sa, cu cât sunt mai apropiate, cu cât sunt mai puțin materiale, chiar soarele primește o influență tot mai activă, cu cât el este mai aproape de Viață - Principiul de unde emană. Atunci forța activă învinge definitiv forța pasivă căci planetele s-au grupat în jurul centrului preponderent: o ființă vie care se cheamă Lumea a luat naștere; ea se organizează și evoluează lent către Unitatea de unde provine. Pe fiecare dintre planete, legea care a dat naștere lumii se repetă, în mod identic Soarele acționează vis-à-vis de planete cum și Unitatea - Viață acționează față de soare. Planeta este cu atât mai materială, cu cât ea este mai depărtată de el. Mai întâi arzând, apoi gazoase, după aceea lichide, câteva aglomerații solide apar în sânul acestei mase lichide; iau naștere continentele. După aceea începe evoluția planetei către soarele său și viața planetară se organizează. Forța activă acționează încă asupra forței materiale pasive. Produsele ce se vor naște pe planetă vor urma aceleași faze ca acelea care le-au avut față de soare. Continentele, soldificându-se, condensează în sânul lor forța arzând care formează în mod primitiv planeta. Această forță Vitală terestră, care nu e decât o emanație a Forței Vitale solare, acționează asupra Pământului și rudimentele vitale se dezvoltă, constituind metalele cele mai inferioare.

La fel ca o Lume ce evoluează spre Viața Universului său creând un suflet, ansamblu format din toate sufletele planetare închise în el, la fel fiecare planetă evoluează către sufletul lumii sale creând sufletul său planetar, ansamblu format din suflete pe care această planetă le posedă. Viața progresează la fel, de-a lungul vegetalului și, câteva mii de ani după aceea, producția cea mai

ridicată a continentului apare: omul ce reprezintă soarele, animalitatea, ca aurul ce reprezintă soarele mineralității. Legea progresului se va regăsi în om ca în tot restul naturii. Să mergem înapoi și să ne amintim că în momentul nașterii unei Lumi, altele existau deja, care îndepliniseră în grade diferite evoluția lor către Unitate. Existau deja lumi mai mult sau mai puțin bătrâne. Există diferite vârste ale planetelor, diferite vârste în producerea lor. Când o planetă evoluează pentru prima dată către primul vestigiu al regnului mineral, o altă planetă mai în vârstă în producția sa vitală a evoluat deja către primul regn al omului. La fel, există planete cu mai multe vârste, chiar continente, mai mult sau mai puțin în vârstă, pe aceeași planetă. Fiecare continent este încoronat de o rasă de oameni, așa după cum fiecare lume este încoronată de un soare".

Misticii din timpuri străvechi au considerat că omul posedă două sisteme nervoase, unul pentru corpul fizic și altul pentru corpul psihic, ambele funcționând într-o armonie perfectă și într-un unic scop. Vom reda un citat din lucrarea scrisă de Papus și intitulată *Încercare de fiziologie sintetică*. În această lucrare, publicată în 1909, autorul reia fapte cunoscute de secole în cercurile ezoterice și vorbește despre cele două sisteme nervoase ale omului: „Studiul circulațiilor limfatice și sanguine ne-a condus să determinăm în om două principii în acțiune: Forța și Materia. Circulația limfatică ne-a demonstrat cum materia corpului uman se află reînnoită neîncetat, dar ne-a descoperit de asemenea că există veritabile rezervoare în care se înmagazinează excedentul inutilizabil pentru moment. Ficatul, poate splina și mai ales ganglionii limfatici, îndeplinesc această funcție. Circulația sanguină ne-a arătat cum forța corpului omenesc este transportată în toate punctele organismului de către globule și cum ea este reînnoită în plămâni, dar nu am putut încă determina existența centrilor de rezervă pentru această forță așa cum am făcut-o pentru materie.

Aceasta este categoric una dintre principalele funcții ale sistemului circular în corpul uman și el îl face să sufere două feluri de modificări. O parte a acestei forțe condensate în celulele nervoase ale centrilor gri din măduvă sau creier va da naștere excitației celulelor și prin urmare fenomenelor psihice. O altă parte condensată în ganglionii marelui simpatic va fi dispusă ca rezervă pentru a servi în caz de nevoie. Ganglionii nervoși joacă, deci, vis à vis de forță același rol ca și cel al ganglionilor limfatici față de materie. Aceasta constituie un punct important ce va trebui să fie dezvoltat.

Dacă ne amintim ce am spus despre globulele care circulă în vasele sanguine și cele fixe ale sistemului nervos, o analogie

importantă ne va apărea în fața ochilor. În vasele sanguine circulă două feluri de elemente: figurate hematiile sale globulele roșii și leucocitele sau globulele albe. Globulele albe sunt caracteristice limfei. În centri nervoși două feluri de elemente figurate sunt fixe: celulele multipolare ale măduvei și centrilor cerebreli și celulele ganglionare unipolare ale ganglionilor marelui simpatic. Analogia între sistemul sanguin, sistemul limfatic și sistemul nervos se poate stabili cu ușurință prin urmare".

În cartea sa intitulată *Tratat metodic de știință ocultă*, doctorul Gérard Encausse ne oferă un exemplar de ceea ce el denumea „telegrafie psihică".

Rapoartele britanice din timpul războiului din India, referitoare la revolta cipaylor, au semnalat un lucru extrem de curios. Bazarele indiene erau la curent întotdeauna cu evoluția luptelor și deznodământul lor cu două ore mai înainte ca telegramele să le fi fost cunoscute. Aceasta ține de procedeul de comunicare psihică folosit de toți orientalii, procedeu care le permite să suprime timpul și spațiul. În sprijinul acestui fapt, relatăm o întâmplare a lui Ferdinand de Lesseps.

„Rapiditatea cu care noutățile se transmit în țările arabe este miraculoasă. Iată un exemplu frapant la care am fost martor. În martie 1883, Ferdinand Lesseps, cu prilejul explorării ținuturilor din sud ale Tunisiei, a debarcat dimineața la Sfax. L-au condus la moschee și i-au prezentat pe notabilii musulmani. Ne-am rugat împreună. După aceea Lesseps le-a anunțat că era aducătorul unei scrisori a lui Abd-el-Kader ce recomanda proiectul colonelului Roudaire. El i-a dat citire. Seara s-a reîmbarcat și a doua zi dimineața, la prima oră, a debarcat la Gabes. Or, de la Sfax la Gabes, sunt șapte zile de mers pe jos. Totuși când seara a ajuns la Gabes, Lesseps a vizitat satul Menzel unde îl aștepta șeful luptătorilor care l-a felicitat privitor la scrisoarea emirului. Știrea, a spus el, parvenise la Sfax în cursul zilei".

Opera lui Papus este considerabilă și trebuie spus că el a fost unul dintre cei mai mari popularizatori ai ocultismului în timpurile moderne. Lucrările sale, în acest domeniu, abordează subiectele cele mai diverse și au avut, la începutul secolului douăzeci, ca rezultat deschiderea către cercetarea tradițională. Dar Papus a mai contribuit la răspândirea gândirii ocultiste prin publicarea a numeroase articole de mare interes. Unul dintre aceste articole, intitulat *Comentariu asupra vieții lui Saint-Martin* din care prezentăm un extras, face referire la misticism și iluminare.

„Există faze în evoluția Martinismului, așa după cum există în

oricare cale filosofică și multe critici au fost făcute în încercarea de a-i pune pe toți misticii în aceeași categorie fără nici o distincție.

Astfel Martines de Pasqually este mai cu seamă un magician, un magician ce are conștiință despre marile probleme divine și despre predominarea lui Christos în Invizibil, dar el este un magician cu cercurile sale, luminile sale, numirile divine și multiplele ceremonii. Louis Claude de Saint Martin este, prin natura și temperamentul său, un theurg. El a preferat latura pasivă și contemplatică a theurgiei care, de asemenea, oferă și alte aspecte, dar el vede în umilință și rugăciune cele mai mari consolări. Pentru theurg, rugăciunea este punerea în joc a puterilor cerebrale vii care trebuie să fi fost create prin exercițiul carității psihice, morale sau intelectuale și prin supunere la încercări. Orice pedeapsă, orice muncă, orice suferință este un câștig pe care rugăciunea îl va dirija asupra celui slab sau disperat. Atunci Invizibilul se aliază cu un reprezentant de pe pământ și-l conduce pas cu pas. El devine un iluminat.

Or, pentru acest iluminat, fie un brahman din India, un călugăr din Franța sau un ascet musulman din Africa, facultățile care sunt puse în joc sunt toate aceleași și toți se recunosc ca fiind frați în Dumnezeu printr-o adevărată umilință și caritate. Trebuie să ne ferim să confundăm pe iluminatul ce are întreg controlul asupra propriilor sale facultăți cerebrale și care poate urma sau nu poate urma incitările invizibilului, cu mediumul ce este un instrument pasiv și prizonierul acelorași forțe și care este determinat să dea ascultare fie că vrea sau nu puterilor care-l țin sub influența lor. Socrate a fost un iluminat și nici un spirit serios nu-l poate confunda cu un Slade sau Home.

Astfel ne putem da seama cu câtă prudență trebuie să ne conducem în lumea misticilor și pentru ce filosofii trebuie să aibă atâta grijă pentru a vedea cu claritate în criticile lor".

Edouard-Alexandre (Aleister) Crowley

Edouard-Alexandre Crowley s-a născut la Leamington Spa, oraș de ape, situat la cincizeci de kilometri de Manchester, la 12 octombrie 1875.

Tatăl său, a fost un bogat berar, iar mama sa (născută Emilia Bishop) era de origine irlandeză; ambii părinți aparțineau unei secte protestante moderne, cea mai intransigentă și riguroasă dintre toate. Tatăl său se număra, de altfel, printre primii adepți ai acesteia. Era vorba de Darbyști (al căror nume provenea de la fondatorul acesteia, austerul și ferventul reverend Darby), care se mai numeau și Frații din Plymouth, întrucât prima mare adunare religioasă avusese loc în orașul maritim cu același nume (din sud-vestul Angliei). Două trăsături constituiau esențialul acestei confrerii: o credință absolută în adevărul ad literam al *Bibliei*, și o mare austeritate a moravurilor, care condamna nu numai libertinajul, ci și toate înclinările pentru distracții profane. În menajul Crowley, riguoarea depășea orice limită. Nici o jucărie nu-i era acordată copilului, fiind tolerată doar lectura *Scrierii* sfinte. Distracțiile copilărești erau strict interzise. Dacă tatăl său, auster și riguros cum era, a căutat totuși să-l iubească și să-și înțeleagă fiul, în schimb mama sa a împins austeritatea până la o monstruoasă insensibilitate. Ca un detaliu semnificativ în acest sens se menționează faptul că nu și-a îmbrățișat niciodată copilul, chiar atunci când era bebeluș.

Parcurgând autobiografia lui Crowley se constată că el nu și-a iertat niciodată mama pentru lipsa de tandrețe. Copilăria, frustrată în mod atroce, va fi evocată cu rigoare în celebrul roman, în mare măsură autobiografic: *Vipera în mână*. Fără nici o îndoială, senzualitatea dezlănțuită a viitorului mag nu poate fi atribuită doar acestei cauze pentru a explica caracterul său libertin. Este incontestabil că numărul atât de mare de aventuri cu femei – în fond o căutare frenetică de tandrețe feminină – nu se poate explica la un bărbat decât prin lipsa nemăsurată în copilăria sa, a dragostei

materne. Un psiholog va remarca cu ușurință faptul că comportarea cinică manifestată de magician față de unele femei pe care le-a cucerit, nu este altceva decât o răzbunare subconștientă retrospectivă împotriva mamei sale dominatoare și autoritară.

Aleister Crowley nu va ierta niciodată rigorismul sufocant la care a fost supus în timpul copilăriei și adolescenței sale. Este semnificativ în acest sens un pasaj din autobiografia sa: „Încă și încă, vom vedea cum faptul de a impune o teorie antinaturală și principiile (așa-zisului) creștinism asupra unui geniu (Crowley se dovedea nu o dată extrem de orgolios) deosebit de sănătos, pozitiv, conștient de realitatea existentă, creează un conflict, a cărui soluționare se exprimă pe plan material printr-o acțiune extravagantă. Spiritul meu se dovedește a fi extrem de logic..."

Crowley nu va înceta nici o clipă în decursul vieții sale să condamne cu vehemență orice fel de disciplină impusă și neacceptată, care nu se bazează decât pe o supunere pasivă: „Orice lege care tinde să distrugă calitățile masculine este o lege rea, părând a fi de suprafață."

Ar fi o greșeală de neiertat dacă s-ar explica anticlericalismul lui Crowley prin refuzul dezinvolt de a crede în sacralitate. Magul va explica foarte clar acest lucru în memoriile sale: „Fapt este că (...) eu eram cel mai religios dintre oamenii (...) Acesta este cel mai mare adevăr. Instinctul a fost mascat la început mult timp prin abominațiile Fraților din Plymouth și ale Evangheliștilor (revoltați copilărește împotriva rigorismului sectei familiei), apoi de lumea normală. (Constatăm acum o a doua cauză pentru a înțelege personalitatea adolescentului de a se adapta la viața cotidiană). Ea nu se va dezvălui sub o formă de recunoscut decât într-o perioadă ulterioară (la Cambridge, când student fiind va descoperi ezoterismul și științele oculte).

Toate acestea nu l-au împiedicat să se revolte împotriva rigorilor impus de familie. Aleister Crowley s-a dovedit a se simți în cele din urmă mai „asiatic" decât „occidental". El va scrie că are în sânge o ereditate mistică extrem orientală (necunoscută) pe linie maternă: „Mama mea fusese poreclită «mica chinezoaică» la școală (din cauza formei feței) și chiar mai târziu în adolescență." Una din copilele lui Crowley, Lola Zaza, avea o față pronunțat mongoloidă, trădând o ascendență mai mult ca sigur orientală. Crowley nu a fost niciodată capabil să simpatizeze cu vreo religie sau filosofie europeană; din gândirea evreiască sau musulmană nu a acceptat decât misticismul kabbaliștilor și al sufiștilor. Chiar psihologia hindusă. (...) nu i-a oferit niciodată o satisfacție deplină,

budismul nereușind să-i câștige încrederea. Dar, surprinzător, a fost cucerit pe dată de drumul clasic chinez, Yi-King precum și de scrierile lui Lao Tse.

Revenind la perioada copilăriei, se poate ușor ghici frustrarea permanentă din anii formării sale, fără ca vreo altă influență exterioară să fi fost susceptibilă, într-o măsură oarecare, să constituie o compensare, chiar modestă, a rigorismului familial. Este vorba de viața petrecută între pereții pensionatelor Fraților din Plymouth, unde a întâlnit aceeași atmosferă îmbibată de purita-nism.

Analiza amănunțită din punct de vedere, mai ales, psihologic a fiecărui mare inițiat, cu accent pe prima etapă a vieții - copilăria și adolescența - permite cititorului să înțeleagă mai bine opera și faptele săvârșite la maturitate.

Moartea tatălui său - în noaptea de 5 martie 1887 - pe care se spune că, copilul a văzut-o, îl va lipsi pe acesta la vârsta de 12 ani de singurul sprijin masculin, care, în ciuda atmosferei de austeritate ce domnea în casă, era capabil să-l înțeleagă. Fratele mamei sale, Tom Bond Bishop, venit în sprijinul celor rămași, nu va face altceva decât să întărească rigoarea familiei.

Când, la vârsta de 47 de ani a început Crowley să-și scrie memoriile, va avea încă vie imaginea unchiului său, al cărui fanatism biblic era însoțit de o totală sfidare față de sensibilitatea sufletului unui copil. Unchiul înființase „Children's Scripture Union" (Uniunea Scriptuară pentru Copii) și „Children's Special Service Mission" (Opera misionară specială pentru copii). În prima, era recomandat copiilor ce pasaje din *Biblie* trebuie citite în fiecare zi, iar în cea de-a doua li se înlocuiau jocurile și cărțile cu povești cu divagații pioase și comentarii evanghelice corespunzătoare. Din fericire pentru el, a avut o relativă înțelegere din partea mătușii sale, Ada.

La doisprezece ani, adolescentul în devenire va suporta, la pension, vreme de un trimestru și jumătate, pedepsele și admonestările sistematice din cauza unei stupide acuzații venite din partea unui coleg răutăcios și mitoman: acesta l-a reclamat directorului că, în timpul unei vizite pe care i-o făcuse acasă, l-a văzut pe Crowley zăcând beat mort în josul scării. Pentru tot restul zilelor, Aleister își va aminti de acestă injustă întâmplare căreia i-a căzut victimă în copilărie. La episodul de mai sus se va adăuga revolta cauzată de perpetua obsesie a păcatelor sexuale existentă în stabilimentele școlare, cu atât mai mult cu cât într-o bună zi se va vedea acuzat - din fericire fiind în măsură să se disculpe - de homosexualitate de către un camarad. La vârsta de unsprezece ani,

în urma morții tatălui său, Crowley și-a pus pentru prima oară în sinea sa problema – fără a și-o exterioriza – a combaterii sistematice a creștinismului familial, susținut de inamicii Bisericii, proferând în secret rugăciuni de distrugere fizică a tuturor Fraților din Plymauth. Mama sa luase obiceiul, de fiecare dată când îl simțea pe băiat îndărătnic și revoltat, să-l compare cu „Fiara Apocalipsului". Aleister, influențat, va sfârși mai târziu, după cum vom vedea, să adopte propriul său epitet de „bestia din Apocalips" ca o reacție directă la stupidele apostrofări ale mamei sale. Întrebat de prietenul său John Symonds pentru ce i se spunea „Fiara" el i-a răspuns:

— Mama mea îmi zicea „Fiară".

Internat la pensionatul din Tonbridge și după aceea la Școala publică din Malvern, în care domnea o înăbușitoare atmosferă biblică, Crowley s-a dovedit a fi disciplinat și un excelent elev, remarcându-se prin însușirea limbilor clasice ca și a matematicii. Șederea sa la o pensiune familială din Streatham – cartierul de sud al Londrei – s-a dovedit a fi și mai austeră decât la internat. Elementele negative ale rigorii din școli nu aveau să rămână fără urmări, iar din întrunirile familiale destinate citirii *Bibliei*, Aleister va păstra un interes crescut pentru exegeza scripturii, pe care o va folosi, bineînțeles, într-un mod contrar preferințelor pioase ale Fraților din Plymouth.

Modul de a trăi din copilărie și din prima tinerețe, l-ar fi putut determina să devină mai târziu un satanist sau un adorator al Diavolului. Cazul pe care ni-l oferă Crowley ilustrează, prin excelență, distincția puțin cunoscută de foarte mulți oameni, ce trebuie făcută între *luciferism* și *diavolismul ordinar*. Aleister Crowley a fost în mod inconștient un magician luciferian și nicidecum un diavolist, un adorator al Satanei și al Răului. Această distincție este capitală pentru o înțelegere corectă a Înaltei Magii.

Crowley nu va înceta nici o clipă de-a lungul vieții sale să denunțe consecințele groaznice ale unui rigorism sexual! El va mărturisi în *The Confessions of Aleister Crowley* (Ed. John Sumonds and Kenneth Frant. Londres, Jonathan Cape, 1969, p. 80): „Atâta vreme cât relațiile sexuale se vor afla complicate de considerații religioase, sociale sau financiare, ele vor atrage după sine tot felul de comportamente lașe, dezonorante sau respingătoare".

Afirmația sa se va regăsi reflectată în zilele noastre în diverse mișcări populare contestatare, inclusiv, am adăuga noi, și în artă.

În decursul verii anului 1891, Crowley va beneficia de o întâmplare fericită providențială: familia l-a trimis în timpul

vacanței împreună cu perceptorul său, Archibald Douglas, într-o excursie de-a lungul sud-vestului Angliei. Tânărul nu a avut nevoie să fie încurajat pentru a căuta în mod deliberat plăcerile vieții ce i se păreau paradisiace. „Creștinismul – va scrie el în *Confesiunile lui Aleister Crowley*, Londre, Jonathan Cape, 1969, p. 75 – se va risipi în zori". Devedind o precocitate ieșită din comun, el va cunoaște și amorul fizic, prin relațiile pe care le-a avut cu o tânără actriță de la teatrul din Tourquay. De acum viața sexuală se va derula într-un ritm năvalnic, fapt marcat de posedarea unei tinere cameriste în propriul pat al mamei sale.

Pentru a concretiza revolta înfierbântată împotriva tuturor restricțiilor conformiste, menționăm faptul că, fascinat de experiențele efectuate de profesorul său în laboratorul de chimie, ros de curiozitate, în ziua de 5 noiembrie 1891, va umple un ulcior de pământ cu un amestec exploziv căruia îi va da foc în curtea colegiului. A urmat o puternică deflagrație, soldată cu spargerea geamurilor de la casele din vecinătate. Adolescentul, care ar fi putut fi ucis sau în cel mai fericit caz să rămână orb – explozia se produsese în fața sa – a trebuit să suporte extracția dureroasă a mai bine de patru sute de mici schije, ce-i pătrunseseră în față. Printr-un adevărat miracol a scăpat fără alte probleme.

În timpul vacanțelor de vară, petrecute la o familie prietenă aflată la Eastbourne, avea să descopere o pasiune ce-i va procura o mare satisfacție: escaladarea munților. Începutul l-a constituit ascensiunea falezei de la Beachy Head ce domina Marea Mânecii, căreia i-au urmat alte ascensiuni în Alpi (1894), apoi în Mexic și Himalaia.

Din această perioadă este demn de menționat un scandal răsunător ce a avut loc în cadrul familiei ce-l adăpostea la Eastbourne, când Aleister s-a împotrivit deciziei familiei gazdei care nu a vrut să admită căsătoria uneia dintre fiice cu un tânăr ce nu era membru al Fraților din Plymouth și care refuza să se convertească la această sectă. Cu acest prilej atât mama sa cât și unchiul său aveau să se convingă că tânărul Crowley se revolta tot mai deschis împotriva religiei și că refuza să fie unul de-ai lor, hotărându-se de acuma să-l lase în pace și să nu se mai preocupe de readucerea lui la credința lor.

Este poate surprinzător să se constate că după rigorismul nemilos impus, familia s-a decis să-l lase să ducă o viață liberă la Cambridge, fără a-l priva de stipendiere financiară.

Se prea poate că mama sa spera într-o revenire a fiului rebel. Fapt este că tânărul student era de acuma complet liber. La un an

după intrarea la Universitate, el a intrat în posesia moștenirii lăsate de tatăl său, concretizată într-o importantă avere, pe care avea s-o risipească destul de repede, căci nu dispunea de nici o noțiune elementară a valorii banului. În numai câțiva ani va cheltui absolut totul, până la ultimul bănuț. Gustul pentru un lux rafinat, o generozitate împinsă la extrem, concretizată prin a acorda împrumuturi fără a mai pretinde să-i fie înapoiate sumele respective, îl vor aduce în pragul sărăciei. Dar, își va reveni grație unor resurse financiare importante oferite de discipolii săi sau a încasării drepturilor de autor acordate pentru unele dintre cărțile sale, ca să nu mai vorbim de stipendierile venite din partea serviciilor secrete al căror agent devenise. De fiecare dată când dispunea de bani, Crowley îi cheltuia fără discernământ. Îl putem clasa printre acei oameni care de-a lungul întregii lor vieți vor rămâne niște simpli adolescenți incapabili să-și chibzuiască banii care le trec prin mâini. Aceasta cu atât mai mult cu cât, având posibilitatea să ducă o viață îndestulată, după o copilărie apăsătoare cauzată de un rigorism familial, visa să se răzbune împotriva constrângerilor din partea familiei sau a vieții de colegiu. Fapt deosebit de revelator: cu prilejul primei sale călătorii la Paris, Aleister Crowley îi va solicita unui prieten, pictor, să-i execute un tablou de mari dimensiuni, care-l va întruchipa la vârsta de 10 ani, îmbrăcat somptuos ca un lord, în fața unui splendid parc al unui castel străvechi. Într-unul din colțurile de sus ale tabloului trona blazonul unei nobile familii căreia Crowley visa să-i aparțină.

În afară de rigorismul religios care-l apăsase, adolescentul le imputa părinților săi și apartenența la pătura burgheză înstărită, el dorindu-și din toată ființa să fi provenit dintr-o familie de aristocrați. Nu numai că-și va adopta mai târziu identități de împrumut răsunătoare (precum contele Savareff, Lordul Boleskine etc.), dar va merge până acolo încât își va inventa o filiație prestigioasă (aparținând unei vechi nobilimi galice) în care va sfârși prin a crede el însuși, așa cum s-a întâmplat cu Matei Caragiale, fiul celebrului scriitor. El va merge până la a pretinde, la modul cel mai serios, că numele strămoșului său din partea tatălui provenea dintr-o veche familie bretonă, Kéroualle, care cobora până în secolul al XVII-lea, fiind unul dintre marii favoriți ai regelui Carol al II-lea. Luiza de Kéroualle, pe care suveranul britanic o făcuse ducesă de Portsmouth se număra printre strămoșii săi. Crowley, în memoriile sale era convins că numele său deriva din Kéroualle! Toate aceste pretenții sunt amuzante și par să nu aibă nici cea mai mică acoperire, fiind vorba de o vagă asemănare fonetică, ce a căpătat proporții nebănuite într-o minte înfierbântată.

La 1 octombrie 1895, tânărul Crowley s-a înscris la Colegiul Trinité, una dintre cele mai reputate școli superioare, aparținând de Universitatea din Cambridge. Ca student va vădi reale înclinații către poezie, magie și, în timpul verii, către escaladarea munților. Adept al unei pretinse înclinații aristocratice, el va refuza să se pregătească pentru trecerea examenelor, considerând că aparține categoriei de studenți bogați, ce nu-și dau silința să asiste la cursuri și să se pregătească. Se va face remarcat prin conceperea unui program de studii foarte variat în care un loc important îl ocupau matematicile, studiul limbilor străine (latina și rusa), filosofia și istoria religiilor.

Se va putea constata că în ciuda tinereții sale, a figurat în calitate de colaborator cu două articole consacrate magiei, la remarcabila *Encyclopedia of Religion and Ehics* publicată sub direcția profesorului Hastings.

În anii săi de studenție Crowley s-a distins ca un element extrem de dotat, cu multiple înclinații, în măsură să se consacre celor mai curioase și variate domenii, asumându-și la Cambridge două roluri de obicei opuse: pe de o parte acela al unui student dezinvolt și foarte bogat, înconjurat de un mic cerc de adulatori și paraziți, și pe de altă parte, acela al unui individ studios în măsură să-și dobândească cele mai înalte satisfacții grație unor cercetări erudite și adânci.

Pe când studia la Cambridge, tânărul student s-a hotărât să înlocuiască cele două prenume „cu caracter burghez" în ochii săi, Edward și Alexander, cu Aleister, care de fapt este transcrierea galică a lui Alexandre.

Scăpat de constrângerile familiei, aflat la vârsta elanurilor și a speranțelor într-un viitor plin de promisiuni, Crowley s-a lansat în ceea ce se numește în termeni psihanalitici, o defulare. El va scrie, publicând pe cont propriu, două culegeri în versuri cu caracter pronunțat pornografic: *White Stains* (*Pete albe*), o descriere amănunțită a diverselor perversiuni sexuale, analizate în lucrarea *Psychopathia* semnată de doctorul Krafft-Ebing și *Scented Garden* (*Grădina îmbălsămată*) ce trata voluptățile carnale. În urma nenumăratelor întâlniri cu femei de toate condițiile, inclusiv cu prostituate de cea mai joasă condiție, Crowley s-a dedicat acumulării unei experiențe sexuale ieșite din comun. El a recunoscut, fără a se feri, că nu căuta numai revanșa împotriva groaznicei constrângeri teologice privind „păcatul carnal", dar și că era împins de dorința dobândirii unor experiențe plăcute. Singurul său regret a fost acela de a fi fost obligat să piardă relativ mult timp cu curtarea numeroaselor femei pe care sfârșea prin a le poseda.

În ciuda acestei vieți sexuale dezordonate, a concepțiilor cinice ulterioare în privința femeilor, cazul Crowley poate fi redus la exemplul clasic al individului care descoperă prea de timpuriu desfrâul și care apoi rămâne pe tot parcursul vieții un libertin cinic. Dar, faptele lasă să se întrevadă din contră latura romantică a donjuanismului lui Crowley: el va fi bărbatul care-și înmulțește fără încetare experiențele amoroase în speranța că într-o zi va descoperi adevărata jumătate etern-feminină. De mai multe ori, Crowley va crede – până la o vârstă foare avansată – că a descoperit adevărata însoțitoare predestinată. De fiecare dată s-a înșelat!

Din punct de vedere fizic, trebuie menționat accidentul foarte dureros de pe urma căruia timp de douăzeci și cinci de ani, Crowley va încasa rente periodice: aflat pe pationoarul din Londra (patinajul îl pasiona foarte mult la timpul respectiv), s-a izbit accidental de un alt patinator, care nu era altcineva decât ducele d'Orleans pretendent la tronul Franței. Căderea a fost așa de brutală, încât s-a soldat cu o cistită, urmată de sechele incurabile care l-au chinuit toată viața.

Student fiind, va rata posibilitatea de a merge în Spania ca soldat pentru apărarea unei nobile cauze pierdute; el va deveni bun prieten cu lordul Ashburnham, un bogat aristocrat care plănuia constituirea unui corp de voluntari britanici destinați să vină în ajutorul trupelor lui don Carlos. Expediția a eșuat datorită intervenției armatei spaniole și Crowley s-a ales cu titlul de cavaler, acordat de unul dintre locotenenții lui don Carlos.

Pe când se afla încă la Cambridge, a primit o ofertă, pe care a refuzat-o, de a deveni membru al unui grup de vrăjitoare (Witches). Era vorba de un cult britanic ancestral ce viza fertilitatea agrară, un fel de religie magică autohtonă, practicată cu mult înaintea introducerii divinităților celtice, grecești și romane[1].

Tot în acea perioadă, tânărul Aleister aderă la biserica celtică, care era un cult sacerdotal, un fel de creștinism puternic ezoteric, grupat în jurul legendei Sfântului Graal, care se dezvoltase în insulele britanice anterior introducerii creștinismului latin. Trebuie să remarcăm că tânărul Crowley nu era un dușman al creștinismului, deși era revoltat împotriva rigorismului profesat de Frații Plymouth, catolici și protestanți, el având o cu totul altă viziune și o altă manieră de a concepe tradițiile creștine, și un alt fel de interpretare a dogmelor. Revelația unică și privilegiată a creștinismului era în ochii săi doar o formă, una dintre manifestările istorice ale Tradiției supreme. Crowley nu a negat niciodată statura spirituală a lui Iisus

1. Margaret Murray: *Le dieu des sorcières*, Ed. Denoël, Paris, 1957.

Hristos din punct de vedere istoric, ci l-a considerat ca pe un Mare Maestru al înțelepciunii, care a reușit să arate oamenilor adevărata cale a eliberării dumnezeiești. El a negat faptul că percepțiile lui Iisus ar putea fi universale, considerând că acesta se adresa unei minorități de discipoli, capabili să se retragă din viața curentă și să rupă cu legăturile de familie și sociale.

Mult mai târziu, în calitate de magician, Aleister Crowley va deveni patriarhul unui cult secret, dispunând de ritualuri amănunțite privind liturghii gnostice.

Una dintre cărțile studiate, pe când se afla la Cambridge, a fost cartea: *Nor asupra Sanctuarului* scrisă la sfârșitul secolului al XVIII-lea de către alchimistul rosicrucian Carl von Eckartshausen, și în care se făcea afirmația existenței unei „Biserici interioare", a unui fel de sanctuar secret ce a existat de-a lungul erelor, paznic al unei comori ascunse a adevăratelor tradiții sacre.

Tot la Cambridge, în luna mai 1898, Crowley va cunoaște pe pictorul Gerald Festus Kelly, viitorul președinte al Academiei Regale și viitor membru al societății secrete rosicruciene „Zorile aurii".

În anii de studenție, Crowley va profita de fiecare vacanță efectuând călătorii, atât în Europa, cât și în țări mai depărtate. La Stockholm, la 31 decembrie 1896, va trăi experiența unei adevărate eliberări interioare, care se va repeta peste un an în aceeași zi și pe care o va descrie astfel: „... natura mea animală s-a simțit copleșită și curpinsă de tăcere în prezența imanenței divinității, a Sfântului Duh; omnipotent, omniprezent și atotcunoscător, a înflorit în sufletul meu ca și cum forțele întregului univers erau de o eternitate concentrate și manifestate printr-un singur trandafir".

El studiase limba rusă cu intenția de-a face o călătorie la Sankt-Petersburg. De acuma era molipsit de virusul călătoriilor. În timpul studiilor la Cambridge, în afară de formarea sa profesională, a acordat mult timp studiului figurilor simbolice și divinatorii ale tarotului, precum și vechii metode divinatorii chinezești de examinare a trigamelor lui Yi-Ring.

Șederea sa la Cambridge, aflat la o oră de mers cu trenul de Londra, nu a constituit un obstacol pentru a frecventa societatea boemă a scriitorilor, artiștilor, esteților londonezi. Întreaga sa viață, Crowley va rămâne un iubitor al atmosferei ce domnea în Cafeneua Regală situată pe Regent Street. Trebuie să menționăm că această cafenea, înființată în 1865 de un francez (Thevenon), avea mai multe săli luxoase, în care Crowley era în acei ani o figură familiară.

La terminarea studiilor, tânărul Crowley a închiriat un somptuos

apartament în Chancery Lane, luându-și numele de Contele Vladimir Svareff. A transformat două dintre camere – cele mai mari – în capele oculte, una albă și cealaltă neagră, pentru a simboliza respectiv Lumina și Întunericul, reprezentate de cele două coloane Jachin și Boaz ale Templului lui Solomon. (Existente și la Francmasonerie). Pereții capelei albe erau acoperiți de șase mari oglinzi, destinate a îndepărta forțele ce interveneau cu prilejul evocărilor magice; capela neagră adăpostea un schelet, un vast scrin pe care se afla un altar, suportat de o statuie de mare dimensiuni din abanos, ce reprezenta un negru care se sprijinea pe mâinile sale. Fiecare dintre aceste două camera avea propriul său cerc magic trasat pe pardoseală, iar în centru erau dispuse un triunghi și pentagrame.

Explicația acestor camere destinate practicării operațiunilor de magie este dată de apartanența sa la o stranie societate secretă ce ținea de Rosa-Cruce: Ordinul Hermetic al Zorilor Aurii (Golden Dawn). Studiul atent al raporturilor dintre Aleister Crowley și această societate secretă va evidenția originalitatea personalității derutante a marelui magician al timpurilor moderne.

*

Intrarea lui Aleister Crowley în „Zorile Aurii" s-a efectuat datorită unei pure întâmplări. Trecând în vara anului 1898 prin Zermatt, în centrul Elveției, pentru a se dedica marii sale pasiuni de a escalada munții, a întâlnit acolo, un compatriot, mare amator și el de alpinism: Julian T. Baker. Imediat cei doi tineri au fraternizat și și-au descoperit o pasiune comună: ocultismul. Baker era fascinat de astrologie și alchimie, fiind membru al Ordinului Zorile Aurii din Exterior (Golden Dawn în the Outer) fapt pe care l-a dezvăluit neîntârziat proaspătului său prieten, student la Cambridge. El i-a prezentat neîntârziat un demnitar al Ordinului, pe George Cecil Jones. Datorită acestuia, la reîntoarcerea în Anglia, Aleister va fi inițiat, primind primul grad, la data de 18 noiembrie 1898. Cu acest prilej, conform obiceiului noilor inițiați, a căpătat *nomen mysticum* ales de el însuși: Perdurabo (adică eu voi persevera). Ca și în cazul altor societăți inițiatice, Ordinul Zorilor Aurii simboliza noua naștere efectuată cu prilejul inițierii, grație alegerii unui nume simbolic. De reținut o altă particularitate a acestui Ordin ezoteric: admiterea candidatului era subordonată examenului atent al horoscopului său.

Se impun câteva date elementare, definitorii, asupra Ordinului Zorile Aurii. Multă vreme puțin cunoscut, Zorile Aurii sunt de

puțină vreme accesibile specialiștilor în societățile secrete[1], grație numeroaselor documente, manuscrise rituale confidențiale ajunse în mâinile specialiștilor.

Alături de revelațiile lui Crowley însuși și ale lui Israel Regardie, o întâmplare avea să contribuie la oferirea unor imagini despre Ordinul Zorilor Aurii: în 1967 o casă părăsită situată pe o faleză de pe coasta de sud a Angliei s-a prăbușit. Dintr-un zid au ieșit la iveală: o colecție completă de manuscrise, diverse documente și obiecte rituale (șorțuri, eșarfe diverse, săbii și pumnale simbolice) destinate diverselor grade practicate în Loja Zorile Aurii și păstrate într-o ascunzătoare secretă considerată a fi inviolabilă.

În urma studierii acestor materiale, Francis King a prezentat rezultatele cercetărilor sale în cartea *Ritual magic in England*, London, Neville Spearman Ltd., 1970. După relatările acestui autor „Zorile Aurii" era o societate pretinsă rosicruciană, reclamându-și filiația inițiatică din Rosa Cruce, ce urca până în secolul al XVII-lea, când, pentru prima oară, a fost menționată de pastorul german Jean-Valentin Andreae[2]. „Zorile Aurii" era o societate ritualistă secretă, total diferită de Francmasonerie. Ea prezenta caracteristica de a comporta două modalități distinctive de activitate: pe de o parte, ceremonii rituale colective (ca și la Francmasonerie) și munca individuală, ce consta din studii confidențiale și rituri personale efectuate în capela fiecărui membru. Era vorba de o societate secretă ce urmărea obiectivele înaltei magii și care permitea omului să depășească limitele stării terestre obișnuite, oferindu-i accesul la planurile superioare de existență, acolo unde guvernează inteligențele, entitățile supra-umane, oferindu-se astfel adepților posibilitatea de a accede la cheia ce face corespondența dintre univers (macrocosmos și tradițiile ezoterice) și om (microcosmos).

„Zorile Aurii" număra printre membrii săi o serie de personalități ale epocii victoriene: poetul irlantez W. B. Yeats, deținător al Premiului Nobel, actrița Florence Farr, Arthur Macheu, J. W. Brodie-Innes, Algernon Blackwood, Sax Rohmer, Talbot Mundy, Charles Williams, Bram Stoker etc., etc.

„Zorile Aurii" își avea rădăcinile în Germania, firele conducând până la Anna Sprengel din Nürenberg, fiica naturală a regelui

1. Paul Ștefănescu: *Istoria mondială a societăților secrete*, Ed. Miracol, București, 1999.
2. Bernard Gorceix: *La bible des Rose-Croix*, Paris, Presses Universitaires de France, Paris, 1970; Serge Hutin: *Histoire des Rose-Croix*, Courier du livre, Paris, 1971.

Ludovic I de Bavaria și a celebrei dansatoare Lola Montès. Anna Sprengel l-a autorizat pe Samuel Liddell Mathers (1854–1918), maestru, în anul 1886, să implanteze în Anglia Ordinul hermetic al „Zorilor Aurii". În 1888, William Wynn Westcott, înalt demnitar în cadrul Societas Rosicruciana din Anglia, împreună cu Mathers, au consacrat la Londra primul templu Isis-Urania al „Zorilor Aurii". Mai târziu i-au urmat alte două temple: Horus la Bradford și Amon-Ra la Edinburg, vechea capitală a Scoției. Stabilit între timp în Franța, va implanta și aici Ordinul, fondând Templul Hathar.

„Zorile Aurii" se compunea din trei serii de grade, dintre care primele două corespundeau efectiv gradelor conferite cu prilejul ceremoniilor inițiatice din templele lui Golden Dawn. Mai întâi, Primul Ordin dispunea de cinci grade propriu-zis aparținând „Zorilor Aurii" din Exterior, adică acelea ale Neofitului, Zelator, Theoricus, Praticus și Philosophus.

Urma cel de al Doilea Ordin, denumit al Trandafirului Roșu și al Crucii de Aur (Ordo Roseae Rubeae et Aureae Crucis), cu cele trei grade: Adeptus Minor, Adeptus Major și Adeptus Exemptus.

Cel de al Treilea Ordin, Ordinul Interior nu conținea – la gradele terminale – decât pe acela de Magister Templi, Magnus și Ipsissimus, care de fapt alcătuiau șefii secreți, invizibili, ai întregului sistem, ce depășeau condițiile obișnuite de viață. Aceste ultime trei grade erau acordate în invizibil de Maeștrii cosmici[1].

Aleister Crowley avea 22 de ani când a fost primit în Golden Dawn, vârstă considerată extrem de precoce, dar i se promitea un viitor strălucit, mai ales pentru faptul că asupra sa veghea personal Mathers. În Francmasonerie, în care va accede la scurt timp, Crowley va cunoaște o ascensiune rapidă astfel încât, la vârsta de numai 27 de ani, va obține gradul 33 al Ritului Scoțian Antic și Acceptat. El va mai dobândi ulterior o serie de alte importante grade înalte în diverse alte sisteme (puțin cunoscute) și înalte grade masonice. De remarcat că în mijlocul societăților secrete cu caracter cu totul special, ce urmăreau obiective pur magice, Crowley va realiza o carieră prodigioasă, concretizată prin ambiția personală de a deveni cel mai mare mag al timpului său.

Am dori să ne referim la credința general acreditată și anume aceea că Aleister Crowley a fost un magician negru. Nimic mai fals. În expunerea noastră amănunțită asupra vieții acestuia, am pus un mare accent pe copilăria sa pentru a motiva comportarea lui de mai târziu. Studiul psihanalitic s-a impus.

1. Detalii asupra „Zorilor Aurii" le vom oferi cititorilor într-o lucrare aparte.

Am văzut revolta sa precoce și totală împotriva rigorismului religios al mediului său familial, de care el nu se va dezice niciodată până la sfârșitul vieții. Dacă el se va manifesta deschis contra rigorismului creștin, a austerului dogmatism religios, este oare logic și normal să-i atribuim calitatea de adept al Magiei Negre? De ce să-i atribuim un loc în galeria magilor negri? Pentru a judeca mai bine lucrurile, considerăm indicat să amintim o întâmplare, ieșită din comun, petrecută în jurul anului 1900. Atunci a apărut o carte ce conținea 50 de imnuri adresate Fecioarei Maria, lucrare prezentată ca fiind opera unei actrițe catolice celebră, ce dorise să-și păstreze anonimatul. Încă din momentul apariției, opera a beneficiat de elogii entuziaste, mai ales, în revistele catolice engleze. Atunci când Crowley – devenit celebru și arhicunoscut la vârsta de treizeci de ani ca mare magician – a făcut cunoscut că el este autorul imnurilor, autorii elogiilor au râs furioși. Incidentul a fost pus pe seama gustului lui Crowley, înclinat spre mistificare. Contrar impresiilor la prima vedere, el nefiind un fidel catolic, totuși simțea o adorație fierbinte și sinceră față de exprimarea feminină a Divinului, a manifestării sale ca Mare Zeița, a Fecioarei Maria, Mamă iubită a Cerului și a Pământului. Această devoțiune demonstra cât de mult suferise, fiind privat de dragostea maternă, pe care Crowley o va păstra pentru totdeauna în inima sa. În fapt, dacă Crowley nu putea admite sau tolera manifestările curente, adevărate sau false, ale credinței creștine, el va rămâne pentru tot restul zilelor sale în fundul sufletului lui nu un anticreștin, ci un adept al unui ezoterism ale cărui elanuri spirituale îmbrățișau toate formele religioase. De aceea nu considerăm ca fiind o ipocrizie din partea sa, și nici un sacrilegiu, maniera în care va fi primit în gradele înalte ale unei Biserici gnostice pentru care el însuși va imagina și institui o liturghie secretă, celebrată de doi oficianți: un preot și o preoteasă.

Să revenim la apartenența sa la Golden Dawn. Pentru a fi admis în faza finală a activității vizibile a organizației, pentru a spera să atingă nivelul inițiatic dincolo de care i se descopereau Maeștrii cosmici și planurile invizibile miraculoase, membrul celui mai înalt grad al Ordinului Golden Dawn trebuia să realizeze operația magică descrisă în grimoarul intitulat *Cartea lui Abramelin Magicianul*. Nu era o treabă câtuși de puțin ușoară cum s-ar crede.

Era necesar, mai întâi, să se amenajeze un templu, nu numai complet izolat, dar și cu o aranjare complexă. Despre aceasta ne vorbește însuși Crowley în lucrarea *Magia în teorie și practică*, tipărită în Franța, între cele două războaie mondiale. „Inițiatul

trebuie să dispună de o locuință unde nu va fi nici privit și nici deranjat (încă de la început se poate constata că atât magia cât și alchimia nu sunt recomandate, din cauza costurilor ridicate, persoanelor ce nu dispun de mijloace materiale. În această locuință el va rezerva un loc pentru «*templum*» (adică paraclisul special amenajat pentru urmărirea operațiilor magice). Acesta va dispune la nord de o fereastră ce dă spre o terasă la extremitatea căreia se va construi o lojă, asemănătoare cu cea a marelui maestru al francmasonilor." Trebuie să fii foarte înstărit materialicește ca să dispui de două încăperi speciale, fără o întrebuințare domestică. De reținut că în locuința sa din Londra, Crowley, avea amenajate două paraclise – camerele albă și neagră – Oficiantul va fi îmbrăcat cu o cămașe din in, albă (simbolul purității), având pe cap o coroană (simbolul triumfului magicianului), o baghetă, un altar, tămâie, untdelemn sacramental și un pectoral din argint natural. Aceste piese nu pot lipsi niciodată din practica magiei ceremoniale. Pectoralul joacă rolul protector al oficiantului. Toate aceste obiecte trebuie consacrate după instrucțiunile prevăzute în Grimoarul lui Abramelin[1].

Terasa va fi acoperită pe jos cu nisip fin, special consacrat.

Operatorul se va abține, respectând o castitate completă, trăind izolat și în tăcere vreme de circa patru luni. El își va reduce hrana și băutura la strictul necesar și va consacra ritualurilor și ceremoniilor prescrise de către instructorul său cea mai mare parte a timpului. Se va ține în legătură cu influxurile astrale (Venus din planul astral, adică intermediarul dintre planul suprem și planul terestru).

El își va petrece ultimele două luni într-un extaz neîntrerupt, evitând orice contact cu profanii. La sfârșitul acestor două luni, va întreprinde marea conjurație: atunci îngerul păzitor îi va apărea, acesta fiind scopul esențial al operației. Un semn de origine supranaturală, ștampila ghearei entității evocate, îi va apărea pe pectoral. În prealabil, magicianul va trasa, respectând arta regală (respectând proporțiile geometrice tradiționale), un cerc magic (indispensabil protecției operatorului) în care se va închide pentru a suporta, fără a fi îmbrățișat, puterea radiantă a entității. El va opține de la îngerul său puterea de a supune voinței sale pe cei patru arhonți (denumire greacă, ce semnifică șef, împrumutată de la vechii gnostici) ai punctelor cardinale (sau ferestre în terminologia lui John Dee).

În 1898, Crowley a cumpărat un superb conac, Boleskine, situat în apropiere de Loch Ness, într-un ținut splendid, fantastic, din

1. Paul Ștefănescu, *„Magia Înaltă"*, Ed. Miracol, București, 1999.

Highlands. Locuința, care mai există și astăzi, o clădire lungă, având un singur etaj, construită în stil clasic, se află în apropiere de satul Foyers, în partea opusă localității Drumnadrochit. Aleister Crowley avea posibilitatea să-și dea frâu liber visurilor sale romantice de apartenență la nobilimea galică: îmbrăcat într-un frumos costum scoțian tradițional, el oferea recepții fastuoase, cu whisky și cimpoaie, interpreta rolul de senior local. Se retrăsese, vreme de mai multe luni, în această locuință pentru a îndeplini prescripțiile din *Cartea lui Abramelin Magicianul* acest străvechi grimoar magic – reputat a fi cel mai eficace dintre toate – păstrat sub forma textului său original la biblioteca Arsenalului, unde Mathers îl descoperise și îl tradusese în engleză în întregime. Acest grimoar era opera unui misterios Abramelin, care ar fi trăit pe la sfârșitul Evului Mediu. Ca și în cazul Evreului Abraham, autorul misteriosului tratat de alchimie, aflat odinioară în mâinile lui Nicolas Flamel, și autorul cărții de față poate fi cu greu identificat cu o figură istorică reală.

Oricare ar fi situația, grimoarul exista[1] și Crowley se hotărî să pună în practică toate prescripțiile sale.

A reușit oare Crowley să întreprindă marea operație (conjurația) descrisă de Abramelin Magicianul? Este o problemă delicată... În orice caz, nu s-ar putea acuza magul de a fi îndeplinit ritualul fără să se fi legat de la început de o altă aspirație mistuitoare pentru extraordinar. Contrar opiniilor cinice curente, pentru un bărbat supunerea în fața unui jurământ solemn nu constituie totuși un act gratuit. Or, mai înainte de a duce la bun sfârșit o operație așa de complicată în straniul grimoar, Aleister Crowley a pronunțat o serie de obligații deosebit de puternice și impunătoare. Despre toate acestea vom fi în măsură să ne pronunțăm mai târziu.

Frater Perdurabo – numele inițiatic dobândit de Aleister Crowley la acceptarea sa în Golden Dawn – pronunțase un jurământ în prezența Marelui Arhitect al Universului și a tuturor puterilor divine și îngerești, *în primul* rând de a-și uni conștiința cu Divinul într-o absolută supunere față de Voința superioară, cu intenția de a regenera rasa umană. În cel de *al doilea rând*, de a urma cu curaj, umilință și perseverență obligațiile amănunțite și înspăimântătoare prescrise de Abramelin Magicianul. În *al treilea* rând, de a disprețui cu superioritate lucrurile și opiniile acestei lumi dacă ele se interferează cu realizarea proiectului. În al *patrulea* rând, de a se folosi de puterile magice dobândite în acel fel pentru singurul bun spiritual al ființelor cu care operatorul ar putea să vină în contact

1. Un exemplar din traducerea lui Mathers se află în posesia noastră și-l vom publica în cel mai scurt timp.

(altfel spus refuzul de a se folosi de posibilitățile supranaturale pentru a distruge sau a-l aservi pe cineva). În *al cincilea* rând, de a începe o luptă continuă împotriva puterilor demonice până ce acestea vor fi convertite la lumină (se remarcă existența în credința unei mântuiri finale a înseși forțelor diabolice). În *al șaselea* rând, de a armoniza spiritul cu acest echilibru susceptibil de a-l conduce la Orient (dobândirea Luminii interioare) și a veghea la aceasta pentru ca, conștiința să nu fie detronată de instincte. În *al șaptelea* rând, de a izbândi asupra tentațiilor. În *al optulea* rând, de a elimina iluziile susceptibile de a-l înșela pe operator. În *al nouălea* rând, de a avea o încredere absolută în Dumnezeu, unicul și omnipotentul Suveran. În *al zecelea* rând, de a flutura crucea Sacrificiului și a suferinței, făcând ca lumina dobândită de mag să poată arăta și altor oameni gloria limpezimii divine, cea a Dumnezeului din inimile noastre.

C.R. Cammell[1] afirmă în cartea sa că magul a eșuat în încercarea sa de a efectua marea conjurație, întrucât lucrurile nu au încetat să evolueze din ce în ce mai rău după efectuarea ritualurilor lui Abramelin de către Crowley, în conacul scoțian de la Boleskine: echilibrul psihic era tot mai precar; probleme financiare din ce în ce mai jenante, intercalate cu scurte intervale de bunăstare; discreditare în ochii opiniei publice și, în fine, pierderea capacității sale creatoare.

După același Cammell, bun prieten al său, Crowley nu și-ar fi salvat până la urmă decât propria sa încredere și curajul în privința destinului său de magician. Dar, pe de altă parte, faptul că reușita obiectivă – în toate domeniile de realizare umană – nu se dovedește neapărat indispensabilă pentru ca o ființă să poată persevera în domeniul pe care îl dorește cel mai mult, te determină să te ferești să identifici reușitele unui om în domeniul spiritual cu victoriile răsunătoare care au loc în domeniul material și social. A pretinde eșecul unui maestru spiritual, prin lamentabile eșecuri financiare sau sociale în viața de toate zilele, nu constituie, oare, o atitudine cu totul arbitrară?

În ceea ce privește marea operație întreprinsă de Crowley la Boleskine se pune întrebarea dacă s-a soldat sau nu cu rezultate. Materializările sperate s-au manifestat? Magicianul nu a ezitat să declare după aceea ca în decursul perioadei de claustrare și chiar după aceea, a constatat existența unor fenomene stranii imposibil de explicat prin cauze naturale.

1. C. R. Cammell: *Alesiter Crowley: the man, the mage, the poet*, Londres, the Richard Press, 1951.

O dată cu revenirea la Londra, Aleister Crowley va remarca o serie de fenomene extraordinare cauzate de puterile demonice evocate de Abramelin, fără ca acestea să fi fost chemate prin voința sa. Astfel, într-o seară, pe când se întorcea acasă însoțit de prietenul său Jones, a văzut în apartament o serie de umbre pe jumătate materializate. Atmosfera locurilor se afla impregnată cu forțe redutabile pe care cei doi magicieni au încercat să le facă vizibile printr-o serie de ritualuri. Ușa templului lui Crowley era larg deschisă, mobilierul deplasat de la locul lui, obiectele simbolice răsturnate pe pardoseală. După ce cei doi prieteni au făcut ordine în încăpere, ființe pe jumătate materializate mergeau în procesiune aproape neîntreruptă în camera principală a apartamentului[1].

Într-un jurnal detaliat, scrupulos ținut la zi, privitor la operațiunile magice întreprinse, Crowley va menționa o serie de întâmplări extraordinare și inexplicabile ce se petreceau în locuința sa. El va relata faptul că un intrus, care reușise să forțeze ușa de la apartamentul său din Victoria Street (unul dintre numeroasele sale domicilii londoneze), a încercat să efectueze o serie de operații magice în capela magicianului, și a fost atât de îngrozit de entitățile ce i-au apărut și care-l amenințau furioase, încât a luat-o la fugă pe scări, sărind câte patru trepte deodată.

Asemenea descrieri de fenomene neobișnuite nu pot fi puse pe seama spiritului imaginativ al lui Crowley. El a avut o personalitate foarte delicată, rezervată, dominată de timiditate. În ciuda multiplelor aventuri feminine care i-au conferit în ochii oamenilor imaginea unui cuceritor, el era în realitate un om slab, nedispunând de o voință prea mare și văzând în fiecare nouă femeie pe care o cunoștea femeia vieții sale.

La reîntoarcerea din perioada de claustrare din Scoția, Crowley s-a instalat în somptuosul său apartament londonez. Trebuie să spunem că el se afla într-o continuă schimbare de locuințe. El îi încredințase sarcina de bibliotecar și grija imensei sale biblioteci, în cea mai mare parte formată din lucrări despre ocultism, unui prieten de-al său, membru și el al Ordinului Golden Down pe nume Allan Bennett (alias Frate Jehi Aour). Acesta, mai în vârstă cu patru ani decât Aleister, era o ființă hipersensibilă, răvășit de groaznice crize de astm, care nu puteau fi calmate decât cu absorția de cloroform, opium, morfină, cocaină și chiar heroină. Crizele îl trânteau la pat uneori vreme de o săptămână. Moartea timpurie a tatălui său nu era străină de aceste tulburări stranii, care se

1. Aleister Crowley: *The Confessions of Aleister Crowley*, London, Jonathan Cape, 1969, p. 182.

intensificau pe măsură ce el avansa în vârstă. Bennet, crescut de mama sa catolică, ce manifesta o credință exaltată, ajunsese să-și piardă simțul realității: la vârsta de șaisprezece ani, mai credea că copiii erau aduși de îngeri și dezvăluirea adevărului de către prietenii săi i-a cauzat un adevărat traumatism psihic. Ca urmare, a păstrat pentru tot restul vieții o repulsie și o oroare incoercibilă pentru tot ceea ce venea în contact mai mult sau mai puțin cu sexul. Suntem de părere contrară acelor biografi, care au afirmat că Bennet ar fi fost inițiatorul lui Crowley în practicarea homosexualității deoarece el nu era interesat de raporturi sexuale cu femei. Motivul pentru care Crowley s-a simțit atras în mod excepțional de către Bennet, se va repeta și cu prilejul întâlnirii cu Victor Neuburg, el consta în extraordinara calitate mediumnică a lui Allan Bennett. Crowley se va folosi de prietenul său ca medium pentru a încerca să lege și să multiplice dificilele experiențe de contact cu lumea invizibilă și entitățile care o populează.

Crowley și Bennett au plecat împreună în Orient, fapt care va avea un efect salutar asupra sănătății șubrezite a celui de al doilea. Cu prilejul traversării cu pachebotul a Mării Roșii, crizele de astm aproape dispăruseră și Bennett a putut să arunce peste bord întreg bagajul cu seringi și droguri de toxicoman. Lucrul va demonstra fără tăgadă că tânărul era o simplă victimă a frustrației rezultate din educația dată de o mamă devotată și dominatoare. Dar Bennett va alege curând calea unei renunțări ascetice și-l va abandona pe Crowley, devenind călugăr budist în Ceylon.

Să ne ocupăm acum de raporturile dintre Mathers și Crowley în cadrul Ordinului Golden Dawn. Primul fusese la început instructorul care a vegheat cu osârdie și grijă la progresul rapid al discipolului său favorit, pe scara inițiatică a societății, iar Crowley i-a acordat un cald devotament, precum unui tată spiritual. De Paștile anului 1900, Mathers va apela la el pentru a încerca in extremis să pună capăt gravelor disensiuni care, în Anglia, reușiseră să dezbine ramura franceză de Golden Dawn. Mărul discordiei nu era altul decât poetul irlandez W.B. Yeats care preconiza ca membrii societății să pună un mai mare accent pe ezoterismul creștin decât pe misterele antice.

În ciuda eforturilor de stingere a conflictului se va produce o agravare constantă a acestei situații. Vor avea loc chiar altercații în templu ce au necesitat intervenția pacificatoare a poliției.

Crowley nu era de acord cu tendința imprimată de Yeats opunându-se indirect și lui Mathers. Motivele erau evident de natură psihologică. Cele două personalități puternic reliefate,

Mathers și Crowley nu puteau conviețui împreună în sânul Ordinului Golden Dawn. Membrii Ordinului își imaginau a fi victimele unor manevrări cu caracter magic destinate să perpetueze conflictul de la distanță dintre cele două tabere grupate în jurul celor doi adversari. Crowley ca și Mathers se acuzau reciproc de practici distrugătoare de magie neagră. Roza-Cruce - bijuterie supremă rituală din aur masiv - aflată în sanctuarul instalat în locuința lui Crowley din Londra, a căpătat culoarea albă, în vreme ce impermeabilul i-a luat foc singur, arzând complet. De cinci ori caii de la conacul său au luat-o la fugă la apropierea stăpânului lor. Una dintre amante l-a abandonat fără nici un motiv și fără a-i oferi nici cea mai mică explicație. În fine, câinii săi favoriți, la care ținea enorm, au murit pe neașteptate. Toate aceste fapte îl incriminau pe Mathers care practica magie neagră.

Faptele menționate au determinat ruptura definitivă dintre cei doi, moment în care Aleister Crowley a părăsit Golden Dawn, înființându-și propria sa societate ezoterică rivală și dizidentă. Un lucru rămâne cert: Aleister Crowley își datorează formația sa ezoterică de magician frecventării Ordinului Golden Dawn.

La capitolul plăceri, două l-au preocupat în tot timpul vieții pe Aleister Crowley: femeile și călătoriile.

Plăcerea de a călători poate fi explicată printr-o înclinație spre drumomanie, simptom care s-a manifestat și prin schimbarea extrem de deasă a locuințelor londoneze. Drumomania este o psihopatie ce caracterizează unele personalități accentuate[1].

În iulie 1900 îl găsim pe Crowley la Mexico, după o călătorie cu trenul de la New York. Fusese invitat de un reprezentant al nobilimii locale, Don Medina, șeful suprem (Mare Preot și Sacrificator) al unei societăți secrete denumită „Lampa Luminii Invizibile" ce se pretindea depozitara celor mai mari secrete ale inițiaților mayași și azteci și care își avea sediul în ruinele unui templu precolumbian dedicat zeului principal din panteonul mexican, Quetzalcoatl „Șarpele cu pene". Aleister Crowley va fi înscăunat, în mod solemn, în cadrul unui ceremonial deosebit, prilej cu care i s-a acordat patenta gradului cel mai mare al acestui Ordin. Cu prilejul recepției, magicianul britanic va primi revelația că este de fapt încarnarea faimosului... Cagliostro.

Ideea unei supraviețuiri secrete, existente odinioară la inițiații maya și azteci sub forma reîncarnării, a continuat să se perpetueze

1. Paul Ștefănescu: *Lumea văzută de medici*, Editura Medicală, București, 1991, p. 81.

într-o formă, e drept redusă, până în zilele noastre, ea stând la baza romanului scris de D. H. Lawrence: *Șarpele cu pene*.

Crowley va scrie în memoriile sale că, în timpul ședерii sale în Mexico, a experimentat o metodă magică de obținere a invizibilității, plimbându-se o zi întreagă prin diverse cartiere aristocratice ale capitalei, îmbrăcat într-o somptuoasă robă de culoare roșie și având coroana pe cap, fără a fi remarcat de trecători. Este vorba, probabil, de o stare de hipnoză în masă pe care o realiza Crowley, oamenii văzându-l în realitate, dar aveau conștiința blocată.

Tot în această perioadă, Aleister s-a ocupat cu decriptarea integrală a unor manuscrise enochiene provenind de la doctorul Dee și aflate în posesia Ordinului Golden Dawn. În Mexic a fost însoțit, în ascensiunile sale, de bunul său prieten, alpinistul Eckenstein, cu care va merge și în Himalaia de altfel.

După Mexic a urmat Asia, unde a întreprins călătorii extraordinare și a efectuat experiențe oculte pe baza cunoștințelor dobândite în cadrul Ordinului Golden Dawn.

În 1901, a început vastul periplu asiatic, oprindu-se în Indonezia și Japonia. Pe pachebotul ce-l ducea către această destinație, Crowley s-a îndrăgostit nebunește de o tânără americană, separată circumstanțial de soțul ei. După o legătură tumultuoasă, care a durat pe tot timpul traversării, tânăra a refuzat să-l urmeze și s-au despărțit spre disperarea lui Aleister. În amintirea acestui episod, în care crezuse că a întâlnit femeiea visurilor sale, a scris un poem autobiografic intitulat: *Alice, un adulter*.

Ajuns la destinație, a vizitat Japonia, de unde a trecut în China, ale cărei tradiții milenare l-au captivat. Aici, a mers până în misteriosul deșert Gobi, unde se bănuia că se află ascunsă intrarea secretă în centrul pământului. A parcurs mai multe provincii, îmbrăcat în straie de mandarin, purtând o barbă tăiată după modelul din desenele Chinei imperiale. Bineînțeles că și-a atribuit în tot acest timp diverse identități de împrumut, în funcție de deghizările adoptate.

Din China a mers în Ceylon, unde l-a reîntâlnit pe vechiul său prieten Allan Bennett, devenit între timp bonz. Subjugat pe moment de religia budistă, Crowley și-a dat repede seama că nu se va putea nicidată obișnui cu viața austeră a unui budist. A continuat periplul în India meridională, unde a fost atras de religiozitatea hindusă, integrându-se pentru o vreme vieții din preajma templelor, fiindu-i chiar permis să intre și să viziteze părțile interzise ale marelui templu al lui Shiva din Madura. Doi guru (maeștri) tantrici, Shri

Agamya Parahamsa și Brima Sen Pratab l-au inițiat în riturile de mâna stângă, adică ale erotismului sacru, cunoștințe care vor constitui unul din aspectele majore ale sistemului magic al lui Crowley.

După India, a urmat Birmania apoi a pătruns în India septentrională unde l-a întâlnit pe prietenul său Eckenstein cu care a escaladat un vârf de peste 8000 de metri situat la nord de Caşmir, în lanțul munților Karakorum: Chogo-Ri. A urmat un semieșec: expediția este cert că a bătut un record mondial de altitudine, dar nu a fost escaladat în realitate vârful. În 1903, Crowley va organiza o altă mare expediție himalaiană - finanțată de el - care se va sfârși cu o tragedie: unul dintre alpiniști va muri înghețat. Impresionat de întâmplare, Aleister va renunța din acest moment la ascensiunile la înaltă altitudine dovedind că nu era așa cum l-au descris unii, un monstru de egoism dominator, plin de cruzime și dezinvoltură.

Pe de altă parte, am fi înclinați să-l considerăm ca fiind un alpinist lăudăros și neîndemânatic, substituindu-și ignoranța cu o îndrăzneală ieșită din comun. Nimic mai fals. Cele două expediții ale lui Crowley la Chogo-Ri, departe de a fi fost niște simple tentative zgomotoase și improvizate de un amator excentric, au constituit adevărate modele în ceea ce privește pregătirea și organizarea metodică a unei ascensiuni. Purtătorii de bagaje din Karakorum i-au păstrat amintirea unui alpinist de excepție, uman și înțelegător cu nevoile oamenilor, grijuliu față de soarta autohtonilor. Crowley și Eckenstein au avut ghinionul de a veni în contact cu specialiști britanici în ascensiuni himalaiene: în aceasta trebuie căutată răceala și indiferența cu care au fost tratate încercările temerare ale celor doi, în lucrările de specialitate.

Crowley a revenit în Europa și-l găsim la Paris la 14 octombrie 1902, fiind găzduit de fostul compagnon de la Golden Down, care i-a pus la dispoziție somptuosul său atelier de artist, de pe strada Compagne-Prèmiere din Montparnasse. În luna noiembrie se va produce ruptura definitivă și ireversibilă cu Mathers. Atât în atelierul pus la dispoziție, cât și în bistroul „Le chat blanc", Crowley organiza recepții în care șampania curgea în valuri și se servea caviar. Printre invitați se numărau Somerset Maugham, Rodin și Rilke.

Copleșit de nostalgia ținuturilor scoțiene, Crowley revine la conacul său din Boleskine și îi face vizite dese lui Gerald Kelly, care locuia la reședința familiei din Strathpeffer, în apropiere de Dingwall. Gerald i-a prezentat-o lui Aleistar pe sora sa, Rose, o tânără văduvă de o extraordinară frumusețe. A avut loc un „coup de foudre" reciproc și trecând peste opunerea fratelui și a întregii

familii Kelly, care proiectaseră s-o căsătorească pe Rose cu altcineva, cei doi se căsătoresc imediat, lucru permis de legea scoțiană.

Perechea pleacă în voiaj de nuntă în Egipt. După o noapte întreagă petrecută în întunericul „Camerei Regilor" din inima Marii Piramide[1], Aleister și Rose închiriază o frumoasă vilă de la periferia orașului Cairo. Rose va servi ca medium evocațiilor magice întreprinse de Aleister, prilej cu care va contacta o misterioasă entitate declarată că se numește Aïwass, ce a fost odinioară un maestru cosmic redutabil.

Aïwass va transmite o serie de mesaje și își va face ocazional apariția, dictând în intervale de la o jumătate de oră până la o oră o carte sacră, în care va fi vorba de o nouă revelație, a cărei propagare o va face Crowley. Era *Liber Al vel Legis* (*Cartea Al sau a Legii*), cunoscută mai ales sub titlul englezesc de *Book of the Law* (*Cartea Legii*). Magul o prezenta în acest fel: „Această carte a fost dictată la Cairo între o jumătate și o oră, vreme de trei zile încontinuu, adică la 8, 9 și 10 aprilie anul 1904". Era o lucrare cu caracter secret, destinată unui număr restrâns de inițiați, fiind publicată abia în 1938. Cuprindea doar trei capitole și un număr modest de pagini, conținând o serie de versete scrise în stil profetic, ce anunțau imperativele spirituale ale revelației ce privea introducerea noii Legi (care va substitui pe cea dată de Moise și Iisus). Deși Crowley nu a fost niciodată prezentat drept fondatorul noii religii, cercetătorul este de părere că starea sa de spirit nu era străină de conținutul cărții, căci Crowley fusese proclamat de misterioasa entitate Aïwass ca: Tô Mega Therion, Marea Bestie[2] sau Maestrul Therion, Maestrul „*Bestia*", cu alte cuvinte Bestia Apocalipsei, căreia îi era alăturat numărul apocaliptic 666[3], iar soția sa Rosa, va căpăta denumirea de „Femeia stacojie".

Când cuplul va trece prin perioade lamentabile și când magicianul va avea noi aventuri erotice frenetice, mai multe dintre viitoarele sale însoțitoare vor căpăta titlul de „Femeia stacojie".

Se poate spune, oare, că Aleister Crowley a înființat o sectă sacrilegiantă, comparabilă cu acea serie de grupări sinistre, care, de-a lungul anilor până în zilele noastre, în toate țările de pe glob, au celebrat liturghii negre în timpul cărora era profanată anafura sfințită? Adevărul este ceva mai nuanțat decât se prezintă la prima

1. Paul Brunton: *Egiptul secret*,
2. Cuvântul bestie are alt sens în limba engleză decât cel din limba română.
3. A se vedea *Apocalipsa*, XIII.

vedere. În ochii lui Aleister Crowley, creștinismul înceta, în momentul revelației *Cărții Legii* de a mai fi forma religioasă specifică timpului. Istoria spirituală a omenirii era împărțită, după părerea lui Aleister Crowley, într-o serie de perioade succesive, cărora magicianul le acorda calificativul gnostic de *Eoni* și care, fiecare dintre ele, se plasa sub întâietatea operativă a unei manifestări divine. Astfel că Eonului Hristos, i-au succedat, de atunci, promulgarea „Cărții Legii", Eonul lui Horus, acesta din urmă fiind înlocuit, mai târziu, la capătul spiralei, de un alt Eon, feminin: Ma. Crowley considera că Marea Bestie anunțată de Apocalipsă nu era o putere demonică, ci inversul unei forțe pozitive, aceea a descoperitorului uman al Eonului luminos al lui Horus, Soarele Răsărind al Aurorii Născânde. Astfel se legitima denumirea societății secrete Zorile Aurii, căreia Crowley îi devenise, încă din 1898, unul dintre cei mai buni membri. Rupând cu Mathers, Crowley a considerat că se dovedește a fi fidel adevăratei „Golden Dawn".

Formulările percutante conținute în *Cartea Legii*, lucrare obținută pe cale mediumnică, se aflau în deplină concordanță cu convingerile intime ale lui Crowley.

Începând cu revolta adolescentului împotriva creștinismului practicat de către părinții săi, evoluția interioară a personajului nu putea decât să conducă la o ruptură cu tradiția iudeo-creștină. Ce conținea *Cartea Legii*? O etică a cărei formulă fusese formulată și de Rabelais: „Faceți ce vreți!" (*Pantagruel*, Cartea I, capitolul LVI).

Trebuie remarcat că în ciuda aparențelor, *Cartea Legii*, pe care Crowley o considera ca fiind autentica revelație superioară, nu predica un abandon în privința capriciilor, fanteziilor și pasiunilor egoiste ale individului. Formula atât de percutantă a încetat de a mai fi șocantă; ea s-a alăturat eternului enunț privind perfecțiunea interioară și eliberarea spirituală. În aceste condiții era vorba de a se da curs liber Voinței superioare, nu celei a individului cu toate lipsurile și imperfecțiunile sale, ci a *Eului profund*, a *Sinelui* care se află în inima omului. La nivelul acestei voințe profunde, nici un conflict al dorințelor speciale nu ar putea fi de conceput, întrucât unirea tuturor adevăratelor voințe profunde formează Voința divină, acest model organizator și regulator al Universului. Era vorba, în definitiv – pentru a putea fi eliberat – de a lua cunoștință de Univers, de imanența eului profund existent în inimile tuturor oamenilor.

Greșeala fatală pe care o săvârșesc toți cei care se angajează pe drumul respectiv este de a nu ceda impulsurilor și intereselor egoiste, refuzul conștiinței individuale de a-și amesteca viața

proprie cu Viața universală, refuzul de a-și vărsa ultima picătură de sânge în paharul lui Babalon. Denumirea de Babalon este dată de Crawley Marii Zeițe, Mama Divină aparținând uneia dintre sectele gnostice creștine. Fără acest abandon al egocentrismului dominator, fără această moarte a fostului om (idee întâlnită și la Francmasoni în cadrul inițierii), este imposibil pentru inițiatul superior să poată accede la „Cetatea Piramidelor cu cincizeci de porți".

În *Cartea Legii* este menționată următoarea formulă: „Fiecare bărbat și fiecare femeie este câte o stea". Idealul către care trebuie să tindem ar fi după opinia lui Aleister Crowley de a realiza că orbitele ușurate de aceste stele, așa de mișcătoare, să nu se perturbe reciproc și să nu se blocheze. După opinia lui Crowley catastrofele colective care au jalonat istoria sunt rezultatul unei perpetue incapacități a guvernanților de a cunoaște și stăpâni funcțiile ce le sunt atribuite. Catastrofele colective nu se datorează decât faptului că celulele corpului social refuză, din cauza unei proaste conduceri, să-și îndeplinească sarcina ce le revine în organismul social...

Aleister Crowley, pentru a răspândi cunoștințele ezoterice dobândite și încredințate, a înființat un nou ordin fratern denumit „Astrum Argentinum", în engleză „Silver Star" („Steaua de Argint"), prescurtat prin inițialele A.A.[1] al cărui șef suprem și conducător autocratic era el. Învățământul ca și formarea magică proprii Ordinului Golden Dawn se regăseau aici, existând și elemente incoporate din tehnicile secrete de yoga (cu excepția magiei sexuale care nu juca nici un rol în A.A.) deprinse de Crowley cu prilejul șederii sale în India meridională și bineînțeles *Cartea Legii* ce deținea în acest caz o valoare canonică subliniată prin deviza lui Crowley: „Ex Occidente Lux". (Lumina vine din Occident).

După opinia lui Aleister Crowley este posibil ca fiecare om, doritor, să fie în măsură, dacă dorește, să cunoască experiența pe care tradiția creștină o denumește încarnare. Fiecare om este un veritabil Fiu al lui Dumnezeu care a acceptat să îmbrace un corp de carne și de sânge, cu scopul de a contribui, în această lume terestră, la opera de ispășire a păcatelor. Când omul obține iluminarea, Sfântul Duh coboară asupra lui, îi sfințește ființa, fapt care nu devine posibil decât atunci când eul a fost crucificat, pentru a reînvia nemurirea suprapersonală, incoruptibilă. Profesând această doctrină a salvării, magicianul s-a situat în mod evident în contra

1. Astrum Argentinum provine din limba engleză: Atlantean Adepts (Adepții Atlantici).

curentului teologiei creștine ortodoxe; mai mult el se situa deschis și în mod deliberat și iremediabil în afara creștinismului.

*

Iubirile romantice și magice dintre Aleister și Rosa, care au debutat sub fantasticile auspicii ale unei noi revelații spirituale, aparent concretizate prin nașterea a doi copii (un băiat și o fată), nu vor întârzia să sfârșească în cel mai lamentabil naufragiu conjugal. Crowley va termina prin a solicita divorțul. Este greu de stabilit a cui a fost vinovăția. Responsabilitățile reale trebuie, fără îndoială, repartizate în măsură egală și de o parte și de cealaltă. Personalitatea Rosei, net instabilă și dezordonată, o va conduce spre băutură fără măsură, absorbind săptămânal un mare număr de sticle de whisky. Devenită o adevătată zdreanță umană, ea va muri de delirum tremens. Crowley va continua mai departe, fără succes, să-și caute cu frenezie soția ideală, fără a ajunge vreodată s-o întâlnească.

O nenorocire nu vine niciodată singură, spune un proverb popular. După divorț, Crowley era complet ruinat din punct de vedere financiar, în plus avea datorii enorme cauzate de gusturile sale somptuoase și incapacitatea de a-și gestiona banii. Spre norocul său, în momentele dificile, s-a găsit totdeauna un mecena care-l va salva din situația financiară ce părea iremediabilă. Așa se face că, în 1908, a întâlnit un tânăr, provenind dintr-o bogată familie israelită germană, ce va deveni discipolul său entuziast, un admirator credincios ce îl va seconda prin toate dificultățile ce se vor ivi. La Trinity College, cu prilejul unui pelerinaj, a făcut cunoștință cu Victor Benjamin Neuburg, membru și el al Ordinului Galden Dawn, unde primise numele inițiatic Frater Omnia Vincam și despre care îi vorbise prietenul său, ofițerul Fuller.

Neuburg era un cititor și admirator al cărților lui Crowley. Acesta nu va ezita să se folosească de admirația și încrederea discipolului său pentru a rezolva și elimina grelele probleme financiare ce-l apăsau.

Crowley a descoperit la Neuburg reale calități și înclinații către magie și s-a decis să utilzeze la maximum aceste înclinații și să se servească de tânăr ca medium. Pentru aceasta a trecut la dezvoltarea capacităților sale paranormale folosindu-le în beneficiul Ordinului Steaua de Argint.

Aleister Crowley a plănuit să întreprindă împreună cu Victor Neuburg un dificil voiaj de explorare în Africa de Nord. Cei doi au început, în 1909, călătoria, pornind din Franța cu trenul până la

frontiera spaniolă, traversând Spania cu piciorul. Ajunși cu bine la Gibraltar, la trecerea acestuia au trezit bănuieli jandarmilor spanioli care i-au taxat drept niște vagabonzi lipsiți de resurse. De la Gibraltar, Crowley și Neuburg au mers la Alger, de unde s-au îndreptat spre deșertul Saharei.

Călătoria urmărea probabil două obiective distincte: primul, legat de apropiatul prim conflict mondial, viza o misiune de informare încredințată de serviciile secrete britanice, iar al doilea, urmărea completarea raporturilor inițiate la Cairo cu magicienii egipteni și viza întâlnirea cu noi membri, aparținând societăților secrete musulmane axați pe practicarea magiei. El mai urmărea, de asemenea, să dispună de o perioadă mai îndelungată de izolare completă, care să-i permită a întreprinde unele tentative magice de mare anvergură. Crowley și Neuburg, după propriile lor mărturii, au ajuns la obținerea unor rezultate extraordinare. Ei au realizat materializarea unei redutabile entități demonice ce a dobândit nenumărate forme umane (printre care și pe aceea a unei superbe femei) animale sau monstruoase. Acest demon avea particularitatea de a se manifesta luând chiar forma lui Crowley însuși. Entitatea, sub formă omenească, lipsit de haine, pătrunsese în interiorul cercului magic ce delimita perimetrul de protecție și a sfârșit prin a-l ataca pe Neuburg, încercând să-l sugrume. Acesta a reușit să pareze atacul, apărându-se cu pumnalul ritual ce-l avea în mână. Nu ne putem pronunța, fără a participa la experiență, despre ce a fost vorba, dacă a fost vorba de fenomene într-adevăr reale sau au fost doar niște halucinații.

Cu prilejul retragerii sale în deșert, Crowley a beneficiat de numeroase viziuni profetice, a văzut cele două războaie mondiale (1914-1918 și 1939-1945) în care, de fiecare dată, Germania va sfârși prin a fi învinsă.

Crowley și Neuburg au fost în pericolul de a muri de foame și mai ales de sete, rătăciți în deșertul saharian. Aflați la capătul puterilor, au fost salvați de ofițerii francezi. Autoritățile bănuind sau poate având dovezi de legătura celor doi cu Intelligence Service, au dispus expulzarea neîntârziată a lor. Raporturile dintre Crowley și Victor Neuburg au fost considerate de către biografii magicianului ca fiind de natură homosexuală, primul jucând rolul activ. Dar Crowley cu francheța care-l caracteriza și lipsit de prejudecăți, ar fi spus deschis aceasta în memoriile sale. Or, nu a făcut-o.

*

La sfârșitul anului 1909, Aleister Crowley, la reîntoarcerea sa la Londra, s-a străduit să relanseze și să dezvolte Astrum

Argentinum. În martie 1909 va începe publicarea revistei *Echinox*, beneficiind de o prezentare luxoasă și de un volum important de texte. Vreme de cinci ani ea a constituit organul oficial al lui „Astrum Argentinum", iar Crowley va fi un însemnat colaborator, publicând un jurnal detailat a tot felul de operații magice, printre care citâm tentativa din 1910 de evocare a demonului Choronzon.

Am descris mai înainte faptul că la Cairo, Aleister a primit investirea de a scrie *Liber Al vel Legis*. Dar aceasta nu a fost singura, urmând și alte revelații privilegiate. Astfel, cu ocazia trecerii prin Kobé (Japonia) a trăit o experiență descrisă în detaliu în autobiografia sa, considerată ca fiind o autentică inițiere astrală. Ridicat în corpul de Lumină, el a avut senzația că se află într-o încăpere în care un bărbat gol era țintuit pe o masă informă de cruce. Împrejur, bărbați venerabili păreau că beau sângele acestuia. Urma apoi o sală având pereții de fildeș, în mijlocul căreia se ridica un mic altar. A urmat după aceea viziunea unor divinități egiptene de o statură colosală. După ce a îngenuncheat în fața altarului și a depus jurământul, psihicul lui Crowley a fost primit în Ierarhia spirituală invizibilă, de către șefii secreți ai celui de al Treilea Ordin, aceia care mai înainte îl contactaseră pe Mathers. Realitatea experienței nu avea nici o îndoială pentru Crowley care și-a încheiat astfel relatarea: „Am revenit pe Pământ într-o barcă de flăcări. [...] Era consecința naturală a trecerii Abisului". Era vorba nu de un vis, ci de o viziune, așa cum se întâmpla cu mii de ani în urmă în templele egiptene, cu prilejul inițierii.

În 1909, Aleister Crowley a descoperit o fascinantă „Femeie stacojie" în persoana unei tinere și foarte frumoase violoniste. În același timp el va întâlni o înaltă soră spirituală în persoana uneia dintre discipolele sale, căreia i-a acordat numele spiritual de Virakani; era vorba de Mary d'Este Sturges, o bogată elevă a dansatoarei Isidora Duncan.

Crowley, care s-a dovedit întotdeauna foarte metodic în activitatea de natură ezoterică, a redactat pentru diferite grade ale A.A. monografii și texte ale gradelor, destinate trimiterii prin corespondență. El credea în posibilitatea *autoinițierii*, realizată de către fiecare membru cu ajutorul ritualurilor efectuate în capela proprie.

A încercat chiar – întreprindere extrem de dificilă dacă nu chiar imposibilă – să restrângă la maximum, în cadrul reuniunilor rituale colective, contactele personale dintre membri, preconizând pentru reuniunile rituale secrete ale diverselor grade, portul unei măști, la fel ca în cadrul ordinului Martinist.

A mai elaborat, de asemenea, ritualuri complexe pentru inițierea în temple, a diferitelor grade. Ceremonia cea mai impresionantă va fi cea a gradului terminal, aceea în care recipiendarul, separat, apoi judecat (întocmai ca în *Cartea Morților* egipteană), după un simulacru de crucificare, este îmbrăcat cu o robă roz și auriu și primește sabia. Puterea magică este deșteptată în el și atinge în acel moment starea de extaz[1].

În aceeași vreme, Crowley a realizat la Caxton Hall din Londra o experiență despre care credea că îi va permite să urmărească cu atenție seria de șapte drame rituale prin care să trăiască într-adevăr pe viu tot ce a auzit și văzut și să beneficieze de un șoc psihic transformator, comparabil cu acela cunoscut de omul care se integra cândva în misterele antice. Această celebrare, privată, dar nu închisă (pentru că la participare trebuie să cumperi un bilet de intrare) celebrarea Riturilor de la Eleusis la Caxton Hall te ducea cu gândul la incitarea unor spirite infernale. Crowley a fost de îndată acuzat că a montat spectacole licențioase și sacrilegiante, ce se derulau pe baza unui poem simbolic compus de el. Alături de discipolii săi (printre care Victor Neuburg ce participa ca dansator) interpretau diferite personaje. Tânăra muziciană devenită însoțitoarea lui Crowley, Leila Waddel interpreta arii la vioară. Intrarea la insolitul spectacol costa o sumă importantă, cinci guinee. În fond, Crowley, prin acest spectacol, nu urmărea altceva decât să conducă conștiința, grație metodei ceremoniale de realizare a eliberării psihice, la Iluminare până ce Adeptul atinge starea liberatoare: pentru Adept nu mai există moarte, timpul și spațiul sunt anihilate, nimic nu mai există, doar o răpire intensă ce nu se schimbă niciodată.

În cadrul societății secrete „Steaua de Argint", Crowley a păstrat permanent un jurnal detaliat al ceremoniilor și ritualurilor pe care le realiza cu prețiozitate. El sosea la Templul principal al Ordinului (situat la Londra pe Victoria Street, acolo unde se afla și sediul revistei sale) unde participa la ținutele lunare. În timpul unei astfel de ceremonii, celebrată în Templul pe jumătate iluminat, s-a putut vedea existența bruscă a unui personaj necunoscut, apărut de nicăieri. Crowley a conchis că acest vizitator nu aparținea speciei umane, fiind o materializare a unei entități supranaturale...

*

În 1912, asocierea numelui lui Crowley cu practici de magie

1. Francis King: *Magie rituelle et societés secretes*, Neville Spearman, London, 1970.

sexuală s-a răspândit ca fulgerul în întreaga Londră. Indignați, o serie de membri, printre care și Fuller, s-au retras din Steaua de Argint făcând mult caz. Au făcut, de fapt, o mare greșeală, întrucât această societate secretă nu avusese nici cea mai mică legătură cu magia sexuală, sau tantrică. Era vorba de Ordinul Templi Orientis (O.T.O.), al cărui membru Aleister devenise în 1912 și în care se practica magia sexuală. Dar nu exista nici o legătură între Steaua de Argint și Ordo Templi Orientis.

În anul 1912, O.T.O. a publicat un manifest în care își făcea cunoscut public legăturile sale cu magia sexuală: „Ordinul nostru dispune de cheia care permite accesul la toate secretele masonice și hermetice cunoscute: inițierea în magia sexuală aceasta explicând fără excepție, toate secretele Naturii, întreg simbolismul Francmasoneriei și toate sistemele religioase".

Ordo Templi Orientis era o organizație secretă, înființată în Germania, la începutul secolului XX, care, începând din 1904, scotea revista *Oriflamme*, condusă de Karl Kellner. Acesta era francmason și intrase în legătură cu diverse societăți ce pretindau a fi descendente din Ordinul Templului și practicau magia ceremonială. O.T.O. se inspira din ezoterismul Cercului Interior al Cavalerilor Templului, și din Ordinul Iluminaților din Bavaria. El cuprindea nouă grade, plus cel de al zecelea, pur administrativ, și care asigura și conducerea. La moartea lui Kellner, funcția de mare maestru a revenit lui Theodor Reuss. La cererea acestuia i s-a acordat, în 1912, lui Aleister Crowley direct gradul nouă. În acest scop, el a călătorit la Berlin unde va mai primi și o înaltă demnitate celtică: Suprem și Sacrul Rege al Irlandei, Iona și al tuturor Britanicilor. Va mai primi dreptul de a oficia liturghii ezoterice: Liturghii catolice gnostice, Liturghia lui Phenix.

În 1913, Crowley va lua conducerea Ritului Masonic (Ritul Antic și Primitiv de Memphis și Misraim) căruia îi aparțineau de regulă șefii O.T.O. Centrul acestuia se afla în Anglia la Manchester. În sânul O.T.O., el va constitui o etapă, pentru inițiați, pe care o considera necesară: aceea în care cei doi parteneri se priveau, se atingeau îndelung fără a merge mai departe. Lui Aleister i s-a adus acuzația de ar fi dorit să creeze în cadrul O.T.O. a unui misterios grad unsprezece, care să legitimeze o sacralizare magică a homosexualității. John Symonds, executorul testamentar al lui Crowley, apreciază că acuzația era justă. Din studiul bibliografiei ce ne-a stat la îndemână, când am redactat această lucrare, am ajuns la concluzia că Aleister Crowley a fost un adept practicant

al tantrismului, inițierea sa datând din camerele secrete ale Templului shivait din Madura cât și de la O.T.O.

Pe parcursul a douăzeci și doi de ani, Crowley a practicat Înalta Magie, multiplicând evocările magice efectuate într-un paraclis special amenajat în fiecare din nenumăratele sale domicilii. Executorul său testamentar, John Symonds va relata că în ultima sa vizită, după moartea magicianului, în paraclisul lui Crowley a descoperit așezate cu grijă mantale și robe rituale, tămâie și parfumuri (trandafir de India) al căror miros impregna localul, bagheta magică, inelul consacrat, primit cu prilejul inițierii sale în cadrul Ordinului Golden Dawn etc.

Începutul războiului din 1914 l-a surprins pe Crowley în Elveția, unde se preocupa de legăturile cu O.T.O. Cuprins de o subită ardoare patriotică a revenit urgent în Anglia unde a solicitat să fie angajat într-o unitate combatantă și să fie trimis pe front. Oferta sa a fost respinsă, socotindu-se că ar fi mai util în serviciile de informații.

La 26 octombrie 1914, însoțit de noua sa „Femeie stacojie" Edith, a debarcat la New York. Face eforturi pentru a trece în ochii tuturor drept un trădător de patrie. Pleda cu sârguință pentru neutralitatea americană și promova independența irlandeză, făcând apel la ajutorul german. Renunțase la naționalitatea sa și legase prietenie cu un agent al serviciilor secrete germane aflat în misiune în Statele Unite, denumit Silvester Vireck. Comportarea lui Crowley făcea parte din scenariile clasice folosite de serviciile secrete: infiltrarea deliberată în cadrul agenților inamici, însoțită de manevre provocatoare destinate să le capteze încrederea. Dacă Crowley fusese un veritabil trădător, dacă jucase rolul unui agent dublu, aceasta i-ar fi atras grave neplăceri în Anglia, după terminarea primului război mondial.

Nimic din faptele sale nu permite să se tragă concluzia că ar fi căutat să-i trădeze pe britanici în favoarea altei puteri. De altfel, nu încape nici o îndoială că numai datorită serviciilor secrete britanice Crowley a reușit, pe neașteptate, să-și refacă situația sa financiară. Ajuns în Statele Unite complet ruinat – cu ultimii bani își cumpărase biletul de traversare a oceanului – s-a pomenit peste noapte în posesia de fonduri importante care i-au permis crearea la New York și apoi la Boston, a unor temple aparținând Stelei de Argint și O. T. O.

Aleister trăia pe picior de mare senior grație subsidiilor vărsate de I.S. și de alți bogați discipoli. Cheltuind mai mult decât primea bani, Crowley a ajuns curând să înregistreze din nou mari datorii.

Pentru a se sustrage de la plata acestora, s-a gândit să plece. El a părăsit New York-ul însoțit de o nouă „Femeie stacojie" în persoana lui Leah Faësi (numele inițiatic Alestraël) pentru a întreprinde un mare turneu de conferințe ocultiste în America latină. Totul s-a terminat cu un fiasco și la reîntoarcerea în Statele Unite s-a văzut confruntat cu noi datorii care s-au adăugat la cele precedente. Întâmplarea i-a scos în cale un scriitor american bogat, William Seabrook, pe care-l cunoscuse cu ani în urmă în Montparnasse. Seabrook le-a oferit soților Crowley ospitalitatea în reședința de la Atlanta și le-a plătit toate datoriile. Tot în această perioadă l-a cunoscut și pe enigmaticul colonel Fawcett – dispărut ulterior în chip misterios în jungla braziliană din Mato Grosso.

Unii autori i-au atribuit lui Crowley un rol misterios în manipularea americanilor, urmare a torpilării pachebotului Lusitania ce avea să determine intrarea în război a acestora. Cu prilejul ședерii sale în Statele Unite activitatea literară a lui Crowley s-a continuat cu mai multă intensitate ca mai înainte: el a scris și a publicat enorm. În această perioadă a redactat una dintre scrierile sale cele mai reușite, romanul denumit inițial *Butterfly* (*Plasa de fluturi*), iar ulterior *Moonchild* (*Copilul Lunii*).

În decursul ședерii în America, Aleister Crowley a găsit timpul necesar pentru a efectua un număr mare de operații magice. În urma uneia dintre acestea, în 1918, va avea revelația precisă a patru dintre încarnările sale precedente: papa Alexandru XI (Borgia), Edward Kelly (prietenul lui John Dee), Cagliostro și Eliphas Lévi). Crowley va crede cu seninătate în toate aceste succesiuni de întruchipări.

În timpul absenței sale din Anglia, Scotland Yardul bănuind O.T.O. (societate secretă de sorginte germană) că servește drept acoperire a unor activități antibritanice, a decis o descindere a poliției la sediul londonez (pe Regent Street, nr. 93). Aceasta a avut loc în 1916 și în urma percheziției s-a confiscat arhiva și un bogat material ritual. Crowley avea, fără îndoială, mulți dușmani în rândurile înalților funcționari ai poliției britanice. Nimic din ce a fost confiscat nu a mai fost returnat, iar O.T.O. a rămas interzis. Opinia publică a manifestat o atitudine ostilă împotriva lui Crowley. La aceasta și-a adus contribuția și o femeie pe nume Anna Stoddart. Inițial membră activă a Ordinului Golden Dawn și pasionată de hermetism, în cursul anului 1914 își va schimba opinia, fiind convinsă de caracterul antinațional și diabolic al societăților secrete, animate de Crowley. Sub pseudonimul de Inquire Within (Informați-vă din interior) ea va publica o serie de revelații senzaționale

în privința legăturilor directe ale magului cu conducătorii oculți ai politicii mondiale. Crowley va suferi până la moarte de pe urma acestor denunțuri calomnioase.

Serviciile secrete britanice știau ce se ascunde în spatele gesturilor spectaculoase antibritanice ale lui Crowley din perioada 1914–1917. La reîntoarcerea sa, în ianuarie 1919, în Anglia va fi îndelung interogat, fără a fi câtuși de puțin tracasat în vreun fel.

*

Din acest moment – 1919 – începe pentru Crowley o nouă perioadă, extrem de tumultuoasă, mai întâi în Franța, unde Crowley avea un reprezentant de încredere în persoana lui Georges Monti, alias Vella Marcus, fost secretar al lui Péladau, fondator al Rosei-Cruce a Templului și Graalului.

Crowley și soția sa s-au instalat într-o spațioasă vilă situată la Fontainebleau, la numărul 4 bis, pe strada Neuville. Peste ani, tot la Fontainebleau se va instala un alt mare magician George Ivanovici Gurdjieff.

La Fointanebleau, Alestraël a adus pe lume o fetiță, căreia i-a fost dat numele de Annah. Cuplul s-a înconjurat de un grup numeros de prieteni, iar Crowley se arăta foarte generos, împrăștiind bani în dreapta și-n stânga. Un grup de discipoli, în marea lui majoritate format din tinere femei, l-au înconjurat pe magician acordându-i o veritabilă venerație. Crowley s-a pretat la joc, formând împreună cu admiratorii și, mai ales, cu admiratoarele sale, o colonie, ce putea fi comparată cu familiile de hippie.

Crowley domnea asupra acestei lumi ca un adevărat mag și patriarh și nu se jena să primească omagiile din partea tinerelor sale admiratoare. Nu se poate face nici o legătură între comportamentul magului și sexualitatea în grup, așa cum s-au făcut auzite unele acuzații. Vila de la periferia Parisului s-a dovedit insuficient de spațioasă și liniștită pentru proiectele lui Crowley. Atunci el a pus la punct un proiect magnific și anume de a pleca însoțit de familia sa și de tinerele discipole într-o țară însorită, unde să formeze o comunitate denumită „Thelema". Denumirea o găsim dată de Rabelais în cartea a patra a lui *Pantagruel*, unde era imaginată o abație Thelema (voință în limba greacă) în care singura lege existentă era: „Să faci ceea ce vrei". Magul preconiza în fapt o extraordinară tehnică inițiatică care permitea nașterea într-un adept a voinței profunde, nucleul psihic suprapersonal și divin al sufletului.

Aleister a cumpărat la Céfalu, în Sicilia, o locuință vastă, pe jumătate căzută în ruină. Însoțit de discipolii săi, și, aproximativ de cincisprezece femei, au înființat, în 1920, comunitatea „Thelema". Ideea pe care o urmărea Crowley nu se rezuma numai la a duce o viață în comun, ci de a-i face pe aceștia să urmeze, sub conducerea sa, toate etapele unei asceze rituale și psihice.

Discipolii masculini, în frunte cu Aleister au început restaurarea edificiului central, conform planului schițat de magician: în jurul unei săli centrale, denumită Sanctus Sanctorum (Sfânta Sfintelor) se înșiruiau cinci săli mai mici. Ansamblul era destinat să formeze templul hermetic pentru efectuarea riturilor secrete. La scurtă vreme, localnicii plini de imaginație au început să lase să circule tot felul de orori care s-ar fi petrecut în templul de la Céfalu. În realitate era vorba de ritualuri inspirate din misterele antice, în care nu se provocau infirmități sau moartea discipolilor, în care sângele era înlocuit cu vin roșu, carnea cu pâinea etc., etc.

Presa de senzație a descris tot soiul de grozăvii: că noaptea discipolii se dedau la curioase exerciții erotice recitând formule păgâne inventate de Crowley, că magicianul a pedepsit pe unele dintre femei expunându-le dezbrăcate cu brațele desfăcute în formă de cruce, ziua, la soarele arzător, și multe altele la care se adăuga grava acuzație că își obliga discipolii să se drogheze. În fond, nu era vorba decât probabil de maximum doi-trei drogați notorii în comunitatea de la Céfalu, începând cu însuși Crowley care deprinsese de la Allan Bennett, în tinerețe, obiceiul teribilist de a-și calma frecventele crize și dureri, apelând la stupefiante, dar în nici un caz nu putea fi vorba de folosirea drogurilor pentru procurarea unor stări speciale sau de încercarea de a câștiga noi adepți.

Atmosfera, imunată de la abație avea să sfârșească pe măsură ce dezordinile interne aveau să se înmulțească. Totul a pornit de la gelozia dintre admiratoarele sale care venerau un singur și același bărbat: Aleister. Gelozia insidioasă a făcut ravagii printre admiratoarele sale. Sicilienii ce locuiau în împrejurimi au început să vehiculeze cele mai neobișnuite ipoteze despre acești britanici stranii care trăiau într-un cerc închis, evitând orice contact cu ceilalți oameni. Când, după plecarea insoliților oaspeți, curioșii au vizitat abația au descoperit picturile executate de Crowley însuși în Sfânta Sfintelor și cum unele dintre acestea reprezentau puteri demonice în luptă cu spiritul magicianului, au dedus caracterul satanist al ceremoniilor celebrate de Crowley.

Multă vreme după plecarea magicianului și a discipolilor săi,

rumori sinistre, bineînțeles exagerate de colportorii lor, au circulat printre locuitorii din Céfalu. De exemplu, băile de soare prelungite pe rocile mării de către tinerele femei ale comunității au fost interpretate ca fiind pedepse acordate de magician.

Ca și mai înainte, Aleister Crowley a continuat să-și desfășoare activitatea în cadrul Intelligence Service care îi încredințase misiunea de a întreprinde cercetări privitoare la conjunctura politică din Italia (ce se va sfârși în 1922 cu victoria fascismului). Autoritățile italiene au aflat între timp de adevăratele scopuri ale ședерii la Céfalu a lui Crowley și profitând de ocazia scandalului declanșat, au hotărât expulzarea magicianului și a discipolilor săi, fără a se strădui să facă nici cea mai mică verificare a zvonurilor ce circulau. Cum se întâmplă cel mai adesea, o femeie va fi aceea care va declanșa criza finală. Aceasta a fost Betty May, o femeie frumoasă, care avusese o tinerețe furtunoasă și zbuciumată. Frecventase chiar și lumea interlopă unde i se acordase porecla de Femeia Tigru (Tiger Woman). După două experiențe conjugale nefericite, ea se căsătorise pentru a treia oară cu tânărul Raoul Loveday. Cuplul, după ce aderase la Astrum Argentinum și O.T.O., s-a alipit la comunitatea condusă de Crowley. Dar a urmat catastrofa din cauza morții rapide a tânărului soț, datorită unei cauze medicale stupide în care, de fapt, Aleister nu era câtuși de puțin implicat. Raoul Loveday după un marș îndelungat, sub un soare arzător, a băut apă dintr-o sursă dubioasă și a fost contaminat de febră tifoidă. Mort la câteva zile, în condiții care pentru mulți au părut suspecte, a atras după sine supărarea văduvei sale care s-a îndreptat împotriva lui Crowley. Ea a părăsit colonia făcând să circule o seamă de acuzații ce au revoltat opinia publică. Mai mult, ea și-a publicat *Memoriile* în care deși relata sincer adevărata cauză a morții soțului său, îi aducea lui Crowley o serie de calomnii. În final, opinia publică a fost convinsă că a fost vorba de o ceremonie de magie neagră în care Loveday a murit, fiind obligat să bea sângele unei pisici sacrificate. După o altă versiune, magul l-ar fi sacrificat de bunăvoie în cadrul unei ceremonii rituale.

La 2 octombrie 1920, Crowley a resimțit marea durere cauzată de pierderea fetiței sale pe care o iubea enorm. În 1924 a fost acuzat că refuzase să i se acorde îngrijiri medicale fetiței și că o sacrificase Diavolului la sfârșitul unei orgii rituale.

Experiența comunitară începută la Céfalu, și care a debutat sub semnul discordiei și neînțelegerilor, va sfârși tragic prin acuzarea lui Crowley de fapte îngrozitoare și nedrepte.

În acest moment crucial din viața sa, Aleister Crowley a fost victima unei campanii denigratoare lansată împotriva sa de un cotidian britanic de mare tiraj. Faptele s-au succedat după ce, în 1922, îi apăruse romanul: *Jurnalul unui drogat*. În această carte el dorise să dezvăluie efectele drogurilor asupra lui și asupra prietenilor săi, atrăgând atenția oamenilor asupra acestui flagel necruțător. Dar, s-a dat o interpretare contrară romanului, și anume aceea de a fi o apologie a drogului. Începând cu 26 noiembrie 1922, a debutat o odioasă campanie în *Sunday Express* prin care magicianul era denunțat ca șef al unei comunități „Adoratorii Diavolului", existente în Sicilia, în ținutele căreia își înndemna discipolii la perversiuni cu ajutorul drogurilor și la cele mai josnice orgii. Autorul articolului, un oarecare James Douglas, se folosea de metode de propagandă științifică, care constau în a excita curiozitatea nesănătoasă a publicului, creând falsa senzație că apără moralitatea societății. Era vorba de ceea ce se cheamă articole de senzație. Pentru a ne da mai bine seama vom reproduce câteva rânduri din articolul inițial:

„*Sunday Expres* este hotărât ca cititorii săi să fie apărați și efectuează cea mai completă anchetă în privința carierei autorului (cărții *Jurnalul unui drogat*). Aceste anchete s-au soldat cu revelațiile cele mai uimitoare.

Numitul Aleister Crowley este organizatorul societăților secrete de origine păgână.

El s-a dedicat în timpul războiului propagandei germanofile (apel la sentimentul de indignare patriotică al cititorului).

A publicat atacuri obscene împotriva Regelui (acuzații complet gratuite).

A renunțat în mod teatral la cetățenia britanică.

A furat banii unei femei.

Conduce o abație în Sicilia.

Se află la Londra, înconjurat de un cerc de persoane intime.

Acesta este omul a cărui ultimă lucrare este o adunătură de obscenități, blasfemii și indecențe".

În tot cursul anilor 1923 și 1924, *Sunday Espress* și un organ asociat (*John Bull*) s-au dezlănțuit împotriva lui Aleister Crowley, aducându-i cele mai groaznice acuzații. Campania defăimătoare era savant orchestrată, iar responsabilul ce o organizase era perfect informat despre dificultățile financiare ale lui Crowley, știind că astfel nu se poate lansa într-un proces costisitor.

Compania de defăimare nu s-a limitat la Anglia, ci a depășit și granițele acesteia: un jurnal american s-a făcut ecoul acestora și scandalul a luat proporții mondiale, fiind reproduse lungi pasaje din *Sunday Express*.

Este foarte posibil ca în spatele acestei campanii defăimătoare să se afle unele servicii secrete care se deciseseră să-l elimine asasinându-l moralmente pe omul care-i deranja.

În 1924 poliția lui Mussolini a hotărât expulzarea lui Crowley și a discipolilor acestuia din Sicilia, lucru de care văduva lui Loveday nu era străină. Magicianul și soția sa s-au refugiat în Tunisia, unde, la marginea Tunisului, au închiriat o superbă vilă: La Marsa.

Aici Crowley a creat un Collegium hermeticum „o versiune nouă a lui „Thelema" care s-a soldat cu un fiasco din punct de vedere financiar. Soția îl părăsește pe Aleister și magicianul trece dintr-o legătură în alta, crezând de fiecare dată cu naivitate că a descoperit soția și tovarășa ideală. Dar, sfârșește prin a fi decepționat. Complet ruinat, în 1925 se refugiază la Paris unde trăiește de pe urma unor ajutoare acordate de unii membri francezi ai societăților secrete. Locuiește mai întâi într-o cameră mobilată a unui mic hotel de pe strada Vabin, apoi într-o cârciumă de mahala rău famată din Chelles, situată la periferia Parisului. În aceste momente mizere, norocul îi surâde din nou. O tânără și bogată americană, Dorotheea Alsen, admiratoare entuziastă a cărților sale, acceptă să trăiască cu el și-l repune pe linia de plutire din punct de vedere financiar. Dar după un scurt timp și ea îl părăsește. Urmează o călătorie în sudul Tunisiei și în Germania, probabil din fondurile serviciilor secrete. Dincolo de Rhin va întreprinde o activitate ocultă intensă: înființează două Loji germane ale A.A. și O.T.O. și chiar două societăți secrete magice: Saturnus și Gnosis. Cu acest prilej cunoaște o altă femeie cu numele de Martha (în vârstă de nouăsprezece ani) mare admiratoare și tot așa de pasionată de persoana magicianului. Ea va pretinde, după experiența efemeră cu Crowley, că i-a dat lui Adolf Hitler un exemplar din *Cartea Legii*.

Adeseori Crowley a fost acuzat că a regizat din umbră ascensiunea nazismului și venirea acestuia la putere în Germania. Acuzațiile au la bază spusele lui Aleister Crowley în preajma celui de al doilea război mondial: „Înainte de Hitler, am fost eu". S-au interpretat aceste cuvinte ca o implicație a lui Crowley, acesta fiind unul dintre instructorii oculți direcți care l-au format pe Hitler în vederea misiunii sale.

Împărtășim părerea exprimată de Serge Hutrie[1] că Aleister s-a referit la starea de iluminare pe care a dobândit-o înaintea lui Hitler.

1. Serge Hutrie: *Aleister Crowley*, Ed. Marabant, Verviers, Belgique, 1973, p. 155.

Crowley pretindea că fusese profesorul lui Hitler în materie de ezoterism și de religie. Psihologul austriac Wilfried Daim relatează o confidență pe care i-a făcut-o în 1951 un editor cu numele de Lanz, cel care înființase Ordinul Noului Templu. În 1909, Lanz a primit în magazinașul său pe un anume Adolf Hitler care dorea câteva numere din revista rasistă *Ostara*. Tânărul era cam lefter, așa că el i le-a făcut cadou împreună cu două coroane.

În *Mein Kampf* se poate citi: „În anii aceia am cumpărat pentru întâia oară în viața mea primele broșuri antisemite".

Balducci ne reproduce o declarație a lui Crowley: „Sunt amețit de elixirul puternic care e certitudinea de a fi Misticul cel mai sublim din istorie, de a fi Verbul unui Eon, Fiara, Omul 666, Zeul autoîncoronat pe care oamenii vor trebui să-l adore și să-l blesteme în cursul secolelor înfășurate în suveica Timpului". Crowley a murit totuși, în 1947, iar la mormântul său s-a cântat *Imn către Satana*.

În mai multe rânduri, Aleister Crowley își va petrece scurte sejururi în Franța, când în 1929 poliția îl va expulza ca urmare a unei reglări de conturi între serviciile secrete franceze și britanice. Cu toate acestea, va mai reveni în Franța de două sau trei ori, ultima oară la începutul anului 1939, dată la care va ține la restaurantul din turnul Eiffel o serie de conferințe despre yoga.

Campania defăimătoare împotriva sa nu a încetat nici o clipă, atingând punctul culminant la 3 februarie 1930, când, fiind invitat de Poetry Society (Societatea de poezie) de la Oxford, a fost forțat de poliție să nu se mai prezinte. Denigratorii săi răspândiseră zvonul că acesta ar fi dorit să facă o apologie a sacrilegiilor oribile ale morților rituale magice de copii, efectuate de Gilles de Rays. Realitatea este că Crowley intenționase să-l prezinte pe Gilles de Rays nu ca pe un criminal monstruos și sadic, ci ca pe o victimă a unei odioase manevre a episcopului de Nantes și a ducelui de Bretagne, care urmăreau acapararea imensei sale averi.

Până la sfârșitul vieții, Aleister Crowley se va afla într-o continuă jenă financiară și nu ar fi putut face față vicisitudinilor fără sprijinul dezinteresat venit din partea unora dintre discipolii săi. Din punct de vedere sentimental, Aleister va continua să fascineze femeile, numărând multe admiratoare. Ultimul mariaj, efemer, l-a avut cu o tânără sud-americană și va fi și el însoțit de nelipsitul scandal.

În 1939, Aleister Crowley își va dezvălui politica sa antinazistă, iar în 1940 îi va trimite lui Winston Churchill un talisman, destinat să oprească atacurile aeriene germane împotriva Londrei.

La începutul lui 1945, Crowley s-a decis să se stabilească la Netherwood, într-o mică pensiune familială, instalată într-o vastă reședință victoriană, dintr-un cartier al acestui orășel balnear situat pe coasta de sud a Angliei, The Ridge. Departe de a fi uitat, el a adunat în jurul lui un grup de tineri, dornici de însușirea unor cunoștințe ezoterice. A fost din nou acuzat – din păcate – că ar fi încercat să-i corupă la consumul de droguri.

La 1 decembrie 1947, Aleister Crowley a încetat din viață la Hastings, în urma unei crize cardiace. Funerariile sale au stârnit o mare rumoare. Corpul său, îmbrăcat cu o robă având culorile simbolice (alb, roșu și auriu), purtând la brâu o centură cu simbolurile zodiacului, cu sabia și sceptrul în mâini, coroana pe cap, a fost expus într-un sicriu pentru a fi venerat de discipolii săi veniți pentru a-i aduce un ultim omagiu din lumea întreagă. Au fost efectuate impozante ceremonii, printre care o liturghie gnostică.

La 5 decembrie, corpul lui Crowley a fost transportat la Brighton și incinerat împreună cu jerbe de trandafiri roșii, după ultima dorință a magului.

Bibliografie

1. *The Confession of Aleister Crowley, An autohagirographi*, edited by John Symonds and Kenneth Grant. Londres. Jonathan Cape, 1969, 960 pag.
2. Revista *The Equinox*.
3. Serge Hutin: *Aleister Crowley*, Ed. Narabout, Verviers, Belgique, 1973.
4. C. R. Cammell: *Aleister Crowley: the man, the mage, the poet* (Londres, The Richards Press, 1951; réedition (sub titlul comercial: *Aleister Crowley, the Black Magician*) 1969.
5. Ithell Colquoun: *The Living Stones*, Londres (Peter Owen), 1955.
6. J. C. Frere: *Aleister Crowley*, 1975.
7. J. Overton Fuller, *Magical dilemna of Victor Neuburg*, Londres, W. H. Aleen, 1965.
8. Pierre Mariel: *Le paganisme du XX siècle*, Paris (La Palatine) 1965. Articolul *Crowley* in *Dictionnaire des sociétes secretes en Occident*, Looslez-Lille, 1971.
9. Arthur Calder Marshall: *The Magic of my Youth, mainley abouth Aleister Crowley and Victor Neuburg*, Londres, Rupert Hart Davies, 1951.
10. Israël Regardie: *The Eye in the Triangle Saint Paul*, Minnesota) 1970.
11. John Symonds: *The Great Beast: the life of Aleister Crowley*, 2 ed. Londres, Macdonald, 1970: *The magic of Aleister Cowley*, id. (Frederik Muller), 1958.
12. Francis Israël Regardie: *My Rosicrucian adventure*, Londres, Aries Press, 1936; *The Golden Dawn*, 1937–40, 4 vol. Minnesota, Leewellyn Publishing Company.
13. R. G. Torrens, *The Golden Dawn* – its inner teachings, Londres, Neville Spearman, 1970.
14. Pierre Victor: *La Golden Dawn*, articole publicate în nr. 2, 3, 8 și 11 ale revistei *La Tour Saint-Jacques* (Paris), 1956–1957.

George Ivanovici Gurdjieff

George Ivanovici Gurdjieff s-a născut în ianuarie 1877 la Alexandropol, în provincia Kars, din Armenia. Părintele său era de origine greacă și dispunea de un mare număr de vite. O epidemie de ciumă bovină va ucide cea mai mare parte dintre animale, provocând-i ruinarea. Cu puținul venit pe care l-a mai putut aduna, și-a deschis un depozit de lemne și un atelier de tâmplărie. Spre nenorocul său, noul negoț nu se dovedi mai avantajos, căci tatăl său nu poseda înclinații pentru afaceri, având chiar o repulsie instinctivă la gândul că ar putea scoate vreun profit personal de pe urma naivității ori a nenorocului aproapelui.

Tatăl lui Gurdjieff era ceea ce se cheamă un „ashokh", adică un povestitor-poet, ce își lua de cele mai multe ori fiul, la întrecerile de poeți ashokh. Se mai spune că obișnuia să-i povestească fiului său întâmplări fantastice ieșite de cele mai multe ori din imaginația sa. Așa se explică faptul că a zămislit în mintea copilului irezistibila nevoie de a născoci de fiecare dată câte ceva nou. Îl supunea unor încercări insolite, cum ar fi de pildă sculatul dis de dimineață când îl ducea la fântână unde îl forța să-și răstoarne pe cap o găleată cu apă rece, după care îl punea să alerge un timp gol și ud leoarcă. Alteori, în vreme ce dormea liniștit în patul său, îi așeza pe piept un vierme sau o broscuță, pentru ca, spunea el, copilul să se obișnuiască cu un asemenea contact și să se poată lepăda ușor de o senzație de scârbă, înlocuind-o cu o senină indiferență.

Din cauza împrejurărilor, familia Gurdjieff pleacă din Alexandropol și se stabilește la Kars, iar copilul este înscris la un colegiu rus din oraș. La scurt timp este primit în corul bisericii. Arhipreotul, părintele Borsh, îl remarcă pentru purtarea și istețimea sa și manifestă pentru el o bunăvoință aparte. Când Gurdjieff se îmbolnăvește, părintele Borsh îi face o vizită acasă, prilej cu care leagă o strânsă prietenie cu tatăl său. După lungi discuții cu părinții lui Gurdjieff, îi va convinge pe aceștia să-l retragă de la colegiu și

să-i încredințeze lui sarcina educației. Părintele Borsh era considerat drept cea mai înaltă autoritate spirituală din întreg ținutul.

În descrierea pe care ne-a lăsat-o Gurdjieff a părintelui Borsh, acesta este prezentat ca un bărbat înalt, slab, cam la 70 de ani, cu chip frumos, cu o sănătate șubredă, dar cu o minte ageră, solidă. Dispunea de cunoștințe extrem de variate și de vaste pentru vremea sa.

Părintele Borsh l-a educat pe Gurdjieff în conformitate cu zece principii, de la care l-a pus să jure că nu se va abate niciodată.

Principiile părintelui Borsh erau următoarele:

1. Să te aștepți la o pedeapsă după orice greșeală;
2. Să nu speri la vreo răsplată decât dacă este pe deplin meritată;
3. Să-l iubești pe Dumnezeu, dar să fii indiferent față de sfinți;
4. Să te mustre conștiința, dacă te-ai purtat urât cu animalele;
5. Să-ți fie teamă că ți-ai putea mâhni părinții sau educatorii;
6. Să nu-ți pese niciodată de diavoli, de șerpi sau de șoareci;
7. Să fii bucuros și mulțumit de ce ai;
8. Să-ți pară foarte rău dacă ai pierdut bunăvoința celor din jur;
9. Să știi a îndura cu răbare durerea și foamea;
10. Să dorești a-ți câștiga pâinea cinstit.

La cele de mai sus, Gurdjieff a mai adăugat patru principii:

11. Să-ți iubești părinții;
12. Să-ți păstrezi puritatea sexuală;
13. Să fii la fel de politicos cu toată lumea, fie bogați, fie săraci, prieteni sau dușmani, deținători de putere sau sclavi, oricare le-ar fi religia, dar în sinea ta să te menții mereu liber și să nu te încrezi niciodată în ceva sau în cineva;
14. Să-ți iubești munca pentru ea în sine și nicidecum pentru câștigul care ți l-ar putea aduce.

Părintele Borsh împreună cu ajutoarele sale începe educația lui Gurdjieff. Încă de la început tânărul se dovedește a fi înzestrat cu calități și aptitudini pentru învățătură, însușindu-și cu ușurință cele predate. Părinții săi îl destinaseră carierei preoțești, dar părintele Borsh îl îndeamnă să studieze medicina și îl supune la o muncă serioasă. După cursuri, cei doi petrec câteva ore în îndelungate conversații, pentru ca spiritul tânărului elev să-și poată croi singur drum printre problemele abstracte. Părintele Borsh nu se rezumă în a-i educa doar sufletul, ci îi dezvoltă elevului său și cunoștințele practice, de care de altfel acesta se simțise atras încă de timpuriu. Tatăl său îi transmisese de pe când era mic copil plăcerea de a meșteri tot felul de lucruri[1].

1. Philippe Aziz: *Magii secolului XX*, Ed. Coloseum, 1995.

„Încercam să învăț, sub directa lui îndrumare, diferite meșteșuguri. Principala caracteristică a metodei educative a primului meu dascăl era următoarea: de îndată ce observa că începeam să mă familiarizez cu o anumită meserie și, în același timp, să o îndrăgesc, mă obliga să o dau deoparte și să mă apuc de alta. După cum am înțeles mai târziu, scopul lui nu era să mă facă să învăț astfel tot soiul de meseii, ci să dezvolte în mine puterea de a învinge dificultățile existente în orice muncă nouă. În fapt, de-atunci a dobândit pentru mine sens și interes orice muncă și nu atât prin ce reprezenta ea în sine, cât mai ales, pentru că nu o cunoșteam și nu știam cum s-o fac".

Părintele Bogatcenski a fost numit locțiitor la catedrala din Kars și între băiat și noul profesor s-a înfiripat o prietenie trainică. Seara, la Bogatcevski veneau numeroși vizitatori și aveau loc discuții ce se prelungeau până târziu în noapte. Gurdjieff asista la conversațiile ce aveau loc.

„De altfel, sub impulsul acelor conversații și discuții s-a deșteptat în ființa mea interesul pentru problemele abstracte".

Gurdjieff ne relatează cum în cursul unei conversații referitoare la spiritism și mesele învârtitoare, cei prezenți au hotărât să treacă la efectuarea unei experiențe la o masă. Încercarea a reușit și Gurdjieff a rămas, în urma ei, profund tulburat, mărturisind: „Mă aflam sub impresia unui imens domeniu necunoscut, care mi se deschidea în față".

Când veneau vacanțele de vară, Gurdjieff mergea de obicei la unchiul său ce locuia la Alexandropol, ca să lucreze în atelierul de tâmplărie. Prietenii săi din Kars nu știau că în zilele de vacanță muncea pentru a-și ajuta familia ce o ducea greu.

În anul în care asistase la ședințele de spiritism din locuința lui Bogatcevski, de Paști, a mers la unchiul său. Mătușa i-a spus că a consultat un ghicitor care i-a prezis că nepotul ei ar avea o rană în partea dreaptă a corpului și că avea să fie victima unui accident, cauzat de o armă de foc. Tânărul a fost foarte tulburat la aflarea celor prezise, căci în urmă cu două luni avusese un furuncul în partea dreaptă a pieptului, despre care nu spusese nimănui nimic. Peste o săptămână, participând la o vânătoare, Gurdjieff a fost rănit la un picior, din care cauză a șchiopătat multă vreme. Prin urmare, prezicerile făcute de mătușa sa se îndepliniseră.

În vara următoare, aflat tot la Alexandropol, Gurdjieff a fost martor la o întâmplare ieșită cu totul din comun. Un copil membru al unei secte satanice plângea și se zbătea în interiorul unui cerc trasat pe pământ de alți copii. Conform tradiției yeside trebuia

ștearsă o porțiune din cerc pentru a putea fi eliberat prizonierul, căci un yesid nu poate ieși singur, după dorința sa, din cercul în care se afla închis. Dornic să verifice fenomenul, Gurdjieff a șters imediat o porțiune din cerc. Pe loc copilul nu s-a mai zbătut și a țâșnit afară din strania încercuire.

Gurdjieff era tot mai tulburat de contradicțiile determinate de întâmplările la care era martor. Pe de o parte era fascinația pe care o exercitau asupra sa fenomenele supranaturale la care asista, iar pe de alta erau raționalismul și cunoștințele științifice acumulate în decursul anilor de studiu. Încrederea pe care o avusese până atunci în învățătura căpătată de la profesorii săi începea să cedeze, căci nu-i aducea răspunsuri mulțumitoare la întrebările care-l asaltau tot mai des. În orașul Kars nu mai avea nimic care să-l rețină căci părintele Borsh, grav bolnav, plecase, Botacevski plecase și el, iar părinții săi doreau să se reîntoarcă la Alexandropol.

În următorii douăzeci de ani, Gurdjieff a întreprins numeroase călătorii prin Rusia, însoțit de prieteni, cu al căror sprijin a pus bazele unui grup de „Căutători ai Adevărului".

Pentru Gurdjieff a început o perioadă de meditații și de îndoieli, vreme în care a străbătut hoinar întreaga Asie în căutarea dobândirii înțelepciunii veșnice. A cutreierat Transcaucazia, vizitând mănăstiri și locuri de pelerinaj. Ajuns în localitatea Ecimiadzin a cunoscut un tânăr cu numele de Pogassian, originat tot din Alexandropol, student la teologie.

Gurdjieff și Pogassian au mers împreună la ruinele de la Ami, fosta capială a Armeniei, ce purta numele „Orașul cu o mie de biserici". Aici au citit o serie de texte antice și, făcând săpături în catacombele orașului vechi, au descoperit o serie de pergamente vechi pe care încercară să le descifreze. Într-unul se vorbea despre existența unei celebre școli ezoterice, cu numele de „Sarmung", căreia i se atribuia o profundă cunoaștere a cheii privind numeroase mistere uitate ale lumii. Au plecat imediat la Mosul, oraș din Mesopotamia Superioară, unde se aflase odinioară reședința acestei școli pe care se hotărâseră s-o redescopere.

În timp ce se aflau spre Siria, Pogassian este mușcat de un șarpe otrăvitor extrem de periculos. Nevoiți să-și întrerupă călătoria pentru îngrijiri medicale, s-au adăpostit la un preot armean. Într-o seară, pe când cei trei stăteau de vorbă, preotul le-a dezvăluit că poseda un vechi pergament pe care în urmă cu doi ani un prinț rus s-a oferit să-l cumpere. Bătrânul l-a refuzat, dar i-a permis să facă o copie, în schimbul a două sute de livre. Gurdgieff a cerut să vadă pergamentul.

„Când l-am desfăcut, a povestit el mai târziu, nu am reușit să-l descifrez chiar imediat; dar când m-am uitat la el mai de aproape... Dumnezeule, ce mare emoție m-a cuprins... Nu voi uita nicicând clipele acelea! Am început să tremur, apoi, deși mă străduiam din răsputeri să mă stăpânesc, tremuram tot mai tare. Oare ce mi se înfățișa ochilor nu era tocmai lucrul care de luni și luni îmi chinuia creierul, de nu-mi dădea pace nici măcar să dorm? Era harta a ceea ce numim Egiptul dinainte de nisipuri".

Extraordinara descoperire l-a determinat pe Gurdjieff să-și schimbw planurile și a hotărât să se îndepre spre Egipt, singur în vreme ce prietenul și tovarășul său de drum Pogossian, ostenit și sătul de peregrinări se hotărăște să se ducă în Anglia.

Ajuns la Cairo, Gurdjieff face cunoștință cu Skridlov, profesor de arheologie. Prin intermediul acestuia cunoaște la rândul său pe un anume Lubovedski, care poseda o hartă identică cu a lui. Lubovedski nu era altcineva decât prințul rus care cumpărase cu bani grei copia vechiului pergament de la bătrânul preot armean.

„Începând din ziua aceea, relatează Gurdjieff, ne simțeam legați de un interes comun, astfel că ne-am revăzut deseori. Căutând să-și aline durerea pricinuită de moartea soției, Lubovedski a încercat, mai întâi, să practice spiritismul, sperând că astfel va putea să comunice cu spiritul defunctei. Apoi, fără să-și dea seama, s-a apropiat de științele oculte și, chiar mai mult, de căutarea sensului vieții..."

Împreună cu arheologul Skridlov și cu membrii grupului „Căutătorii Adevărului", Lubovedski și Gurdjieff au organizat și efectuat mai multe expediții în India și Tibet și în diferite alte locuri din Asia Mică în căutarea unor urme ale vechilor civilizații și mistere.

Pe când călătoreau prin Persia, au auzit vorbindu-se despre un derviș renumit pentru minunile sale. Au hotărât să se abată de la drumul proiectat, pentru a ajunge în satul unde se spunea că locuia dervișul. După o călătorie pe jos de 13 zile, extrem de istovitoare, l-au întâlnit pe derviș. Iată ce relatează Gurdjieff:

„Bărbatul ce ni s-a înfățișat era aproape un bătrân; îmbrăcat în zdrențe și desculț; stătea așezat pe jos, cu picioarele încrucișate. Mai întâi i-am cerut binecuvântarea, apoi ne-am apropiat de el, așezându-ne asemenea lui și formând un cerc în juru-i... Era ora cinei. Un elev îi adusese mâncare: orez într-o coajă de dovleac".

Toată lumea terminase de mâncat în afară de Gurdjieff care se străduia să mestece, cu deosebită grije, fiecare îmbucătură, conform unuia dintre perceptele yoga cu care se îndoctrinase la vremea

aceea. Dervișul, care nu-l scăpase din ochi pe Gurdjieff în timpul mesei, grăi dintr-o dată:

– Mestecând cu atâta răbdare hrana, reduceți activitatea stomacului dumneavoastră; îl obișnuiți să fie leneș și, pe măsură ce veți îmbătrâni, mușchii vi se vor atrofia încet-încet. Invers trebuie să procedați. Nu numai că n-ar trebui să mestecați cu atâta grijă hrana, dar, la vârsta dumneavoastră, ar fi chiar mai bine să nu o mestecați deloc; trebuie să înghițiți bucăți întregi, chiar și oase, dacă-i posibil, ca să-i dați de lucru stomacului.

Dându-și seama că acceptase o serie de adevăruri perimate, Gurdjieff realizase că nu le supusese nici celui mai mic examen critic și se decide să-i pună o serie de întrebări bătrânului derviș. Astfel, îi cere și părerea privind utilitatea respirației artificiale pe care o învățase de la hindușii ce practicau yoga. Dervișul va combate ideile interlocutorului său:

– Toate exercițiile de respirație exemplificate prin cărți sau predate în școlile ezoterice contemporane nu pot face decât rău, explică bătrânul. Respirația – așa cum ar trebui s-o înțeleagă orice om de bun simț – este un proces de absorție. Aerul pătrunzând în organism – unde se transformă, ca și hrana obișnuită – se descompune în părțile sale constitutive, ce formează noi combinații, fie între ele, fie cu elementele corespunzătoare din anumite substanțe deja prezente în organism, spre a da naștere altora, neîntrerupt consumate prin procesele vitale care au loc în ființa umană... Între ritmurile de funcționare ale diferitelor organe există o relație bine definită, care îi asigură organismului echilibrul necesar. Pentru a menține acest echilibru, trebuie să vă cunoașteți perfect organismul. Un organ depinde de altul, totul se leagă. Schimbați totul sau nimic.

Gurdjieff a rămas extrem de impresionat de observațiile dervișului și a avut senzația că destinul i-a scos în cale un nou magister. Zile în șir a mers în fiecare seară să-i soarbă înțelepciunea bătrânului șeic.

După o săptămână de stat în preajma dervișului, Gurdjieff și tovarășii lui au pornit spre Irak. Ajunși la Bagdad s-au despărțit, fiecare plecând spre o altă destinație. După ce s-a oprit mai întâi la Mecca și Medina, Gurdjieff s-a hotărât să meargă la Buhara crezând că va afla acolo izvoarele Islamului, considerând că aici „s-au concentrat încă dintru începuturi toate elementele doctrinei secrete ale acestei religii".

Pe drum s-a oprit la o mănăstire, un refugiu al adepților „Confreriei Universale". În sânul Confreriei a fost introdus de

părintele Giovanni, pe care-l cunoscuse într-o comună învecinată, cu puțin timp în urmă. Timp de șase luni, părintele Giovanni i-a explicat modul de viață al celor aflați în mănăstire care au ca scop căutarea Dumnezeului unic.

Părintele Giovanni era un personaj ieșit din comun. Fost misionar își dorea acum să ducă o viață în meditație.

– Să cauți a inocula credința prin cuvinte – îi explica el lui Guidjieff – este ca și când ai încerca să îndestulezi pe cineva cu pâine doar privindu-l. Nu poți da credință oamenilor. Credința, care se naște în om și se dezvoltă în mod activ, nu este rezultatul unei cunoașteri mecanice, ci al înțelegerii. Iar aceasta rezultă din ansamblul informațiilor adunate intenționat și din experiențe personale. A ști și a înțelege sunt două lucruri diferite. Doar înțelegerea poate duce la credință. Așadar, trebuie să ne străduim să înțelegem; este singura cale care ne îndrumă spre Dumnezeu.

Înapoiat în Rusia, nu stă mult acasă și pornește iarăși în pelerinaj. De această dată este însoțit de Yelov, de profesorul Skridlov și de Vitvitskaria, protejata prințului Lubovedski. Ajunge în Pamir, în drum spre India. Într-o zi, în vreme ce grupul străbătea un teren extrem de arid și câtuși de puțin ospitalier, le-a apărut în față un bătrân îmbrăcat sărăcăcios. Nou venitul cunoștea bine regiunea și îmblânzise animale sălbatice, inclusiv urși. El le-a declarat călătorilor că este fachir și că posedă proprietatea de a tămădui orice boli. Necunoscutul a început prin a o examina pe Vitvitskaria care suferea de vreo lună de o umflătură la gât. Fachirul a început să pronunțe o serie de fraze și după vreo patruzeci de minute umflătura a dispărut cu totul.

Procedând într-un mod asemănător, bătrânul i-a vindecat pe rând pe Skridlov care suferea de mai bine de zece ani de rinichi, și apoi pe Yelov ce avea o inflamație cronică a pleoapelor. Entuziasmați la culme de vindecările spectaculoase, călătorii l-au rugat pe bătrân să-i inițieze și pe ei în tainele științei sale. Gurdjieff, care manifesta o înclinare deosebită spre astfel de fenomene își însușește noua experiență pe care, ulterior, o va expune sub titlul *Corpul astral al omului, nevoile și posibilitățile sale de manifestare în armonie cu legile*.

În urma îndelungatelor călătorii, Gurdjieff se hotărî să se instaleze la Moscova și să se dedice activității comerciale. Au existat autori care au avansat ipoteza că, între altele, ar fi fost și spion în „serviciul unei puteri orientale". Informația trebuie luată cu rezervă.

În anul 1915, îl va întâlni pe scriitorul rus Uspenski, proaspăt reîntors dintr-o călătorie efectuată în India și Ceylon, unde căutase

răspuns la o serie de întrebări care îl frământau. Lev Uspenski a devenit în scurt timp discipol supus al lui Gurdjieff și cei doi au colaborat foarte strâns.

Revoluția din 1917 l-a determinat pe Gurdjieff să se refugieze în Esentuki, în Caucaz. Aici, înconjurat de aproximativ o sută de discipoli, pune bazele unui prim „Institut pentru dezvoltarea armonioasă a omului".

Gurdjieff însoțit de aproximativ douăzeci dintre elevii săi pornește într-o primejdioasă expediție spre Tiflis, prin pasurile munților Caucaz. Dornic să strângă fonduri pentru edificarea institutului său, se lansează în afacerile cu covoare. Între timp renumele școlii sale depășește hotarele Rusiei. Revoluția bolșevică nu întârzie să cuprindă și sudul Caucazului și Gurdjieff este nevoit să renunțe la realizarea planului său. Împreună cu treizeci de discipoli părăsește Rusia și se duce la Constantinopol. Aici pune bazele unui nou institut, cu prețul unor eforturi considerabile. Organizează conferințe și cursuri consacrate științelor umane, numărul discipolilor săi sporind de la o zi la alta. Pleacă la Berlin unde câțiva englezi îl invită la Londra dispuși să-l finanțeze. Gurdjieff chizbuiește îndelung și în cele din urmă refuză propunerea englezilor, iar în iunie 1922 pleacă în Franța, la Paris. Iată cum a explicat Gurdjieff motivul deciziei sale: „Datorită Parisului, Franța constituie un fel de răspântie a tuturor semințiilor și a tuturor națiilor; prin urmare, după opinia mea, ea reprezintă țara cea mai calificată pentru o largă difuzare a ideilor mele".

În luna octombrie 1922, Gurdjieff a cumpărat de la văduva lui M. Labori, avocatul lui Dreyfus, o proprietate situată în stăreția Avon, în apropiere de Fontainbleau. Pentru a-și procura banii necesari cumpărării proprietății și instalării și funcționării institutului, face un important împrumut de la prietenii săi englezi.

„Una dintre sursele cele mai bănoase din luna aceea, explică el, a constituit-o tratamentul psihologic al unor cazuri dificile de alcoolism și toxicomanie. Pe de altă parte, am stabilit relații cu diferiți oameni de afaceri, aventurându-mă cu ei în mai multe operațiuni financiare. Am realizat atunci un beneficiu considerabil, revânzând la un curs nesperat un pachet întreg de acțiuni ale unei companii de petrol. Am pus pe picioare, deci, aproape simultan, două afaceri fructuoase, deschizând în cartierul Montmartre, împreună cu un asociat, două restaurante".

În 1923, Gurdjieff imaginează cu elevii săi o demonstrație de dansuri sacre la Teatrul Champs-Elysées. Dansurile sunt prezentate publicului parizian ca fiind o reactualizare a unor dansuri specifice

dervișilor și a unor ceremonii sacre, urmărind, printre altele, și un scop educațional.

În 1924, însoțit de patruzeci de discipoli, Gurdjieff pleacă în America. Ajunși aici organizează două serii de reprezentații de dansuri sacre la New York și ține mai multe conferințe.

„Conferințele acestea, afirmă el, erau sortite să aducă la cunoștința publicului ideile de bază ale institutului și aplicarea lor în diferite domenii, ca de pildă în cel al psihologiei, al medicinei, al arheologiei, al arhitecturii, al artei și chiar la diverse tipuri de fenomene supranaturale.

Reprezentațiile urmăreau să introducă în procesul vieții cotidiene a oamenilor semnificația acestor idei, precum și punerea în lumină a rezultatelor practice la care puteau duce".

În seara zilei de 8 aprilie 1924 are loc inaugurarea la New York a unei ramuri a Institutului pentru dezvoltarea armonioasă a omului. Cu acest prilej, Gurdjieff va face cunoscută marelui public modalitatea prin care a obținut banii necesari finanțării proiectelor sale. Dificultățile materiale de care se lovise mai la tot pasul Gurdjieff au emoționat auditoriul într-o așa de mare măsură, încât mulți dintre cei prezenți și-au oferit pe dată sprijinul financiar.

Reîntors în Franța, la scurt timp, Gurdjieff este lovit de o mașină care-l accidentează grav și pentru a se reface este nevoit să se odihnească o lungă perioadă de timp. Nu-și pierde vremea și începe să mediteze intens la o modalitate de turnare într-o anumită formă a ideilor care îl preocupau.

„Timp de șase ani, spune el, pentru a fi în stare să pregătesc materialul destinat celor trei serii de cărți pe care intenționam să le scriu, am fost nevoit – oriunde și oricând, în orice condiții și împrejurări – să mă regăsesc, să-mi pun mereu în față îndatorirea ce-mi fixasem, aceea prin care voiam să justific ținta și sensul vieții mele. A trebuit să mă mențin, fără să dau câtuși de puțin înapoi, pe făgașul celor mai variate simțăminte ale mele, la un nivel de activitate lăuntrică de o intensitate extremă, astfel încât să nu mă identific cu nimic. A trebuit, deci, să mă împotrivesc – printr-o nemiloasă atitudine față de mine însumi – oricărei schimbări din desfășurarea automată a asociațiilor mintale și emoționale corespunzătoare temelor de gândire pe care mi le fixasem pentru acea perioadă. În sfârșit, a trebuit să mă străduiesc să nu omit sau să neglijez orice ar fi putut să se raporteze, să corespundă logic sau să contrazică vreuna dintre numeroasele serii de idei distincte al căror ansamblu constituie substanța însăși a lucrărilor mele".

Opera de bază a lui Gurdjieff este formată din trei lucrări al

căror titlu general este: *Din toate și despre toate*. Prima lucrare, poartă titlul: *Istorisirile lui Belzebuth către nepotul său* sau *Critica obiectivă imparțială a vieții oamenilor* și urmărește să „extirpeze credințele și opiniile înrădăcinate în psihicul oamenilor privitor la tot ce există pe lume". În a doua lucrare: *Întâlniri cu oameni remarcabili*, Gurdjieff își propune „să dezvăluie materialul necesar unei reedificări și să-i dovedească temeinicia și calitatea". Cel de al treilea volum: *Viața nu-i reală decât atunci când eu sunt*, este destinat să „înlesnească în gândirea și sentimentele cititorului ivirea unei reprezentari juste, nefanteziste despre lumea reală".

Punctul de plecare al filosofiei lui Gurdjieff îl constituie o constatare: omul nu este decât o mașină. Dezvoltând anumite facultăți ale omului, civilizația le-a distrus complet pe altele. Or, omul de rând are trei centri de facultăți: centrul intelectual, centrul emoțional și centrul psihic sau instinctiv. În fiecare dintre noi predomină unul dintre acești trei centri; de aceea suntem incompleți. Așa de pildă, nu rareori vedem un mare savant – la care facultatea intelectuală este cea mai dezvoltată – comportându-se ca o ființă capricioasă ori distrată.

În concluzie, omul nu este considerat decât o mașină cu reacții mecanice în fața evenimentelor exterioare. Nu eu gândesc, ci altcineva din afara mea; nu eu acționez, ci niște împrejurări exterioare care îmi pretind să acționez potrivit situației. Se naște în mod firesc întrebarea: cine sunt eu? Iată principiul fundamental al învățăturii lui Gurdjieff: să te găsești, să te cunoști pe tine însuți. Omul trebuie să-și fie singur stăpân și nicidecum să se lase condus de facilitățile lumii moderne, care îi dictează reacțiile.

Combinând mișcări de gimnastică de tot felul cu exerciții cum ar fi „stopul", Gurdjieff a pus la punct dansurile ce poartă numele de „sacre". La 13 decembrie 1923, gazeta *Comoedia*, consacrată spectacolelor din Paris, menționa într-o notiță: „Poate că la Paris domnul Gurdjieff este un necunoscut, deși celebru în toată lumea. Prima demonstrație oferită de Institutul său va avea loc diseară la Teatrul Champ-Elysées și este consacrată Mișcărilor".

La un interval de câteva zile, un articol apărut în același ziar anunța spectacolul montat de Gurdjieff: „Vom avea ocazia să vedem dansuri inspirate, în general, din cele mai vechi tradiții ale Orientului, gesturi rituale, mișcări de ansamblu executate sub influența unui fluid imperios și de nepătruns".

Cu câteva zile înainte de a muri, în octombrie 1949, la Neuilly, Gurdjieff a adunat în jurul său câțiva intimi, veniți să-l vegheze în ultimele clipe.

Cu glas molcom, magistrul le-a spus celor adunați în jurul patului său:

– Vă cam las în belele.

Timp de patru zile corpul lui neînsuflețit a rămas expus în micuța capelă a spitalului american din Neuilly; sute de persoane s-au perindat cu pioșenie prin fața lui. În vreme ce părăseau capela, vizitatorii spuneau:

„– Ce minunată expresie de liniște și câtă frumusețe pe chipul lui!"

În preziua înmormântării, trupul lui a fost transportat în biserica rusească din strada Daru. Micul grup de credincioși veniți să rostească acolo o ultimă rugăciune au fost martorii unui fenomen ieșit cu totul din comun. Iată ce a declarat un martor: „După ce a încheiat ceremonia, preotul s-a apropiat de altar și a tras perdeaua. În aceeași clipă s-a stins și lumina în biserică. Ne-am gândit că poate o stinsese preotul. Biserica era, deci, cufundată în beznă, luminată slab doar de lumânărelele din fața icoanelor. Am stat cu toții în penumbra aceea vreo cinci minunte; concentrați și în mare liniște. Apoi, doamna Salzamann, soțul meu (domnul Hartmann) și cu mine ne-am dus la preot, ca să ne arate omagiul funebru, scris, pe care urma să-l definitiveze pentru a doua zi. Ne aștepta lângă ușă. Și-a exprimat părerea de rău pentru faptul că a trebuit să stăm pe întuneric în biserică, în timp ce se stinsese brusc lumina electrică, fără motiv, chiar în clipa în care trăsese perdeaua".

Așadar, cine a fost Gurdjieff?

Un magistru în ale cunoașterii, un mare inițiat? Un magician al erudiției? Sau vreun șarlatan priceput în mistificări?

Oricum, este greu de pus o etichetă definitivă acestui personaj.

René Guénon

René Guénon a fost, în mod indiscutabil, cel mai mare inițiat din prima jumătate a secolului al XX-lea.

Tatăl său, Jean-Baptiste Guénon, arhitect expert, se căsătorește pentru a doua oară, la vârsta de 50 de ani, în anul 1882, cu Anna-Léontine Jolly. În 1886, la 15 noiembrie se va naște unicul lor fiu, René Jean Marie Joseph Guénon, la Blois, pe strada Croix Boissée. În 1887, copilul este botezat la biserica Saint-Saturnin. Familia Guénon se mută în 1894 pe cheiul din Foix, pe malul Loarei, în du Foix, 74. De educația copilului, care are o sănătate fragilă, se va ocupa în primii ani mătușa Duru, văduvă, născută Ernestine Jolly.

În 1897, are loc prima comuniune și confirmare a lui René Guénon la biserica Sf. Nicolae. Își începe în 1898 studiile secundare la școala Notre Dame des Aydes. Fire bolnăvicioasă, absentează adeseori de la cursuri. În noiembrie 1901, în urma unui incident școlar cu un profesor, Guénon-tatăl își va transfera fiul la Colegiul Augustin-Thierry din aceeași localitate. În anul următor, René Guénon ia lecții de filosofie de la prof. Albert Leclerc, specialist în presocratici. În 1903 își va lua bacalaureatul és lettres: filosofie. Primul în clasa sa, laureat al premiului de onoare al colegiului Augustin Thiery și al Concursului general, va obține bacalaureatul în matematici elementare cu mențiunea „destul de bine". René Guénon se face remarcat pentru convingerile lui religioase de către abatele Clamet și i se decernează premiul instrucției religioase. Tot în acest an o însoțește pe mătușa sa, doamna Duru, într-un pelerinaj la Lourdes.

Vine la Paris pentru a-și pregăti licența în matematici, care urma să-i permită accesul la Școala Politehnică și Școala Normală Superioară, înscriindu-se pentru Matematici Speciale, la Colegiul Rollin. În 1906 părăsește Colegiul ca urmare a hotărârii Direcției acestuia și renunță să mai devină inginer, preferând să urmeze cursurile Școlii de Hermeneutică a lui Papus. Aceasta l-a adus în Ordinul Martinist unde i se conferă gradul de Superior Neștiut, ca

și în diverse organizații masonico-ocultiste. Primește, printre altele și gradul 30 al Masoneriei Scoțiene, de Cavaler Kadoș. După ce, în 1905, a scris primul capitol al unui roman *Enigma Sfinxului*, lucrare rămasă neterminată, schițează o alta intitulată *Granița celeilalte lumi*. În această perioadă se presupune că a avut loc o inițiere luciferică a lui René Guénon, după cum mărturisește Jean Paul Laurant. Această inițiere era necesară pentru îndeplinirea misiunii sale de mai târziu. Nimic nu este sigur. Reformat militar din motive de sănătate – de fapt întreaga viață a avut de suferit – se stabilește la Paris, ocupând un apartament în insula Saint Louis, pe strada cu același nume la numărul 51.

În 1908 participă activ în calitate de secretar și Cavaler Kadoș la pregătirea *Congresului Spiritualist și Masonic* din luna iunie. În dezacord cu Papus, părăsește ostentativ estrada prezidiului, nefiind de acord cu ideile acestuia, pe care le califică drept materialiste.

Adversar al spiritismului, René Guénon în urma unor ciudate comunicări spiritiste obținute prin dicteu automat[1] de către prietenul său martinist J. Desjabert, are inițiativa înființării Ordinului Templului Renovat (O.T.R.), care va dăinui până în 1911. Începe studii de daoism și de învățare a limbii chineze. La vârsta de 22 ani, grație unor contacte personale cu o serie de orientali, dobândește cunoștințe aprofundate asupra doctrinelor hinduse.

În 1909 îi apar primele lucrări în revistele *L'Initiation* și *Acacia*. În aprilie, datorită activității OTR, privită ca lezând interesele Ordinului Martinist, este exclus din acesta. Intră în Biserica Gnostică, unde este uns episcop de Alexandria, sub numele de Palingenius. Va conduce noua revistă *La Gnose*, continuatoare a revistei *La Voie* apărută între 1904–1907. În această epocă se presupune că ar fi venit în contact cu învățători indieni și chinezi de la care și-a însușit cunoștințe despre doctrinele tradiționale orientale vechi. Acestea sunt simple presupuneri, nefiind dovedite până în prezent.

1910 radiat din Lojile masonice martiniste pendinte de Ritul Scoțian Antic și Acceptat, publică un mare număr de articole în *La Gnose* și are primele contacte cu sufismul. Spre sfârșitul anului 1911, OTR se autodizolvă. Culege informații de la specialiști referitoare la India vedică, la China taoistă și budistă, lucrând cu aceeași înflăcărare cu care a aprofundat creștinismul ezoteric.

În 1912, revista *La Gnose* își încetează apariția și René Guénon face un pas greu de explicat: este inițiat în sufism (Barakah[2] în

1. Și B. P. Hasdeu a comunicat în ședințele de spiritism prin același procedeu.
2. Binecuvântare ce se transmite cu prilejul ritului de primire în inițierea sufistă de la Profet, realizându-se o prezență spirituală efectivă.

moscheea din Londra) când i se dă numele de Abdul Wahid Yahia (Ioan, slujitorul Unicului) de către Abdul Hâdi (slujitorul Călăuzei). Astfel, René Guénon devine musulman, trecând la islamism, fapt rămas necunoscut de comunitate până în 1931.

În același an se căsătorește în cadrul bisericii catolice cu o tânără cu numele de Berthe Loury, institutoare și asistentă a mătușii sale, doamna Duru, la Montlivault.

După un trecut marcat de experiența templieră, episcopatul gnostic, inițierea sufistă și căsătoria catolică, René Guénon este primit în Loja Thebah 347, filială a Marii Loje a Franței aparținând Ritului Scoțian Antic și Acceptat, ale cărei ținute le va frecventa cu regularitate până la începutul anului 1916. În 1913, moare tatăl său, Jean Baptiste Guénon.

Sub influența unor concepții proprii asupra masoneriei, publică o serie de puneri la punct a acesteia și a puterii oculte în revista *La France Chrétienne Anti-Maçonique* (FCAM). În iulie 1914 încetează colaborarea la FCAM. Fiind reformat medical nu participă la primul război mondial.

În iulie 1915 obține la Sorbona licența *ès lettres*, cu mențiunea bine. Va lucra ca suplinitor la Colegiul Saint Germain-en Laye. Toamna, intenționând să-și pregătească agregarea în filosofie, urmează cursurile profesorului Milhaud. În anul următor, va obține diploma de Studii superioare în Filosofie susținând lucrarea: *Examenul ideilor lui Leibnitz asupra semnificației calculului infinitesimal*. Este decepționat de mișcarea masonică, trecând în adormire. În 1917, moare mama sa, Anne-Léontine Guénon. Ocupă un post de profesor de filosofie la Sétif, în Algeria, unde se mută cu soția și mătușa sa, Duru. Revine în Franța în 1918 și predă la liceul din Blois. Neavând copii, înfiază o nepoțică. I se refuză teza de doctorat, dar în 1921–1922 va debuta cu două cărți, una despre orientalism, care tratează subiectul tezei de doctorat: *Introduction a l'étude des doctrines hindones*: și cealaltă de polemică cu teosofia: *Le Théosophisme: histoire d'une pséudo-religion*. Aceasta din urmă este repezentativă pentru rigoarea sa intelectuală; el consideră proliferarea sectelor teosofice ca pe o „eroare periculoasă pentru mentalitatea contemporană", face din această problemă nu obiectul unui pamflet oarecare, ci un eseu tot atât de bine documentat ca o teză: „Cel mai bun mijloc de a combate teosofismul este, după părerea noastră, a-i expune istoria, așa cum este ea". Relatează apoi pe larg intrigile șefilor de școală, Elena Blavatsky, Annie Bésant, ducesă de Pomar și hindusul Krishnamurti (ieșit din joc mult mai târziu), fapt care denotă inconsistența credințelor lor ce țineau mai

degrabă de o „tradiție imaginară", oferind totodată nenumărate citate elocvente. Tonul lui nu este, de altfel, cel al pozitivismului: „Nu facem parte dintre cei cărora le place să vorbească „în numele Științei" și care așează „rațiunea" deasupra a tot ce există, spune el. Dragostea de adevăr este însă cea pe care o invocă René Guénon, pentru a-și motiva rigoarea acestei aspre critici.

În anii care urmează, este de menționat faptul că reintră în învățământ în 1922, predând filosofia la École des Franc-Bourgois. Publică numeroase articole, ține și conferințe.

Grija sa de a separa adevărul de fals îl determină să dea, în *L'Erreur spirite* (*Eroarea spiritistă*, 1928) o lovitură decisivă spiritismului, pe care-l acuză că „dezechilibrează și tulbură mințile unei mulțimi de nefericiți". Această lucrare amplă de „metafizică adevărată" este prima în care nu se face o critică pur negativă a spiritismului, opunându-i-se acestuia bunul simț, ci este descalificat în raport cu datele metafizice din religiile orientale. René Guénon afirmă despre spiritiști: „Comunicarea cu morții, așa cum o înțeleg ei, este pur și simplu o imposibilitate". Într-adevăr, ei cred că se poate comunica după dorință cu morții, nu într-un mod mintal intuitiv, în împrejurări de excepție, ci în mod material și curent; ei presupun că niște suflete (spirite) sunt în stare să lovească în mese, să deplaseze obiecte, să dicteze mesaje, ceea ce este o absurditate, nu numai pentru un materialist ateu, dar și pentru un bun credincios hinduist, budist, musulman, israelit sau creștin. Guénon dezvăluie toate dedesubturile spiritismului, al cărui propagandist în Franța, Allan Kardec, pune un grup de colaboratori să-i scrie cărțile. Spiritiștii invocă prezența unor savanți care participă la ședințele lor, precum Marie Curie, dar René Guénon respinge această garanție științifică, amintind câți savanți au dat dovadă de o „extravagantă credulitate" în fața falsificatorilor (aluzie la William Crookes). „Nimeni nu este mai naiv și mai lipsit de orice fel de mijloc de apărare decât anumiți savanți de îndată ce sunt scoși din mediul lor obișnuit".

Continuând să țină cursuri de filosofie la liceul „Saint Louis", conferințe la sediul revistei *Les Nouvelles litteráires* sau la Sorbona, Guénon își pune la punct doctrina, ale cărei baze le va expune apoi în *Orient et Occident* (1924), *L'Homme et son devenir selon le Vedânta* (1925), *L'esotérisme de Dante* (1925), *Le Roi du Monde* (1927); menționăm că în 1924 participase la o masă rotundă organizată de Fréderic Lefevre de la *Les Nouvelles Litteraires*, având ca subiect cartea *Fiare, oameni și zei*, de Ferdinand Ossendovsky, când s-a pus problema existenței unui centru inițiatic sacru în care ar sălășlui *Regele Lumii*.

În 1928, în luna ianuarie moare de meningită soția sa Berthe și după nouă luni și mătușa sa Duru. Moartea soției sale l-a făcut să treacă printr-o gravă perioadă depresivă.

În 1929 este concediat de la cursurile pe care le ținea la liceul Saint-Louis. Preia revista *Voile d'Isis*, căreia îi imprimă o orientare spre doctrinele orientale. Publică cartea: *La Crise du monde moderne*, în care afirmă că lumea a ajuns la cea de-a patra vârstă „vârsta întunecată", acel Kali-Yuga al hindușilor, când adevărurile devin din ce în ce mai ascunse și dificil de obținut; numai recurgerea la Tradiție va putea împiedica haosul social produs de opoziția dintre Orient și Occident, dintre contemplare și acțiune și de „cunoașterea ignorantă" a științei profane, care a abdicat de la „orice principiu care ar putea să-i asigure un loc legitim, oricât de umil ar fi acesta, între diferitele categorii ale cunoașterii integrale".

În același an scrie *Autorité spirituelle et pouvoir temporel*. Gonzague Truc, evocându-l cu silueta lui înaltă, spune: „Rar am întâlnit un chip așa de pur ca acesta... Când vorbesc despre o astfel de puritate, înțeleg perfecta integritate a spiritului și absența oricărui compromis".

Grație unei întâmplări, face cunoștință cu doamna Dina, Marie W. Shillito, fiica „regelui" căilor ferate canadiene și văduva unui inginer egiptean extrem de bogat, Hassan Farid Dina. Fac împreună călătorii prin Franța și în vederea publicării unei culegeri de texte sufiste, proiectează un voiaj în Egipt, pe care îl transpun în practică la 5 martie 1930 cu destinația Cairo. După trei luni, doamna Dina revine singură în Franța, iar René Guénon rămâne în Egipt unde duce o existență plină de privațiuni, locuind în vecinătatea moscheii Sayidina al Hassain. Este admis în cercul Saih-ului Salama Radi, aparținând ramurii sadhilită a sufismului. Totodată frecvenează cursurile Universității al-Azhar. Se mută cu locuința în mai multe locuri și în cele din urmă se fixează lângă al Azhar, adoptând portul și obiceiurile locale. Publică o serie de articole în limba arabă și multe altele despre inițiere, printre care și acela intitulat *Magie și misticism*, ce constituia o replică dură îndreptată împotriva lui Jean Marqués-Riviére care scrisese *Pericolul planurilor magice* și mai târziu: *Trădarea spirituală a francmasoneriei*. Demn de remarcat e faptul că, dacă într-o primă perioadă, René Guénon a fost mason convins, a urmat apoi o perioadă în care, cunoscând dinăuntru masoneria, a fost decepționat de activitatea acesteia, aducându-i vii critici, dar fără a o blama cum au făcut alții. În această perioadă de distanțare de masonerie a încercat să găsească în Biserica catolică un sprijin pentru o redresare spirituală a Occidentului.

Refuzul primit din partea mediilor catolice l-a determinat să rămână în Egipt, să treacă la islamism, dar totodată să nu mai atace și să discrediteze masoneria, considerând-o singura cale de inițiere accesibilă în Occident. Mai târziu va obține și cetățenia egipteană. De aici înainte va fi șeicul Abdel Wahed Yahia, aparținând ramurii shadilite a sufismului. S-a scris mult despre această conversiune a lui Guénon, cu atât mai mult cu cât el nu se considera un convertit; prin conștiința sa de unitate a tradițiilor, el se considera un „neconvertit". Făcuse numai, după opinia sa, „o incorporare inițiatică" în religia care corespundea cel mai bine idealului său despre ezoterism. „Nu există nimic în acest fapt care să implice atribuirea unei superiorități în sine unei forme tradiționale față de o alta, ci numai ceea ce am putea numi un motiv de afinitate spirituală".

În această lumină va compune *Le Symbolisme de la Croix* (1931), *Les Etats multiples de l'Etre* (1932). Filosofia lui Guénon pleacă de la „teoria stărilor multiple", ea însăși axată pe concepția sa despre „Posibilitatea universală" care cuprinde Ființa și Non-Ființa, Manifestul și Non-Manifestul. Omul reprezintă în același timp ceea ce este și ceea ce nu este: „Dacă avem în vedere o ființă oarecare în totalitatea sa, ea va trebui să comporte, cel puțin virtual, stări de manifestare și stări de non-manifestare". Non-Ființa, departe de a fi neantul, ar fi mai degrabă contrariul lui, dacă neantul ar putea avea un contrar: „În mod esențial, stările de non-manifestare sunt cele care asigură ființei permanența și identitatea". Spiritul uman include intelectul pur (care există în toate ființele și în toate stările) și mintalul (ceea ce este specific la om, ceea ce nu are în comun cu ființele non-umane). Nu există o unitate a Eului, iar conștiința individuală este o iluzie: omul divizat între intelectul pur (de ordin universal) și mintal („diferența sa specifică"), trecând printr-o succesiune de stări, nu ajunge să perceapă ce este el cu adevărat. De unde necesitatea pentru el de a întreprinde o „totalizare a ființei" care să-l facă să ajungă la „Identitatea supremă" cu ajutorul unei Gnoze: „Cunoașterea adevărată a acestor stări implică posesia lor efectivă și invers, prin această cunoaștere ființa intră în posesia lor".

René Guénon acordă un mare interes procesului de inițiere, publicând o serie de articole despre acest subiect.

Un tânăr alsacian, Frithjof Schuon, convertit la islamism de saihul Ahmad al-Alani din Mostaganem (Algeria), considera că islamul e singura soluție pentru accesul europenilor la inițierea efectivă, din moment ce actuala masonerie occidentală involuată și

degradată pierduse și metoda și învățătura. El susținea inițierea sufistă tuturor acelora dintre adepți care nu intenționau să rămână doar la o cunoaștere speculativă, ci doreau să se angajeze efectiv pe calea unei realizări spirituale. Mai mult, Frithjof înființează o ramură europeană a tariqah alanit.

În iulie 1934, Guénon se recăsătorește cu Fatma Hanem Ibrahim, fiica mai mare a prietenului său saihul Muhammad Ibrahim, negustor bogat din Cairo. Se instalează împreună cu soția sa în vila Fatma din strada Naval în cartierul Doki. Lichidează proprietatea sa din Paris (apartamentul din insula Saint-Louis), menținându-și doar proprietatea asupra celor două case din Blois.

Cu noua sa soție va avea două fete, Khadija și Leila și doi băieți Ahmed și Abdel Wahed (acesta din urmă se va naște după moartea lui Guénon).

În 1937 moare socrul său. Cu un an în urmă îl cunoscuse pe Vasile Lovinescu, cu care va purta o vastă corespondență. În toamna lui 1936 Mihail Vaslau, un cunoscător al lucrărilor lui René Guénon, sosește la Paris, iar ulterior va promova sufismul în România.

În 1938 René Guénon se îmbolnăvește, acuzând o serie de crize reumatismale care-l obligă să stea la pat. Ultima sa perioadă este marcată de *Le Signe de la quantité et les signes du temps* (1945), *Aperçus sur l'initiation* (1946), *Les principes du calcul infinitésimal* (1946) ca și o concluzie la dezvoltarea gândirii sale: *La Grande Triade* (1946).

Deși integrat în viața musulmană, René Guénon resimte unele reticențe, din partea repezentanților exoterismului islamic. În 1946 se mută în Cairo, în centrul orașului, pe strada Gamia Ahdin. Sănătatea i se șubrezește. La 7 ianuarie 1951, la orele 23 încetează din viață la Cairo, Abdel Wahed Yahia, fost René Guénon pronunțând numele lui Alah. El a fost îngropat în cimitirul din Darosa, având trupul înfășurat în pânză albă de in și fața îndreptată către Meca. Trei importante culegeri postume de articole i-au completat bibliografia: una aduna vreo sută de studii despre simbolurile din cele mai multe religii[1]. În textele reunite sub titlul *L'Illusion des statistiques. La Confusion du psychique*[2], a combătut, mai înainte ca ele să se fi dezlănțuit, relele de după cel de al doilea război mondial. Nu a avut timp să vadă dezvoltându-se anumite excese ale parapsihologiei practicate de vrăjitori și impostori,

1. René Guénon: *Symboles fondamentaux de la science sacrée*, Gallimard, Paris, 1962.
2. René Guénon: *Apercus sur l'initiation*, Editions Traditionelles, Paris, 1946.

iluzioniști și pretinși inițiați, dar e de ajuns să citățm *Des prétendus pouvoirs psychiques*, pentru a înțelege că le-ar fi criticat cu severitate.

În încheiere am dori să subliniem relațiile care au existat între René Guénon și Vasile Lovinescu (1905–1984). Vasile Lovinescu își începe corespondența în anul 1934 cu René Guénon, retras la Cairo, care va dura neîntrerupt până în 1940, în paralel cu o meditație susținută asupra cărților lui și a marilor texte ale ezoterismului universal.

Vasile Lovinescu scrie studiul *Dacia Hiperboreană*, care este publicat în câteva numere din revista *Etudes Traditionelles*, în anii 1936–1937, revistă al cărei spiritus rector era René Guénon, căci V. Lovinescu a elaborat această lucrare sub imboldul și cu acordul marelui gânditor francez, așa cum rezultă din scrisorile lui: „Mulțumesc pentru toate explicațiile date asupra manifestărilor tradiționale în România; sunt lucruri cu adevărat foarte interesante pe care nu le cunoșteam deloc... Nu vă gândiți să faceți o lucrare cu toate aceste probleme? Ar merita cu siguranță osteneala, cu atât mai mult cu cât subiectul, cel puțin din acest punct de vedere, n-a mai fost studiat până acum".

Apare evident că datele studiului, și mai ales interpretarea lor de către V. Lovinescu, l-au interesat în mod deosebit pe Guénon, deschizând astfel o poartă de acces spre miezul tradiției dacice și prin ea spre tradiția hiperboreană și spre Tradiția primordială: „Sunt foarte mulțumit de ceea ce îmi spuneți despre căutările Dvs. cu privire la Dacia și aștept cu mult interes studiul pe care mi-l anunțați..." Iar într-o altă scrisoare, Guénon continuă: „...căci găsesc, ca și M. Clavelle, de altfel, că lucrarea Dvs. este foarte interesantă și ar fi păcat să o restrângeți într-un fel". Acest studiu avea să marcheze strângerea unor legături spirituale ale lui R. Guénon nu numai cu V. Lovinescu, ci și cu alți români determinând o revigorare tradițională în țara noastră, la care, în anii aceia, a participat și Mircea Eliade, chiar dacă ulterior, în etapa lui „occidentală", a uitat acest fapt. Schimbul de scrisori cu René Guénon a continuat și după publicarea studiului în *Etudes Traditionalles*, intensificându-se chiar, până în 1939, când a încetat din cauza războiului[1,2,3,4].

1. J. Robin: *René Guénon, temoin de la Tradition*, Paris, 1978.
2. L. Meroz: *René Guénon ou la Sagesse initiatique*, Paris, 1962.
3. Jacques Brosse: *Maeștrii spirituali*, Ed. Albastros, 1992.
4. André Nataf: *Maeștrii ocultismului*, Ed. Enciclopedică, București, 1995.

Volume publicate de René Guénon

1. *Introduction générale à l'étude des doctrines hindouese (Introducere generală în studiul doctrinelor hinduse)*, I. G. E. D. H. 1921, 1932, 1939, 1952.
2. *Le Théosophisme, histoire d'une pséudo-religion (Theosofismul, istoria unei pseudoreligii)*, THPR, 1922, 1925, 1928, 1973.
3. *L'erreur spirite (Eroarea spiritistă)*, ES, 1923, 1952, 1973.
4. *Orient et Occident (Orinet și Occident)*, OO, 1924, 1948.
5. *L'homme et son devenir selon le Védânta (Omul și devenirea sa după Védânta)*, HDV, 1925, 1941, 1947, 1952, 1973.
6. *L'esotérisme de Dante (Esoterismul lui Dante)*, ED, 1925, 1939, 1949, 1957.
7. *Le Roi du Monde (Regele Lumii)*, RM, 1927, 1939, 1950, 1957.
8. *La crise du monde moderne (Criza lumii moderne)*, CMM, 1927, 1946, 1956, 1968.
9. *Autorité spirituelle et pouvoir temporel (Autoritatea spirituală și puterea temporală)*, ASPT, 1929, 1947, 1976.
10. *Saint-Bernard (Sfântul Bernard)*, SB, 1929, 1951, 1959, 1973, 1981.
11. *Le Symbolisme de la Croix (Simbolismul Crucii)*, SC, 1931, 1950, 1957, 1970.
12. *Les états multiples de l'Etre (Stările multiple ale Ființei)*, EME, 1932, 1947, 1957.
13. *La métapsihyque orientale (Metafizica orientală)*, MO, 1939, 1945, 1951, 1973.
14. *Le regne de la Quantité et les Signes des Temps (Domnia cantității și semnele vremurilor)*, RQST, 1945, 1970.
15. *Les principes du calcule infinitesimal (Principiile calculului infinitesimal)*, PCI, 1956.
16. *Aperçu sur l'initiation (Vedere de ansamblu asupra inițierii)*, AI, 1946, 1953, 1964, 1975.
17. *La Grande Triade (Marea Triadă)*, GT, 1946, 1953.

Lucrări postume (culegeri de articole)

18. *Initiation et réalisation spirituelle (Inițiere și realizare spirituală)*, IRS,1952, 1973, 1975, 1981 (32 de articole).
19. *Aperçu sur l'esotérisme chrétien (Privire de ansamblu asupra ezoterismului creștin)*, AEC, 1954, 1973, 1980 (9 articole).
20. *Symboles fondamentaux de la Science Sacrée (Simboluri fundamentale ale Științei Sacre)*, SFSS, 1962 (75 de articole).
21. *Etudes sur la Franc-Maçonnerie et le Compagnionnage (Studii asupra*

Francmasoneriei și companionajului), 2 vol. EFMC, 1964, 1973 (9 + 15 articole).
22. *Etudes sur l'hindouisme (Studii asupra hinduismului)*, EH, 1968, 1973 (11 articole).
23. *Formes traditionelles et cycles cosmiques (Forme tradiționale și cicluri cosmice)*, FTCC, 1970 (11 articole).
24. *Aperçu sur l'ésotérisme islamique et le Taoisme (Privire de ansamblu asupra esoterismului islamic și a daoismului)*, AEIT, 1973 (10 articole).
25. *Comptes-rendus (Dări de seamă)*, CR, 1973 (10 articole).
26. *Mélanges (Miscellaneea)*, M, 1976 (19 articole).

René Guénon a publicat în diverse reviste 370 de studii și articole și a redactat recenzii privind 260 de autori și circa 400 de titluri tipărite[1].

1. Gelu Voican, *René Guénon*, Ed. Georgiana, București, 1994.

Maeștrii cosmici

În primul rând trebuie să precizăm că noțiunea de „maestru" este prezentă în practica tuturor artelor, științelor, mișcărilor filosofice și mistice. Nu arareori muzicieni, sculptori, pictori sau arhitecți de geniu sunt denumiți ca „maeștri". În cazul lor acest calificativ traduce faptul că operele lor sunt recunoscute ca fiind perfecte. Altfel spus, se consideră că au atins măiestria în domeniul respectiv și că aceasta le conferă statutul de ființe de excepție. Unii dintre aceștia au creat propria lor școală și încredințează învățătura lor acelora pe care îi consideră demni și calificați s-o primească. Astfel se instaurează o relație între maestru și elev care se continuă până în ziua în care, ineviabil, unul dintre elevi va depăși pe maestru în geniu și creație. Nu poate fi altfel, căci arta, imagine a omului însuși, este supusă legii evoluției și progresului constant către un ideal de expresie întotdeauna mai ridicat în puritate și armonie. Este adevărat că unele opere muzicale, picturale, sculpturale, arhitecturale sau de altă natură au atins un nivel apropiat de perfecțiune. Astfel, ele constituie capodopere, arhetipuri ce nu vor putea fi depășite. Cu toate acestea, putem spune că măiestria este relativă pe plan artistic, căci ea nu e adevărată decât într-un moment dat și într-un context precis. Pe de altă parte, ea este arbitrară în sensul în care oamenii își acordă unii altora titlul de „maestru", adeseori mult timp după moartea lor.

Măiestria, atunci când se aplică la misticism, se raportează mai înainte de toate la starea de conștiință care permite unui individ să cugete, să vorbească și să acționeze într-o totală conformitate cu legile cosmice. Precizăm acest lucru din cauză că rosicrucienii îi califică drept „cosmici" pe maeștrii care au atins această stare de conștiință. Astfel, Maeștri Cosmici sunt ființe a căror înțelepciune este foarte mare și a căror preocupare, în primul rând, este de a servi umanitatea în funcție de căile pe care oamenii obișnuiți nu sunt în măsură să le înțeleagă. Unii dintre aceștia sunt încarnați și își îndeplinesc misiunea lor individual sau colectiv. În ambele cazuri, ei își consacră întreaga energie pentru canalizarea forțelor

pozitive către Pământ și se preocupă să-i ghideze pe oameni către una din cele douăsprezece căi ale Tradiției Primordiale, AMORC, fiind cel mai apt adaptat nevoilor spirituale ale umanității actuale. În concluzie, fără a fi o religie, acesta vehiculează în învățămintele sale esența mistică a celor mai mari curente religioase. În plus el este practic prezent în toate țările de pe glob.

Remarca precedentă ne determină să considerăm acum un punct special. Într-adevăr, explicam de ce Maeștrii Cosmici se află în permanență în serviciul umanității. În fond, ei constituie Marea Lojă Albă, adică Guvernul Ocult al Lumii. În misiunea lor, ei primesc ajutorul Marii Fraternități Albe, ce cuprinde toți inițiații, care, independent de religii și tradiții, au fost misionați de ei pentru a opera una din cele douăsprezece căi despre care vom vorbi mai jos. Trebuie să precizăm că acești inițiați se află în permanență încarnați pentru a-și duce cu bine munca lor, ceea ce nu este cazul pentru toți Maeștrii Cosmici. Datorită importanței în evoluția oamenilor, Ordinul *Rosi-Crucian* dispune de o ierarhie proprie, care, pe plan invizibil, îi include pe Maeștrii Cosmici a căror sarcină esențială este de a veghea ca Tradiția Rosicruciană, așa după cum AMORC o aplică în zilele noastre, să rămână identică ei înșiși și să fie apărată de orice influență susceptibilă de a compromite opera ei culturală, spirituală și umanitară.

În Tradiția Rosicruciană, Maeștrii Cosmici care lucrează în serviciul Ordinului nostru au fost desemnați întotdeauna sub numele de Rose-Croix. Marea majoritate dintre ei au fost Rosicrucieni în toate încarnările care au precedat-o pe cea în care au primit iluminarea. Este motivul pentru care ei au ales să se consacre AMORC-ului căci trăind în spiritul Rosicrucianismului ei au atins starea de perfecțiune la care aspiră fiecare dintre noi. Din acest punct de vedere, e important să înțelegem că termenii Rose-Croix și Rosicrucieni nu sunt sinonimi, căci primul desemnează starea Maestrului Cosmic, în vreme ce al doilea se raportează la condiția elevului, studentului, discipolului. Pe de altă parte, un Rose-Croix încarnat pe planul terestru nu face niciodată mențiune la ceea ce este el sau la ce a făcut. Cu alte cuvinte, el se comportă întotdeauna cu multă umilință și acționează în mod constant impersonal, el nu este preocupat în nici un caz de onorurile acestei lumi, căci având măiestria asupra egou-lui său, orgoliul și vanitatea nu au nci un efect asupra lui. Astfel, dacă vă veți întâlni cu o persoană, bărbat sau femeie, care vi se prezintă ca fiind un Rose-Croix, să știți că respectivul nu se folosește în mod corect de acest cuvânt și că el caută să-și atribuie un grad de realizare pe care nu l-a atins.

Multe dintre persoanele care se preocupă de viața Maeștrilor Cosmici gândesc că aceștia au fost întotdeauna perfecți. Astfel spus au convingerea că starea de perfecțiune pe care o manifestă acești Maeștri nu rezultă în urma unei evoluții, ci este ca un dar divin. Un astfel de punct de vedere este greșit, căci toți cei care au dobândit această stare au făcut-o după numeroase încarnări. Vreme de un număr de vieți ei au fost ființe umane, supuse greșelilor și slăbiciunilor care ne caracterizează. Ca și noi, ei au fost obligați să-și asume Karma lor negativă și au suportat încercările la care ne supune viața zilnică. În final, prin forța voinței, au ajuns să-și stăpânească propriile imperfecțiuni și să dobândească cunoașterea legilor care acționează asupra evoluției lumii terestre. Această măiestrie și această cunoaștere au făcut din ei Maeștri Cosmici și cu acest titlu, agenți intermediari între oameni și Inteligența Universală. Ei nu trebuie în nici un caz să fie asimilați cu îngerii pe care îi găsim în unele religii. Cu alte cuvinte, ei nu corespund nicidecum îngerilor sau arhanghelilor, aceste ființe pur spirituale. Într-adevăr, după cum am explicat, nici unul dintre acești Maeștri nu a apărut în aceeași clipă cu creația însăși și toți au cunoscut încarnări terestre.

Fără îndoială cititorul se va întreba dacă este cumva posibil să întâlnească Maeștri Cosmici? Răspunsul este „Da", dar numai dacă ei au hotărât aceasta. Aceasta semnifică că un mistic poate face de mai multe ori înconjurul pământului și poate vizita templele și mânăstirile cele mai retrase, fără a-l zări pe vreunul: *Maestrul nu apare decât atunci când discipolul este pregătit.* Pe de altă parte, trebuie să se știe că un astfel de privilegiu se acordă doar acelora care sunt demni de el. În fine, o astfel de întâlnire trebuie să fie utilă. Altfel spus, ea nu are loc dacă nu ajută la evoluția aceluia care va beneficia de ea și prin intermediul său, la bună dispoziție a unui grup mai mult sau mai puțin important de indivizi. Când toate aceste trei criterii au fost reunite, acela care a fost ales pentru a trăi acest eveniment este condus și inspirat pentru ca el să se producă în locul și momentul voit.

Cu toate că existența Maeștrilor Cosmici este evidentă pentru un Rosicrucian avansat și chiar dacă el aspiră să-i ajute în opera lor, el nu focalizează în existența sa dorința de a-i întâlni într-o zi. Altfel spus, el nu caută neapărat să devină discipolul lor și să primească învățăturile pe care ei consideră că i le vor transmite. Există trei motive majore pentru aceasta. În primul rând, după cum ne amintim, el știe perfect că o astfel de întâlnire nu se poate produce decât începând din momentul în care este pregătit să și-o

asume pe toate planurile. Din această cauză, el se străduiește, mai înainte de toate, ca să fie reunite cele trei criterii pe care le-am menționat mai sus. În al doilea rând, experiența i-a dovedit că poate contacta un Maestru Cosmic altfel decât pe cale fizică. Vom vedea că e posibil comunicarea cu ei pe plan psihic.

În cel de al treilea rând, el a înțeles că este mai înainte de toate propriul său Maestru Interior care trebuie căutat, căci acest Maestru nu este altcineva decât Eul Spiritual, cu alte cuvinte, propriul său suflet, cu tot potențialul său de cunoaștere, înțelepciune și măiestrie. Din această cauză învățământul rosicrucian a insistat întotdeauna asupra faptului că omul este în același timp discipol și maestru al propriei sale evoluții.

fed print sa
O societate Bastan Gas
Telefon: 335.93.18; 335.97.47
Fax: 337.33.77; E-mail: fed@promo.ro

Cuprins

Cuvânt înainte 5
Cine sunt inițiații 7
Ce sunt științele oculte 11
Raporturile dintre științele oculte și științele exacte 17
Ce sunt inițiații sau maeștrii ocultiști? 26
Ce taine ascund ei? 31
Ce este *Cronia Akashică*? 39
Ce este și unde se află Shambla? 44
Michel Nostradamus 51
John Dee 78
Emmanuel Swedenborg 92
Martines de Pasqually 101
Contele de Saint-Germain 114
Giuseppe Balsamo zis Contele Alexandre de Cagliostro 128
Louis Claude de Saint-Martin 142
Alphonse-Louis Constant (Eliphas Lévi) 149
Elena Petrowna Blavatsky 166
Stanislas de Guaita 188
Rudolf Steiner 194
Gérard Encausse Papus 202
Edouard-Alexandre (Aleister) Crowley 207
George Ivanovici Gurdjieff 246
René Guénon 257
Maeștrii cosmici 267

CĂRȚILE NOASTRE - LA DISPOZIȚIA D-VOASTRĂ

Editurile **SAECULUM I.O.**, **VESTALA** și **SAECULUM VIZUAL** (*Str. Ciucea, nr. 5, bl. L 19, ap. 216, cod 74696, București – 72*), oferă cititorilor interesați cărțile publicate sub egida lor cu reducere de preț, în cazul în care le achiziționează direct de la depozitul editurilor (*Str. Teodosie Rudeanu, nr. 29, sect. I*) cu plata în numerar, sau le comandă în scris (cu plata ramburs).

Toate cărțile beneficiază de gratuitatea expedierii prin poștă.

Reducerile sunt proporționale cu valoarea cărților comandate. Peste **150.000 lei – 10%**; peste **500.000 lei – 15%**; peste **1.000.000** lei **– 20%**.

Relații suplimentare la telefoanele **01/222.85.97, 222.86.45, 223.10.40** (depozit), între orele **9–17** (fax: **01/222.85.97, 01/3452827**).

OFERTĂ SPECIALĂ

Cititorii care achiziționează cărți direct de la depozit beneficiază de reducerea de 10% chiar și atunci când suma cumpărăturilor nu se ridică la 100.000 lei.

Vizitați pagina noastră de internet:

www.saeculum.ro

E-mail: saeculum@pcnet.ro

TITLURI DISPONIBILE

- *Lucian Predescu*, **Enciclopedia României**, format 29 x 21 cm, 976 p.;
- *Marc Aureliu*, **Către sine însuși**, 160 p.;
- *M. Eminescu*, **Opere,** vol. V, ediția Perpessicius reprodusă anastatic, format 29,5 x 24 cm, legat, cartonat, 720 p.;
- *M. Eminescu*, **Opera dramatică. 1. Lucrări originale**, 336 p.;
- *Florin Marcu*, **Marele dicționar de neologisme**, legat, cartonat, celofanat, format 17 x 27 cm, 960 p.;
- *Hans-Christian Huf*, **Sfinx. Tainele istoriei**, I–II, 464 p. III–IV, 384 p.;
- *James Churchward*, **Simbolurile sacre ale continentului Mu**, 224 p.;
- *Jerome Clark*, **Enciclopedia fenomenelor inexplicabile**, 560 p.;
- *Philipp Vandenberg*, **Secretul oracolelor antice**, 256 p.;
- **Istoria literaturii române în evocări**, propusă de I. Oprișan, 464 p.;
- **O radiografie a exilului românesc. Corespondență emisă și primită de Grigore Nandriș. 1946–1967**, 464 p.;
- **Procesul lui Iuliu Maniu**, ediție îngrijită de Marcel Ciucă, 4 vol., 560 + 384 + 368 + 480 p.;
- *Florin Marcu*, **Mic dicționar ortografic și ortoepic al limbii române**, 192 p.;
- *Gh. F. Ciaușanu*, **Superstițiile poporului român**, 336 p.;
- *Baltasar Gracian*, **Oracolul. Manual al înțelepciunii în viață**, 128 p.;
- *C. Manolache*, **Scânteietoarea viață a Iuliei Hasdeu**, 320 p.;
- *Clayton – Price*, **Cele 7 minuni ale lumii antice**, 192 p.;
- *C. Dumitrescu. R. Perciun*, **Diabetul zaharat**, 192 p.;
- *Dan Grigorescu*, **Pietrele de la Stonehenge tac**, 304 p.;
- *Dan Grigorescu*, **Romanul american al secolului XX**, 352 p.;
- *Elisabeta Șoșa*, **Ortografia fără taine**, cu desene color de Done Stan, 256 p.;
- *Florin Marcu*, **Dicționar uzual de neologisme**, 432 p.;
- *Constantin Trandafir*, **Poezia lui Bacovia**, 144 p.;
- *G. Bacovia*, **Versuri**, 192 p.;
- *Paul Ștefănescu*, **Enigme ale istoriei române**, 304 p.;
- *Paul Ștefănescu*, **Enigme ale istoriei universale**, I–II, 352+320 p.;
- *D. Micu*, **Istoria literaturii române**, format 17 x 24 cm, legat, cartonat, 832 p.;
- *H. Frisch*, **Sursele germane ale creației eminesciene**, I–II, 416 + 416 p.;
- *Horia Matei*, **Enigmele Terrei**, I+II, 368 + 368 p.;
- *Iordan Datcu*, **Dicționarul etnologilor români**, vol. I-II, 320 + 328 p.,; vol. III, 320 p.;
- *Mihai Gheorghe Andrieș*, **Ultimul oraș al Atlantidei**, 320 p.;
- *Mihai Gheorghe Andrieș*, **Orizonturi misterioase. Aventuri în cea de-a patra dimensiune**, 224 p.;
- *Ovidiu Drimba*, **Istoria culturii și civilizației**, vol. I–III, 464 + 384 + 416 p.; vol. IV–V, 560 + 448 p.; vol. VI–VIII, 400 + 368 + 352 p.; vol. IX–X, 416 + 416 p.;
- *Ovidiu Drimba*, **Istoria literaturii universale**, I–II, 352 + 448 p.;
- *Ovidiu Drimba*, **Istoria teatrului universal**, 352 p.;
- **Tom Tit Tot. Basme și povești populare englezești**, 208 p.;
- *Os Kuhlen*, **Sistemul ocult de dominare a lumii. Istoria secretă a umanității**, 304 p.